

શ્રીમંત સગ્કાર મહાગજ સાહેબ સયાજીરાવ
ગાયકવાડ સેનાપ્તાસજેલ સમરોર

ખાદાદુર એમના ઉદાર
આશ્રયથી

પ્રાચીનકાવ્યમાળા

ગ્રંથ ૭.

વાણસાહેવ ગાયકવાડકૃત

કવિતા.

સશોધન કગી ટીકા સહિત પ્રસિદ્ધ કરનાર

હરગોપિંદ દ્વારકાદાસ કાઠાવાળા

અને

ચારાકર પૂજારાકર શાસ્ત્રી

વડોદરા

સવત્ ૧૮૪૬

સન ૧૮૯૦

મિ.મત. ૧-૦-૦

(સર્વ હક સ્વામીન રાખ્યા છે)

• Under the liberal patronage of
His Highness Maharaja
SAYAJI RAO GAEKWAR
Sena Khaskhel Samsher Bahadur,
Baroda.

PRACHIIN KAVYA MALA.

or

Old Gujrati Poetical Series,

PART VII.

DAPUSAHEB GAEKWAR'S

KAVITA

Published with annotations

By

Hargovind Dwarkadas Kántaválí

and

Nathashankar Pujeshankar Shastri.

A. D. 1899-90.

Price Rs 1-0-0

પ્રસ્તાવના.

યથાર્થ રાજ્યધર્મ જાણનાર વિવેચી રાજ્યકર્તા પોતાની પ્રજાનું અનેક પ્રકારે કલ્યાણ કરવું એજ ધર્મરૂપાથી પોતાને પ્રાપ્ત થયેના સર્વોપરિ પદનું સાર્થક થવું માને છે તે કલ્યાણ કરવાના વિવિધ પ્રકાર છે વસુધરા (પૃથિવી) નો જે પ્રદેશ પોતાનો છે તેમા અન્નદાદિ ઉત્પન્ન કરવાની શક્તિ છે તેનો, તથા તેમા ધારણ થયેલ વસુ (ખનિજ ધન રત્નાદિ) ને બહિર્ મુદાવી તેનો, પોતાની પ્રજાની સુખવૃદ્ધિને અર્થે, ઉપોગ કરે છે પ્રજાની સુખશાન્તિ મા બગ ન થતા તેનો વધારો થવા અનેક પ્રકારની યોજના કરે છે, નિર્મળ જળાશય, સુગમ માર્ગ, આયધાલય આદિથી શરીરની સુખાકારીના સાધન નિર્માણ કરેછે, તથા વિદ્યાલય, યુસ્તકાનય, મથવૃદ્ધિ, આદિ મનની સુખ શાન્તિના સાધન આપે છે ન્યાયથી, નીતિથી, પ્રીતિથી સમભાવથી, ઉદારતાથી, પ્રજાને સ્વપ્રજા તુલ્ય ગણી પિતાવત્ સર્વનું પાલન તથા હિત કરવું એજ ધર્મ તથા સ્વાર્થ માની અન્વય જે રાજ્ય પ્રજાનું રજન કરવા પ્રવર્તે છે, તેની પ્રજા સુખી થાય છે, તથા તેના મનોરથ સફળ થઇ, તે અસ્ય કીર્તિને પામે છે એ આદિ અનુભવસિદ્ધ થયેલા પ્રમાણિક સિદ્ધાંતો છે

શ્રીવડોદરા રાજ્યના નિહાળ, શક્તિમાન અને પરમ પવિત્ર મહારાજા ધિરાજ શ્રીમન્ત સયાજીરાવ ગાયકવાડ સેનાખાસખેલ સમશેર બાહાદુર એમ ના પૂરોક્ત ઉદાર નિચારો અને સિદ્ધાન્તો પર બહુ ભાવ, તથા તેવા ઉત્તમ નિચારોને આચારમા આણી પ્રજાનું કલ્યાણ કરવાનો તેમનો મહાન પ્રયત્ન, એ સાત્રતમજામા સર્વ સ્થળે પ્રસિદ્ધિની ગણતા દક્ષાતરૂપ થઈ પડ્યા છે

શ્રીમત મહારાજાધિરાજના એ ઉદાર ભાવથી ઉત્તેજાઇ તા. ૮ મે સમ ૧૮૮૮ ની એક સ્મરણી તેઓ નામદારની સેનામા રજુ કરવામા આવી હતી તેનો આશય એ હતો કે વડોદરા રાજ્યમા થઈ ગયેલા ગુન્હા કનિઓ ના અપ્રમિદ્ધ મ થો પ્રસિદ્ધિમા આવે તેની યોજના રા. ના આશ્રયથી થાય તો સાર

પ્રાચીનકાવ્યસંમિદ એ નામનાં ગુજરાતી કવિતાનાં પુસ્તક વડોદરા રાજ્યના ડાયરેક્ટર ઓફ પર્નાક્યુલર ઇન્સ્ટ્રક્શન રાવમાહેજી હસ્તોવિદ્વાસ દારકદાસ તથા વડોદરાનિવાસી શાસ્ત્રી નાથારાકર પૂજારાકર એમની તરફથી પ્રસિદ્ધ થવાનો આરંભ થઇ ચૂકેલો હતો, અને તે સારૂં ધણું સ્તુતિપ્ર-
ત્યપ્રત્યયથી દસ્તાવિજિત થયેલો સારો સંમિદ તેમણે ક્યો હતો. વડોદરા રાજ્યનું દેશી કેળવણીખાતું મારી દેખરેખ નીચે સુપરત થયા પછી આ સંમિ-
દ બાબતમાં મેં તપાસ કરી. તે કુપરથી જોવામાં આવ્યું કે રત્નાદિ ધનના જંગમ દહાદહ રણા હોય છે તેમ અનેક વિષયો પર રચેલી કવિતાના જંગમ દહાદહ પડી રણા હતા, અને તે જંગમને પ્રગ્નના ઉપગોગમારૂં બાલ લાવી તે દ્વારા સદ્વિચારને પ્રુદ્ધિ આપવી એ લાભકારક થશે એમ લાગ્યું. આ કવિઓ-
માં પ્રેમાનંદ, રત્નેશ્વર, વજ્રમ, બાલકાચ, દયારામ, હરિભટ્ટ, બોજાભટ્ટ, ધીરે-
ભટ્ટ, ગિરિધર આદિ બહુ પ્રસિદ્ધ અને લોકપ્રિય કવિઓ આવી જાય છે. રાધાઆઇ તથા દીવાળીઆઇ નામની બે સ્ત્રી કવિઓની કવિતા પણ મળી આવી છે. અને બાપુસાહેબ ગાયકવાડ એ નામના પ્રસિદ્ધ યોગેશ્વર ઇશ્વરભક્ત-
ની કવિતાનો પણ સારો સંમિદ છે. આ સર્વ કવિતા શોધી અને દીકા માથે છપાવતાં મળુ વર્ગ લાંગરે એમ અનુમાપણ થઈ છે. એ કામ પૂર્ણ કરવા

કવિતા સ્વતઃ ધૃશ્વરની એક વસ્તુ છે. ધૃશ્વરે કવિઓનેજ પોતાના ભવિષ્યદાદી કર્યા છે. અને કવિતાને જેમ આપણે અધિક અનુભવીએ છીએ તેમ આપણે રનેહમાં અને શક્તિમાં ધૃશ્વર પેડે ઘણીએ છીએ.

કવિ વિશે વર્ણવર્થ કહે છે કે:—

Blessings be with them, and eternal praise,
who gave us nobler loves, and nobler cares,
The Poets, who on earth have made us heirs,
Of truth and pure delight by heavenly lays.

WORDSWORTH.

જેઓએ આપણને શ્રેષ્ઠતર પ્રેમ તથા શ્રેષ્ઠતર ઉત્કંઠા આપ્યાં છે તે કવિઓ ઉપર આશિર્વાદ તથા અનંત પ્રશંસા હેઠ; જેમણે દિવ્ય કાવ્યપડે આ જગત્ ઉપર આપણને સસના અને સ્વચ્છ આનંદના ઉત્તરાધિકારી કર્યા છે.

આપણા દેશમાં તો કવિને રવિ સમ ગણી તેની બહુ પ્રકારે પ્રશંસા કરવામાં આવે છે.

સ્વદેશમાંના કોટ, રાજમહાલય, ધર્મશાળાઓ, દેવાલય, જળાશય, વિશ્રામસ્થાન, આદિ ક્રીડાસ્થાન પૂર્વેના રાજા કે ધર્મીના ગૃહસ્થો કરાવી ગયા હોય છે, તેનો હણીદાર કરવો એ મહાપુણ્યનું કાર્ય છે, એમ ધર્મશાસ્ત્રમાં કહ્યું છે, અને સારા રાજાઓ તેમ કરાવે છે પણ ખરા. અને તેથી સર્વ પ્રજાના મુખભોગમાં તદ્દિ યદ્યંતેમનો આશિર્વાદ મેળવે છે.

સાધનનો છૂલોદ્ધાર પ્રજ્ઞના કટ્યાણુસાર શ્રીમંત મહારાજાધિરાજ કરાવે છે એ તેમના પ્રજ્ઞરજન કરવાના હૃદય ભાવમાંનું એક સુચિન્દ છે.

વડોદરા રાજ્યમાં થઈ ગયેલા કવિઓની અપ્રસિદ્ધ પ્રાચીન કવિતા સંભાળથી પ્રસિદ્ધિમાં લાવવાના હેતુથી નીચે પ્રમાણે ક્રમિટિ નીમવાનાં આવી છે.

પ્રમુખ.

દિવાન બાહાદુર મણિભાઈ જશભાઈ.

મેમ્બરો.

રાવબાહાદુર અંબાલાલ સાકરલાલ. એમ. એ. એલ. એલ. બી.

ખાનબાહાદુર જમશેદજી અરદેસર દલાલ. એમ. એ. એલ. એલ. બી.

રાવસાહેબ પીતાંબરભાઈ જોશાભાઈ.

રાવસાહેબ હરગોવિંદદાસ દારદાદાસ.

દરેક ઐયની બનતા સુધી અનેક પ્રતો મેળવી તેને શોધી અને ટીકા શબ્દાર્થ આપી વિરોપ ઉપયોગી કરવી વગેરે સર્વ કામ રાવસાહેબ હરગોવિંદદાસની સંભાળ નીચે શાસ્ત્રી નાથાશંકર પૂજ્યશંકર તમા કાંઈ છોટાલાલ નરભેરામ આદિ લાયક માણસનાથી ચલાવવામાં આવ્યું છે. પુસ્તકો સંબંધી સર્વ વ્યવસ્થા અને જવાબદારી આ ક્રમિટિ તરફ છે. ક્રમિટિમાંથી દોષનું ખાનગી હિત કે સ્વાર્થ આ સંબંધમાં ન છતાં માત્ર લોકહિતાર્થ કામ જાણી ક્રમિટિએ આ કામ માથે લીધું છે.

વડોદરા રાજ્ય નિવાસી કવિઓની કવિતા ઉપરાંત ગજરાતના બીજા પ્રસિદ્ધ કવિઓની અપ્રસિદ્ધ કવિતાનો ઘણો જથ્થો રાવસાહેબ હરગોવિંદદાસ તથા શાસ્ત્રી નાથાશંકરની પ્રશસનીય શોધથી એકઠો થયેલો છે, અને વધારે જથ્થો એકઠો કરવા પ્રયત્ન ક્રમિટિ તરફથી કરી રાખ્યો એમ ધારણા છે. આ સર્વ કવિતા પણ પ્રસિદ્ધિમાં લાવવા યોજના તૈયાર થાય છે, અને તે ઉદ્યમ સફળ થવા હિંમત પાસે પ્રાર્થના છે.

આશા છે કે આ પ્રાચીન ગુર્જર કવિઓની સુંદર તથા બોધક કવિતા-
થી વાંચનારનું જ્ઞાન તથા સદ્ગુણ, રસગતા, રૂચિ, રસિકતા, સહૃદયતાદિ
ઉચ્ચ પ્રકારનાં થઈ વૃદ્ધિ પામશે, અને ગુર્જરવાસી અન્ય સમર્થ કવિઓની
કવિતાની પણ તીવ્ર યાચના થઈ પ્રકટ થશે.

આ પ્રાચીન કાવ્યમાળાને, કચ્છ, કાઠિયાવાડ અને ગૂજરાતના નાન્ય-
કર્તાઓ તરફથી તથા બીજા ધણા સદ્ગૃહસ્થો તરફથી ઉદાર આશ્રય મળ્યો
છે, તેમાટે તેમનો અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માનવામાં આવે છે.

વડોદરા. સંવત ૧૯૪૬ ના વૈશાખ સુદી ૧, તા. ૨૦ એપ્રિલ સન ૧૯૯૦, રવિવાર.	}	મણિભાઈ જશભાઈ.

વાપુસાહેવ ગાયકવાડનું જન્મચરિત્ર.

વડોદરામાં યશવંતરાવ ગાયકવાડ નામે મરાઠા સરદાર શ્રીમત ગાયક-
વાડ સરકારની અસામી હતા. તેમને બે સ્ત્રીઓ હતી. એક સ્ત્રી મરાઠા જાતની
અને બીજી રજપૂતાણી હતી. આ રજપૂતાણીને પેટે સંવત્ ૧૮૩૩માં (કદાચ
સંવત્ ૧૮૩૫ પછી હોય) બાપુસાહેબનો જન્મ થયો હતો. બાપુસાહેબના
બાળચરિત્ર વિષે ઝાઝું જાણવામાં આવ્યું નથી ; માત્ર તે સરદારના છોકરા-
ઓને લાયકની ધોડે બેસવા વગેરેની કસનોમા ચાલાક હતા તથા તેમણે
ગૂંજરાતી અને મરાઠી ક્ષિપિમા લખવાનું જ્ઞાન મેળવ્યું હતું. તે નાનપણમાંજ
દેવ દેવસ્થાનમાં ફરના હતા તથા કોઈ ભગત સાધુ વગેરે જુએ તેમને ધર્મ-
સંબંધી પ્રશ્ન પૂછતા હતા. પણ કહેછે કે જ્યારે તેમની પાસેથી તેમને મનપ-
સંદ ખુલાસા મળતા નહિ ત્યારે તે તેમનો ઘણો તિરસ્કાર કરતા. વીશેક વરસની
ઉંમરમાં તે ઘણા સ્વતંત્ર મિત્રજના અને દરકાર વગરના હોય એમ તેમના
પરિચયમાં આવનારને માત્રમ પડતું. હરેક વાતનો તત્વ નિર્ણય કરવા માટે
તે ઘણી બારીકાથી તકરાર કરતા, પણ સલની બાબતમાં ધૂર્લુ બાવી થયા
વગર ઝટ દેઈને મત બાધી દેતા નહિ.

યશવંતરાવગાયકવાડને ગોહડા ગામમાં જન્મીન મળેલી હતી. બાપુ-
સાહેબની ઉંમર આશરે વરસ ૨૫ ની થઈ ત્યારે તેમના બાપે તેમને તે ગા-
મની જમીનનો વહિવટ કરવાને મોકલ્યા. ધીરે કરીને જે પ્રસિદ્ધ અલ્ખખાટ ક-
વિ થઈ ગયો છે તે, એ ગોહડાનો હતો. બાપુસાહેબગાયકવાડ ગોહડે ગયા
ત્યારે ધીરાભક્ત હયાત હતા. ધીરાભક્તના અભિજ્ઞાન વિષે બાપુસાહેબને
કોઈએ વાત કરી ને ઉપરથી બાપુસાહેબ તેને મળવા ગયા અને તેની આગે
ધર્મ સંબંધી વાતચિત કરી. જે જે પ્રશ્નો બાપુસાહેબે ધીરાભક્તને કર્યા તે તે
ગર્વના ધીરાએ એવી મારી છટાથી ખુલાસા કર્યા કે તે વખતથી ધીરાના શિ-

પ્ય થયું એમ બાપુસાહેબના મનમાં આવ્યું. અને તે પ્રમાણે કેટલોક દહાડે તે ધીરાના ગિપ્પ થયા. શિષ્ય થયા પછી કેટલાક રોજ બાપુસાહેબ ગોહડામાં રહ્યા અને બ્રહ્મજ્ઞાનનું રહસ્ય ધીરા પામેથી સમજી લીધું. તે વડોદરે આવ્યા ત્યારે ધીરાભક્તના પદોનો કેટલોક સંગ્રહ પોતાની સાથે લાવ્યા હતા અને તે વાર વાર વાચતા તથા વખાણતા હતા જે કોઈ હરિભક્ત તેમને મળતો તો તેમની સાથે પછી બ્રહ્મજ્ઞાનનો વાદ કરતા તથા બીજા ધર્મમાં શી શી ખામીઓ છે તે બતાવતા. બાપુસાહેબ હવે ગૃહસ્થ મટીને ભક્ત થયા. બં-કોનો મેળાપ કરવો, અને તેમની માયે ભજન કરીતન કરવું. એ બાપુસા-હેબને બહુ પ્રિય લાગવા માંડ્યું. તેમની બુદ્ધિ બહુ મુક્તિ હતી તથા મનશક્તિ મારી હતી તેથી પોતાના ગુરૂનું જોઈ પોતાને જે જે જાનુભવ થતા ગયા તે તે બાજતના પદ કરીતન પોતે જોડવા લાગ્યા અને શ્રોતાઓને સંભળા-વવા લાગ્યા.

વડોદરે આવ્યા પછી બાપુસાહેબને એક પાગાના જમાદારની નોકરી મળી તે તેમણે નીકારી, પણ તેમની મનોવૃત્તિ ભજનમાં લાગેલી અને જગ-તના વ્યવહાર તેમણે મૃગતૃષ્ણાવત્ મિથ્યા જાણેલા તેથી નોકરીમાં તેમનું મન બરાબર લાગતું નહિ; તેમનાથી વારંવાર કસુરો થઈ જતી અને તેમણે તેમનો ઉપરી તેમનો દડ કરતો, પણ બાપુસાહેબ ખુદ મહારાજસાહેબની હજુરમાં જઈ દડ માફ કરાવી આવતા તેમના વખતમાં શ્રીમંત મહારાજ સીયાજીરાવ જાદી પર હતા તે બાપુસાહેબની પાસે તેમના રચેલા પદ બોલાવતા અને તે સાંભળીને ધણા ખુશ થતા. અને તેથી આવ્યા ભક્ત કવિની કસુર પોતે માફ કરે એ સ્વભાવિક હતું. પણ, મૂળ તો સ્વતંત્ર મિત્રજનના અને તેમાં બ્રહ્મ-જ્ઞાન થયું એટલે જીવન્યુક્ત થયેલા મહાત્મા બાપુસાહેબને આની નોકરી કરવી ધણા દહાડા પાસવી નહિ તેથી તે તેમણે છોડી દીધી અને ભજન કરીતનમાં તથા ધર્મની તરફરોમાં કાળ કાઢવા માંડ્યો.

વાડીમાં રહેનારા દાળિયા કણુખીઓના ગુરૂ દેવાણુના નીરાંતભક્ત કરી-ને હતા તે વારવાર પોતાના મેવકોને ઘેર આવતા અને દશ પંદર દહાડા રહીને ભજનકીર્તન કરતા. બાપુસાહેબના પિતાનું મકાન પણ મહમદવાડી-માની મોટી વોહોરવાડમાં હતું તેથી એક પ્રસંગે બાપુસાહેબને બજાર થઇ કે નીરાંતભક્ત આવ્યા છે તે ધણા જાની મહાત્મા છે. બાપુસાહેબને તો એવા

મકંતોને મળવાનો શોખ જ હતો તેથી તે તરત તેમને મળવાને ગયા અને નીરાંતભક્ત પોતાનાં ક્ષેત્રમાં પદ ગાતા હતા તે તેમણે માંભળ્યાં. સાંભળીને તેમણી એક બે સંશય કાઢી તેના ખુવાસા નીરાંતભક્ત પાસે ગાગ્યા જે તેમણે, ધીરાની પેઢે જ સારી રીતે કહી બતાવ્યા. આપુસાહેબને જાણાય કે ધીરાનો તથા નીરાંતનો મત એક જ છે ત્યારે તેમણે તે ભક્તને ધણુ માન આપ્યું અને કહ્યું કે મહારાજ આજથી મને પણ આપનો શિષ્ય મળ્યો. આપુસાહેબે પોતાનાં પદોમાં હમ હમ નીરાંત તથા ધીરાને ગુરુ તરિકે ગાયા છે તેનું કારણ આજ છે. તેમ નીરાંતે પણ પોતાનાં પદોમાં આપુસાહેબને શિષ્ય તરિકે ધણી જગોએ સંબોધન કર્યું છે.

આપુસાહેબને ધીરાભક્તે એક વખત હુકો ભરી લાવવાનું કહ્યું. ગુરુ પોતાના શિષ્યને ગમે તેવી હલકી સેવા કરવાને તથાપિ શિષ્ય તે આનંદથી બજાવે છે તે સહુ જાણે છે. આપુએ તરત જ એક કાગળ પર હુકો વિષે પદ જે આ કાવ્યમાં દાખલ કર્યું છે તે લખીને આપ્યું. ધીરાભક્ત એ પદ જોઈને બહુ આનંદ પામ્યા તથા તેમણે આપુસાહેબના જ્ઞાનનાં બહુ વખાણુ કર્યાં.

આપુ સાહેબ એક વખત નીરાંતભક્તને મળવા જતા હતા તેવામાં ૨૨ સ્તામાં બાઈડીઓ કોઈના મરણ પછવાડે રાજીઓ ગાતી હતી આપુએ લગભગ ઊભા રહી તે સાંભળ્યું, પણ તે ગાનારાંના અચાન તથા મોહ ઉપર તેમને બહુ નિરસકાર ઉપજ્યો. તેમણે ઘેર જઈને તરત જ એક રાગરાજીઓ બનાવ્યા તથા નીરાંતને તથા તેના સેવકોને બતાવ્યા. એ રાજીઓ સહુને એવો પસંદ પડી ગયો કે નીરાંતના ભક્તોએ સામાન્ય રાજીઓને હામે મરનારની પાછળ આ રાજીઓ ગાવાનો પ્રચાર પાડ્યો. તેને રાગરાજીઓ કહે છે અને હજી તે ધણી જગોએ ગવાય છે. એ રાજીઓ બનાવ્યા પછી આપુએ ખીજ પણ ઘણા રાજીઓ લખ્યા છે પણ તે સર્વમાં પરિપુના રાજીઓ ઉત્તમ છે.

આપુસાહેબને ભજનકીર્તનો બહુ શોખ હતો તેથી જે કોઈ તેમનો પોતાને ત્યાં ભજન કરવા બોલાવે ત્યાં જતા હતા. એક વખત વાંદરાશુરજના દરવાજા આગળ જે ઢેઠ ભગીઆ વગેરે લોક રહે છે તેમાંના કોઈએ આપુસાહેબને આવીને વિનંતિ કરી કે મહારાજ! અમારે ત્યાં ભજન કરવા આવો તો અમે ખાવન ધણ્યો! આપુસાહેબે હા કહી અને કલા પ્રમાણે તેમને ત્યાં ભજન કરવા

ગયા. એ વાત તેમના પિતા યશવંતરાવ ગાયકવાડે જાણી તેથી તે પોતાના પુત્રની આવી રીતબાત જોઈને ઘણા નાખુશ થયા. બાપુસાહેબ વાજન કરીને ઘેર આવ્યા ત્યારે તેમને યશવંતરાવે ઘણો ઠપકો દીધો અને કહ્યું કે, અહ્યા ! તે મારું નામ બોલ્યું, જા, આજથી તારું મો અને જાતાવીશ નહિ, ત્યાં મારા ઘરમાં તારે પેસવું પણ નહિ. બાપુસાહેબ તેજ વખતે પાછા ફર્યા અને ફતેહપુરામાં તેમનું એક ઘર હતું તેમાં જઈને મુકામ કર્યો. આ વાત તેમની સાસુએ જાણી ત્યારે તે પણ ઘણી દલગીર થઈ અને બોલી કે, બાપુસાહેબ તો છેકજ બગડી ગયા. બાપુસાહેબને કાને પોતાની સાસુના આ બોલ આવતાજ તેમણે એક પદ લખ્યું, જેમાં તેમણે લખ્યું કે “અમે બગડ્યા, અમે બગડ્યા, લેજો જાણી.” ૬૦. એ ઘરમાં બાપુસાહેબ એ ત્રણ વરસ રહ્યા પણ પોતાનો બકિતનો ટેક છોડ્યો નહિ. ત્રણ વરસ પછી તેમના ઓરમાઈ મોટા બાઈએ તેમને મનાવી મોટે ઘેર બોલાવી આપ્યા.

બાપુસાહેબના ઓરમાઈ બાઈના દીકરા માધવરાવ ગાયકવાડ હાલ હયાત છે અને તે સરકારી પાગામાં પાગેદારની નોકરી પર છે. બાપુસાહેબને દોહત-રાય, પ્રતાપરાય, અને શિવરાય એવા ત્રણ દીકરા હતા જે સઘળા હાલ હયાત છે અને તેમનો ગિરાસવાસ ગોહડામાં હોવાથી તેઓ ત્યાંજ રહે છે. પાગેદાર માધવરાવગાયકવાડને હજી પણ સરકારથી અસામી તરિકેના રૂપિયા મળે છે તેમાંથી દરવરસે અસામી પેટે પ્રતાપરાયને તે કાંઈ રકમ મોકલાવે જાય છે. બાપુસાહેબ કદમાં બહુ ઊંચા નહિ તેમ નીચા પણ નહિ હતા. તેમનો બાંધ મજબુત અને તે શરીરે બળવાન હતા. રંગે ઘઉંવર્ણી હતા અને તે જ્યારે મોક્ષતા ત્યારે તેમનું જીવસાદાર બાપણ સામાને દબાવી દેતું હતું. બાપુસાહેબ બક્ષા હતા છતાં તેમનું વ્યવહારી જ્ઞાન સારું હતું એમ તેમની રૂપિતા પરથી જણાય છે. સારી માઠી સ્થિતિના અને લોકરિવાજના તે માહિતગાર હતા તે તેમનાં પદો ઉપરથીજ જાણવામાં આવે છે. તેમનાં પદો વાંચતાં તે જાણે સુત્રિય ગુણના એટલે ટેકો, હડીયા અને લઢવાડીઆ હશે એમ જણાય છે તથા પિ તેમને જોણે જોએજા તે લોકો કહે છે કે તે સ્વભાવે સાંત, મગરૂરી પિનાના, ડાળડમાક રહિત અને જે પોતાની પાસે આવે તેની સાથે નરમાશથી વાત કરનાર હતા. અદ્વૈતબ્રહ્મસિદ્ધાંતમાં તેમની એક પાત્રી નિષ્ઠા હતી તથા

ખીજતે તે એવી સરસ રીતે બ્રહ્મવર્તા દદાવતા કે જે એક વાર તેમનો શિષ્ય થયો તે ફરી. ચલાવ્યાન થતો નહિ. તેમના શિષ્યો હજી ઘણા છે અને તેઓ. માં તે બાપુ મહારાજના નામથી ઝાળખાય છે. કવિ તરિકે બાપુસાહેબ અમને ખીજી સામાન્ય ભક્ત કવિઓ કરતા ચઢિયાતા લાગે છે, પણ તે વિશે તેના અથ વિવેચનમાંજ બોલીશું. બાપુસાહેબે કોઈ આખ્યાન કે વાર્તા ૩૫ અથ રચેલો હોય એમ જાણવામાં આવ્યું નથી. તેમનાં છૂટક પદ, ચાળખા ૩૫ પદ, ગરખીઓ, વગેરે “અંગ” ભાગમાં વેહેલીને લખ્યાં છે. એ મિત્રાય જુદા અંથો અમારે હાથ લાગ્યા નથી.

વાપુસાહેવની કવિતાનું વિવેચન.

• ને કવિ હોય છે તે સ્વાભાવિક રીતેજ કવિતા કરવાને પ્રેરાય છે. તેના વિચારોમાં અને સામાન્ય મનુષ્યના વિચારોમાં મુખ્ય તફાવત એ જોવામાં આવે છે કે જ્યારે સામાન્ય મનુષ્યના વિચારો કેવળ સાદા હોય છે ત્યારે કવિના વિચારો કાંઈ રસભાવથી રંગિત અને વિલક્ષણ હોય છે. એકજ વિષય ઉપર જ્યારે સામાન્ય મનુષ્ય કાંઈ પૂરતુંજ કહી શકે છે ત્યારે કવિ જોઈએ તેટલું જોહોળું વિવેચન કરી શકે છે. સામાન્ય મનુષ્યના વિચારો તેના સાગતા વળગતાનેજ તે જાણવામાટે આકર્ષે છે ત્યારે કવિના વિચારો હર કોઈ સહૃદય મનુષ્યને આકર્ષે છે. કોઈ રસયુક્ત પુરુષ જ્યારે સામાન્ય મનુષ્યના જોક્ષવા તરફ આદર પણ સામાન્ય કરે છે ત્યારે કવિના વચનનો ચમત્કાર જોઈ તેમાં તે હીન થઈ ડોકું હલાવે છે. વચન માત્ર જોશીને વાહ વાહ તો કવિજ મેળવી શકે છે. વાપુસાહેબનો અંથ ઉદ્દેશી જોનાર હર કોઈ રસયુક્ત તેને ધન્યવાદ આપ્યા વિના રહેશે નહિ એમ અમે માનીએ છીએ. વાપુસાહેબની કવિ તરિકે વિશેષ પ્રશંસા કરવાનું સાંધન આ તેનાં પદો સિવાય બીજું કાંઈ અમારે હાથ લાગ્યું નથી તથાપિ પદો તે પદોજ છે. એ પદો જૂદાં જૂદાં પુસ્તકોમાં છટાં છૂટાં ગણી આવ્યાં હતાં તેનો અમે સંગ્રહ કર્યો છે, અને જ્ઞાનોપદેશનાં પદ, ધર્મવેશ અંગનાં પદ, જ્ઞાનગાનનાં પદ, પરિપુના રાજિયા, ગરબીઓ, અને કાશીઓ, એવા વિભાગ પાડીને તેને ક્રમવાર ગ્રંથોમાં છે.

વાપુની કવિતામાં રસ તો માત્ર શાતસ્સ સિવાય બીજો વર્ણવેલો નથી. પણ તેનાં વખાણુ તેના રસવર્ણુનની છટા માટે નહિ પણ તેના પદમાં જે અસાધારણ માધુર્ય રહેલું છે તેમાટે કરવાં ઘટે છે. જ્ઞાનોપદેશનાં પદના આરંભમાં તે વિષયનો તિરસ્કાર કરીને ગુરૂની જરૂર બતાવે છે, પછી જ્ઞાનગાનની મહત્તા વર્ણુ છે તથા ગુરૂ ઉપદેશમાં એકાગ્રતા રાખવાની જરૂર બતાવે છે, તે પછી મૂર્ખ તથા ઢોંગી ગુરૂઓ પાસેથી કાંઈ તત્વ મળવાનું નથી એમ ક-

હેછે, કર્મકાંડ મિથ્યા છે એમ કહેછે અને ધન, જીવાની આદિના અહંકારનું મિથ્યાત્વ બતાવે છે. એવા એવા ઉપદેશના પરચુરણ ત્રીશ પદોમાં જ્ઞાનોપદેશ પૂરા થાય છે. ધર્મવેશનાં પદોમાં ધર્મને નામે દંભ કરીને લોકોને ઠગનારા ગુરુઓ અને સાધુઓ વગેરેથી દૂર રહેવાનો ઉપદેશ કર્યો છે. બ્રાહ્મણશૂદ્રભેદ-વર્ણનમાં બિશ્વક બ્રાહ્મણોને મિથ્યાભિમાન તજવાનો ઉપદેશ કર્યો છે. અને ક્ષત્રિયજ્ઞાનનાં પદોમાં નિર્ગુણ ઉપાસનાનો માર્ગ બતાવ્યો છે.

કામાદિક પરિપુના છ રાજીઆનો એ પછી આરંભ થાય છે. રાજીઆ તે ખરેખરા રાજીઆજ છે! કામદેવનો રાજીઓ જાણે પુરૂષના મરણથી શોકાકુળ થયેલી સ્ત્રી બોલતી હોય તેવા રૂપનો છે. એની દરેક કડીનું પૂર્વાર્દ મરનારની સ્ત્રી બોલે છે જેમાં કામ સબંધી વિશ્વાસોનું વર્ણન છે અને દરેક કડીનું ઉત્તરાર્દ બીજી કૃટનારી સ્ત્રીઓ બોલે છે જેમાં સંસારના વિષયોની ક્ષણિકતા અને જ્ઞાનભક્તિ વગેરેની આવશ્યકતા બતાવી આપનારું વેરાગ્યોદ્બોધક વર્ણન છે. બીજા રાજીઆઓમાં પણ કૃટનારી સ્ત્રીઓનાં એવાંજ બોધરૂપ વચન ઉત્તરાર્દમાં રાખ્યાં છે. બીજો રાજીઓ કોધનો છે તે મરનારની મા બોલે છે. એમાં પણ પૂર્વાર્દમાં કોધનું સ્વરૂપ બતાવ્યું છે તથા ઉત્તરાર્દમાં વેરાગ્યોદ્બોધક ઉપદેશ છે. ત્રીજો રાજીઓ લોભનો છે તે મરનારની દીકરી બોલે છે; કડીના પૂર્વાર્દમાં લોભનું સ્વરૂપ અને ઉત્તરાર્દમાં ઉપદેશ છે. ચોથો રાજીઓ મોહનો છે તે મરનારની બેન બોલે છે; એમાં કડીના પૂર્વાર્દમાં મોહનું સ્વરૂપ અને ઉત્તરાર્દમાં બોધ છે. પાંચમો રાજીઓ મદનો છે તે મરનારની રાખેલી સ્ત્રી બોલતી હોય તેવા રૂપે વર્ણવે છે અને છઠ્ઠો મત્સરનો છે તે મરનારની સાસુ બોલતી હોય તેવે રૂપે લખ્યો છે. દરેક રાજીઆમાં ત્રીસ ત્રીસ કડીઓ છે.

એની પછી મન, સ્ત્રી, વિશ્વામ, વગેરે બદ્ધાં મુક્તિ દશ અંગની ગરબીઓ છે. દરેક અંગમાં ચાર ચાર ગરબીઓ છે. છઠ્ઠા વચનઅંગમાં ઉપસંહારની પાંચમી ગરબી મુકી છે. ગરબીઓ થઈ રહ્યા પછી જ્ઞાનોપદેશની કાંઈઓ દાખલ કરી છે. અને તે પછી અરાધ સિદ્ધિઓના અંગની અરાધ કાંઈઓ છે. અણિમા વગેરે આઠ સિદ્ધિઓ પ્રખ્યાત છે, પાંચ યોગશાસ્ત્રના કેટલાક યોગમાં અણિમા, મહિમા, લઘિમા, પ્રાપ્તિ, પ્રાકાશ્ય, ઈશિત્વ, વગિત્વ, પ્રાકાશ્ય, અનિમિત્તત્વ, દૂરશ્રવણ, દૂરદર્શન, મનો-જ્ઞાન, પરકાયાપ્રવેશન, સ્વેચ્છામરણ, દેવકીગદર્શન, સંકલ્પસિદ્ધિ, અપ્રતિહ-

તાશો, અને કમરૂપા, એવી અરાહ સિદ્ધિઓ કહેલી છે તે સર્વ સિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત થયા છતાં પણ મોક્ષ મળતો નથી એટલુંજ નહિ પણ તે સિદ્ધિઓ એજ યોગીને બંધનનું કારણ થઈ પડે છે માટે તે હેય છે એમ ઉપદેશ કર્યો છે.

છેવટ બ્રહ્મબોધ અને જ્ઞાનીનાં લક્ષણની કાશીઓ કહીને ગ્રંથ પૂરો કર્યો છે. બ્રહ્મબોધમાં સાંખ્યજ્ઞાન ક્રમવાર બતાવ્યું છે. બ્રહ્મબોધની ત્રીજી કાશીમાં સાંખ્યને મતે જગતની ઉત્પત્તિ આદિક દૂકામાં પણ સ્ફુટ રીતે વર્ણવી બતાવ્યું છે. તેનો સિદ્ધાંત એવો જણાય છે કે અનાદિ અનંત સતરૂપ બ્રહ્મ સર્વન ભરેલું છે અને પ્રકૃતિ તેના એક દેશમાં છે. એ પ્રકૃતિ કે માયા અનિર્વચનીય છે એટલે તેને સસ કે અસત્ય કહી શકાતી નથી. એ પ્રકૃતિ સઘળા દૃશ્યવદા-યોગું મૂળ છે. પાંચમી કાશીમાં તે લખે છે કે,

“ ચૈતન્યમાં દૃશ્ય કલ્પવું બણો, બંધતાણું એ મૂળ;
ચૈતન્યમાંથી કલ્પના છૂટવી, મુક્તિ બણો સમૂળ;
દૃશ્ય વગરનું ચૈતન્ય રે, આત્મારામ રૂપ એવો;
જ્ઞાનીઓ બતાવું રે, બંધ, મુક્તિ, આત્મા કેવો. ૩

ત્રણ લીટીમાં ત્રિશુવન સમાયું, બ્રહ્મવિધાનો સોર;
આહા ઓહો કરી અક્ષણો, એવો નથી એ સોર;
ખરી છે એ વિધા રે, ચિત્તમાં રૂડી એવો;
જ્ઞાનીઓ બતાવું રે, બંધ, મુક્તિ, આત્મા કેવો.” ૪

એવી રીતે બ્રહ્મવિધાનો સ્પષ્ટતર સાર બાપુએ બતાવ્યો છે. એટલાથી પણ જો સમાધાન ન થાય તેને માટે તેણે બીજી ફેટલીક કાશીઓ વધારે લખી છે અને સંશયોતું સમાધાન કર્યું છે. છેવટની કાશીઓમાં જ્ઞાનીનાં લક્ષણદ્વારા તે, ઢાંગી અને વિષય મુખના લોભી મનુષ્યો બીજાઓને શિષ્યો કરીને તેમને કલ્યાણનો માર્ગ ન આપતાં મિથ્યા ગ્રમિત અને બ્રમિત કરે છે તેમનાથી સાવધ રહેવાનો ઉપદેશ કરે છે. જેમ આઠમી કાશીમાં જ્ઞાની ગુરના આશ્રમ અને ઉપરકર વિષે બોલતાં તે લખે છે કે,—

“ મઢી જુઓ તેની રે, જોશો નહિ માંહી ખીજું; ”
(એક) આપ ને પુસ્તક પડિયું રે, ટોચું સંતનું ત્રીજું. ’

વસ્તીમાં વાસ કરે નવ વિકલ, જે જેના નવ શબ્દ; ,
પૂજા કરાવે નહિ પરમેશ્વર, કશામાં મન નહિ લુપ્ત;
ગુરુ એવા કોઇ રે, જોઇ દૃષ્ટે ભીજું. મઢી૦ ૨

તમે પાત્ર ન બાળો ગુરુજી પાસે, એક પાત્ર ધરે ગુરુદેવ;
પેટ પાત્ર તો રચ્યું પેહેલેથી, તેની જગી તેવી કરે સેવ;
ધન્ય ગુરુ દેવા રે, તન મનથી રીજું. મઢી૦ ૩

પુસ્તક સંત વસે ગુરુ નિકટ, તેમાં નહિ સંતાપ;
આવી મળ્યું તો પુસ્તક વાંચે, શિષ્ય પૂછે તો ફેટે તાપ;
જપું જાપ તેનો રે, ખીજા પર હું ખીજું. મઢી૦ ૪

ધન જોઇએ નહિ સેવાંકાજે. મન જોઇએ નિશ્ચિંત;
પ્રશ્ન પૂછે તેની કથા અસાચે, નિર્મળ થાય જમ અંત;
બાપુ સંત એવા રે, દોંગીને જોઇ સીજું. મઢી૦ ૫

આ ઉપરથી જાણાય છે કે બાપુસાહેબને ગુરુ તારિકેનો ટોંગ કે મિથ્યા
આકબર પગદ નહોતો, તે છતાં તેને ઉત્તમ અકાગમ અતાચ્યું છે.

“ • બાપુસાહેબની કવિતામાં મીઠું આપણને મસાર વ્યવહારનું અનરોક્ત કરવાનું મળી આવે છે. સાસારિક સ્થિતિમાંથી જીવને મોક્ષને માગવાળવાને તેમજ જાદી જૂદી સ્થિતિના વરસ સાર વર્ણવવાની અગત્ય પડી છે, પણ તે અગત્ય તેમજ એવી રીતે પૂરી પાડી છે કે તેથી આપણે તેમને ધન્યવાદ આપીએ છીએ. પડિતો હે છે કે જે સાસારિક વ્યવહારમાં અતિ પ્રતીક્ષ હોય તે પરમાર્થમાં પણ અતિપ્રતીક્ષ હોઈ શકે. તથા જે મસારમાં દૃઢ હોય તે પરમાર્થમાં પણ દૃઢ હોઈ શકે. એવા આપણને બાપુસાહેબ તેના મધ્યારાખતાવી આપે છે. સસારના જે ચિત્ર તેણે ચિત્ર્યા છે તે તેની સસારની માહિતી બતાવી આપે છે અને પરમાર્થનો જે બોધ કર્યો છે તે તેનું તે સબધી વિશદ રાખે. બતાવી આપે છે. ક્રાંતિકારી લેખાગુ રાનીઓએ બીજાનું દિલ કંવાનો ડોળ કરી બ્રહ્મજ્ઞાનના પુત્રને ધણાય લખેના આપણે જોઈએ છીએ પણ “જ્યાં મેરે સુધે પગના દે પડા શીવર ત્રામીકો બીમ શન પરતા હે” એ વાગીવાત તેમાં જોઈ તેમના જ્ઞાનની તુલના વાચનાર તરત કરી શકે છે! બાપુનો આ મત્ય તેને એના દોષમાંથી નિર્મુક્ત કરી તે જે સમજ્યો છે તે ચોખ્ખું અને દૃઢ સમજ્યો છે એમ કહેનારે છે.

રાધાબાઈ દક્ષિણી બ્રાહ્મણી હતી તેનું પુસ્તક આપણે જોયું છે અને તેની ભાષા પણ જોઈ છે તે ઉપરથી ‘બાપુસાહેબ ગાયકનાડ’ નામ સાબળીને તથા મરાઠાના કુળમાં તેમનો જન્મ જાણીને અમને તેમની ભાષા વિષે બહુ સંશય હતો, પણ જ્યારે આ પુસ્તકમાં આપણે જોઈએ છીએ તેમ ખાસ ગૂજરાતના મર્મસ્થાનની તેમની ભાષા અમારા જોવામાં આવી ત્યારે અમને આનંદાશ્ચર્ય હતું. થયું! ખુદ ગૂજરાતમાં રહેનારી ગૂજરાતી કવિઓ કદાચ ભાષાની બાબતમાં સ્પષ્ટિત થઈ ગયા હશે પણ બાપુસાહેબ ગાયકનાડનો આ મત્ય તે એમજ કહેનારે છે કે તેણે લખનાર જાણે મોટું શુદ્ધ ગૂજરાતીનો અભિમાની હોય! તેમના લખાણમાં જે ગૂજરાતી ભાષાના રૂઢ અને લાક્ષણિક શબ્દો વપરાયા છે તે વાચનારને વિસ્મિત કરે એવો છે! જુઓ,—

“ અરથા જે નાતરાનો ચાલ તાગી નાતે રે,

તો તો બાબા ઘડને પડી મેઢા હાથે રે ”

“ એગાળ નીધે તમે દરિ ઝટ પામો. ”

॥ श्रीजगदीश्वरायनमः ॥

वापुसाहेबकृत कविता.

ज्ञानोपदेशनां पद.

पद १ छं.

गुरु भजिया ते तो हरिगुण गातो रे,
लाछरे गुरु भजिया ते तो हरिगुण गातो;
भूरभ सभजलु विना कुरे छे धातो रे,
लाछरे गुरु भजिया ते तो हरिगुण गातो. १

दूध मोटा पैसानु शेर भजे छे,
तेने भूरभ नथी ખાતો;
દાર પીધાયકી બદો લાગે छे,
પડે મોરીઓમાં નિત્ય ઊડી ધાતો રે. ૨

સાકર રૂપિયાની ચાર શેર ભજે છે,
તે ખાધે મરદ થાય માતો;
અદીણ રૂપિયાનું ચાર ભાર વેચાય છે,
એ કંસુખો પીએ બીજને પાતો રે. ૩

ભાંડ બપાઈઆ નાચે ત્યાં બહુ કરીને બજે,
એને જૂડી લાવે છે ઘણી વાતો;
હરિનામ લેતાં ભાઈઓ કંઈ આવે છે,

પછે જામની ખાશે ઘણી લાતો રે. ભાઈ રે૦ ૪
 સદગુરૂ મળશે ત્યારે મેલ તારો જાશે,
 નિત્ય છોડીને શું ના'તો;
 ખાપુ કહે હરિનામને ભણુ દ્યો,
 સાધે સાધો મળી જાશે તાતે તોતો રે. ભાઈ રે૦ ૫

૫૬ ૨ જી.

બૂલુ પડ્યુ છતે દહાડે,
 જગત જીજો બૂલુ પડ્યુ છતે દહાડે. ટેક. ૧
 આંધળાની પૂઠે દશ વીસ દોડ્યા,
 જ્ઞેને પડ્યા તે તો મોટા ખાડે;
 અહકાર આંધળો સાનમાં ના સમજે,
 જેમ પાણી યગાડ્યુ પેલે પાડે જગત ૨
 હરિ સચરાચરમાં કહે છે,
 જૂઠું કહે છે લખાડે;
 મ્વામી સજે રે દૈતભાવ ભારે,
 હા કહીને ના કે' તે ગુરૂ પાડે. જગત ૩
 તાન ટપ્પા દાણધ ગાય છે,
 ચડીને બેઠો મોટે તાડે;
 આપ તો છપ્પન દોઢામાં માંલે,
 સામાને સચય શું કાઢે ? જગત ૪
 વાણુમે નામી ના વાણુમે એ તો મ્વામી,
 એમ સાનમાં સદગુરૂ દેખાડે;

૫ તાને તાનો—મરમે ગરમ—તાને તાને ૨ આંધળો—અજ્ઞાની
 (લેખી) ગુરૂ. દૈતભાવ—મૃદાપણ. હા કહીને ના કહે—અદૈત કમૃત કરીને
 પાડે દૈતભાવ નાખે. ૪ છપ્પન દોઢામાં—ચોરાસીમાં.

સતનામ બાપુ એમ કરી કહે છે,

કોણ વહે જૂડી રાડે.

જગત૦

૫

પદ ૩ જુ.

નિમાજ પઢતાં તો બોલે બિમબિલ્લા રે;

ભાઈ રે નિમાજ પઢતાં તો બોલે બિસમિલ્લા. ટેક. ૧

તીસ રોજ રખતા ઓર મચ્છીઓકુ ચખતા,

ઓર બકરેકા કાટતા હે ગલ્લા;

સાહેબકા છવ બદ માર કૈયાં તે ડારા,

એ બદી ખાવે દાનખમે ટલ્લા રે ભાઇ રે૦ ૨

ખડેકુ ન આવે ને પડેકુ ન દખે,

નકીકી રાહસે ચલ્લા;

બીન્તકે જરખેમે ઓહી મદ બેડા,

છને નામસે પિછાના અલ્લા રે. ભાઇ રે૦ ૩

દગા કરકે તુને બહોત છવ મારે,

ઈમાન ચોરકે બનાયા તુને ડલ્લા;

બેટ ઓર બકરેકુ બરાબર જાને,

તો સાઈ કરેગા તેરા ભલ્લા રે. ભાઇ રે૦ ૪

આખરી જવાનીકા બહોત હૃ હેગા,

૫ વણુજે ઇન્જે નાશ પામે તે નામી-નામ-નાજો-(નામ રૂપ મિથ્યા છે માટે) ૨ તીસ ઇન્-ત્રીમ દિવસ તો તુ રોજને રાખે છે અને પછી માછતા ચાર્પે છે! ગલ્લા-મુઝુ. એ ઇન્-એ બદી(દુષ્કર્મ)થી તુ દોગખ (નરક)મા ટલ્લા ખાઈશ ૩ ખડેકુ ઇન્-હિદુઓની મૂર્તિઓ ખડી છે અને મૂમલમાનની કમરો પડા છે, એ બેમાથી એકેની તરફ ધ્યાન આપતા ને તેખતે મતે ચાને છે. ૪ ડલ્લા-દોલન

જોર સાહેબકી સગ કરો સહલા;
બાપુ કહે નામ એક અટલાકા સમ્ય હે,
જોર રફદફ લોયગી તેરી બહા રે. ભાઇ રે૦ ૫

૫૬ ૪ થુ.

કથા સાબજે ને મન રહ્યુ ઘરમે રે,
ભાઇ રે કથા સાબજે ને મન રહ્યુ ઘરમે. ટેક ૧
તે મનસુખા કરેછે ને મણુકા ગણિ છે,
જુઓ માળા ફરવે છે એના કરમે;
એ મન રહ્યુ મેલુ ને તનને ધૂએ છે,
રાફડો ફૂટી નાખ્યો ને સાપ દરમે રે. ભાઇ રે કથા૦ ૨
આત્મતત્વ એત્યા વિના કામ થયુ જોડે,
એ ચૂક પડીછે નારી નરમે;
મણિ નામ મેલીને કુશકાને બાજે,
મૂરખ મમજ્યા વિના નીચો તરમે રે ભાઇ રે કથા૦ ૩
ઝાડ ઉપર પક્ષી બેઠો એવો તારો આતમા,
તારે મન પેશી ગયુ છે જામે;
એ કુટુંબ કબીલો તારે કામ નહિ આવે,
તે તો માર બાધો છે ઉધા કરમે રે. ભાઇ રે કથા૦ ૪

૫૬ ૫ મું.

જુઓ મમજ્યા વિના સાહેબને જોગો રે;
ભાઇ રે જુઓ મમજ્યા વિના સાહેબને જોશો. ટેક ૧
કરવાનાં કર્મ તમે મન નથી ધાગતા,

ન કરવાનાં બીજ તમે બેશો;

ગુમાનરૂપી ગધેડે ચઢીને,

બેંસ મૂકી પાડાને દો'શો રે. ૨૪

ખજ કરીને આપણ બાંધીને ચાલુએ.

ત્યાં નિરબે જવાબ શો દેશો;

ખાતાંની ખોટ જુઓ ખપ કરીને ચાલુએ.

ત્યારે નયણાં ભરી ભરીને ચેશો રે. ૨૫

રો'ણી કો'ણી સવ સાહેબને ચાલુએ.

જૂકો જનમ ના જોશો;

સફગુરના સંગથકી ગ્રાહ દેન દેડે,

ત્યારે ભવના ભરને વેશો રે. ૨૬

કબીર કમાલને કોણ ગણેછે,
 મોટા ગોસાંધણ નાખ્યા ઘસરડી રે;
 રાણા ને રક કાળે કોઈને ના છોડ્યા,
 ઘેલા મેલાને નાખ્યા ઉતરડી રે. ભાઈ રે કાળે ૦ ૪

*
 માની અજાની બાપુ બોલતા બધાવ્યા,
 વેધ વિવેકીને નાખ્યા છે કચરડી રે. ભાઈ રે કાળે ૦ ૫

૫૬ ૭ મું.

ન જાણુશો તે અમો મોટા,
 વિચારી ભુઓ ન જાણુશો તે અમો મોટા. ટેક. ૧

કાચી કાચા તારી ધૂળ મળી જશે,
 નેમ હોડે દારૂતણા ટોટા;
 એક માટીના સૈંઈ બનાવ્યા,
 એમ ઘડા ગાગેર ને લોટા. વિચારી ભુઓ ૦ ૨

ગજઆણી સુમની ને દાટિયા પેહેરે,
 ઝીણા ઝોઢો ને શાલજોટા,
 ટકા તે ગજની ખાધી તે પેહેરે,
 અતે ધૂમાડાના જોટા વિચારી ભુઓ ૦ ૩

તે હરિની ભક્તિ વિના કાળની છે ફાંસી,
 નમ માગે ઘણા સોટા,
 ઉચ ને નીચ એ તો માયાના ખેલ છે,
 એ તો પાણીતણા પરપોટા. વિચારી ભુઓ ૦ ૪

ગજ ને રક સહુ ભૂમિમાં જશે,
 પછી ઉપર ચાણાંજો ઝોટા;
 મતનામ બાપુ તે તો સહુથી મોટા,
 હરિની ભક્તિ વિના મહુ જોટા વિચારી ભુઓ ૦ ૫

૫ બધાવ્યા-૫૬ ૫૭-૬૦ નાખ્યા

શ્રવ્યા પદે-માની એ વીડીઓ ખટની હાથ એમ વાને ડે

પદ ૮ મુ

સમજણની વાત છે ન્યારી રે,
 વીરા મારા સમજણની વાત છે ન્યારી ટેક ૧
 સાકર ને મીઠાની પૂતળી બનાવી,
 એ તો બન્ને રૂપાળી છે નારી;
 સમજી આણસમજીમા ફર ઘણો છે,
 એક ગળી લાગે ન એક ખારી રે વીરા મારાં ૨
 રોગી માણસને પથ્ય ઘણી પાળવી,
 વણ રોગી તો વસ્તુ ખાય સારી,
 કર્મકાડવાળા એ તો રોગી સર્વે જાણવા,
 અનુભવી દેઘથી તો રોગ રહ્યો હારી રે વીરા મારાં ૩
 જ્ઞાની સઘાતે વિવાદ ઘણો કરીએ,
 અજ્ઞાનીથી બેસીએ હારી,
 ચૈતન્ય મૂકીને જડને શુ પૂજે,
 બેદ બૂઘો તે તો શાના બેખધારી રે વીરા મારાં ૪
 સત્નામ એક છે ન બીજી અવિવેક છે,
 સૂર પર જાઈ હું વારી,
 નામ નીરાત બાપુ દહ કરીને ધારજે,
 દ પળમા તો પાર ઉતારી રે વીરા મારાં ૫

પદ ૯ મુ.

વે'પાર નામનો કરે તે સાચુ બાનુ રે,
 ભાઈ રે વે'પાર નામનો કરે તે સાચુ બાનુ,

ટીલું કરો ન કરો રહે ન છાનું રે,
 ભાઈ રે વે'પાર નામનો કરે તે સાચુ બાનું. ટેક. ૧
 બ્રહ્મજનમાં જેણે સ્નાન ઘણું કીધું,
 ધર્મ જોળી ના ચકે તેનું પાનું;
 અલખની માંહ લખ રાખે સત્ નામની,
 એવા સાધુને અમો માનું રે. ભાઈ રે વે'પાર ૨.
 (માટે) કંઠ મહિ કંઠી હરિનામ નવ વિસરે,
 એ નામ છે ગુરૂજના ત્યાંનું;
 ભખ મેં લાધો તે બીક કાઢી નાખી છે,
 રાત મટી ગઇ નેરંગમાં હજ્યા ભાનુ રે. ભાઈ રે વે'પાર ૩
 ચોકશી હોય તે કીમત બાણે,
 જેમ કસોટીમાં કરી લેછે સોનું;
 સૂતર ચાર શેર એક પાંચ રૂપીએ શેર છે,
 એ તો મૂલ કાંતનારીનું કે રૂનું રે. ભાઈ રે વે'પાર ૪
 મોટો ધર્મ એજ જીવની દયા પાળવી,
 હરિ પિના અણુભાવ નથી સૂનું;
 પાણુ નાના ને મોટાનું કામ નથી બાપુ,
 બેદ હરિનો બતાવે એજ જૂનું રે. ભાઈ રે વે'પાર ૫

પદ ૧૦ મું.

સાંઘકા મીલનેકા તો સબકુ લગે પ્યારા રે,
 ભાઈ રે સાંઘકા મીલનેકા તો સબકુ લગે પ્યારા;

૨ અલખ છં-અલખ બ્રહ્મમાં સતનામની લખ(લેટે)રાખે. ૫ જૂનું
 ૧ સાંઘ-સ્વામી-હરિ.

એ તો બેઠ રખ્યા હેગા પ્યારે ન્યારા રે,
ભાઈ રે સાઈકા મીલનેકા તો સળકુ લગે પ્યારા ટેક ૧
માલ ને હુતા સો ઘરકા ધણી સળ લે ગયા,
મૂરખ ખેત હુલ મુઝ્યા સારા,
એમ હિંદુ મુસલમાન મઝે ઝોર દારકા,
દાર દારકે પીછે હારા રે ભાઈ રે સાઈકા ૨
વજજી તવજજી કરકે ને નિવાજ પડતા,
હિંદુ નાહા ઘોકે મન નારા,
પણ મન નહિ મુઝ્યા સંતાન સસે હેગા,
સચ્ચી બૂટી મિતે જળડી મરે પારા રે ભાઈ રે સાઈકા ૩
માયા નદીકે કોઈકે પાર જાવે,
એસી જળરી ને હેગી શ્રારા,
બાપુ નામ નાવ ખેડા સોઈ પાર જાવે,
આખર હૂમ મુઝ્યા હેગા ને તારા રે ભાઈ રે સાઈકા ૪

પદ ૧૧ મુ.

નામ સમજીને ખેશી રહિયે રે,
ભાઈ રે નામ સમજીને ખેશી રહિયે,
આત્મા ચીનીને મનમા મગન થઈએ રે,
ભાઈ રે નામ સમજીને ખેશી રહિયે ટેક. ૧
રામ ને રહેમાન તમે એક બાઈઓ જાણીને,

૧ રખ્યા હેગા-ગખ્યો છે ૨ સારા-જુ દોર દોર-દોડી દોડીને ૩ વજી
તવજી-હાય મો વગેરે ધેનાની એ મુસલમાનની ધર્મક્રિયા ૩ મૈનાન-
સેતા ૧-દુષ્ટ નિકાલ સમે-મશયનો દેગા-છે ૪ પારા પ્રનાહ

કૃષ્ણ ને કરીમ એક કહિયે;
 વિષ્ણુ બિસમિલ્લામા બેદ નથી ભાળ્યો,
 અને અલ્લા અલખ એક લહિયે રે. ભાઈ રે નામ૦ ૨
 ગુરુ જોવિદ રહીમ એક તમે બાણુજે,
 મૌલા માધવ ગુણુ ગાઇએ;
 હરિ હક્કતાલાનો બેદ મે તો બાળ્યો,
 હવે ચોરાશી માર નવ સહિયે રે. ભાઈ રે નામ૦ ૩
 પરવરદીગાર પરમેશ્વર એક તમે બાણુજે,
 નખી નારાયણ ચોટ્યો હૈયે,
 ચોખા ને ચાવલ-પણુ ડાંગર એક છે,
 એવુ સમજે તેના ચેલા થઈએ રે. ભાઈ રે નામ૦ ૪
 ખાણુ સાહેબ નામ પાક છે, ન ખીજુ નાપાક છે,
 એવુ સમજ્યા કહોને ડયાં જઈએ,
 ને સાધન કરે તેમા પડે સાસો,
 અમો ખ્રીષ્ણજીમા તો નિત્ય નહિયે રે. ભાઈ રે નામ૦ ૫

૫૬ ૧૨ મુ.

આતમારામની સઘાતે મન મોહોજો;
 વીરા મારા મૂળ તપાસીને જોજો રે. ટક. ૧
 બેગમપણુ ભાઈઓ મેલ સર્વ બાણુજે,
 એમ સમજીને સરાયને જોજો રે. આતમા૦ ૨
 હિંદુઓ તો તીરથ વ્રત કરે છે;
 મુસલમાન તો ધરે છે રોજો રે. આતમા૦ ૩

વાઝણી તે ગાય અલ્યા દૂધ ડ્યાધી દશે,
અનુભવી પુરુષ દૂઝણી ગાય દાન્ને રે આતમા ૪
માટીના ઘાટને શુ મોહી રહ્યા છુ;
ઘાટ મોઠો કે છોટો હોન્ને રે આતમા ૫
અલ્યા તીરથ વ્રત સહુ તારા કરેલા,
સમન્યા વિના દાડચો તે અલ્યો સોન્ને રે આતમા ૬
હુ મગટ દેવ ભાઈ તમને બતવાવુ;
સદગુરુ દેવને જઈ જઈ પૂન્ને રે આતમા ૭
સતનામ સાચુ બાપુ સશય સહુ ભાગ્યા,
હવે તો મનકુ માણે છે મોન્ને રે આતમા ૮

૫૬ ૧૩ મું.

જેની સુરના તેમા જઈને જન્મ ધરતો,
એ તો અજાને હીડે આથડતો રે. ભાઈ રે જેની ૦ ટેક ૧
દાર પીએ તે તો અવગતિ પામે,
જૂત ખેનમા જઈને ભગતો રે ભાઈ રે જેની ૦ ૨
માસ માટી ખાય એ તો વાઘ શે ન સરને,
પળી છત્રને મારીને ઉદર ભરતો રે ભાઈ રે જેની ૦ ૩
અક્રીણુ ખાય તે તો નિશ્ચય સર્પ અવતરે;
તે તો દેડકાની પૂઠે હીડે કરતો રે ભાઈ રે જેની ૦ ૪
ભાગ માઝમ ખાય તે તો બોકડો શે ન સરને,
પછે આકડા ધતૂરા હીડે ચરતો રે ભાઈ રે જેની ૦ ૫
પરનારી બોગને તે નિશ્ચે નારી અવતરે;
તે રાડોના દવાવા હીડે કરતો રે ભાઈ રે જેની ૦ ૬

૪ વાઝણી ઈ—મતનગ રે, જડ પાથો મેવાથી મેવન આતમાનુ
જાન કપાળી થશે રે ૬ તારા કરેના—નેકળી ગડેના—અવદન

ચોરી ચાડી એને કઠે બાધી છે;
 પછે લાખચોરાશીમા ફરતો રે બાધરે જેનીં ૦ ૭
 બાપુ કહે સત નામને ભણ લે,
 સીધુ સમજ્યો તે તો ભજન કરતો રે લાખ રે જેનીં ૦ ૮
 કદી ભજનમા બૂલ પડે તો;
 જેમ તારો ગજનમાથી ખરતો રે બાધરે જેનીં ૦ ૯

૫૬ ૧૪ મું.

કાણાને કાણુ કહિયે તો લાગે કહણુ,
 એને સાણુ કહિયે તો સજે વહણુ રે કાણાને ૦ ઠેક ૧
 મૂળ મર્મ માટીના એક કરી જાણ્યા,
 મુસલમાન બદલુ કહે હિંદુ ચડણુ રે કાણાને ૦ ૨
 માટોહીના ગાણપતિ ને કામડાણુ તાબૂત;
 બારે મહિને એને ફરી ઘઠણુ રે કાણાને ૦ ૩
 નાહિ ધોઈ એની સેવા કરે;
 એને કાગળચક્રી જેને મહણુ રે કાણાને ૦ ૪
 દોંગલાની રમત પેલાં ઉકરણે પા'લી;
 ભાગી નાજે તો તરત આવે રહણુ રે કાણાને ૦ ૫
 નાદ છુદ એક છે જમનો હાથ એક છે,
 એક છે મરણુ ને અવતરણુ રે કાણાને ૦ ૬

હિંદુને ચોરાસીમા ફરવુ રે	કાણાને૦ ૭
સતનામ સમજે બાપુ ધ ય એની મળે,	
મૂઝ વિના મોઢુ લાગે અડવુ રે	કાણાને૦ ૮
બાપુ કહે સતનામને ભજ ચો,	
જેને મૂઢે દુષ્પટેથી ફરવુ રે	કાણાને૦ ૯

૫૬ ૧૫ સુ

રાડે કર્યો છે જીવ ગાડો,	
જીઓની ભાઈઓ રાડે કર્યો છે જીવ ગાડો	ટક ૧
કોરવ પાડવની કોને આવી,	
રામ રાવણ વઢયા તે બે રાડો	જીઓની૦ ૨
હાંછ હુસનના માથા કપાયા,	
ચ દ્રમા થરો અગ ખાડો	જીઓની૦ ૩
નારીને કાજ કૃષ્ણ નારી થયા છે,	
ફકમૈયો થયો મૂછે ખાડો	જીઓની૦ ૪
નારીને કાજ શિવ નગ્ન થઈને નાચ્યા,	
એવી વાતો તે સર્વે છાડો	જીઓની૦ ૫
નારદ નામ મુખીને નારી માગી છે,	
પેદેરે હનો એ તો વાઢો	જીઓની૦ ૬
નારદ નારી એ તો ખાસી બની છે.	
પછે ઠોકરા જાળ્યા એક ટાડો	જીઓની૦ ૭
નારીને કાજ ત્રિ મિત્રાએ થયો છે,	
ગોતમ ન વિને ઘેર પગપા માડો	જીઓની૦ ૮

અણખ નામ ભને જાપુ નાર તેની લૂડી;

પછે નારનો થયો છે નર લોડા.

બુઝોની. ૬

૫૬ ૧૬ મું.

શાન્તિ પમાડે તેને તો સંત કહિયે;

એના દાસના તે દાસ થકને રહિયે રે. ભાઈ રે શાન્તિ૦ ૧

કલ્પવૃક્ષ સેવ્ય દાગિદ્રુ રહ્યું ઊભું;

ત્યારે તેના તો ગુણ શીદ ગાધ્યે રે. ભાઈ રે શાન્તિ૦ ૨

રાજાની આકરી નિત્ય રહી ઉભી;

ત્યારે પાછી તો વેઠ શીદ પહિયે રે. ભાઈ રે શાન્તિ૦ ૩

નિધાનું મૂળ જ્યારે પૂરું ના ભણાવ્યું;

ત્યારે પંડ્યાનો માર શીદ ખાધ્યે રે. ભાઈ રે શાન્તિ૦ ૪.

લીધો વળાવો ને લૂટવા રે લાગ્યા;

ત્યારે તેની સધાતે શીદ જધ્યે રે. ભાઈ રે શાન્તિ૦ ૫

વૈધનો સંગ કરે રોગ રોગો ઊભો;

ત્યારે વૈધની તે ગોળી શીદ ખાધ્યે રે. ભાઈ રે શાન્તિ૦ ૬

કીધી ખાંધણી ને માથું વઢાવે;

ત્યારે તેને તે ઘેર શીદ જધ્યે રે. ભાઈ રે શાન્તિ૦ ૭

નામ અનામ સદ્ગુરુ ખતાવ્યું;

તે નામ ચોંટ્યું છે મારે હૃદ્યે રે. ભાઈ રે શાન્તિ૦ ૮

જાપુ તેની કાયા તો નરવો સ્નેહ છે;

અમે એવા સ્વામીને લેધને રહિયે રે. ભાઈ રે શાન્તિ૦ ૯

૫૬ ૧૭ મું.

- પડિતે ખંડ બગાડ્યો;
આ હવનો તો પડિતે ખેડ બગાડ્યો. ૧
- તે કરમા ધરમી તો બે મારગ કીધા;
પાપ પ્રણયરૂપી શ્રમને જગાડ્યો. આ હવનો ૨
- તે મરવા અવતરવાની દારી ગળે બાધી,
ખાંધી લખ ચોરાસી દોડ વગાડ્યો. આ હવનો ૩
- અમારામાં લૂંટવાની બીક લગાડી;
અને મધરાતે જાગે જગાડ્યો. આ હવનો ૪
- તે જાગતો હોય તો કોઇને પૂછી જુએ;
જાણી જાણે કૂવામાં ડેલી પાડ્યો. આ હવનો ૫
- તે રાજ પામવાને કાજ તપ કરે;
તે તો પ આગિન ધૂણી તપાડ્યો. આ હવનો ૬
- સંગયરૂપી મરકટને ગપેડે બેઠાડી;
પેલા દાકુરને ઘેરઘેર નચાડ્યો. આ હવનો ૭
- તે સુરજ પ્રતિબિંબ બિંબ નહિ દીસે;
થડ મૂકીને ડાળે વગાડ્યો. આ હવનો ૮
- બાપુ સાહેબ કહે સતનામ મમજ્યો તેને;
પથમાં ન આવે આડી વાડ્યો. આ હવનો ૯

મૂરખ સમજ્યા વિના મત તાણે રે;	
ભાઈ ભેદ નામનો તો ગુરુદેવ જાણે રે.	ટંક. ૧
મનખા દહ અમૂલ્ય તારે હાથ આવી છે;	
તુ તો સમજી લેને આ દાણે રે	ભાઈ ભેદ. ૨
આધજા લૂકાને ગુરુ પાર ઉતારે,	
તે તો ખેસાડે નામને વા'ણે રે	ભાઈ ભેદ. ૩,
તીરથ વ્રતમાં સાસો પડે છે,	
તુ તો મરી ગયો વૃદ્ધિને હાણે રે.	ભાઈ ભેદ. ૪
ખટ કરમમા આઝો ધૂચવાયો;	
કૃષી વીછી ચઢાવ્યો છે જાણે રે.	ભાઈ ભેદ. ૫
સીધુ સમજે તો ભાઈ વન શીદ સેવે;	
રાજ મૂકી દીધાં મોઠે મોઠે રાણે રે.	ભાઈ ભેદ. ૬
નામીને નામનો ભેદ જણે જાણ્યો;	
તે તો ખેઠા હીરાની ખાણે રે.	ભાઈ ભેદ. ૭
સચરાચરમા એક દીઠો આતમા;	
ખીન્ને દબે એ તો નવ આણે રે.	ભાઈ ભેદ. ૮
હુ તો ગુરુ કૃપાથી સીધુ સમજાવુ;	
ખાપુ કૈવલ્ય પદને માણે રે.	ભાઈ ભેદ. ૯

૫૬ ૧૯ મું.

નામ સાહેબનુ છે સાચુ,	
ખીજુ જે જે કરે તે કાચુ રે.	ટંક. ૧
મુમલમાન રોજ કરે ને તમજી;	

હિંદુ છે પ્રત માળાના કસબી રે	નામ૦	૨
મુસનમાન સરોદો કરે છે પાણી,		
હિંદુ તો નાક લીટીઓ તાણે રે	નામ૦	૩
મુસનમાન મફે મદીને ફરતા,		
હિંદુ પણ ચારે ધામ આથડતા રે.	નામ૦	૪
મુસનમાન શુબરાતનુ ભરે પાણી,		
હિંદુ તો કાગવાસ નાખે તાણી રે	નામ૦	૫
મુમવમાન બકરી મારે ઈદિ એવી,		
હિંદુને દશરા આવી છે તેવી રે	નામ૦	૬
મુમવમાન માથુ મુડી નાખે,		
હિંદુ તો મૂછો ચોટવી સખે રે	નામ૦	૭
મુસવમાન તાબુત કરવા ચાલે,		
હિંદુ હોળીની ધૂળ માથે ઘાને રે	નામ૦	૮
મુસનમાન ખાત્રાણુ મુઆ મત તાણી,		
બનેના ઘરમા છે સુ ચાણી રે	નામ૦	૯
જનોઇ ને સુનતા બની છે ન્યાગી,		
ચતુઃ તમે મનમા જુઓને વિચારી રે	નામ૦	૧૦
મરણુ અને જનમ નહિ તે સહી,		
એવુ તમે સમજો મનડા માહી રે	નામ૦	૧૧
દશ અવતાર તો ગયા જે ઘઘ્મા,		
સમજે તેની વાચા તં નરમા રે	નામ૦	૧૨
• નામ ને ગુણ રૂપથી છે ન્યારો,		
બાપુ કહે તે છે અમાગે ગ્યારો રે	નામ૦	૧૩

૨ તસમી-માળા ૫ શુ રાત-આ રાતને દિવસે કાલિયો પાડે ડે તે

૮ સુધાગી-અહા (૧)

૫૯ ૨૦ મું.

અમે બગડયા અમે બગડયા લેજો જાણી રે;	
ભાઈ અમે બગડયા અમે બગડયા લેજો જાણી.	૮
આ જડ છવને તો ગમે નહિ રૂડી વાણી રે;	
ભાઈ અમે બગડયા અમે બગડયા લેજો જાણી.	૮૬ ૧
ક્યેડાના સગથકી જ્વર જોને બગડી;	
પડી ધૂગમા અને તે થઇ ધાણી રે.	અમે૦ ૨
હિગ્યાતણો અર્યાસ મટી ગયો;	
એવી મટી કરમની તો કા'ણી રે.	અમે૦ ૩
લવારના સગથકી લોકુ જોને બગડયુ;	
થઈ તરવાર અમૂલ્ય અદ્ય પાણી રે.	અમે૦ ૪
અગિનના સગથકી કાષ્ટ જોને બગડયુ,	
એના નામની તે ના રહી એધાણી રે.	અમે૦ ૫
પારમના સગથકી પથ્થર જોને બગડયો;	
થયો પારમ તે જણે કોક સાતી રે.	અમે૦ ૬
તમે બગડો તો ભાઈ એવા બગડજો,	
ત્યારે તો મટે ચોરાગીની જે ઘાણી રે.	અમે૦ ૭
સદગુટેના સગથકી સેવક જુઓ બગડયા,	
જોણે મનનામ લીધુ છે છાણી રે.	અમે૦ ૮
નીગવના મગથકી ખાપુ જુઓ બગડયા;	
જોણે આત્મા લીધો છે માણી રે.	અમે૦ ૯

૫૯ ૨૧ મું.

ખા' રે જુઓ પિયાગીને મનદ તને જોયો;

તે સમજે તેને તો વાજે ધોલો રે.	ટક. ૧
મનષા દહ હીરો તારે હાથે આઘ્યો છે;	
તેને શીદ ધૂળમાં રોજો રે.	ભાઈ ર૦ ૨
આત્મા પરમાત્માને બેદ નથી જાણ્યો;	
પ્રાણી તું તો રહ્યો છેક ઢોલો રે.	ભાઈ ર૦ ૩
દખા દખી કરે તેને તો કહીએ આંધ્રિજો;	
મેલી શેણડો શરોડાં શીદ છોલો રે.	ભાઈ ર૦ ૪
પોતે ન સમજે કોઈનું કહ્યું નવ માને;	
ફૂંક પાર પડી ગઈને વાંસ પોલો રે.	ભાઈ ર૦ ૫
એક સોનું તો દશ ખારે વેચાય છે;	
કુંદન તો ખાવીશના તોલો રે.	ભાઈ ર૦ ૬
એમ સરસ નરસની કીમત નં કીધી;	
એ તો માનવી નહિ નિશ્ચે ગોલો રે.	ભાઈ ર૦ ૭
તેજ તો એક આળખો ક્રમ વેઠે;	
અજ્ઞાની તો શબ્દમાં ડોલ્યો રે.	ભાઈ ર૦ ૮
ખાપુ સત્નામ સમજ્યા તેને તો શું કહીએ;	
પણ ટટ્ટને વાગ્યો છે ટોલો રે.	ભાઈ ર૦ ૯

પદ ૨૨ મું.

જેર જવાનીમાં ભૂલી ગઈ છે માળા;	
સારી ભુંડી કાયાના ઘરો લાળા રે.	ટક. ૧
ગોરી જેની આમડી તે મોઢું મરડે છે;	

પ કુંક ઈ—પોતા વાંસમાંથી જેમ ફૂંક પાર પડી જાય છે તેમ મૂર્ખ પણ આ કાને સાંભળી પેલે કાને કાઢી નાખે છે.

■ ટોલો—ટોલો—ટકોરો.

પથરની હોડી પર ચઢીને તું બેઠો;		
એ તો બમણાં ગોથા ભાઈ ખાશે રે.	કાચા૦	૫
માટે કાશી દ્વારકા ક્યાં સુધી જાવું;		
જ્યાં સુધી હરિ નથી ઝોળખ્યા પાસે રે.	કાચા૦	૬
આત્મા ચીન્યો તેને સર્વે સમાન છે;		
તે બાપુ નિજનામના ગુણ ગાશે રે.	કાચા૦	૭

૫૬ ૨૪ મું.

ચળેલી નારી તે નવ રહે ઢાકી;		
તેની ચાલ, બોલી, ને આખ પાકી રે.	ટક	૧
ચળેલા પુરૂષનો બેઢ બતાવું;		
ભાઈઓ અકડો આવે ન બોલી વાકી રે.	ચળેલી.	૨
અહ કારકી એને પૈવ મળ્યા જૂઠા;		
એને કદીએ ન લાગે ટાકી રે.	ચળેલી૦	૩
દાર પીધેલો કદી નવ રહે ઢાક્યો;		
જે મારે ઇલાયચીની ફાકી રે.	ચળેલી૦	૪
લથડિયાં ખાયછે ન બોલે ગતવાતલ્લા,		
ઝાઝો પીએ તો મરે ઝાકી રે.	ચળેલી૦	૫
કેન્સુરીના અલ્યા વિવેક બતાવું,		
વીશ રૂપિયાની તોલો આકી રે.	ચળેલી૦	૬
પેટીમાં ઘાલીને તાણ મારે કદી;		
તોય ચોદશ રહેછે બેઢેકી રે.	ચળેલી	૭
બાપુ હરિનામ જાણે તે તો સત્ય વેણ બોલે,		
કદીએ ન જાય એ તો બેઢેકી રે.	ચળેલી૦	૮

આછી જેની બુદ્ધિ તે તો આછુ વેણુ ખાલે,
દાન આપે તો વાવે શેકી રે ચલેથી ૦ ૬

૫૬ ૨૫ મુ.

ભાઈ રે હરિનામની ટેક તમે આલો,
બીજુ બૂખ્યાને બોજન આપો રે ટેક ૧

કોટિ સાધન ના આવે નામના તોલે,
બનેને કાઠામા ઘાલો રે ભાઈ રે ૦ ૨

નામ વધે તેની શાસ્ત્ર શાખ દહે,
ભણી જોઈ શીદ થયો છે કાલો રે ભાઈ રે ૦ ૩

(અતે) આખા ઉપર ચઢવું ને કેરી ઉતારવી,
શીદને તે કાસો પાલો રે ભાઈ રે ૦ ૪

બીજા સહુ સાધન પાસા જેવા ભણુજો,
હરિનામ સમજે તે મારો વા'લો રે ભાઈ રે ૦ ૫

આખોને ખુદા ને દમને રૂંધો,
કાનમા તે પ્રમહા ઘાનો રે ભાઈ રે ૦ ૬

જ્યા ભાઓ ત્યા પથ્થર ને પાણી,
ગમે તો લાખો ગાઉ ધગતી ચાનો રે ભાઈ રે ૦ ૭

આતમા ચીન્થો તે તો ટેક સાચી,
હરિ સભર ભયો છે નથી ાનો રે ભાઈ રે ૦ ૮

૮ વાવે શેકી ૦-ગેળને વાવે તે ધાન્ય જોગે નહિ, તે જે દાન આપે
૧ પણ એવી રીતે આપે કે તેનું ફળ યાપ નહીં

૪ પાતો-પાદડા પાદડા શુક્રના કામો હો ૧ ૬ ખુદા-અર્થાત્ મીચો

સતનામ બાપુ સદ્ગુરુએ ઝાળખાવ્યું;
તમે સત સંગતમાં મા'લો રે.

ભાઈ રે૦ ૬

પદ ૨૬ મું.

ના સમજે તે બરાબર કરે છે;
ભાઈ રે ના સમજે તે બરાબર કરે છે.

ટક. ૧

છાશ ને દૂધ બંને છે ઘોળાં;
તે દૂધને તો સહુ જગત લે છે રે.

ભાઈ રે ના૦ ૨

દહીં વડોવી માખણ ઘરમાં મેલે છે;
પછી છાશને તે વેચી દહે રે.

ભાઈ રે ના૦ ૩

કેસર ને હળદર બંને છે પીળાં;
હળદર કેસર બરાબર કહે છે રે.

ભાઈ રે ના૦ ૪

હળદર રૂપીઆની આઠ શેર મળે છે;
કેસર તોલાના બે વસુ લે છે રે.

ભાઈ રે ના૦ ૫

નિર્ગુણ ને સગુણ એ બંનેથી ન્યારો;
જ્યાં સુક્તિછ પાણી ભરે છે રે.

ભાઈ રે ના૦ ૬

મૂરખને તો ગુચવણ ઘણી પણ;
જ્ઞાની મન મગ્ન થઈરહે છે રે.

ભાઈ રે ના૦ ૭

સાચુએ મોતી ને જૂઠુંએ મોતી;
જુઓ દરિયામાં છીપ રહે છે રે.

ભાઈ રે ના૦ ૮

સાચું મોતી તો બાપુ નામ આવ્યું હાથમાં;
સદ્ગુરુની સાન વિના મીણિયાં તે છે રે.

ભાઈ રે ના૦ ૯

પદ ૨૭ મું.

નકટાંની વાત છે ન્યારી;

જુઓની ભાઈ નકટાંની વાત છે ન્યારી.

ટક. ૧

કર્તા પરમેશ્વર તેને નથી માનતો;		
માતા છે રે મારી માડી રે.	જુઓની લાઈ.	૨
હરિવર મે'લીને એ તો માયાને મોહ્યા;		
એનું નાક નાખોની વાડી રે.	જુઓની લાઈ.	૩
સાધુને મારે ન સગાં છવાડે;		
મારે પાડો ને ઉછેરે પાડી રે.	જુઓની લાઈ.	૪
સ્વારથમાં એણે આત્મા ન ચીન્ધ્યા;		
એણે ભવની બેઠાડી વાડી રે	જુઓની લાઈ.	૫
માત પિતાની સેવા નથી કરતો,		
મોહ પામ્યો આણેલી લાડી રે.	જુઓની લાઈ.	૬
મતર શિષ્યો ને એ તો મૂઠા મારે છે;		
નથી જાણતો મૂર્ખ સાહેબની વાડી રે	જુઓની લાઈ.	૭
નકટા હોય તેને નકટા રે કહીએ;		
એણે પાપની ધજા ગાડી રે.	જુઓની લાઈ.	૮
બાપુ કહે રે હરિ નામનું પારખું,		
એની બગી મૂછો ને ધિક દાઢી રે	જુઓની લાઈ.	૯

૫૬ ૨૮ મુ.

ટેક રાખે તેઉને ૫૬ પે'લું,		
સહેજે થાય તે ભજન સે'લું રે.	ટેક.	૧
કાશી દારકા હું જઈ આવ્યો;		
એવું લોક કહે છે ઘે'લું રે	ટેક રાખે.	૨
મેલું હતું નૂગડું ન મેરા ઘણી ચોગી,		
એ તો બમાણ થયું છે મેલું રે	ટેક રાખે.	૩

માગા ફેરવું ને નાહ્યાનો નીમ છે;		
દરગનની ટેક ના મે'લું રે	ટેક ગખેં	૪
ખોલવાને તુ બુખિ મારે છે,		
તાર કામ કેમ થાશે વેલું રે.	ટેક ગખેં	૫
એ રી આ છે દુનિયા ને અધી ગાય છે,		
ચાટે' છે વાઝરક પે'લું રે.	ટેક ગખેં	૬
તાળા રૂપા ને પીતળની મૂડતી,		
ભાન બૂલી ગયો પોતાનું કરેલું રે	ટેક ગખેં	૭
જોની તપામી છાતું મનમા,		
આ સર્વ આત્માનું કરેલું રે.	ટેક ગખેં	૮
બાપુ કહે વિચારી એજ નિજ નામ છે,		
સંતુર્ની સાથે જડેલું રે	ટેક ગખેં	૯

દાસના દાસ બાપુ ભક્ત ગુરૂ ધીરા;	
રાખે ભેદ ધાવ કારી રે	સતો રે ૫
સુરત કાણુ ભર દખ વિશ્વભર;	
અમર નર રહી ધારી રે.	સતો રે ૬

૫૬ ૩૦ મું.

રાગ ગોડી.

રામનામ લેહે લાગી રે,	
સતો રે ભાઈ રામનામ લેહે લાગી,	
ભાષે ભેદ બ્રમાણા ભાગી રે.	ટેક. ૧
અજપા નિરા દિન જપ થાય છે,	
ઘટ ધુધટ બેઠીજગી રે.	સતો રે ૨
વૃદાવનમા રામ રચ્યો છે;	
શરણાર્થિઓ બૂગળ વાગી રે.	સતો રે ૩
ઉન્મુનિ મ દિરસે જન નિધિ;	
મવૃત્તિ નારી ભાગી રે.	સતો રે ૪
ભમર ગુફામાં પોતે બિરાજે;	
દીઠા સ્થામ સોહાગી રે	સતો રે ૫
દાસના દાસ બાપુ ભક્ત ધીરા;	
સુધારસ લીધો માગી રે.	સતો રે ૬
સચરાચરમાં ત્રે બેસ્યા વિશ્વભર,	
લક્ષ ચોરાશી ત્યાગી રે.	સતો રે ૭

૫ રાખે ઈં—રાખના ભેદરૂપી ધા કરનાર ગુરૂ છે.

૨ અજપા—આગેચડીસ રૂપી ૪ ઉન્મુનિ—પાવની અવસ્થા. ૬

સુધારસ—અમૃત ૪ જનનિધિ—(૨)

સત નામ બાપુ, લે છે દાણી બની દાપુ એ તો; ૧
રહ્યુ ચોરાશીના ચારડામાં ચરણ રે. સતો જુઓ ૦ ૧૦

૫૬ ૨ જી.

અલ્યા તુ તો વિશવાસે નવ રે'શ;
એવા ઢોંગીને ગુટે શીદ કે'શ રે. ટેક. ૧
અલ્યા કેસર લગાડે ને છાપા લગાડે,
વળી લગાડે પિયારી મેશ રે. અલ્યા ૦ ૨
તેલ લગાડે અગ કુલેલ લગાડે એ તો;
હોળે જુલુદા ને હોળે કેશ રે અલ્યા ૦ ૩
કેમ કરી હુ તો સારો દખાઉ;
બાણી ડાણી ખેશા ખેશ રે. અલ્યા ૦ ૪
ભાઈ મુગન થાવા મારગ ખોળે;
એ તો ભાગવત સુણે બેશ રે. અલ્યા ૦ ૫
સુખડીએ સદગુરુ શોધી તમે ભાઈ,
ના કરો રાધી રાધીને તમે ઘેંશરે. અલ્યા ૦ ૬
નામ નિર તર રહો મન માંહી;
જો પોરો વરતીને બહુ પેશ રે. અલ્યા ૦ ૭
ઉપરું ન તારે અલ્યા પટકો તો મારે ભાઈ,
ખુસામત મૂકો ઉપાડવા ખેસ રે અલ્યા ૦ ૮
ઢોંગી ગુટે જોઈ ચરચર બળે ચિત્ત મારું;
તમે વધેગે ભૂટે એ નેગ રે. અલ્યા ૦ ૯
સત નામ બાપુ હુ તો સગાઈને રાપુ અલ્યા,
એ તો બહુવે પિયારો દેશ રે. અલ્યા ૦ ૧૦

૧૦ ચારડા—ચારડા ચરણ—જુડ ૦ પિયારી—ખાતી ૫ મગત—મુક્ત.
ખે—મગય. પેન—દેહ—પણિયામે ૭ જૂર ઈ ૦ એ નેશતપી ભૂટે કોણેણું.
૧—કાપી નાખો.

પદ ૩ જી.

ઐગાળ લીધે તમે હવિ ૪૮ પામો,	
અ-યા એ તો જુદો છે દાવ દદામો ૩	૨૬ ૧
ઐગાળ્યા વિના અથ્વા ઐગાળ શુ કરશે,	
એ તો તમે એક ખાઇ ધર્મ ધામો ૨	ઐગાળ ૨
અર્પણ કર્યાની અ-યા વાનો અન્નાડી,	
એ તો ખાડી ઐવતો ગખી છે ખામો ૨	ઐગાળ ૩
ટંક ગણો અ-યા દાખુ તેવી ભગતો,	
તેમ પેનો તની ગથા દરદી નામો ૨	ઐગાળ ૪
દોડવુ ને ખડવુ મૂખને આચડવુ,	
વિશુ મમજયે જેજેતાણા કામો ૨	ઐગાળ ૫
માનો જે માત્ર તો નવ જાપ કાઇ,	૧
અમલી તોડી તોડાને મે-યા દામો ૨	ઐગાળ ૬
અ-યા પૂમડા ધાવી ધાકી બેંસાજ ધાચે,	
તોયે મગતો નથી તેને શામો ૩	ઐગાળ ૭
વમત ખિરે અને ધોનીઆમા રેરે,	
એ તો મૂકી કુળેતો નકામો ૨	ઐગાળ ૮
સાચુ સચુ કાઇ નિહા ધ્રુનીને,	
એ તો દોગી ગુરની વાણીએ વામો ૨	ઐગાળ ૯
બાપુ નામ માયુ એક નીચતને જાચુ હુ તો,	
દાચુ જાણો દે ગી (ગુ) ધા ચો જેણે જામો ૨	ઐગાળ ૧૦

૨ ધામો-ધમી માગ છે ૩ ખામો-ખામોગરી ૭ પૂમડા ધાવી
૩૮ મેગમે એક પ્રમત્ર માધનામા ૧૦ જામો-જામનામા

૫૬ ૪ થુ.

થાઓ અહ્યા કદીજ ભાઈ તમે ભગી,		
તો તો થાય દહડી તમારો જગી રે	ટોક	૧
મમ્ત બની રે'વુ કોઇને નવ કે'વુ;		
રાખવી દહ અહોનિશ નગી રે.	થાઓ.	૨
મશાણુમા વસવુ ન ચોટેલા ન ચસવુ;		
તો તો થાય દહડી તમારી અભગી રે.	થાઓ.	૩
ભેદા ભેદ ભૂલવો ને મારૂં તારૂં દલનો ને,		
વળી નવ ગણવાજ બ્રાહ્મણુ ભગી રે	થાઓ.	૪
ભજે ભાઈ રાકરા જે નદીતાણા કંકરા છે,		
વળી તમે બજવો સીંગતાણી શૂગી રે.	થાઓ.	૫
જટા વધારવી ને ખાખ અગ ચોળવી;		
થવુ એવા તે રગ ઘેરગી રે	થાઓ.	૬
ત્રિશૂળ જાલવુ ને ત્રિપુણ્ડ તાણુવુ;		
ભજે હર હર હર હર તમે ગગી રે.	થાઓ.	૭
પોઢિયાને પાળવા ને સાપ ગજે ઘાનવા,		
ભાઈ તારે રાખવી દહડી તોરગી રે.	થાઓ.	૮
જો કે રાડોના રસિયાથી મારગ ઠીક છે,		
પણ સૂકા ઘાસની ગજમા નથી ચગી રે	થાઓ.	૯
બાપુ એહ સહુ કાચુ એક સત્ય નામ સાચુ;		
પડે તરવાતાણી તે માહી તગી રે	થાઓ.	૧૦

૨ નગી—નાગી ૪ ભગી—મગિયો—મગિયામા અને બ્રાહ્મણુમા ભેદ
 ન ગણવો ૭ ગગી—ગગાને ધારણ કરના મહાદેવને ૮ તોરગી—તરગ-
 વાગી ૯ ચગી—ચણુગાગી

૫૬ ૫ મું.

દે'ર દખી દખીને ભાઈ નમણુ;		
દવી પૂજ્યાથી નવ ભાઈ ભમણુ રે	ટેક.	૧
દાર પીવો દાવમાં ન બેસણુ ન નાવમા,		
માસ ને માટી ખાતાં નવ રામણું રે.	દે'ર દખી.	૨
લાલ ફૂલ લેવા ને દવી દવી કે'વા;		
રક્તાબરીમાં મન ગમણુ રે.	દે'ર દખી.	૩
મ ત્રશાસ્ત્રી થાણુ ને ચડીપાઠ ગાણુ;		
એક દવીદરખારમાં રમણુ રે.	દે'ર દખી.	૪
પવાઈને પૂજવા ને ભવાઈ તો કરવી;		
એવા એવાણુ ખુદણુ ખમણુ રે.	દે'ર દખી.	૫
રાગી ઘણા થાણું ન વેરાગી માહિ બણુ,		
વાઘ મૂકીને બકર ધમણુ રે.	દે'ર દખી.	૬
વધાર તો દારના ને દારની પુરીઆ;		
તે તો બનામાના રહી જમણુ રે.	દે'ર દખી.	૭
એવા એવા ભાઈ એ ઉપદેશ દશે;		
કોર કટ માટણુ તે જાણે અમણુ રે.	દે'ર દખી.	૮
મુક્તિ નથી એમાં ભાઈ જાણે તમે જુક્તિ એ તે,		
બિચારા બકરાને મૂકો તમે દમણુ રે.	દે'ર દખી.	૯
સતગુર સાયબો બાપુ નામ પાયબો,		
* નથી ધમાણુ* કાઈ ધમણુ રે	દે'ર દખી.	૧૦

૫૬ ૬ કું.

તમે જુઓ જુઓની ધરમ સારા;		
ઢોંગીડા ગુરૂજીતાણા ધારા રે.	ટેક.	૧
હનૂમાન મારા ને મહાદેવ મારા;		
સહુ બીજા બા'રના દેવ અકારા રે.	તમે જુઓ	૨
સિદ્ધિ જડી તેણે શાણા થઇ બેઠા;		
પછી ભર્યા પાપતાણા ઘણા ભારા રે.	તમે જુઓ	૩
પોતે તો ભણેલા શૂન્ય સુધી છે;		
ત્રેજગ્યા પંડિત ભણિયા બા'રા રે.	તમે જુઓ	૪
લોભ મમતાને ગુરૂ સેજમાં રમાડે છે;		
ભમાડે હરિજનને એ તો ન્યારા રે.	તમે જુઓ	૫
ટીલાં કરે તો બાઈ ત્રેપન તરશે;		
શૂન્ય ટપાળે ઘટશે કારા રે.	તમે જુઓ	૬
ગીતાજી ખોટી ને અકાદશ ખોટો;		
એમાંથી ક્ષિયો સિકાંત હોય ને મારા રે.	તમે જુઓ	૭
આલ્સો પંથ ખોટો અને પેસો નથી મોટો;		
આથી બીજા તો છે સહુ ખારા રે.	તમે જુઓ	૮
એમ અલ્યા કે'છે મૂઠ બૂડાડીને રે'છે ગૂઠ;		
એવા તારા ગુરૂ ગુંદરના ગારા રે.	તમે જુઓ	૯
બાપુ નામ બૂલ્યા તેથી દહ સુધાં દૂલ્યા એ તો;		
ગુરૂ શિષ્ય થયા નરકના ચારા રે.	તમે જુઓ	૧૦

પદ ૭ મું.

અધ્યા તુ તો રામ રામ રામ રામ કે'ની;		
ગણો પરણી પત્ની વિનાની સહુ બેની રે	૮૬	૧
હાથે જોઈ કામદુ ન ચિત્ત જોડ્ય સામદુ તુ;		
એક ખુરી નીતિમા અહોનિશ રે'ની રે.	અધ્યા૦	૨
જનકીનાથ જે છે લક્ષ્મણનો સાથ તે તો,		
એવુ જોઈને કરો પૂજા એની રે.	અધ્યા૦	૩
ધોણુ ટીકુ ધારી ને લાલ મલિ લીટડી;		
એક દૈવત એ બીજુ છેની રે.	અધ્યા૦	૪
માળા લેની હાથમા કે', લાળા હૃદ ગુસ્તણે;		
રમ રમ કાળ લેશે આણુ દશ રોની રે.	અધ્યા૦	૫
ભાષે તેવુ ચાંદી દાખે એવા નવ ગુર મઠ !		
નહિતો ઠીક મારગ છે નીતિ સુણી તેની રે.	અધ્યા૦	૬
રામગણોલા શા છે રામજીના ભાયા;		
તેની ભડવાઈતે કોણુ કોણુ વે'ની રે.	અધ્યા૦	૭
એવા ગુરુએ તો ઘર ઘાલ્યાં ભાઈ,		
'નામ નીરાંતનુ મૂળગુ લેની રે.	અધ્યા.	૮
ખરૂ મૂક્યુ ખાતે ને લોટ વળગ્યો દાતે;		
હવે તો શુદ્ધિ પાણી વિના નહિ જોની રે.	અધ્યા	૯
ખાપુ નથી આઘો એને લાગ્યો નથી ડાઘો;		
ઓળખે મુક્તિ મજેજ મૃગાનેની રે	અધ્યા	૧૦

૭ ભાયા—ભાઈઓ—અર્થાત્ સેડો ૧૦ મુક્તિ ઇ—એને ઓળખે

૧૦ મુક્તિરૂપી મૃગાનેની મગે.

૫૬ ૮ મું.

અલ્યા બુચો બુચો જતિ ને સંન્યાસી;		
જેની ટળી નથી હજી તો ઉદાસી રે.	ટક.	૧
અલ્યા નાગેડાને જોઈ મને મોટી ખીક લાગે;		
જાય છે છોકરાં તો નાસી નાસી રે.	અલ્યા૦	૨
ફકીર તો ફરેછે ઘેર ઘેર ફરતા;		
અલ્યા અલ્યાની ખાસિયત ખાસી રે.	અલ્યા૦	૩
મુસલ્લો બિઝાવી એ તો નિમાજ પઢે છે;		
પણ ખરૂં નાણુ એનું ગયું નાસી રે.	અલ્યા૦	૪
ઉજાણી નાખે ને એ તો જઢને નીકાલે;		
ફકીર એલીઆની લે સાળાશી રે.	અલ્યા૦	૫
સેવડા બુચો ને તમે સાધુજી બુચો;		
ગોરજી બુચો જેને વર્ષ થયાં (છે) છાશી રે.	અલ્યા૦	૬
વો'રવા તો જાય એ તો ખીજવાર ખાય નહિ;		
રાસીમાંના રાસી એહ પાપકેરા પાશી રે.	અલ્યા૦	૭
સાધુતણી જાત એવી છોડે દેવ અને દેવી;		
રામકી જોઇ જોઇને કરે એ તો દાસી રે.	અલ્યા૦	૮
એવો વેચો એડવાડો (ત્યારે) પડ્યો મૂક્યો વાડો મેં તો;		
થયો નીરાંતકેરો હું તો વાસી રે.	અલ્યા૦	૯
બાપુ ધીર પે'લો જઘ ગુરૂ કર્યો વે'લો મેં તો;		
નામ ગાયકવાડ તો રાખ્યું તપાસી રે.	અલ્યા૦	૧૦

૪ મુસલ્લો-નિમાજ પઢતી વખત પાંચરવાનું બિઝાનું. ૫ જઢ-મૃત. સેવડા-જૂનોના ત્યાગીનો એક ભેદ. ૭ વો'રવા-બિજા લેવા. ૮ રામકી સાધુડી.

પદ ૯ મું.

ભાઈ સેવા સેવા રે તમે તો દવ;		
ઢોંગી ગુરૂ બતાવે રૂડો બેવ રે.	ટેક.	૧
છાણના છે દવ અને કાપુસની આંખો;		
તેની કરો કરો જઈ તમે સેવ રે.	ભાઈ	૨
પથ્થર છે પા'ડના ને કકડો છે આડના;		
થચા પ્રતિષ્ઠાએ એ તો મેવ રે.	ભાઈ	૩
આરસને આપીને ખૂસ્તીમાં રોપીને;		
(ઢોંગી) ગુરૂ કે' તમે સેવે તરો તતખેવ રે.	ભાઈ	૪
પાણી છે પા'ડનુ ને કંઈ વરસાદનુ;		
ગુરૂ કે' જાત્રા જઈને તરો તમે નેવ રે.	ભાઈ	૫
સધ્યા રે સાધે ને ખટકર્મ બાધે;		
એવી રાખે ત્રિકાળની ટેવ રે.	ભાઈ	૬
માળા તો ફરવો ને ચાળા કરી હેળવો;		
તો તો તરો ચિતાજ રૂપિયા ચેત રે.	ભાઈ	૭
બાપુ એ છે ભામા એવા ગુરૂ છોડો નામા તમે;		
થાય સિદ્ધ કામા એવુ આમો કહુ ખેત રે	ભાઈ	૮
નીરાતનો નાતો કરો ખર્ચ ભાવ હૃદ ભગે;		
એક તુહિ ભણી ભણો મોટો દવ રે.	ભાઈ	૯

પદ ૧૦ મું.

મરજના તું તો મારગ ને એક મીઠી;		
બીજાએ નેહાએ ચાગના પાત્ર તો લીવો રે.	ટેક.	૧

૧ કાપુસની-કપામિયાની. ૫ નેવ-નિશ્ચય કે હંડે સુધી. ૭ ચેત-ચેપ. ૮ નામા-નામના. ખેત-તળખે. ૯ નાનો-પ્રજા.

વિદ્યગમગતિએ તો છોડ મારા બંધવા,		
છોડી દે તુ સમાધિનો સિંધો રે	મરણવાં	૨
સતગુરુ તો સનરણ નિરાદિન કરવુ,		
બીજો સહુ માનવો ગીધામા ગીધો રે	મરણવાં	૩
આખ મીચી અને જોવુ રે તપામી ભાઈ,		
ચઢી શન્યશિખરમા જોયે ડક દીધો રે	મરણવાં	૪
રૂપ નહિ ન્યાણુ અચા રંગ નહિ ભાણુ ભાઈ,		
ધણે દિને જાગે એ તો ચિંચો રે	મરણવાં	૫
અભેદ આ ના એ છે તારો ભેદ જશે ભગી પછી,		
તુ તો કાણુ કાણુ ચકીશ પછી જિયો રે	મરણવાં	૬
ચગચો ચગીગ નહિ ભમ-ચો ભમીશ નહિ,		
તો તો રસ જાગે એહ પાંધો રે	મરણવાં	૭
હઠચોગ કઠી કઠી તન તાડે તૂશે,		
સાન્ધોગથી જાશે સહુ જિવ્યો રે	મરણવાં	૮
ગુરુએ બતાવી કૃપી મહા સેવા સાધી ત્યારે,		
હુ તો બતાવુ તુને વણુ નિંચો રે	મરણવાં	૯
બાપુ નામ સાચુ તે તો માચુ માચુ સાચુ જાણો,		
સાહુકાર તે તો કદી ચોરે ન જાય નિંચો રે	મરણવાં	૧૦

૨ વિદ્યગમગતિએ—પણી પી નનિએ નિંચો—અર્થાત્ કુરો ૩ ગીધો—ગીધ પક્ષી મન્યો ૪ આખ માનવને—ધ્યાન કરીને શન્યશિખરમા—ઝડા રક્ષમા ૫ નિંચો—મરણો

૬ કા ૩ ઈ—પછી જો તુ કાણે કાણે નૃતીગ તો જિયો જર્જગ—કપાળો જર્જગ ૮ જિવ્યો—જિવિ

૧ વ ૩ પી રો—માયાથી નહિ વેધાનો નાનુમ ઇ—જો મનુ ૧૨ છે ૧ છે તે નો મદી જોડે ચલના નિંચો જાય ન દ—મોડે નહિ

બ્રાહ્મણ શૂદ્ર ભેદનાં પદ.

પદ ૧ છં.

- સતો મુણો બ્રાહ્મણની તમે ભાટાઈ;
એ તો બીજી વર્ણુથુ કરેછે ખાટાઈ રે. ટક. ૧
- દેવ અમે અને ભૂદેવ તો અમે;
સહુનાથી ધારીએ અમે સરસાઈ રે. સતો મુણો ૦ ૨
- રાજા તો રાજ કરે ખાઈ પીને રહે ખુશી;
અત્યા અમે ધરીએ તે ધર્મની ધભાઈ રે. સતો મુણો ૦ ૩
- પૂજા અમારી ને પાતરી અમારી અત્યા;
બીજી જૂડી તે જીવને સગાઈ રે. સતો મુણો ૦ ૪
- મરણુમા અમે અત્યા પરણે નહિ વિપ્ર વિના;
લાકુ ખાઈને કરીએ વડી સાઈ રે. સતો મુણો ૦ ૫
- (ભાઈ) આકું આવે ત્યાહિ જીઓ આવે ગાકુ નવ કદી;
ભૂને નહિ બ્રાહ્મણને ભાઈ અને ભાઈ રે. સતો મુણો ૦ ૬
- વાણિયા વેચી વેચી ગરીબ રજાડે અત્યા;
તેવા તેનાતુ જઈએ અમે ખાઈ રે સતો મુણો ૦ ૭
- તાપ અત્યા સહેછે અને કણુચી નામ કે'છે જલુ;
(તેનાં) લેઈ પાપ કરીએ સાફ ભાઈ અમે મકલાઈ રે. મતો ૦ ૮
- અત્યા જાણે નહિ મૂઠ એ તો કાળ ખાશે પગમાહી;
(ત્યાહી) આવે ન મોટાઈ ભાઈ મરે ધાઈ ધાઈ રે. સતો ૦ ૯
- બાપુ નામ જા'યા એ તો કરેછે ફજેતો ચેનો;
મિથ્યા એ તો ઢોગી બ્રાહ્મણની નાગાઈ રે. સતો મુણો ૦ ૧૦

૫૬ ૨ જુ.

પ્રભ ! પાપ કાઢનાર આવો મારી પાસે;		
પૂછુ તમને તમારી હું તો આશે રે.	ટક.	૧
કામને છુટ્યો છે અધ્યા દામને મૂક્યો છે તે તો;		
નાગને જાણ્યુ છે બાઈ પાપ સહુનું નાસે રે.	પ્રશ્ન૦	૨
લોભને લૂંચોછુ પ્રભ મત્સર મૂંચોછું અધ્યા;		
ઢોંડ કરી કરી મરે શરણ કોણુ સાંશે રે.	પ્રશ્ન૦	૩
મોહ તો રહ્યો છે તને મદ તો નડ્યો છે મૂઢ;		
સ્વાદ તો જડ્યો છે અધ્યા જડ વાદી જાશે રે.	પ્રશ્ન૦	૪
ગર્વ માહી ભૂલી બેઠો વર્ણતાણુ માન ધારી;		
અભિમાની આજ ઉઘાડુ તો યારો રે.	પ્રશ્ન૦	૫
હું છું અધ્યા પ્રભ અને રૂદ્ર નામધારી તુ તો;		
એ શુ અહ મમતાની ખાંડ તુજ ખાગે રે.	પ્રશ્ન૦	૬
અમે તો વિપ્ર મોટા તમે તો રૂદ્ર જાત;		
ભણો તેથી કીર્તિ તે કોણુ કોણુ મારો રે.	પ્રશ્ન૦	૭
આ તો છે મારૂં અને પેતુ છે તારૂં અધ્યા;		
એવા શ્રમમા પ્રભ ! ભરમાશે રે.	પ્રશ્ન૦	૮
હું તું અને મારૂં વારૂં જાશે અધ્યા જ્યારે મૂઢ;		
ત્યારે તો તને મોટાઈનો વાયરો વારો રે.	પ્રશ્ન૦	૯
ખાપુ બોલે સત્ય તજે કડી તમે મત્ય તો તો;		
વાણુપણાનુ કધક જળવાશે રે.	પ્રશ્ન૦	૧૦

૫૬ ૩ જુ.

વિપ્ર જઈ જોની તુ તો કબીરની (કેવી) જાત,		
પૂઠ પૂછ-એને જઈ કેઈ (વારી) ન્યાત રે	ટક.	૧

નાનકનુ નામ તે તો સાંભળ્યુ નાદાન કંઈ;		
દાદુતાણી મુણી કદી શૂન્યકાને પાત રે.	વિપ્ર૦	૨
ગોરખને ગમાર તું પૂછો આવી પાર લેને;		
વ્યામની તો મુણી કદી કાને તારે ખ્યાત રે.	વિપ્ર૦	૩
નારદનુ મળ તને મૂઠ નથી જાણવામાં,		
શુંગી જતતાણી થઈ તારે આડી રાત રે.	વિપ્ર૦	૪
જ્ઞાનશ્વરતાણુ અ'થા મળ તો તપાસી જોને;		
અખાતણુ ધોજે અલ્યા જોઠો જોઠો પાત રે.	વિપ્ર૦	૫
વસિષ્ઠને જઈ પૂછ તમારી તો જાત કેઈ;		
પ્રાદ્યણુ તો ભણી ભણી ગુણે કહે તાત રે	વિપ્ર૦	૬
સસ્કાન્થી થાયછે પ્રાદ્યણુ તો જગત રાહુ;		
શુદ્ધ હોય સર્વ અ'થા જણે ન્યારે માત રે.	વિપ્ર૦	૭
એ તો અલ્યા બૂલી ગયો મોટાઈમાં દૂધી ગયો;		
ગર્વથી ગુમાર તારા ભાગશે આ ગાત રે.	વિપ્ર૦	૮
અલ્યા જોને જાદા ભાટ ગુરૂ મારો મહા જ્ઞાની,		
ધીગો ધીર વીર ધણી ધારી જેની ધાત રે.	વિપ્ર૦	૯
નીગતનુ નામ અ'થા જુગો જુગ વાગી ગયુ;		
જાપુ તેની નાત જાત જોજી જઈ ભાત રે	વિપ્ર૦	૧૦

પદ ૪ થુ.

ખાહાણુ તારો ભાગ્યો ભાગ્યો વરણુનો બેદ,	
હવે હુ તો ટાણુ તારા હૃદયનો છેદ રે	ટેક ૧
અલ્યા હંચ નથી કોઇ નથી નીચ મને પ્રાપ્તભણે,	
શીઝે એ તો કરી નેણુ ઇંદ્રિ સર્વ કેદ રે	પ્રાપ્તભણું ૨
અલ્યા ગોરો નવ નેઇએ એને કાળો નવ નેઇએ કદી,	
સૂકો નકર ન નેઇએ કદી ભર્યું આસુ મેદ રે	પ્રાપ્તભણું ૩
ગાડાથી ન શીઝે એ તો ડાહ્યાથી ન વશ થાય,	
ખુશીવાળો ખુશી લહે જેવાળો ખેદ રે	" ૪
બળેનો ન નેઇએ એને શુ જો તે તો મૂંઝો થાય,	
છેદલાના જુગોજુગ ભાગ્ય માહી છે. રે	" ૫
જુગતી ન નેઇ કદી મુગતી કદાપિ આપે,	
એ તો નવ જુવે રશ્યો રચ્યો સારો (સારો) બેદ રે	" ૬
અરાઠ પુરાણુ ભણ્યો પુરાણી તો ખાસો બન્યો,	
એ તો જુવે નહિ ભણ્યો ચારે કપવે. રે	" ૭
જમરાને ટાણે અ યા ગાછ ગાછ ગાયે નેહ,	
તરે નહિ કદી તેહ ભણ્યો ચારે વેદ રે	" ૮
ગિથ્યા જક્ત બાણે જ્યારે મમતને માણે નહિ,	
બેદ ભાગી પ્રમાણુનો યાયે ને અબેદ રે	" ૯
બાપુ નામ સાચુ અને નીરાવને દાપુ આને,	
તો તો ભાણે જનરૂપ નેદ છે અડેદ રે	" ૧૦

૫ બળેનો-અબેનો અથવા ૫થા ૧ તાપનાગે શુ જો મુનિનન વાગે
છેદના-શુ ન કમવેના ૧૦ અડેદ-અણવ

તારા સશય તો ઝટપટ આજ આવી કાપ રે.	ટક.	૧
વેદ અલ્યા સોપ્યા તને વિધિએ તુ ગૂઢ થયો;		
તારા લેઈ આપે એ તો સારી જેની છાપ રે.	અલ્યા૦	૨
અલ્યા સોપેલું ને ધણી જૂલે ચોર તેહ ચોરી બપ;		
(ત્યારે) ભાઈ માગે તુ તો કોની પાસથી જખાપ રે.	અલ્યા૦	૩
ધરમાં તો વેદ લણો સુત છે સસ્કાર હીન;		
શૂદ્ર જેવો તેહ અલ્યા શાસ્ત્ર કહે સાદુ રે	અલ્યા૦	૪
અલ્યા માછણના છોકરાએ વેદ દાહી સર્વ નાખ્યા;		
શીખી શાણા થાવ તેણે નથી થતો તાપ રે.	અલ્યા૦	૫
અલ્યા ઝુખ હાથ હૃદયનું પૂતળું ને શ્રદ્ધ છે તો;		
પાગ શૂદ્ર ખરા એમા નથી કંઈ પાપ રે.	અલ્યા૦	૬
પણ પગ વિના પૂતળું તે ઉડી અલ્યા કેમ શકે;		
શૂદ્ર ને કરેછે ઉલુ તો તો મોટું તેનું માપ રે.	અલ્યા૦	૭
એમ જોતા મોટા શૂદ્ર જેથી તારો પ્રભુ ભમે;		
શૂદ્ર નવ હોય અલ્યા પણ તારો ખાપ રે.	અલ્યા૦	૮
એમ થાય ઉત્તર ને પ્રશ્ન તો અનેક ભાઈ;		
પણ નામ નિલ જાણે તેને લાગે શો સતાપ રે	અલ્યા૦	૯
તે તો નીરાતના નજે કરે રીતિતણા રેજે કરે,		
કૂડ કૂડ ઉડાવે બાપુ સત્ય ધરી આપ રે.	અલ્યા૦	૧૦

પઃ ૭ મું.

ભાઈ ભવે તમે ખ્ર દાણુ હો કે બાટ;		
ભવે હો સુખસજ્જ કે દુઃખ ખાટ રે	ટક.	૧

એક નિરતરનુ નામ નિશદિન જપવુ,		
એને મન નથી ભાટ પ્રાહ્મણના ઘાટ રે	ભાઈ	૨
શુદ્ધ પ્રજા જે સદગુણે દિખાયા,		
તેને નથી નથી ભાઈ લાગ્યો કાટ રે	ભાઈ	૩
જો જો તમે સુથાર બોલાવીને સમી કરાવશે,		
પશુ પખીડાને ખાવાની ચાટ રે	ભાઈ	૪
પ્રતિષ્ઠા કરો વિન પરબ્રહ્મ ભણુશે,		
પાથરશે વિપ્રવિધના ત્યાહી પાટ રે	ભાઈ	૫
આ તો ભાઈ પ્રાહ્મણિયા એતરમાથી નીકળ્યા,		
જેણે દાનવનો વાળ્યો તો દાટ રે	ભાઈ	૬
લાકડું નહિ તો કંઈ માકડું મેળવશે,		
તે નહિ તો પથ્થર કે પથ્થરિયા ઘાટ રે	ભાઈ	૭
જ્યા ત્યા કરીને એ તો પેટ પાળી લેશે,		
બેઠા બેઠા આરોગશે ટાટ રે	ભાઈ	૮
પ્રજ્ઞાનીને એ તો જહીં તહીં નિદશે,		
ભૂવાવે એનું માને તેની ખગી વાટ રે	ભાઈ	૯
સત્યનામ બાપુ હું તો ધીર ધાણી જમ્યુ જઈ,		
ગાયકવાડ નામ ધરી ભાણુ એવા ઘાટ રે	ભાઈ	૧૦

૫૮ મુ.

સુણો સુણો તમે પ્રાહ્મણ વૃખા ખાખ,

રખડી રખડી લૂવો મુ કાખ રે

૨૮

સિદ્ધાંત મારો જો સમજો બધવા,		
તો તો આવે ગયલી તમારી સાખ રે	સુણો.	૨
મનુષ્ય દહ મળ્યો સારો કે માઠો;		
પણ તે તો સમજે છે જ્ઞાનની પાખ રે	સુણો.	૩
જ્ઞાનીઓ દહ એ તો મોઠો માને છે,		
કરે જેની કીમત કરોડો લાખ રે.	સુણો.	૪
એ દહમા પણ નરપણુ અતિ મોટું,		
ને જાણે સમજે છે ધર્મની ધાખ રે	સુણો.	૫
તે નર દહમાં કદી બ્રહ્મજ્ઞાન લાવતું,		
આવી મળ્યું ચખાચે આખ રે.	સુણો.	૬
એ સર્પમા ઉત્તમ છે એક વળી;		
વેદધર્મની આખીની આંખ રે.	સુણો.	૭
કદી મળી જાય એ સહુ સન્નેગ બળથી;		
પણ જીવ શિવની દખાય નહિ માખ રે.	સુણો.	૮
કદી અંધા હાડિયાતું બેસવું ને ઢાડિયાતું પડવું;		
એ તો સહુ થઈ ગયું દાનાની દાખ રે.	સુણો.	૯
બાપુ નીરાલ કે'છે ને રાકર કે'છે અનુભવ-		
મળવો એ તો ભાગ્યની ભાખ રે	સુણો.	૧૦

૫૬ ૯ મું.

સુણો સુણો તમે પુરાણીનાં કરો કામ,
અથા તમે સમજવો શ્રેતાને આમ રે

ટક. ૮ ૧

૮ માખ ઈ—જીવ માને શિવ ૩મી માખ—અર્થાત્ કીણો જાતું દેખાય નહિ. ૯ દાનાની ઈ—કોઈ દાનાને એવો દાખસો બની ગયો ૧૦ ભાખ-ભાખ.

અલ્યા રસીલે શબ્દ ને મન જેમ લખે;		
તેમ તમે પૂછો તે નિત્યનાં કામ રે.	મુણા.	૨
ભે શના આગળ નવ ભાગવત વાંચશે;		
સારા શ્રીતાને કુંજે અનિત્યનાં નામ રે.	મુણા.	૩
પછી તમે નિત્ય અનિત્યને બેળાં રે કુંજે;		
એ પછી તેના વિવેકનું દાખો ધામ રે.	મુણા.	૪
પછી અલ્યા કુંજું તે તો કહી દાખું તને હુંય;		
કુંજે વસુ જેહ લોક જાણીને તમામ રે.	મુણા.	૫
પરલોક ભાઈ દાખવને મનમાંહી મગ્ન થઈ;		
આ લોક ને પરલોકતાણું જેહ ગામ રે.	મુણા.	૬
પછે એહ લોકમાં તું તો પૈરાય લગાડને;		
કુંજે વૃથા આ છે હાડ અને આમ રે.	મુણા.	૭
એટલું કહ્યા પછી તો રહેશે હજી કુંવાનું તે;		
દંભી અલ્યા જાત તારી તોય દાખુ કામ રે.	મુણા.	૮
પછી શમના ગુણ તો સમજ ગણાવને;		
જે અલ્યા જાગ નાખીરા તો દેશિ કામ રે.	મુણા.	૯
બાપુ છે કયા નીરાંતની ને ધીરતાણી ધારણ એ;		
તારણ છે ત્રણ લોક જાણે આત્મારામ રે.	મુણા.	૧૦

પદ ૧૦ મુ.

ખરી ખાતે તું તો આરે વેદ ત્યારે ભણ્યો;

• ૨ નિત્યના કામ—નિત્ય વસ્તુ સી છે અને તેના કાર્ય કયા છે તે પૂછો.
નિત્ય—અખંડ અવિનાશી. અનિત્ય—નાશવત.

૫ વસુ ૬૦—પછી જે લોકમાં તું વસે છે તેના નિત્ય અનિત્યપણાનું યા-
ન કયજે. ૬ ગામ—સ્થાન. છેવટનું લય સ્થાન.

ન્યારે ગુરુગમ લાધી અને શિષ્ય તુ તો સહુનો બહુયો રે ઠેકં ૧
 ઘટાકાશતણો રૂડો અલ્યા કર્યો તે વિવેક ન્યારે;
 માંહી જળતાણી ચાનકમાં ચોટી ચહ્યો રે. ખરી ખાતે ૨
 પછે તન મન મેળી તુ તો નિશ્ચે કરી ગાછ ઉઠ્યો,
 પ્રતિબિબકરો લાવો લાવી ત્રણને લહ્યો રે. ખરી ખાતે ૩
 ઘટાકાશનો વિવેક થયો મોહ સહુ નાશી ગયો;
 ભાશ્યો ન્યારે સૂર્ય તુને ચાર વેદ વાણે વહ્યો રે. ખરી ખાતે ૪
 તેમ અલ્યા વળી તારી ચન્ન્ય દહ જોહ જોહ;
 તેના કર્યો ને વિવેક તો તો ચારે વેદ સાચા શહ્યો રે. ખરી ૫
 છુદ્ધિ અલ્યા દહમાંહી તેહ હરો શુ રે ભાઈ,
 અને તેની માંહી વસે તેણે પદ કયો જહ્યો રે. ખરી ખાતે ૬
 જાણી ચૈતન્યનો ભેદ તેનો કરી નાખ્યો છેદ પછી;
 દયા અખંડને મૂખી મૂખી જોઈશે છહ્યો રે. ખરી ખાતે ૭
 અલ્યા કરે જે તુ બોધ સહુને માટે કલ્પે બોધરૂપે;
 વેદિયો કહુંજ ત્યારે જીભે હુ તો બહ્યો ડહ્યો રે. ખરી ૮

૨ ઘટાકાશ ઇ-ન્યારે તે ઘટાકાશ, મહાકાશ અને મહદાકાશનો વિ-
 વેક કર્યો છે-ત્રણ આકાશ વસ્તુત એક છે એમ જણ્યુ છે જળ ઇ-ધામાં-
 ના જળની ચાનકમાં ૥ ૬૬ ચણ્યોછે અર્થાત્ તે ધાના પાણીમાં જે આ-
 કાશનું પ્રતિબિબ પડેછે જેને જગાકાશ કહેછે તેને તે વ્રાતિથી મહદાકાશ
 માન્યું છે. તાત્પર્ય કે છુદ્ધિમાં પ્રતિબિબિત આત્માના રૂપને આમાસરે ન
 માનતાં તે આત્માજ જણ્યો છે અને તેના સુખ દુઃખાદિ ધર્મ તે આત્માને
 લાગુ કર્યા છે. ત્રણને ઇ-પ્રતિબિબની ત્રણ અવસ્થાઓ તે બિબને લાગુ કરી
 દીધી છે.

૪ ભાસ્યો ઇ-ન્યારે તને ચાર વેદરૂપી વાણમાં વળાયલા આત્મા-
 પી સૂર્યનાં દર્શન થયા ત્યારે તને ઘટાકાશનો વિવેક થયો અને મોહરૂપી અધ-
 કાર નાશ પામ્યો

વેદિયા સર્વને ઊજાળુ કરે, કાર્ય કારણથી જૂદા રહે,
તેડ જાય જ્યારે ખાતે તુ થી ખણ્યો રે ખરી ખાતે ૯
અત્યા નિરાત જો વેદીઓ ન મારો ધીર ધાગી બેઢિયા છે,
બાપુ મમતા મારી ગર્વ જડામૂળે હણ્યો રે ખરી ખાતે ૧૦

પદ ૧૧ મુ.

શાસ્ત્રીબુઆ તમે શાસ્ત્ર ધ્યાન ત્યારે ધર્યો,
ખટ શાસ્ત્રતણા કુથો શાને સમજી ક્યો રે ટેક ૧
જાણ્યો પ્રભને તમે તો નિત્ય વાદમા સમજાવ્યો જઈ,
મારૂં તારૂં મૂકી વાદ ખાતે ખર્યો રે શાસ્ત્રીબુઆ ૨
પ્રભ રહ્યો સર્વમા જે સભર સજડ તેહ,
ઝીણા માહી ઝીણા એ તો નથી ધોન મોટો ઝર્યો રે શાસ્ત્રી ૩
નથી બારણે કો બારવાને અદર ઉતારવાને,
નથી વસ્તુ કોઈ બીજી એક પ્રભ નર્યો રે શાસ્ત્રી ૪
ભારે સ્વરૂપ તદ્રૂપ જ્યારે ખટશાસ્ત્ર ઝોજ્યા ત્યારે,
નહિતો મોટો શાસ્ત્રીબાવો ભૂતે ડર્યો રે શાસ્ત્રી ૫
અમે મહાવિદ્વાન ભાઈ ખટશાસ્ત્ર મુખ પાક,
થાવ તમે પાપ વિના તો તો દાખ સર્વ હર્યો રે શાસ્ત્રી ૬
અથ શોકિનુ ન નામ લાગે શોક સહુ સીધુ ભાસે.
તાર્યો તારા શિષ્યને તે પેલો જ્યારે જાતે મર્યો રે શાસ્ત્રી ૭
ભાઈ રજ શુ ને તમ શુ તે મુકિયુ મમુદ માહી,
ત્યારે તરો શાસ્ત્રવાળા સ્વાર્થ જાય જોયો સર્વો રે શાસ્ત્રી ૮

૧ કુથો—અરે ૨ ખર્યો—ખેરની નાખ્યો ૩ સભર—પૂર્ણ ભગવતો

૪ બારવાનો—માહાત્મા ૫ જાતે મર્યો—દેહાભિમાન નહિત

પછે આનંદના ઘન હઠે તેહમાં રહે છે મગન;
 ફરે નહિ તેહ કદી ધ્યાન માન જ્યારે વૈયો રે. સાક્ષી૦ ૯
 બાપુ નીરાંત છે સાક્ષી એવો ધીર ધાણી તેહ તેવો;
 મૂઢનો નથી એ મેવો જેહ ભાઈ અભરે ભૈયો રે. સાક્ષી૦ ૧૦

૫૬ ૧૨ સુ.

અધ્યા ગોર તમે ગામોટાને જાણો સજો;
 તો તો ગોરપદુ જાણો તમે ઘૂતમા તજો રે. ટેક. ૧
 ભાઈ જનમાનયકી બીહો શુચ રોટલાને રડો શુચ,
 કર્મનો કાટ કાઢી નાખી ગોર નામને કજો રે. અધ્યા૦ ૨
 અધ્યા પ્રાણ ધાવ પ્રાણણુ જો ઠળે આધિ વ્યાધિ સર્પ;
 ધ્યાન માહી સારી વિધિ અને ગજો રે. અધ્યા૦ ૩
 જોજે મરાણુ જશે ને તારો જન્મ તો મટી જશેજ;
 આ તો મારૂ તારૂ કહી તમે ચિતધી ચજો રે. અધ્યા૦ ૪
 જાણો તમે જન અને શિવ એહ કોંક જ્યારે;
 ગોર અને જનમાન એ મુજો જજો રે. અધ્યા૦ ૫
 પણ એ તો જાણુતુંજ લેધએ અધ્યા સારી રીતે;
 નહિ તો અગશેા તતે ન બીજે જાણે બાપો રે. અધ્યા૦ ૬

૬ ઘન—મેથ ફરે હૈ—જ્યારે તે થજને વૈયો ત્યારે તેહ કદી ધ્યાનથી
 ચગે નહિ એમ માન

૧૦ અભરે ઇ—કાઈથી મગન નહિ એવા અભરથી જે અરેશે છે—સ ૫૫
 અભાવ છે.

૩ સાગી વિધિ—સાગી ગીને બન્ને-ગોર જનમાન બન્ને ૫ મુ
 -મુ ૧૫

એક છે જગત માંહી બીજે નથી કોઈ ભાઈ;
માણો એવું જ્યારે તમે પ્રહ્લ આવી પોતે મળ્યો રે. અત્યાં ૭
આ સંસારથી છૂટવું જો તો તો માનો માર કહ્યું;
નહિ તો તમે કાળઘટ માંહી દજો રે. અત્યાં ૮
તમે ગોર શુ માનો અમારું પ્રહ્લજ્ઞાન નિંદા ભાઈ;
જન્મમાનને તોડી ફાડી તમે ટજો રે. અત્યાં ૯
એ તો મરણવો નીરાંત અત્યા ધીર ધણી જાણે સહું;
તમે ગોર કરો એવો જઈ લાગે ગળ્યો રે. અત્યાં ૧૦

પદ ૧૩ સુ.

અત્યા જોખી કહો જોખ તમે શાનો જુઓ;
જેહ ભવિષ્યની વાત કહે તેહ જાતે જુઓ રે. ટેક. ૧
જોખી હું છું સર્વવ્યાપ્તમાન એક રૂપે અતિ ઘણો;
તો તમે મારું કુઃખ કહો લાઈ શુ રે જુઓ રે. અત્યાં ૨
જોને આકાશમાં બેઠા ગ્રહ તે તો મને આવી નહો;
આકાશ ઘટમાં આણ્યું તમારો ધંધો ગયો રૂઓ રે. અત્યાં ૩
એક આશરો છે 'હું' છું તણો તન મન બીજ નેને;
તેને જ્યોતિષનો અમુદ્ર તે ભાસે કૂઓ રે. અત્યાં ૪
જોને તણે અવસ્થાનો ધણી સાક્ષી પૂરે એ તો આવી;
વસા ફસા દુસ થઈ લાગ્યો ટીપણે ચૂઓ રે. અત્યાં ૫
અખડ અનાદિ અને સત્યરૂપ પ્રહ્લ ચીન્યો;
જ્યોતિષનો ધા ન લાગે આવી કોને દુઓ રે. અત્યાં ૬

૮ કાળઘટ-કાળરૂપી ઘટી.

૩ ઘટમાં-હૃદયરૂપી ઘટમાં ૪ હું છું તણો-'અહમ્બ્રાહ્મ' નો

૫ તણે અવસ્થા-ગમ્યદાદિ. ચૂઓ-જેંદર કે ચુઓ. ૬ દુઓ-ટી-

ખાં ખીચો.

- જેને જુદા જોડ પાંચ કોશયકી મારો વાલમો છે;
ચિન્હો મે તો તેને મારાં પાપ ધૂઓ રે. અધ્યા૦ ૭
- જેને નિરૂપાધ રાકાતો નથી, ચારે વાણીમાં સમાતો નથી;
અધ દેખે પેલી કાઈ પછે દેખે ધૂઓ રે. અધ્યા૦ ૮
- અધ્યા જેને એવા જીવને જાણુ છું અમે;
તમે જાણો નહીં ધોર નિદ્રા મૂઓ રે. અધ્યા૦ ૯
- નોરાંત છે જોયી ધોરે જ્ઞાનગોળી ખોરી હુદે;
જાપુ એવો જોયી તમે જોઈ જોઈ છુઓ રે. અધ્યા૦ ૧૦

૫૬ ૧૪ મું.

- કહો દેલીઆ તે દેલ ભાઈ નાખો શાની;
તામે કહ્યાણુ હજ્યો એવી કરતા જાની રે. કહો. ૧
- અધ્યા તમે મનનુ કહ્યાણુ કહો અહંકાર દર ધરો;
કહ્યાણુની વાત મુકો ભાઈ તમે છાની છાની રે. કહો૦ ૨
- જાતે બ્રહ્મરૂપ બ્રહ્મ ભાસો માગી માગી ઘાસી જાવ;
કોઈ સારી મળે ખેતી તે તો કે'શે જાતની જાતની રે. કહો૦ ૩
- મન અહંકાર અને વિકાર મળીઓ મારી;
દહુ અધ્યા જાણુ તું તો ચિત્ત વિચ અ'ની આ'ની રે. કહો૦ ૪
- જીવ મું કરે છે તે તો જાણુ ભાઈ દેલિયા તું;
મેલિયા શા ઘેનિયા મું રાખે છે નાદાની રે. કહો૦ ૫

જેને અપ્યા લોહાને વળુ ધી રહો અગની,		
તેમાટે વિચાર કરોને જની ધ્યાની રે	કહોં	૬
એમ જે વળુધ્યો જીવ તોય છે અલગ અલ્યા,		
આપો માઈ આપો ભાઈ એ તે વાત કયાની રે	કહોં	૭
એને અડે ન વિકાર ભાઈ છે અવિકાર સદા,		
ત્યારે શુની જેવી ભટકણી છોડો તમે તાની રે	કહોં	૮
અત્યા અવિનાશી આતમા જે, તને આપ્યે શુ ય થાય,		
દેવ્યા કરો આઠે જમ મન રાખી માની રે	કહોં	૯
બાપુ જાણો માગવું જે સાચુ, ભાઈ તો ઘણું ગમ્યુ અમો,		
નહિ તો માવું કાણી ડોલવું તમે પાણી રે	કહોં	૧૦

૫૬ ૧૫ મુ.

સુણો તમે પ્રાક્ષણ કહું ગાજી ગાજી,		
ધર્મના ઢોંગ કરતા તમે સુણજો મહુ કાજી રે	દેક	૧
જાણો તમે પ્રકૃતિથી પર એક આતમા,		
તો તો તમે મરો નવ લાજી લાજી રે	સુણોં	૨
વિકારથી વે-જો એ જાણો તમે ગુરૂ (ગમે) તો તો,		
બચો તમે પડતા (તે) ગાલી દાંધે છાજી રે	સુણોં	૩
શુદ્ધ સ્વરૂપે મારો વા'લમો બિરાજે,		
તમે જોજો જોજો જાય તક તાજી રે	સુણોં	૪
હું છું પ્રાક્ષણ ને પેનોજ ગૂદ્ર છે,		
એથી તમે મરશો અહકારે દાઝી રે	સુણોં	૫
જાણો તમે જીવને જગતનો જે કર્તા તો,		

મૂકો તમે રામકૃષ્ણ મહાદેવ માણ રે.	સુણો°
સુધુષ્ણિમાં જાણો એ છે જત્રતામાં જાણો એને;	
ઘોર નિદ્રામાં ' હુ હુ ' કહો હાણ રે.	મુણો°
વેદના બણેલા તમે શાસ્ત્રના ગણેલા સહુ;	
સારી બુદ્ધિએ સાજ જુઓ સાણ રે.	સુણો°
હુ પદને મૂકો તમે કહુ અમે વારવાર;	
તો તો થાય તન મન અમાર ભાઈ રાણ રે.	મુણો°
નીરાંતનો અગ કરો ધીર ધણો ધ્યાન ધરો;	
તો તો બાપ હારેલી જીતો બાણ રે.	મુણો°

પ્રહસાનનો પદ.

પદ ૧ હું.

સમજે સતનામ તેને તો કહીએ જ્ઞાની;
 તેની મટી ગઈ વૃદ્ધિ ને હાનિ, હાનિ કે તેજ જ્ઞાની. ટેક.
 પ્રથમ સદ્ગુણનો સતસંગ સાચો,
 બીજો જે કરો તે કાચો,
 હરિનામ જૂઠા એજ પડ્યો ખાંચો,
 માટે તમો સદ્ગુણને નિશદિન જાચો,
 એવું સમજ્યે આવે પાર, મજે સાર,
 એકતાર, મટે ખાર, આધાર,
 નામ રહિત લેજે માની, માની કે તેજ જ્ઞાની. સમજો°

૧ એકતાર—તેની સાથે એક વૃત્તિ સાંધવાથી. આધાર—વગરનો નામ રૂપનો.

સમજે સતનામ, પ્રથમ સદ્ગુરુ દેવતાણા દેવા,
તેની પ્રેમ કરીને કરો સેવા,
મજે મનગમતા તે મીઠા મેવા,
રૂપ રંગ નહિ તેને ઝાળખી લેવા,
નહિ જાત, નહિ જાત,
નહિ માત, નહિ તાત,
નહિ દિન, નહિ રાત,

ગાણી રહિત લેવા જાણી, જાણી કે તેજ જ્ઞાની. સમજે ૦ ૨

ગુરુએ જ્ઞાન બતાવ્યું શ્રીમુખ,
મારૂં મટી ગયું જન્મમરણનું કુખ,
હવે ફરી આવવું નથી માતાની કૂખ,
મારી ભાગી મનકેરી ભૂખ,
ઝાળખ્યું આપ, મટ્યો તાપ,
નહિ પુણ્ય નહિ પાપ, અધાપ, જડ્યો બાપ,

મહાપ્રલયમાં રહે તેની નિશાની, શાની કે તેજ જ્ઞાની. સમજે ૦ ૩

ગુરુકૃપાથકી(ગદ્ય)માયાની ફાંસી,
મારી મટી ગદ્ય લક્ષ ચોરાશી,
ઘેર બેઠાં આવી જીમનાં ને કાશી,
એ તો છે સતલોકના રહેવાશી,
અનાદિ વરતું આપુ, પાપ કાપુ,
છાપ છાપુ, કેહે બાપુ, મટ્યું દાપુ,

આપ—પેતાના સ્વરૂપને. અધાપ—આજ સુધી. બાપ—ધર્મિર
મહા ઇં—મહાપ્રલયમાં તેની નિશાની પણ શાની રહે? અર્થાત્ ફરીને
તે જન્મ ધરવાનો નહિ.

ના સમજે તે તો અભિમાની, માની કે તેજ માની. સમજે ૦ ૪

પદ ૨ જુ.

હરિગુણ ગાય તેને હરિ જેવા જાણો,
સમજ્યા વિના તે મત શીદ તાણો, તાણો કે હરિને જાણો. ટેક

જે કરે લાગા તેથી વા'લો ગયા આધા,
સૂધુ સમજ્યા નહિતો ખજ્યા એના વાગા,
આત્મા ચીને નહિતો મૂઆ ઢાંક્યા ને નાગા,
એના મનના સશય નથી ભાગ્યા,
દૃષ્ટિમાં આવે તેમ રીઝાય, તે હરિના કહેવાય,
તેને સરવે વેદ ગાય, તેને જે જન ધાય,
તે મૂરખ કહેવાય,

હરિનું નામ મૂકીને જો લે પાણો, પાણો કે તેને જાણો. હરિ ૦ ૧

હરિને પાપાણ કહે તેજ ગાંડો,
એ તો મદા છે અખાંડ ને ના થાય ખાંડો,
સમજ્યા વિના ગાય તે તો રાંડીરાંડો,
તમે સમજીને પગલાં માંડો,
હરિને જડ કહે તે જડ, ત્યાં તો થઈ છે વદાવદ,
ત્યાં થઈ છે ભડાભડ, જેણે શોધ્યું નહિ થડ,
તેના ખયા કાયા ગદ,

સમજણ દીવો કર્યો રાણો, રાણો કે હરિને જાણો. હરિ ૦ ૨
હરિકે હુકમ બિન પત્ર નહિ હાલે,

હરિ જન તો મગ્ન થઈ માંલે,
એને નેત્ર નહિ કરણુ, એને ભુજ નહિ ચરણુ,
એને એક નહિ વરણુ, એને આવે નહિ મરણુ,
હરિ વસ્તુ તારણુ તરણુ,

સાચી વાત કહું છું તેને છાણો, છાણો કે તેને બાણો હરિં ૩
એ તો સમજ્યાનુ કામ ને સાધન કરતો,
એ તો સમજ્યાનુ કામ ને ધ્યાન ધરતો,
એ તો સમજ્યાનુ કામ ને બોધ ભરતો,
એ તો સમજ્યાનુ કામ ને ભૂખે મરતો,
અમને સદ્ગુરુની શાન, તેને ભાવે આત્મજ્ઞાન,
તેનું વળ્યું વાણીનું વાન, તે તો તોડે નહિ તાન,
તેનું અખડ થાય ધ્યાન,

બાપુ સતનામ સમજે તે તો શાણો, શાણો કે તેને બાણો હરિં ૪

પદ ૩ મુ.

અક્ષયને જોળી કાઢે તેને તો કહીએ જંગી,
ગમે તો બાવા થાઓ કે રહેો બોગી, બોગી કે તેહ જંગી ટેક.
પ્રથમ તન જોછ મન વશ રાખો,
જોટી જોટી વસ્તુ માહીથી કાઢી નાખો,
સારા સારા શબ્દ સદ્ગુરુના આખો,
ત્યારે તું ભાગુ નહિ સદા રહું આખો,
એ સત ગાવે, જે જન ધાવે,
હાય આવે, તેને ફાવે,

૪ એ તો ઈ—અજ્ઞાનકૃત આપાનો જ્ઞાનથીજ નાશ કે, એ બાપ
બોધ ભરતો—તીર્થ યાત્રાએ આપડો.

નામ સમજ્યા તે તો થયા છે આશુરોગી, રોગી કે તેહ જોગી અવખં ૧

ગુરૂકૃપાથકી અખડ વર પામી,
સહુથી ન્યારો ગમે તેજ નારો સ્વામી,
કોઈ આવી ના શકે રે તેની દામી,
કોઈ કાઢી ના શકે રે તેમા ખામી,
તે છે દેન, નથી મેલ,
નથી ફેવ, રગ રેલ, જડે સે'લ,

નામ જોના તો વસ્તુ બહુ જોવી, જોઈ કે તેહ જોગી અવખં ૨

હરે સુરતા સખી સ્વામી સજો ચાલી,
વહાવે મારે પ્રેમ કરીને ખાય જાલી,
હવે મુને વસ્તુ અમૂલક આવી,
ત્યારે ચઢી ગઈ ગાલનણી લાલી,
એક ગામ, એક ધામ,
એક નામ, સંધર્યું કામ,

ગુરૂને વસ્તુ આપી તે તો ઊગી, ઊગી કે તેહ જોગી અવખં ૩

જન્મમગણ મઠે તહિ એજ સગ જોડો,
દમ બંધ કરો એજ વાળ્યો જોડો,
હેઠે ઉતરે તો જમની ખાય ચોટ્યો,

* * * * *

આત્માદર્શી તેનું ગજ, તે મહારાજ કરે કાજ,
ગખે લાજ, ચવાવે ઝાઝ,

ખાણુ નામ ખાણુ વાગ્યુ, વાગ્યુ કે ડાડ્યો જોગી અવખં ૪

૧ ખાણુ નહિ—નારા ન ખાણુ અખંડ રહુ

૨ દામી—નેડ—જરામરી ૩ સુરતા—અતર્કિત—અભગાન ૪ હેઠે
ઉતરે ઈં—સમાવિ બંધ કે તો સ્વામ ને હેઠે ઉતરે તો પાડો દાખા બધા
મા દ્રમાય છે

પદ ૪ થું.

ભેદ બ્રહ્મનો બતાવે તેજ ગુરુ દાતા;
બીજ સમજ્યા વિના બહુ ધાતા, ધાતા કે ગુરુ દાતા. ટેક.

પ્રથમ અક્ષરાતીતને જાણે,
આત્મા શ્રીન્યાં તે તો મત નવ તાણે,
પઠી. પુરૂષ પ્રકૃતિને પ્રમાણે,
એવી સમજણ મનમાં આણે,
મહત્ત્વ એજ સાર, અહકાર,
અહકાર ત્રણે ગુણે એક તાર,
તેના ચોવીસ થયા પરિવાર,

નામ સમજ્યા તે બ્રહ્મજળ નાહાતા, નાહાતા કે ગુરુ દાતા ભેદ ૦ ૧
તમેગુણથી થયુ છે આકાશ,
આકાશ ગાંઢી પવનકેરો વાસ,
પવનથી તે તેજ પ્રકાશ,
જળ પૃથ્વી તે તેજતાણા દાસ,
શબ્દ સ્પર્શ, રૂપ રસ,
અને ગંધ, તેની જૂની જૂદી વસ્ત,
એવું સમજ્યા તેના જશ થયા માતા, માતા કે ગુરુ દાતા. ભેદ ૦ ૨
રજો ગુણથી દશ ઈન્દ્રિય લહીએ,

તેનો જુજવો વિચાર ભઈ કહીએ,
 એવું ચમળને મનમાં મગન થઈએ,
 બદો લાગે ત્યાં તો કણએ ના જઈએ,
 મધ્યથી શ્રાવ્ય ને વાણી વસ્ત, વાયુથી ત્વચા ને હસ્ત,
 તેજથી ચક્ષુ ને ચરાણુ વસ્ત, જળથી ઝર્યા ને ઉપસ્થ,
 ધરાથી નાભિકા ને ગુદાએ થયો દસ્ત,

એના જો દ્વિયના દેર તાતા, તાતા કે ગુરુ દાતા. બેદ૦ ૩

સતો ગુણથી અતઃકરાણુ ચાર,
 મન બુદ્ધિ ચિત્ત ને અકુકાર,
 તેનો જુજવો કંઠેને વિચાર,
 એવું સમજે તો તરત આવે પાર,
 અઠાવીસ તત્ત્વનું આરથૂજ, એવું મમજ્યા પિના સદુ મૂળ,
 જોણે ઝાગી કાઢ્યું મૂળ, તેનું મૂધુ થયું કૂળ;
 વળી ગરૂં સશય ગળ.

જાણુ સતનામ સમજ્યા તે નથી જ્ઞાતા, જ્ઞાતા કે ગુરુ દાતા. બેદ૦ ૪

તેથી ગુરૂમતાપે સરોથી હુ છુટુ, છટુ કે કુજ મોટુ કુળ૦ ૩

ઘઉંની બને રશિ પૂરી ને સેવો,

ખાડ એક બજે તો થાય ઘણું મેવો,

અગ્નિ એક મસાલ કે હીલ દીવો,

રગ રૂપ નહિ તેને આળખી લેવો,

જાત જાત મળી જાય, જાત જાત મળી જાય,

તેની વાત નવ થાય,

પોતે પોતાનું જો ગાય,

તેને ઘણું સુખ થાય,

તે તો કે ઇચ્છે નવ જાય,

બાપુ કહે સતનામ દ્રવ્ય મળ્યું તેને લુટુ, લુટુ કે કુજ મોટુ કુળ૦ ૪

કીરતારે કીરતાર મેળવો,
 એવી કથા નિત્ય નિત્ય વાંચુ એક તારે એકં ૩
 અખંડ જ્ઞેત જોવી નવ જાણી,
 ધીમાં પાણી શુ સીચુ;
 કહે બાપુ નકલક નામ છે,
 જાણી જ્ઞેધને આખો શુ મીચું. એક તારે એકં ૪

પદ ૭ મું.

આરતી કીજે અતર માંહી, મે તો ઘટ ઘટ દખા સાંહી;
 આરતી કીજે અતર માંહી. (ટેક)
 પાચ તત્વકી બની હે આરતી, કપટ કૂડ સખ હે માંહી;
 ગર્વકો ધી ભ્રમકો અગ્નિ, ચેતા દો તુર્ત હી દખો સાંહી. આં ૧
 અપને પ્રજ્ઞા વિષ્ણુ શિવ આરતી ઉતારે, ઝળમળ જ્યોત સવાઈ,
 સમજે વાઙો તો સખ હોવે, ના સમજે વાઙો નવાઈ. આરં ૨
 પાંચ પચીસ સખી નાચન લાગી, શૂન્યશિખરકે માંહી;
 આપમાં આપ સોહ સમાએ, ગુરુજીએ સાન બતાઈ. આરં ૩
 દામના દાસા બાપુ ભગત મીરા, ભગ જગત હરિ નાહી;
 જ્ઞે શોધો તો મીલત નહીં, પણ જોલે સતો માંહી આરં ૪

પદ ૮ મું.

માળાનો મર્મ નવ જાણો, આખો મીચીને મણકા તાણો,
 માળા ફરવે મન માંહી ઠેકાણો, રામ કહે કો સમજ ટાણો;
 દેહમાં દેવ તેને નહિ જાણો, જઈ કાઠ પાધાણને માણો,

૪ નકલક—કલક વગરનું

૧ સાહી—સાધ (હરિ) ૩ પાચ—તત્ત્વ પચીસ—પ્રકૃતિ મોહ
 ('તે હુ છું') એવી વૃત્તિ.

- માળાનો મર્મ નવ જાણો, આખો મીચી માણકા તાણો ૧
 છાપ તિનક ને માળા રાખે કૂડ કપટ ને અસત્ય ઘણું ભાખે,
 હાથમા માળા ક્રોધ ભર્યા કાળા, એ તો નિશ્ચે ડૂબાડ્યાના ચાળા,
 માળાનો મર્મ નવ જાણો આખો મીચીને માણકા તાણો ૨
- માળા ફેરવી પુત્ર દ્રવ્ય માગે જઇ શિવના દેવળમા લાઘે,
 જગન સુવે સદ્ગુરુ જાગે, સમજે તેને એ શબ્દ વાગે,
 માળાનો મર્મ નવ જાગે, આણો મીચીને માણકા તાણો ૩
- સત્ય ગુરુ મળ્યામા મુઝાણું, જસે એકવીશ હજાર દમ માણું,
 એ તો થાય છે સત ને વાણું, ઉન્મુનિ ઘરમા મળે દાણું,
 માળાનો મર્મ નવ જાણો, આખો મીચીને માણકા તાણો ૪
- માળા જાણે જનક શુક જોગી માળાના વાસ શિવ જોગી,
 ખ્રહ્મા ભગ્યા ચોરાશીના રોગી, માળા તો ઘાગી મોઘી,
 માળાનો મર્મ નવ જાણો, આખો મીચીને માણકા તાણો ૫
- ધીર ગુરૂની માળા સગે તાળી, ઉન્મુનિ ઘરમા વનમાળી,
 દાસ જાપુને માળા તે આ-ની મહાપ્રેમ કરીને આ-ની,
 માળાનો મર્મ નવ જાણો, આખો મીચીને માણકા તાણો ૬

પ્રથમ અલ્પમ ચતુરાઈ ખાસી કરી જો;	
હૂંડ કપટ તમાકુ તેના માંહી ભરી જો.	હું ૩
મેળ મેર ગુરૂની ખીતે કંપી જો;	
ચિત્ત ચીપીએ તો બ્રહ્મ અગ્નિ ધેવો જો.	હું ૪
ને' નરભે નારાયણકેરા નામની જો;	
શીખે દામણી તે અચળ અખેશામની જો.	હું ૫
ગુરૂ શ્રીરામે હુંજો ભરી આપિયો જો;	
દામ બાપુ પોતાનો કરી થાપિયો જો.	હું ૬

પદ ૧૦ મું.

સદ્ગુરૂ સમાધી, વા'લમજીને સમજાવોને ઘેર આણ્યા છે;	
મોહનવરને, મહિયરિયામાં મે ઘેની માણ્યા છે.	ટેક.
પુરી કીધી સદ્ગુરૂ સ્વામી, દૂધપાક બન્યો છે અતરજભી;	
'મેમના પેંડા બડા નામી,	સં ૧
લેહ લાકુ સાકર શબ્દતણી, મન મેદાની પુરી વણી;	
જ્ઞાન ધીમાં ઝખકોળી ઘણી,	સં ૨
શીશિ શાણપાયુ છે તલધારી, આસ્તનાં અથાણું પર વારી;	
ભાજી રાજી થઈ વધારી,	સં ૩
સત્યને સેવો તો વા'લાને ભાવો, સૂરણ કાખું તો ચોખો કા'વો;	
કિલ હહાપણને રાખો હાવો,	સં ૪
નવ તત્વ જલેભી તરત તાવો, સવ્યમગ સાકર સારી આવી;	
તે તો વાલમજીને મન ભાવી,	સં ૫

*૪ મેળ ઈન્દ્રિય સાથે મેળ (મેળાપ) રૂપી મેર (દુઃખનો) કંપો. ૫ ને'—નેહ (નુકાની).

૨ મેદ—લત—જ્ઞાન. ૪ હાવો—હવે. પનવ તત્વ—પૃથ્વી, જળ, તેજ, વાયુ આદિ, મન, બુદ્ધિ, ચિત્ત, અહ કાર

- પાસ ના મળે વાણની વીંટી. માયા ભક્તિને૦ ૩
- ભક્તજીવને આધનું વેર,
સાળોછ કરે ઘણું કે'ર;
માયા ભક્તને દુઃખ ઘણું છે,
ભક્ત-તો સુખ દુઃખ એક ગણે છે. માયા ભક્તિને૦ ૪
- દુઃખ સહે છે તે સુખને સાર,
ઘડી એક ના ધણીને વિસાર;
મેમથકી હરિગુણ ગાર,
માયા ધર્મ રહેશે દાસ. માયા ભક્તિને૦ ૫
- ધણી મનમાં ગમે ત્યાંથી આવે,
તેમાં માયાનું નવ આવે;
ભક્ત ઉપર ધણીની છે માયા,
જગ બધે સીશ નમાયા. માયા ભક્તિને૦ ૬
- જે ધણીની માનીતી છે રાણી,
વેદ ત્યાં ભરતો પાણી;
મન ખુદ્ધિ માયાને તોડી,
સુખદિ સ્વામી સંગે જોડી. માયા ભક્તિને૦ ૭
- ધીર ગુરુજનાં ઘર ભણી દોડી,
દાસ બાપુ કહે કર જોડી;
માયા ભક્તિને આધનું વેર.
ભક્ત ઉપર ધણીની મે'ર. માયા ભક્તિને૦ ૮

૫૬ ૧૨ મું.

વા'લો મારે ઘેર આવ્યા છે લેલી રે;
 સખી મે તો કૃષ્ણમરજાદા મેલી રે
 જન્મતાણાં વેણુ તે ઝેરના ખ્યાલ રે;
 ગુરુજના શબ્દ મને લાગે વા'લા રે.
 સગાને તો લેવુ દેવુ તે પડે છેદુ રે;
 ગુરુજને પ્રેમ કરીને બેદુ રે.
 વા'લો મને લાડ તે બહુ લડાવે રે;
 બગલા ને બેડા બેડા ઘાટ ઘડાવે રે.
 બગલાની કુંચી વા'લાને હાથ તાણુ રે,
 બાપુ કહે સત્ય નામ લાગે મને વા'લુ રે.

૫૬ ૧૩ મું.

ભણી ભણીને શુ ભણીએ રે,
 ભાઈ ભણવાનો પાર નથી,
 મૂળ વિદ્યાનુ કોઈ ના જાણે,
 ઘણા ભણેલા મૃઆ મથી. ટેક. ૧
 ભણી ચાર વેદ ખટશાસ્ત્ર જાણીએ,
 વ્યાકરણ વાણી કથા કથી,
 મરુદ્ધત સૌ સમજ્યામા આવ્યુ,
 મૂળ ના સમજ્યા વિદ્યાથકી. ભણી ભણીને ૨
 પાટમીકિ વ્યાસ પૈશ પાયન નિધિ,
 સનક સનાતન નારદથી;
 આદિ અમૂલ્ય તો નવ જોળખાયુ,

શુક શેષ ને શારદથી.	ભણી ભણીને૦	૩
અક્ષા ભાશ્યા વેદ પ્રકાશી, હરિ હર હાર્યા હારદથી ; તેથી ભારે કોણ ભણેલા,		
અક્ષરેવ ઉદાલકથી.	ભણી ભણીને૦	૪
પરા પરચંતી મધ્યમા વૈષ્ણવી, વિદ્યા આદ્ય ભણી વાણીથી; વાણીના મેરકને મીછે,		
આદ્ય કહો એધાણીથી.	ભણી ભણીને૦	૫
ઐકાર આદ્ય ભયી સહુ ઉત્પત્ય, કાર ઉપન્યો માયાચકી; માયાના મકાર મીછે,		
બાપુ આદ્ય ભાઈ અનાદિથી.	ભણી ભણીને૦	૬

મહિના.

અખાંડ માસમાં રે, અંતરજામી આવ્યા ઘેર,
સુરત રાજ થઈ રે, વા'લે મારે મુજ પર કીધી મે'ર;
બન્ને ભેળાં થયાં રે, આજ મારે થઈ છે લીલાલે'ર,
ગુરુ કૃપા કરી રે, કાઠી નાખ્યું મનગુ ઝેર;
અખાંડ પરમાત્મા રે, કોઈની સાથે ના રાખ્યું વેર,
બાપુ કહે ભજ નામને રે, કોઈને ના કહેવું તે મેર. ૧
શ્રાવણ માસમાં રે, શોધી કાઢ્યું નિજ ભુવન,

૪ હારદ—હૃદયનો મર્મ. ઉદાલકથી—એ નામના મુનિથી. ૫ પરા-
ન્યાર પ્રકારની વાણીનાં નામ છે. ૬ ભયી-થઈ. કાર-(સંસાર રેપી).

જ્યાં દેખું ત્યાં હરિ હરિ રે, જોઈને મગ્ન થયું છે મન;
 નમું ગુરુદેવને રે, હાથે કરી નથી ધરવું તન,
 મરણ બે ભાગિયો રે, કૃપા કીધી સાધુ જન;
 બાપુ કહે ભજ નામને રે, જીવને વા'લું છે જીવન.
 ભાદરવા માસમાં રે, ભક્તિ આવી છે નિરધાર,
 ફેરા હું તો નહિ ફરે રે, ઘેર મારે બેઠાં આવ્યો પાર;
 અખંડ ધન લાધિયું રે, મનનો ગમતો મળિયો માલ,
 ભજન બૂલું નહિ રે, સુરતા થઈ રહી છે એકતાર;
 બાપુ કહે ભજ નામને રે, મારે નામતણું આધાર.
 આસો માસમાં રે, અઢ્યો છે અવિનાશીનો રંગ,
 બીજું ગમતું નથી રે, જાણ્યો મેં તો સતગુરોનો સંગ;
 વાલમને જોઈને રે, માઝું મન થયું છે ડંગ,
 અખંડ પરમાત્મા રે, બીજું સરવે છે આભંગ;
 બાપુ કહે ભજ નામને રે, મઠાડ્યું ચોરાશીનું વગ.
 કારતક માસમાં રે, કારવના કર્તી નથી કાંઈ દૂર,
 ગુરુ કૃપા કરી રે, વા'તો મારા દીડા છે ભરપૂર;
 અજ્ઞાન રાત્રી મટી ગઈ રે, જ્ઞાનનો ઉગ્યો ત્યાં સૂર,
 જ્યાં દેખું ત્યાં હરિ હરિ રે, ચોદશ ઝળકી રહ્યું છે ન
 બાપુ કહે ભજ નામને રે, હરિનું નામ એક અમૃત.
 માગશર માસમાં રે, મારે વા'લા સાથે વાહાલ,
 લાગે મીઠડા રે, પ્યારા નામ મ્નેહી લાલ;
 ગુરુ કૃપા કરી રે, મઠાડ્યું સસપડપી ગાલ,
 બાપુ કહે ભજ નામને રે, તેને કદી ન આવે આજ.
 પોસ માસમાં રે, પૂરી પ્રાણ માથે પ્રીત,

ભજન જલું નહિ રે, એ તો પતિવ્રતાની રીત;
ગુરુ કૃપા કરી રે, ભાગી નાખી ભ્રમની ભીત,
અલખ વર ઝોગખ્યા રે, રાજ્ય ઇધું ગાવા ગીત;
આપુ કહે ભજ નામને રે, તેને નહિ તાપ ને રીત ૭

માહા માસમા રે, મારા મનનો કાઢ્યો મેલ,
ગુરુ કૃપા કરી રે, મૂકી દીધા સઘળા ફેવ,
ખૂબ ખૂબી બની રે, આજ મારે થઈ છે રંગની રેવ,
તત્ત્વ કાઢ્યું તારવી રે, જ્યમ તલમાર્થ કાઢે તેલ,
આપુ કહે ભજ નામને રે, નામને ખરે ખરો છે ખેલ ૮

કાલગુન માસમા રે, મારા મનની કાઢી ફૂલ,
ફૂલ કરમાય છે રે, કાચી કાયા મળશે ધૂળ,
ભજન કરશે નહિ રે, તેનું બે કોડી છે મૂલ,
અખડ એક આતમા રે, બીજી બાકી સરવે ધળ,
આપુ કહે ભજ નામને રે, કાચી કાયા આકડાનું તૂલ ૯

ચૈતર માસમા રે, ચતને દેખાડ્યું છે આપ,
ગુરુ કૃપા કરી રે, મટાડો ત્રિવિધના તાપ,
અલખ વર ઝોગખ્યા રે, હાવે કોના જપીએ જાપ,
આપુ કહે ભજ નામને રે, નામની ખરેખરી છે જાપ ૧૦

પૈશાખ માસમા રે, બાણી વિશ્વભરની વાત,
અખડ પરમાતમા રે, તેને નહિ નાત ને જાત,
મરણ જરણ નહિ રે, તેને નહિ દીન ને રાત,
ગુરુ એકા નહિ રે, તેને નહિ માત ને તાત,
આપુ કહે ભજ નામને રે, એ તો શોભે છે સાક્ષાત ૧૧
વેડ માસમાં રે, જાણે જગજીવનનો મરમ,

મેવાશી માંહેલા રે, તે તો સરવે થયા છે નરમ;
 લેવાનું હરિનામ છે રે, આલવાનું અંન દાનનું ધર્મ,
 બાપુ કહે ભજનામને રે, જોણે દૃષ્ટિ ચીની મર્મ. ૧૨
 સવત અઢારમાં રે, નેત્રુની સાલે મહિના બાર,
 હુ ને તું નહિ રે, સખી મે ત્યાં દીડા કીરતાર;
 ગુરૂ કૃપા કરી રે, રાજ થઈ છે સુરતા નાર,
 બાપુ કહે ભજ નામને રે, નામને સમજે આબો પાર. ૧૩

પરજીઓ ૧ લો.

સરજનહાર હાય સાધવી,
 લાલચ મેલ ગે'લોને ચાલો વાળવી;
 અહો રગીલા રૂડા રાજવી. ટેક.
 એક નારી અસત્ય ભાખતી,
 રાજવી તમને મરણ ના હોય રે;
 સર્પે નારી સત્ય ભાખિયું,
 મરણ હોય હોય હોય રે. સરજન૦
 જેનુ મુઠુ તે ઘરમાં રહે,
 બીજું બીજુ કરે વાત રે;
 એક કૂટે છે મહા ક્રોધમાં,
 બીજુ ઠાલા નાખે હાથ રે. સરજન૦
 એક ગચો મચાણમાં,
 બીજાનું આપડ થાય રે;

૧૨ મેવાશી ધૃ-ગાદેલા (અંત-કરણમાંના) મેવાશી (અર્થાત્ મે-
 શી જેવા કામદાધારિ) સર્વે જગજીવનનો મર્મ બાણવાથી નરમ થયા છે.
 ૧ મેલ-મલિનપણ.

ત્રીજાની ઘડીએ ગાણાય છે,

એથાની ઠાઠડી બધાય રે.

સરજન૦ ૪

દાસ બાપુને ધીરો મળ્યા,

થયુ ધીરે ધીરે કામ રે,

જરણ મરણ મટી ગયુ,

મને મળ્યા આત્મારામ રે.

સરજન૦ ૫

✓ પરજીઓ ૨ જો.

બાપુ પધાર્યા સતધામમાં, સૌને કહેજો શ્રીરામ રે;

નામ નીરાંત તારો સાનમાં, મારે જાણુ ગોવિંદગામ રે. બાપુ૦૧

ફૂલ ખીલીને ખરી પડે, એવુ કાયાનુ છે કામ રે;

માટે એતીને ચુપ ચાલવુ, મકી મમતા તમામ રે. બાપુ૦૨

આજ આનંદ મારા અગમાં, પરબ્રહ્મ બેળાં થઈએ રે;

જ્ઞાન રાખીને ગર્વ ટાળજો, સત માનો સાચુ કહીએ રે. બાપુ૦૩

સ્વપ્નું હતુ તે સમાઈ ગયુ, મુરતા થઈ છે એક તાર રે;

સરિતા સિંધુમાં ભગી ગઈ, પળમા પામી ભરતાર રે. બાપુ૦૪

મવત અદાર નવાણુવો, ઉત્તમકારી આસો માસ રે;

મુદ એકાદશીને બુધરાત્રીએ, ગયા ધામ બાપુદાસ રે. બાપુ૦૫

પરજીઓ ૩ જો.

જગતને મરણની બીક છે, આનંદ મારે મન રે;

૫ જરણ—જરાનગ્યા પામવાપણું (જનન હોય તો જન્મવાપણું).

૧ તારી અનમાં—તેં બતારેલી નામ રૂપી સાનમાં. અથવા ન્યાં નીગંત શુદ્ધ બાનામા (જમીન ગીગીમા) છે ત્યાં ગોવિંદના ગામમાં જવાનું (જન્મ મરણ ન થતા મુક્તિ મળનાની). ૪ સન્દિત—અનદિતિરૂપી નદી. સિંધુ—(આનંદ અક્ષરરૂપી).

સાંધે સાંધો રે મળી ગયો, માટે ગુરુજને ધન્ય રે. જગત ૦ ૧
 સમા તે જોગ આવી મયો રે, બિદુ પડયાનો આ જોગ રે;
 તાશીર આવી મળી આ દેહની, ઉદય થયો છે આરોગ રે. જગત ૦ ૨
 બિદુ પડે ને બીજ સુધરે રે, દહ રહે નાશ દિન રે;
 મળમાથી પાચો ખરી પડ્યો, કાણુભગ આ તન રે. જગત. ૩
 એકવીશ હજાર હસે કાળ છે રે, રાતદિન કહીએ કાળ રે;
 જોમને રૂઢીને રાખજો, માથે મરણતણી ફાળ રે. જગત ૦ ૪
 અત કરણ હોય ઉજાનાં, ઈંદ્રી જાદા કહેવાય રે;
 પાચ તત્વને તન્માત્ર તમો ગુણમાં સમાય રે. જગત ૦ ૫
 નાશ તે ગુણ અહંકારમાં, અહંકાર માયા લીને રે;
 પુરુષ પ્રકૃતિ મળી આત્મા, બેઠ કહ્યો ભિન્ન ભીન્ન રે. જગત ૦ ૬
 મન હતું તે મટી ગયું, આત્મા પરમાત્મા એક રે;
 બાપુ સમાયા સતધામમાં, કોય સમજે વિવેક રે. જગત ૦ ૭

૧ માથે સાચો—અર્થાત્ તત્વેતન્વ. ૪ એકવીશ હજાર હસે—
 શ્રામે શ્રામ (રાત્રી નિવમના). ૫ ઈંદ્રી—ગુરુદ્રિય. પાંચતત્વ—પૃથ્વી,
 જળ, તેજ, વાયુ, આકાશ. તન્માત્ર—પાચ તત્વોના ગુણ. (આનુક્રમે ગન્ધ,
 રસ, રૂપ, રસદર્શ, રાગ) તમો ગુણ—મસિન જગતમક ગુણ. બાપુએ અહીં
 લખ્યો પ્રગર જનાઓ છે. એની રીતે કે જે તત્વોનો દેહ બન્યો છે તેમાં
 નુ પ્રત્યેક તત્વ યોગીએ તેના કાણુમાં લીન કરતા જવું. જેમ પૃથ્વીનો
 જળમા, જળનો અગ્નિમા, અગ્નિનો વાયુમા, વાયુનો આકાશમાં, આકાશનો
 તમો ગુણમાં, તમમ્ આદિ વ્રજે ગુણનો અહંકાર નામે તત્વમાં, અહંકાર
 નો આપાતત્વમાં અને માયાનો પુરુષમાં લય કરવો. માયા એ પ્રકૃતિ અને
 પુરુષ એ આત્મા છે. જોમ યવાથી “હું” ગુણીદુ.શી” જોમ કંપના કર-
 નાગ મનનો નાશ થવાથી આનંદ સ્વરૂપ માન અસંગિષ્ટ રહે છે એજ
 મુનિ કે પરમપદ છે.

પડરિપુના રાજ્યા,

કામદેવનો.

રાજ્યો ૧ લો

પાધર પચોણા હાય પાટવી,		
તમે તમારૂં મૃત્યુ એ તાજવી,		
અહો ર ગીવા રડા રાજવી		૧
કામનીઓ કૂટતી કારમી,		
પાટવી આ પાધર ન હોય રે,		
બીજી બાઈઓ તે કે'તી નથી કારમુ,		
રાજવી મરણ હોય હોય હોય રે	પાધર૦	૨
સ્વામી તમે તે મોજા ઘણી માણતા,		
આ તો થયો કાજો કેર રે,		
ત્યારે બીજી તો બોલી એમ થાય છે		
નથી લીધા ફેવે તે વેર રે	પાધર૦	૩
સ્વામી સેજતળાઈઓ સૂની પડી,		
મુને ગમશે કેમ છે રે,		
બીજી તે બાઈઓ એમ બોલતી,		
માનો તમે મા'વજની મે' રે	પાધર૦	૪
કથ ગાલમચુરિયા મેવા થયા,		
તેના હવે કાઢે કોણ મેવ રે,		
કૂટનાગી કે' થશે ન થયુ,		
મગજે એમને વિમાનની વેલ રે	પાધર૦	૫

ચાદરો સ્વામી ફાટી ગઈ,		
હવે તે તો લાવેછ કોણ રે,		
સન્મુખ ઊભા એમ બોલતા,		
પડ્યુ બાઈ તાર તો પોણુ રે.	પાંધર૦	૬
સ્વામી પલગ તો હાલી ગયો,		
હવે એને કરે કોણુ ઠીક રે;		
બીજી બાઈઓ એમ બોલતી,		
લાગી નહિ જન્મડાની ઘીક રે.	પાંધર૦	૭
ખાટી દૂટી ને છતરી પડી,		
મારૂં નવ માને હવે કોઈ રે;		
કૂટનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
તમે રહો હવે રોઈ રે.	પાંધર૦	૮
ભર્તાર પાન શે બોગીએ,		
નથી મળતો એનો સાજ રે;		
સામી ઊભી એમ ઉચ્ચરી,		
ગયાં બાઈ રામજનાં ગજ રે.	પાંધર૦	૯
મને બીડી કરી કો ખવાડશે,		
ખાવ ખાવ કે'શે કાણુ રે;		
ત્યારે બીજી તો બોલી એમ થાય છે,		
તોય પડ્યુ નહિ જાણુ રે	પાંધર૦	૧૦
આ તો ચીર ચતુરા નથી આપણુ,		
તમે બીજી બદલો બાજ રે;		
કૂટનારી કે'તી નખોદિયા,		

જાણ્યો નહિ દૂડો કાળ રે.	પાંધર૦	૧૧
હવે અંગે તેણ કોણ લાવશે,		
મને જઈ ખુશી કોણ થાય રે;		
ત્યારે સામી તે હારની ઉચ્ચરી,		
થયું નહિ કોઈ સાથ રે.	પાંધર૦	૧૨
આવો યેસો હવે કો કહે,		
સ્વામી હવે કરશે કોણ લાડ રે;		
દૂદનારી કે'તી દૂડું થયુ,		
માન્યો નહિ પ્રભુજનો પાડ રે.	પાંધર૦	૧૩
સ્વામી ! મેશ કોણ અંતવશે,		
હવે મારે કંકુની શી આશ રે;		
બીજ તે બાઈઓ એમ બોલતી,		
બેની નવ જાણ્યો એણે પાશ રે.	પાંધર૦	૧૪
હીંચોળાખાટ સૂની પડી,		
હવે એમાં મઝા માણે કોણ રે;		
(ત્યારે) સામી તે હારની ઉચ્ચરે,		
જાણ્યું નહિ મરણું છે જોણ રે.	પાંધર૦	૧૫
આ તકતાને કોણ સ્વામી લાળશે,		
એમાં ચિતર્યા સારાં ચિત્ર રે;		
દૂદનારી કે'તી કમોતથી,		
મુઝા રહ્યા નહિ જો પવિત્ર રે.	પાંધર૦	૧૬
પરોણાને પરો હવે કો કરે,		
આવી કોણ સૂરો મારી સાથ રે;		

કૂટનારી કે'તી કર્મમાં નહિ, નવ બાણ્યો જડુનાથ રે.	પાંધર૦	૧૭
સ્વામી મદિરા તે હવે કોણુ લાવશે, કોણુ કે'શે પિયો પિયો નાર રે;		
કૂટનારી કે'તી ગજળ કર્યો, બાણ્યો નહિ ફૂડો આ સસાર રે.	પાંધર૦	૧૮
સ્વામી શીસામણાં હવે કો કરે, કોણુ જાળવશે માન રે;		
વચમાં ફરતી બાઈ લાખતી, જપાનીમાં બાણ્યો નહિ જાત રે.	પાંધર૦	૧૯
સ્વામી હાવ ને ભાવ હવે ગયા, ગઈ સ્વામી શરમની વાત રે;		
કૂટનારી કે'તી ખરું ખરું, પેંલી એણે જાણી નહિ જાત રે.	પાંધર૦	૨૦
સ્વામી ફૂલડાં હવે કોણુ લાવશે, મને હવે પેશવે કો હાર રે;		
સામી તે ઉભી એમ બોલતી, મને બાણ્યા નહિ સમાચાર રે.	પાંધર૦	૨૧
ગજરા તે ગુંથી કોણુ લાવશે, કે'શે કોણુ પે'શે વધે ખ્યાર રે;		
વચે ફરતી જોડ ફૂડી, તે તો કે'તી બાણ્યો છે સંસાર રે.	પાંધર૦	૨૨
સ્વામી અમે મોઢું ક્યાં મચકોડિયે, મનમાં ગમે તોય કહીએ કંઈ નાય રે;		

ફટનારી કે'તી સારૂ થયુ,		
જાળે નવ કહી કદી હાય રે.	પાધર૦	૨૩
સ્વામી અતરને કોણુ લાવશે,		
ફાચો મને આપશે કો ભાચો રે;		
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,		
બાધ ગુણુ જોવિદ ન ગાયો રે	પાધર૦	૨૪
સ્વામી મને રાણુગાર કોણુ સજવશે,		
હવે મને કે'શે કોણુ સારી રે,		
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,		
બાધ એ તો ધર અવિચારી રે	પાધર૦	૨૫
કથ મારો કર સાઈકો જશે,		
બોલો બેસો કેશે કોણુ સ્વામ રે;		
ફટનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
નથી લીધુ રામનામ રે	પાધર૦	૨૬
મારે કાળે તે સગાં કોણુ છોડશે,		
હવે કોણુ ઉઠાડશે સત રે,		
સામી ઊભી એમ બોલતી,		
જોઈ ભજન દાખવતો (એ) દત રે	પાધર૦	૨૭
મને ગાડીઓમા સ્વામી કોણુ લઈ જશે,		
ચાદાતણુ ચાદરાણુ તે ઝ્યાય રે,		
ફરતી ફરતી એમ બોલતી,		
મગશે સુખ જમપુરી માય રે.	પાધર૦	૨૮

૨૪ ફાચો—અતરનુ પુમડુ ભાચો—નગતો ૨૫ ધર—પ્રથમથીજ.

૨૭ દત દાખવતો—દસતો

સ્વામી આલિંગનું હવે કંઈ રીતે,

અમે હવે આર્ધનું ક્યાંહી વાપ રે;

ફૂટેનારી કે'તી ન જાણિયુ,

લાખો જીવ આવે અને જાય રે.

પાંચર૦

૨૬

એમ બાપુ તે રડતી બાપડી,

નવ સમજ્યોમૂઠ કંઈ રે;

ફરતાં ફરતાં તે ધીર નવ સાંપડ્યો,

નવ ન્યાયો નીરાંતનો પંથ રે.

પાંચર૦

૩

કોધનો.

રાજ્યો ૨ જો.

સામા થતા હોય સાધવી,

તે તો તમારી જોડ ક્યાંહી લાધવી;

અહો રંગીલા રૂડા રાજવી.

માડી તે છતી ફૂટી ખોલતી,

રાજવીના વેરીડા ન હોય રે;

(ત્યારે) ઝીલનારી કે'તી ખરું ખરું,

મરણ હોય હોય હોય રે.

સામા૦

ભાઈ તારો તે રહ મોટો ઘણો,

હારે તુંથી રાણો ન રાવ રે;

ફૂટેનારી કે'તી થઈ ગયું,

કીધો બાઈ કાળે રૂડો દાવ રે.

સામા૦

દિકરા દાનવ હારે તુંથકી,

- હારે મોઠો રાવાણુ શો રાય રે,
કૂટનારી કે'તી ખરૂં ખરૂં,
કાળ મુઝા રામજીને ખાય રે સામા૦ ૪
- તારા પગ તળે તે ભાઈ પીલતો,
વાઘ અને મોટા નાગ રે;
ફૂંડી ફરતી ફરતી યોલતી,
- એણે બાણુ નહિ કાળ કરે ભાગ રે. સામા૦ ૫
- દિકરા લપડાકે ઝટ જઈ મારતો,
તુ તો નવ સાખતો લગાર રે;
સામી ઊભી ઊભી યોલતી,
- તેમ કાળે લગાડી ન વાર રે સામા૦ ૬
- દિકરા લલકણિયો કહી યોલતા,
તે તો મુઝા હસે છે અપાર રે,
કૂટનારી કે'તી ખરૂં થયુ,
હસે આજ જન્મ નિરધાર રે સામા૦ ૭
- વેળા વઢે ને ખાવાતણી,
રાતો પીજો થાતો રાજ રે,
કૂટનારી કે'તી કા નહિ,
આજ હોયો ઝાલી ગયો બાજ રે. સામા૦ ૮
- ભાઈ આખો તમારો ચઢી જતી,
ત્યારે ડરતો મોઠો દેવ રે;
ફરતી તે વિપરીત ભાખતી,
આજ જુઝા જન્મડા કરે (છે) સેવ રે સામા૦ ૯
- અધ્યા માડીને તુ ભાઈ મારતો,

જ્યારે તને ચઢતી રીસ રે;		
કૂંડડી કૂંસ્ટી એમ ભાખતી,		
પાડે ઝાલ્યો જમડાએ ચીસ રે.	સામા૦	૧૭
ભાઈ બેનને તુ તો રબાહતો,		
લોક કે'તા કોધી નામ રે;		
ચામી હામી એમ બોલતી,		
તે તો આજ હારી બેડા હામ રે.	સામા૦	૧૮
ભાઈ રે તુ તો દાંત(ઘણા)કકરાવતો,		
જેધો હરે વેરીડા તમામ રે;		
ઝીલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
(એ તો) આજ બા'યા કોધકેડે નાન રે.	સામા૦	૧૯
ભાઈ તાર કપાળ ચઢી જતુ,		
તેમાં વા'લા પઢતી કંઈ રેલ રે;		
ઝીલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
જમડા તાણે રૂધિરને દશ રે.	સામા૦	૨૦
આખો બેઝીએ ગઈ બોલતાં,		
મુઝા વેરીડા સર્વત્ર રે;		
ઝીલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
જમ આજ જ છરા જડન રે.	સામા૦	૨૧
દિકરા મુઝિયો હુદેમાં મારવા,		
કોધે પછાડતા પાગ રે;		
કૂંડનાર કે'તી કિર થઇ ગયો,		
નથી મપતો જૂઠ્યાકેડો લાગ રે	સામા૦	૨૨

રાતું તાતુ અગ થતુ મારા રાજવી,
જેરાળા તમે જુગે કાઢ્યું તુ નામ રે;

ફૂટનારી કે'તી કેર થઇ ગયો,
જાણ્યું નહિ પે'લાં પરમધામ રે.

સામા૦ ૧૬

ભાઈ તમે ગાળ દઈ ભાખતા,
ડરનાં મુઝાં દુરામનિયા તમામ રે;

ફૂટનારી કે'તી ખરૂં ખરૂં,
તે તો ચાલે ભાલાવાળે ગામ રે.

સામા૦ ૧૭

શાણા સાખવુ નો'તા જાણતા,
લઢતા ખીજની લડવાડ રે;

ફૂટનારી ફરી ફરી બોલતી,
જમડા નવ માને ગુણ પાડ રે.

સામા૦ ૧૮

પટલિયા થઈ તમે ધૂમતા,
શિરે વાંકા રાખી વાજ રે;

બીલનારી કે'તી અમ્મર થયો,
એવાને તો હુ ખ દ છે કાળ રે.

સામા૦ ૧૯

ભાઈ ગરીબ તારાથી કાપતા,
તેણે તુને બાળ્યો મારૂં વામ રે;

ફૂટનારી કે'તી ખરૂં ખરૂં,
જમડા તોડે સાણસિયે માસ રે.

સામા૦ ૨૦

ભાઈ રાધીને અમો બેસતા,
તે તો થતુ ટાઢુ જોણી વાર રે,
ફૂટનારી કે'તી ખરૂં ખરૂં,

તેની નવ મુણે જમડા બહાર રે.	સામા૦	૨૧
માથુ ફાડવાને બાઈ ઉઠતા,		
ફૂંતા તમે જરા તરા રાજ રે,		
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,		
બાંધી નહિ પાણી પે'લી પાજ રે.	સામા૦	૨૨
ખાતા તે આવે કઈકાકરી,		
તમે મારો થાગી માથ રે;		
ફૂંડી ફરનારી એમ બોલતી,		
આજ નથી કોઈ સાથ રે.	સામા૦	૨૩
પાણીમાં કચરો ને પડ્યો,		
તે તો તમે ઢોળો ધરમાંહી રે;		
સામી ઊભી એમ બોલતી,		
નવ ચાલે નરકમાં કાઈ રે.	સામા૦	૨૪
વાળ ને આવે ખાધાવિપે,		
તો તો તમે કરો અઝી આળ રે;		
ઝીલનારી કે'તી અમ્મર થયો,		
તેને પડે જમડા નેઈ ફાળ રે.	સામા૦	૨૫
ધીમેથી નવ કદી બોલતા,		
ધમકાવતા આવી ઊભો કાળ રે;		
ફરનારી કે'તી ખરૂં ખરૂં,		
તે તો ઊભા દીન થઈ બાળ રે.	સામા૦	૨૬
ખરા ટેલીઆ તે તમચકી ત્રાસતા,		
નાસતા માગણુ તમામ રે;		

ફટનારી કે'તી અમ્મર થયો,		
આજ તે તો હારો બેઠા હામ રે.	સામા૦	૨૭
બેધીમાં નામ લખાવતા,		
કે'તા નવ મારા જોવો ડોઢ રે;		
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,		
તે તો આજ રહ્યા બેની રોઢ રે.	મામા૦	૨૮
સેવક થર થર કાપતા,		
તને જોઈ ક'પે જમરાજ રે;		
ફટનારી કે'તી જતુ રહ્યું,		
બેની એ તો મનસાનુ રાજ રે.	મામા૦	૨૯
આખો તમારી બાઈ ફાટતી,		
જોઈ ડરતા સહુ લોક રે;		
ઝીલનારી કે'તી અમ્મર થયો,		
બેની એ તો થઈ ગયું રોક રે.	મામા૦	૩૦
બાપુ તે ભૂલ્યા બેધી નામને,		
ભૂલ્યા એ તો જપ તપ નેમ રે,		
નીરાત ધીર ખૂલી ગયા,		
તેનું કેમ કરે જમ ખેમ રે	સામા૦	૩૧

લોભનો.

રાજ્યો ૩ બે.

સાચુ સચુ હાય સાધવી,
રાજ તમારી જોડ ક્યાંહી લાધવી;

અહો રગીલા રૂડા રાજવી	૧
દિકરી તે છાતી ટૂટી ખોલતી,	
રાજવીને મરણ ના હોય રે,	
ઝીલનારી કે'તી કા નહિ,	
મરણ એ તો પેય હોય હોય રે	સાં ૨
બાપજી વિપરીત વાતો બની ગઈ,	
જીજી સારથી સરથી રાજ રે,	
ફટનારી કે'તી અમર થયો,	
સાચે કીડી થાય તેતરનુ કાજ રે	સાં ૩
બાપજી મે'નત કરી કરી જાડિયુ,	
ધનમાટે ધ્યાન ચૂક્યા બાપ રે,	
ફટનારી કે'તી ફેર થઈ ગયો,	
આજ દે છે જન્મડા બહુ તાપ રે	સાં ૪
બાપજી તમે અગ ન અડાડિયુ,	
મેળવ્યુ મન માન્યુ સર્ન રે,	
ફટડી ફરનારી એમ ખોલતી,	
ખેની રાખ્યો નહિ કદી ધર્મ રે	સાં ૫
બાપજી દીકરીએ દીવો સહુ ખોલતું,	
તોય તમે માર્યુ ઘણુ દામરે,	
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,	
સારથી સરથી આવે નરકમા કામ રે	સાં ૬
મેવા લૂગડા ગજ પે'સ્તા,	
ન્યા ત્યા કમી મેળવના નાણુ રે,	

- ફટનારી કે'તી કમર થયો,
જાણ્યું નહિ જમડાનું ટાણું રે. સાં૦ ૭
- ખાપણ ખાધું નહિ તમે કો દિને,
નવ કાંઈ ખરચ્યું તમે હાથ રે;
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,
લઈ ગયા સાંચ્યું સહુ સાથ રે. સાં૦ ૮
- દિકરી કે'તી દમ તો થયો,
તેનો તમે કર્યો ન ઉપાય રે;
કુદડી ફરતી જોમ જોડતી,
જાણ્યું કરશે સાંચ્યું સહુ સા'ય રે. સાં૦ ૯
- વેધને તમે ના જોલાવિયો,
જાણ્યું તમે મેજ્યું વેધ ખાય રે;
ફટનારી કે'તી કમર થયો,
આજ બેડા નરકમાં ના'ય રે. સાં૦ ૧૦
- ખાપણ મને તે નવ તમે રાખતા,
જાણ્યું દિકરી ખાઈ જાય રે;
ઝીલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,
બેની કાળ તેવાને ખાય રે. માં૦ ૧૧
- ભાણેજી જમાઈ નવ ભાવતા,
નવ લેતા સગાંકેરું નામ રે;
કુદડી ફરતી જોમ જોડતી,
કામ નવ લાગ્યો મેજ્યો કામ રે. સાં૦ ૧૨
- ખાપણ હું તો વા'લી તમારા છવધી,
તોય તેથી વા'લો કીધો ગર્વ રે;

ફરનારી કે'તી ફરી ફરી, એવે મોહિ સરી ગચા અચં રે.	સાં૦	૧૩
બાપલિયા માખ મારી નીચોવતા, જ્યાં ત્યાં તમે બેળું કરતા દ્રવ્ય રે;		.
ફૂટનારી કે'તી ખરું ખરું, જમડાએ નવ જોયું સવ્ય અસવ્ય રે.	સાં૦	૧૪
બાપલિયા લોક સહુ યોલતા, દૂટે ચમડી પાણુ દમડી નવ છૂટે રે;		.
ફૂટનારી કે'તી ખરું ખરું, તેને લીધા કાળે એક ઘૂંટે રે.	સાં૦	૧૫
ઢિકરી તે ફૂટે કહી બાપલા, હવે અમો જોઈ ક્યાંહી જોડી રે;		.
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી, રાગાધરો તો જમડાએ તોડી રે.	સાં૦	૧૬
બાપલા દાતારને તમે નિંદતા, લખાતી હું તો કૃપાણુની છોડી રે;		.
ફૂટનારી કે'તી ખરું ખરું, એની સાથે ગઈ નવ કોડી રે.	સાં૦	૧૭
બાપા પરોણા કદી ઘેર આવતા, ત્યારે તમે લાવતાજી દાર રે;		.
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી, કરતા તેની જમડા આજ બા'ર રે.	સાં૦	૧૮

રાતે બાપલિયા નવ હંધતા,		
મનમાં દ્રવ્ય લેધ જશે ચોર રે;		
ફટનારી કે'તી ખરું ખરું,		
ખાધો આજ વીંછીડાએ મોર રે.	સાં.	૧૯
બાપ તમે મરતા મુઘી નવ બોલિયા,		
સાંચું સાંચું દાટ્યું તમે ક્યાંહી રે;		
ફટનારી કે'તી કમર થયો,		
રહ્યું બેની જ્યાંહીનું તે ત્યાંહી રે.	સાં.	૨૦
ખાપ તમને મરતાં અમુઝણ બહુ થઈ,		
તોય તમે બોલ્યા ન લગાર રે;		
ઝીલનારી કે'તી અમ્મર થયો,		
કરી નહિ જમડાએ કઈવા'ર રે.	સાં.	૨૧
બાપા લોક તે બોલે કશુ કશુ,		
મુઆ તેને કહીએ શું આજ રે;		
ફટનારી કે'તી ખરું ખરું,		
તેથી આવે જમડાને દાઝ રે.	સાં.	૨૨
બાપા નાગ થવાનું વેરીડાં કહે,		
કે' છે એ તો સાચવશે ધન રે;		
ફટનારી કે'તી એમ થાય છે,		
ચલાવે જમડા ભાલાવાળે વન રે.	સાં.	૨૩
બાપજી તેની સાથે અમો શું વહું,		
મેલો ઘેલો કહી દેતાં દૃષ્ટાંત રે;		
ફટનારી કે'તી ફરી ફરી,		
સમજ્યો નહિ સત્ય જે મિહાંત રે.	સાં.	૨૪

દહસો મળ્યો તને દિકરી,		
એમ કે'તાં વેરીડાં તમામ રે;		
કૂટનારી કે'તી ખરું ખરું,		
હાથે કરી ઐશ્વર્યું ન ગામ રે.	સાં૦	૨૫
બાપ સાપ થઈને તમે તો રહ્યા,		
લાગે નહિ દ્રવ્ય કંઈ કામ રે;		
કૂટનારી કે'તી એમ થાય છે,		
જાયા નહિ ના રાયણ નામ રે.	સાં૦	૨૬
બાપા તમારું સાંચું અમે ખરચીએ,		
ત્યારે કહે લોકડાં તો આમ રે;		
કૂટનારી કે'તી ખરું ખરું,		
એની એને સાંભર્યા ન રામ રે.	સાં૦	૨૭
બાઈ જીવતાં કર્યું નવ વાવડું,		
કર્યું પાછળ ઠીકા ઠીક રે;		
ઝીલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
મારે મુઆ જમડા ઘણી ઠીક રે.	સાં૦	૨૮
બાપા તમે ઘણું કર્યું છે અતિ રણી,		
તે તો નવ લેખવતા લોક રે;		
કૂટનારી કે'તી કમર થયો,		
જમડા માર આપે છે રોક રે.	સાં૦	૨૯
બાપુ નીરાંત શેણે સાંભરે,		
બેઠે કચે ભાગ્યે ગુરૂ ધીર રે;		
સતો કહે છે વળી ને વળી,		
નિપજો તમે બ્રહ્માનંદ વીર રે.	સાં૦	૩૦

મોહનો.

રાજ્યો ૪ થો.

વીરા કોડીલા હાય રાજવી,		
નેના રૂપની માઝા નવ માઝવી;		
અહો રગીલા રૂડા રાજવી.		૧
બેની તે ગાજ ગાજ કટતી,		
વીરા મરણ નવ (હોય હોય) હોય રે;		
ઝીલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
બાઈ મરણ હોય હોય હોય રે.	વીરા૦	૨
ભ ઇજી તમારી નોડ ક્યાં મળે,		
તમે રૂપ રૂપના અઘાર રે;		
કૂટનારી કે'તી ખરૂ ખરૂ,		
એનો જમે કયો ન વિચાર રે.	વીરા૦	૩
બેની તે કૂટી કૂટી બોલતી,		
મગ સોગબેવી આંગળીએ તારી રે;		
ઝીલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
કાળે નવ રૂપ નેથું કારી રે.	વીરા૦	૪
પગ ચાપવુ તે ઝળકે જશુ ચાટણ,		
બેની શોભા નહિ બીજે ઠામ રે;		
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,		
તેવા ઉપર થયા જમડા ઉદામ રે.	વીરા૦	૫
ભાઈ તારા પગની પિડીની બલિહાર છે,		

૧ માઝવી—મર્યાદા (હદ) કરવી ૪ કારી—કારણ. ૫ ઉદામ—

અર્થાત્ અતિ વિકાજ.

તારા જેવો નહિ રૂપાળો કોઇ રે,		
ઝીલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
એવી નવ જોઈ જામે સોઇ રે	વીરા૦	૬
ધીંગ તારા દોંચાણુ ચક્ર જડુનાથનુ,		
એવા નવ કોઇના કળાય રે,		
ફૂટનારી કે'તી કમર થયો,		
નરકે પડ્યા કોઇને ન મળાય રે.	વીરા૦	૭
ભાઇ તારી જા જોથી હારી જાય કેલડી,		
હુછપુછ એવી હોય કોની રે,		
ઝીલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
બેની તુ તો બેડી બેડી રોની રે	વીરા૦	૮
ધીરા કટિ કેસરી સહુ બોલતા,		
વળી તેના અતિ વાકો લક રે,		
ફૂટનારી કે'તી કમર થયો,		
જમડા જીવે ચોપડામા વક રે.	વીરા૦	૯
રાખ સમાન નાભિ સહુ કહે,		
વીરા નવ બીજાકેરી એવી રે,		
ફૂટનારી કે'તી ફરી ફરી,		
કંઠે ખૂળ જમડા જોઈ તેવી રે	વીરા૦	૧૦
વીરા ત્રિવણી પડી ત્રિવેણી સમી,		
જેથી ઉદર ગોળા ન ગાણાય રે,		
ઝીલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
તેનાથી સારું નગ્નુ ન ભણાય રે	વીરા૦	૧૧

૧૦ રાખ સમાન—(નાભિનુ આવર્ત) .

૧૧ ત્રિવણી—તથા દરયજી ત્રિવેણી—ગંગા, યમુના અને મરુત્વતી

વીરા વિશાળ હૃદ અતિ તમતાણું, ઊગ્યા તેના ઉપર રૂડા વાળ રે; વચ્ચે ફરતી જોમ જોલતી, તેને પકડી ગયો ઝટ કાળ રે.	વીરા૦	૧૨
વીરા ઊભા તે શંખ જોવી ગ્રીવણ, તેવી ખભાતાણી શોભા સારી રે; ફરનારી કે'તી ફરી ફરી, તેને માટે જમડા ધાણુ ડારી રે	વીરા૦	૧૩
દડ ચઢે જાણે ધન ચઢ્યો, અતિ ઘટ્ટ શોભા જોની ન્યારી રે; ફૂટનારી કે'તી કમર થયો, તે તો તોડે જમડા ધારી ધારી રે.	વીરા૦	૧૪
ભાઈ હાથની આંગળી છે પાતળી, નખ જાણે ઊગ્યા તારા નભે રે; ઝીલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો, તેવાળું ફૂડા કાળથી ન નભે રે.	વીરા૦	૧૫
વીરા અધર મવાળી અતિ જોપતો, તેવી દાઢી મૂછ નવ ન્યાણુ રે; ઝીલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો, સંભારે જમડા કર્મે જોહ કાણુ રે.	વીરા૦	૧૬
નાસા તે નમણી ભાઈ તમતાણી,		

• ૧૩ ગ્રીવ (ગ્રીવા)-ડોક. ૧૪ દંડ બાહુ ૧૫ તારા ધન-જાણે
નમમાં તારા ઊગ્યા હોય તેવા.

૧૬ અધર ઈન્-અક્ષણ જેવો લાલ અધર (નીચલો હોડ) અતિ જોપતો.
(જોખનો).

લેની જુગમાં બલિહારી રે;		
ઝીલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
જશે જમડા તેના પર વારી રે.	વીરાં	૧૭
અબુજદજ સમી આપડી,		
તો માહી ભરી કુપની ખુમારી રે,		
મૂંડનારી કે'તી ખરૂં ખરૂં,		
જુને જમડા તેને ધારી ધારી રે	વીરાં	૧૮
ભમર ધનુષ્ય જાણે સમજુ,		
એવી ભમર બીજની ન ભાળી રે,		
ઝીલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
ઉભો રાખ્યો તેને જમે ટાળી રે.	વીરાં	૧૯
ભાળ પિસાળ ભાઈ તમતાણુ,		
તિલકની ટોલડીઓ તાણી રે;		
કરનારી કે'તી ફરી ફરી,		
જાએ તેને જમડા તાણી તાણી રે.	વીરાં	૨૦
બીદી અનુપમ જે કો,		
આરમામાં જોઈ અનિ કાળી રે;		
બધાંયો તે જોડી ખરૂં ખરૂં,		
તેને ગયો કાળ ૪૮ ગાડી રે.	વીરાં	૨૧
શિરના તે કેશ કાળા ઘાડા,		
લાંબા મવા હાથ ભાઈ તાગ રે;		
મૂંડનારી કે'તી કમર થયો,		
આંટી પાડી ખેચે જમડા આગ રે.	વીરાં	૨૨
રૂપ રમે ભ ઈ નાની,		

ગોરા માલી ગોરા તમે વીરા રે, જીવનારી કે'તી ઝમ્મર થયો, કરી તેહ શોભા અરિ ચીરા રે	વીરા૦	૨૩
લૂગડા કડકે તા ભાઈ તમતણા, ને વીરા અજે તગ બેસે રે, ફૂંનાગી કે'તી ફરી ફરી,		
મુઆ જમડા મારે તેને આજ હસે રે	વીરા૦	૨૪
વીગ કડા પોચી ને પે'રી વીટીઆ તેણે અતિ સારી થાય શોભા રે, જીવનાગી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
કરે જમડા શોભા જેવી આભા રે	વીરા૦	૨૫
તને લોક કે'તા છે વણાગિયો, તેવા દોગા મૂકી બાપો પાઘ રે, જીવનારી કે'તી ખરૂ ખરૂ,		
તેવાને લેઈ ગયો કાળ વાઘ રે	વીરા૦	૨૬
કવગી તે ફૂંવની હાથે આવતા દીપો તેથી રૂપાળા અ માર રે, જીવનાગી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
પાઘ તેવા જમડાનો મ ર રે	વીરા૦	૨૭
વીરા મોહમા તમે તો ઘણા મા'વતા કે'તા સાડ સાડ મહુ માર રે, ફૂંનારા કે'તી કેંઠ થઈ ગયો		
તેને આવી વજગ્યુ જમડાનું લાગ રે	વીરા૦	૨૮
વીરા મોહ મમતા તમે બોગિયા,		

તન મન (ધન) તમે ગણો એને પ્રાણુ રે;

ફરનારી કેંતી ફરી ફરી,

તેની કરી કાળે ઝટપટ હાણુ રે.

વીરાં

૨૬

બાપુ જન્મડાને કાળ એ તો એક છે,

પકડે નીરાતનુ નવ નામ રે,

ધીરે ધીરે નવ સાંભરે,

થાયે બાપુ તેનુ કુકુ કામ રે.

વીરાં

૩૦

મદનો.

રાજાઓ ૫ મો.

મદાગા રૂડા હોય માઝવી,

થયાં તમારાં મરાણુ એ તો તાજખી;

અહો રાજીસા રૂડા રાજવી.

૧

ખાસ કશુ મરાણુ તે હોયે તમતણુ,

એમ નવ હોય હોય હોય રે;

ફરનારી કેંતી કમર થયો,

મરાણુ હોય હોય હોય રે.

મદાગાં

૨

ખાસ તે ખાસ એક આપનો,

બીજી રૂડી મદાગી બે ચક્ષ રે;

ફરનારી કેંતી ફરી ફરી,

કરી ગયો કાળ કઈક તેના બસ રે.

મદાગાં

૩

ખ્યાત મદ મમ્તાના તમે હતા,		
જેવો ફરે મકેનો હાથી મદ રે,		
ઝોલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો		
લીધા તેવા કાળે દાબી રદ રે	મદાળાં	૪
વા'લા તમારો જુમ્સો કંઈ અવનવો,		
તેનુ કેમ થાયે વખાણુ રે,		
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,		
બેની કરી જામડે તાણાતાણુ રે	મદાળાં	૫
કેફી હીડે શુ રાજ ડાવતો,		
હારે તે તો મદની જોઈ કેફ રે,		
ફરનારી કે'તી ખડ ખડ,		
ખાઈ થયા તેવા નરકના ઉગેફ રે	મદાળાં	૬
નીચુ કરમ અમે આદ્યું,		
તોય રીચુ તમારો જોઈ ઢેક રે,		
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,		
જાણ્યું નહિ મરણ માથે એક રે	મદાળાં	૭
લોકડિયા તમને અતિ નિદતા,		
તેને તમે છાકયો કે'તા બોવ રે,		
ઝોલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
કાળે કયો તેના રૂડો તોવ રે	મદાળાં	૮
હું હું કહી વા'લા ડાવતા,		
વાગે વારે મૂછે ઘાઘી હાથ રે,		

નો દાથી—દાથીની એક મમ્તાના જાત રદે—દાતે

૧—કેવે ન અર્ધાત નર ની જાગર થયા

- ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,
તેમાંનું કશું ગયું નહિ સાથ રે. મદાળાં ૯
- વા'લા તમે મદાંધ રૂપે રાજતા,
તેવે નાહ મજે યુને નાથ રે;
ઝીલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,
તેને ભરવી પડશે તાતે થલ બાથ રે. મદાળાં ૧૦
- ધ્યારા ધ્યારીની રીત્યો તમે બાણતા,
બીજ શું ન લગાડતી આંખ રે;
દૂદડી ફરનારી એમ બોલતી,
ઊડી ગયો આજ કીડો થઇ માંખ રે. મદાળાં ૧૧
- તમે અતિ ગર્વાળ કે'વાડતા,
તે તો આજ સૂતા તાણી સોડ રે;
ફટનારી કે'તી ખરું ખરું,
તેને જુઆ બાઝ્યા રૂઢિરના તોડ રે. મદાળાં ૧૨
- અભિમાની રાજુ, એક રાવણો,
પધે તેથી તમારું અભિમાન રે;
ફટનારી કે'તી ફરી ફરી,
તેને(સારી પ્રેઆણી જમડાએ તો સાન રે. મદાળાં ૧૩
- ઉન્મતાઇ તો ધ્યારા આપની,
બીજની બજો બજો બોલું રે;
ફટનારી કે'તી ફરી ફરી,
જમડા નથી લેવા દેતા ડોલું રે. મદાળાં ૧૪
- વા'લા વિધ વિધ કામનાઓ કામની,
તે તો એક ભાળી'તી તમારી રે;

- કુદડી ફરનારી એમ બોલતી,
કાઠી નાખી જમડે ખુમારી રે. મદાળાં ૧૫
- કરના ચો શિર સાઠે એકલા,
પિછે નવ કરના કદાપિ રે;
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,
જમડા છોડે નહિ કરગરે તદાપિ રે. મદાળાં ૧૬
- ક્રિયા સો ક્રિયા મુખ કયા લિયા,
મિયા ખાના પીના વોહી મુખ રે;
ફટનારી કે'તી કમર થયો,
ભોગવે એવા વિધ વિધ કુ ખ રે. મદાળાં ૧૭
- એણુ હિંકુ થઇને તમે બોલતા,
હવે તેણુ મુણુ અમે ક્યારે રે;
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,
તે તો નનતા ઊભા જમને બારે રે મદાળાં ૧૮
- તોરી તે તનમદના હતા,
ન્યારે ત્યારે જોતા તમે તન રે,
વચ્ચે ફરનારી એમ બોલતી,
તેને મારે જમડા જુએ બીજા જન રે મદાળાં ૧૯
- થતના તે ધીમા મુખે બોલતા,
નથી માગ જેવો કોઈ અર્થ રે;
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,
ખીચ્યા ઘાણી ઘાણી માંહી અર્થ રે. મદાળાં ૨૦
- વિચાર્યાં તો અમે એકવા,

એવા મળશે પ્યારા મને ક્યાંહી રે;		
ફટનારી કે'તી કમર થયો,		
વેઠે દુખ તે તો જ્યાંહી ત્યાંહી રે.	મદાળાં	૨૧
સગાંનો મદ મદ જાતનો,		
મદ જેને ધરાકનો ખોટો રે;		
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,		
થયો હાલહવાલ તો ખોટો રે.	મદાળાં	૨૨
મદગળ માણીગર શું કરે,		
તેથી ડોલો તમે તો અપાર રે;		
ઝીલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
તેને કાળે નવ લેતાં કરી વાર રે.	મદાળાં	૨૩
ન્યાતમા અમે અમે જોલતા,		
તે તો તુ તુ થઈગયા આજ રે;		
વચ્ચે ફરનારી એમ જોલતી,		
મૂંઝુ તે તો મનસાનુ રાજ રે.	મદાળાં	૨૪
વેપારી નહિ કોઈ તમ સમે,		
મદ મસ્ત થઈ મારતા તમામ રે;		
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,		
તે તો આજ હારી બેઠા હામ રે.	મદાળાં	૨૫
જીવ સાટે તે દાસ્તી બંધી કરી,		
વરી એક પરાઈ મા'રાજ રે;		
ફૂટનારી કે'તી કમર થયો,		
તેતું કરે વળગા રૂકુ કાજ રે.	મદાળાં	૨૬

૨૩ મદગળ-મનથી ગળતા માણીગર—મદા શુખ માણનાં

૨૬ પરાઈ—પારડી.

વા'લા નારી તમારી મૂકી તમે,		
ગણી નવ લોકતણી લાજ રે;		
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,		
આણે તેથી જમડા કુઃખે વાજ રે. મદાળા૦	૨૭	
હું તમારી નથી એમ જાણતા,		
તોય તમે મારી મારી કે'તા રે;		
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,		
બાઈતે તો નરકમાં રે'તા રે. મદાળા૦	૨૮	
જ્યારે તમે તે મૂક્યાં પ્યારા આજધી,		
ત્યારે અમે બીજે જોકુ પ્યાર રે;		
ઝીલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
એવા થયા તન મન ખ્વાર રે. મદાળા૦	૨૯	
બાપુ તને એવી પ્રીતડી,		
છૂટે નીરાંતને સગે મહામદ રે;		
ધીરે ધીરે ધીરાને મળે,		
બાપુ તેનાં પાપ થાયે રદ રે. મદાળા૦	૩૦	

મત્સરનો.

રાજઆ ૬ દો.

પાંધર પંગેણા હાય પાટવી,
પૂન્ય દાતાઈ રહી હવે દાટવી;
અહો રંગીલા રૂડા ગન ની.

સાસુબાઈ છાન્નિયું વાળતી,
 મરણ કેમ હોય હોય હોય રે;
 ફેરનારી કે'તી ખરૂં ખરૂં,
 મરણ બાઈ હોય હોય હોય રે. પાંધર૦

પરોણા તમે પધાર્યા એ તો શુ થયું,
 આજ થયો કાળો કેર રે;
 ફેરનારી કે'તી ફરી ફરી,
 જાણી નહિ જીવનની પેર રે. પાંધર૦

મારી ફિકરી તો એક વિધવા થઈ,
 રહ્યું નહિ હવે પૂઠે નામ રે;
 ધર્યે ફેરનારી એમ બોલતી,
 બાઈ એણે નિંધું તમામ રે. પાંધર૦

નખોદિયા કહી દૂટતાં,
 આવે પૂજ્ય અમને બહુ લાજ રે;
 ફેરનારી કે'તી ફરી ફરી,
 આવે તેવી જમડાને દાઝ રે. પાંધર૦

પરોણા તમે તમારું ઉચુ રાખતા,
 બીજનો નવ સાંખો બોલ રે;
 ફેરનારી કે'તી કમર થયો,
 તેવો તોયે જમડાને તોલ રે. પાંધર૦

પરોણા તમે કોઈનું સારૂ નવ સાંખિયું,
 કદી નવ ભાખ્યા ભણા બોલ રે;
 ફેરનારી કે'તી ફરી ફરી,
 તેવો માંયા માર જમડાએ અતોલ રે. પાંધર૦

તમારું તમે ઉપર લાવતા,		
કેંતા તમને મતીલા લોક રે;		
વચ્ચે ફરનારી એમ બોલતી,		
તેણું આચ્યુ ચમરાને રોક રે.	પાધર૦	૮
પરોણા ભલુ થતું હોય કોઇનું,		
તેમાં તમે આડી વાળો છલ રે;		
ઝીલનારી કેંતી ઝમ્મર થયો,		
ટાળ્યો એવો જમડાએ દિલ રે.	પાધર૦	૯
મચ્છરાળ નામ પડાવિયુ,		
તે તો હવે અમે મુછું કપાહી રે;		
ફટનારી કેંતી કમર થયો,		
સહુ રહ્યું ન્યાંનું ત્યાંહી રે.	પાધર૦	૧૦
કદી તમને પૂછ્યા વિણ કઈકરે,		
તેનું તમે ભાંજે મુધુ કાજ રે;		
ઝીલનારી કેંતી ઝમ્મર થયો,		
માર્ગે પારધીએ પાપી ભાજ રે.	પાધર૦	૧૧
તમને કદી કોઈ પૂછતુ,		
તેનું તમે કરતા કીકા કીક રે;		
ફરનારી કેંતી ફરી ફરી,		
નાખ્યા તેને રૂધિરની નીક રે.	પાધર૦	૧૨
કામ તમારે પરોણા,		
ગાંહીનું તહીં તહીંનું આંહી રે;		
ફટનારી કેંતી કમર થયો,		

ધીગધીગતે થબે દીધુ સાહી રે.	પાંધર૦	૧૩
નિદા કરો તમે લોકની,		
તેમાં તમે બચો પરાણા રે;		
ફરનારી કેંતી ફરી ફરી,		
એવા પાણુ થઈ ગયા સાણા રે	પાંધર૦	૧૪
તમારે માથે આળ આવતુ,		
તે તો તમે હડસેવતા હાથે રે;		
ફૂટનારી કેંતી ફેર થઈ ગયો,		
આજ દુ ખ આવી પડ્યાં માથે રે.	પાંધર૦	૧૫
પરોણા પાપ તમારા ને ડર્યા,		
તે તો ભોગવતા કોઈ રે,		
ઝીલનારી કેંતી ઝમ્મર થયો,		
બેઠા તેવા તેવા રોઈ રે.	પાંધર૦	૧૬
ન્યારે બીજને માથે જતુ તમતાણુ,		
ત્યારે તમે કંદતા ખુખારો રે;		
ઝીલનારી કેંતી ઝમ્મર થયો,		
આજ કરે દુ ખનો ખુકારો રે.	પાંધર૦	૧૭
એવા પરોણા હવે કયા મળો,		
બળો બળો લીધો જનમારો રે,		
ફૂટનારી કેંતી ખરૂં ખરૂં,		
આવી પહોચ્યા એવાનાથ વારો રે	પાંધર૦	૧૮
હુ કે તમારી રાખ્યા છોકરાં,		
તે તો હવે થયા અતિ રકાં રે;		
ફરનારી કેંતી ફરી ફરી,		
બાઈ થયા મારાં સહુ પકાં રે.	પાંધર૦	૧૯

તમે આપું આપું કહી બોલતા,		
પછી તમે પો'ળા કરતા હાથ રે;		
ફરનારી કે'તી કમર થયો,		
કદ આવી પડ્યાં સહુ સાથ રે.	પાંધર૦	૨૦
વિવાહ તે કોઈના કરાવતા,		
તમને કદી મળી નવરાશ રે;		
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,		
મૂકી આલ્યા ઝાઝી હતી આશ રે.	પાંધર૦	૨૧
કામ તમારે હોય જો કદી,		
તો તો તમે બીજાનું બગાડો રે;		
બીજાનારી કે'તી ઝમર થયો,		
જન્મડા કે'તા એને તડો તાડો રે.	પાંધર૦	૨૨
સ્વાર્થી તે સાચા તમે હતા,		
હવે એવો મળે કો પરાણો રે,		
વચ્ચે બીજી એમ બોલતી,		
મર્યો દશ તેને તો અબાણે રે	પાંધર૦	૨૩
રજ સ્વારથ હોય તમતણો,		
બીજાનું તમે ગજ તો બગાડો રે;		
ફરનારી કે'તી ખર ખર,		
બાઈતેને હાથે માથે ગાળ્યો રે.	પાંધર૦	૨૪
કોઈકરે ભણુ કોઈનું.		
તેમાં તમે જઈ પડે વચ્ચે રે;		
સામી બીજી એમ બોલતી,		
એ તો હવે નરકમાં પચે રે.	પાંધર૦	૨૫
કોઈ નિદા તે ખોર તમને ભણે,		

પાણુ તમે અમારા તો વાંલા રે;		
ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,		
એવા તેવા નીકળી ગયા ચાળા રે.	પાંધર૦	૨૬
લોકે કે'તા તમને અવનણ,		
પરોણા તમે મત્સરના દેવતા રે;		
ફટનારી કે'તી કેર થઈ ગયો,		
તે તો આજ નરકને સેવતા રે.	પાંધર૦	૨૭
પરોણા રકને તમે રત્નડિયા,		
તમે કર્યા તવગર અમને રે;		
ઝીલનારી કે'તી ઝમ્મર થયો,		
જમડા નવ આણે દયા મને રે.	પાંધર૦	૨૮
બાપુ એમ પડરિપુમા સહુ મોહી રહ્યું,		
ફટનારી નવ જાણે મારું તારું રે;		
બાપુ ફરનારી કે'તી ફરી ફરી,		
નામ એક નીરાંતનું સાડ રે.	પાંધર૦	૨૯
ધરિ બાપુનું નામ કેવું ધર્મ,		
ગાયકવાડ રાજ મહારાજ રે;		
બાપુ ઉભય ગુરૂને જઈને નમુ,		
કરે હું તો જ્ઞાન રાજકાજ રે.	પાંધર૦	૩૦

ગરબીઓ.

મનચંગ.

ગરબી ૧ લી.

કરો વગ મનકુ તમાર પહેલુ બોગી;
તો તો તમે કહેવાવ ખરા પત જોમી.

- એ તો જીને મારગ મારો ભૂલાવે;
 એ તો જીને દહડી મુઠ્ઠાં તે દૂલાવે. કરો વશ૦ ૨
- એણે તો અધ્યા જ્ઞાની ઝુનિ ને મોટા રાગી;
 પાડ્યા ભૂમિતળમાં ને હાક જેની વાગી. કરો વશ૦ ૩
- એણે તો અધ્યા દેવ દાનવને લઢાડ્યા;
 એણે તો અધ્યા શૃંગીઋષિને પાડ્યા. કરો વશ૦ ૪
- એને તો મોટો દેવ સતો તમે માનો;
 એનાથી નથી કોઈ દોઢો ભાઈ છાનો. કરો વશ૦ ૫
- એના તો અધ્યા મહિમા કહે કોણ મોટો;
 ટાળી દે એ તો જ્ઞાનતણે ધર્યો સોટો. કરો વશ૦ ૬
- એ તો જઈ આકાશમાં ઘર બાધે,
 એ તો જઈ દ્રવ્યનો ધ મો સાધે. કરો વશ૦ ૭
- એ તો જઈ નરકમાં ભમી આવે;
 એ તો જઈ પુણ્યની વામના લાવે. કરો વશ૦ ૮
- એ તો અધ્યા બોડા કરતા ધણું ચાલે,
 એ તો અધ્યા જ્ઞાનની ઝુજીને જાળે. કરો વશ૦ ૯
- બાપુ નામ નીરાંતનું મૂકાવે;
 ભાઈ એ તો ધીર ધણીને ચૂકાવે. કરો વશ૦ ૧૦

ગરબી ૨ જી.

- માનો તમે મનદેવ મોટામા મોટો;
 એથી બીજો આડબર માનો તમે મોટો ટેક. ૧
- એનું રૂપ હરે કેવું કોણ જાણે;
 એ તો વૃત્તિ સતમા લાગેલી બાઈ તાણે. માનો૦
- એણે તો બાઈ નારદ નારી બનાવી;

એણે તો દુર્વાસાતાણી મતિ ભભાવી.	માનો૦	૩
એણે તો કર્યા વસિષ્ઠ વિશ્વામિત્ર ગાંડા;		
એણે તો કર્યા ચંદ્રમા જુઓ ખાંડા.	માનો૦	૪
એની તો કંઈ અકળ કળા છે અપારી;		
એનાથકી સુખ ભોગ સાંભરે નારી.	માનો૦	૫
એને તમે બાંધી બાંધી કદી રાખો;		
એને કદી છાદી છૂંદી તમે ભાખો.	માનો૦	૬
હવે તો અમે મનકુ વશ સાફ કીધુ;		
કેશો જ્ઞાનામૃત ગુરૂ પાસેથી પીધુ.	માનો૦	૭
તે તો સહુ જાણજો વાતે વાતો;		
એના વિશ્વાસે [રિ'તાં] થાય જ્ઞાની ખત્તા ખાતો.	માનો૦	૮
એની તો કંઈ અકળ કળા અલખેલી;		
મન દેવ છે મસ્તાનો અને વળી છેલી.	માનો૦	૯
બાપુ તમે જ્ઞાન ઘૂંટડો પીવો ધારો;		
તો તો ભાઈ નીરાંત જશુ મન મારો.	માનો૦	૧૦

ગરબી ૩ જી.

મનકું નાખે અટપટી આંટી અપારી;		
કરે એ તો વાયુના વેગ પરે સ્વારી.	ટેક.	૧
લલચાવે એ તો સંત ને એટા મહંત;		
એનાવડે જોગી (અતિ) અતિ દુઃખ સહત મનકુ.		૨
એ તો જઈ આંખાનું કૃણ કદી ખાચે,		
એ તો જઈ નરકના કડમાં નાંચે	મનકુ૦	૩
એતો કદી પાંચ પકવાનનું જુજુ;		
એ તો કહેશે પેટમાં ઘણું મને દુજુ.	મનકુ૦	૪

અત્યા દહ દાહ્યાનું ધારે તો દાહે;	
એ તો ભાઈ ચોરી કરવી નવ છોડે.	મનકુ ૦ ૫
એ તો કરે પુણ્ય દાનનાં કામો;	
એ તો મેજવે શુદ્ધ સ્વરૂપનો ગ્યામો.	મનકુ ૦ ૬
યોગીરાજની છે કુચી એની પાસે;	
એનાથી મોટા સત મહત મહુ ત્રાસે.	મનકુ ૦ ૭
એને કદો જાગે જો કૂડમાં રાડ;	
જુવે નહિ તડકો વરયા કે ઠાક.	મનકુ ૦ ૮
એને કદી જાગે અતિ ઘણી (ભાઈ) જૂખ;	
બાપુ જાગે ઠાક વરમાદ ને જૂખ.	મનકુ ૦ ૯
નીરાંતનું નામ એ તો નીમરાવે;	
બાપુ મૂઠ દોય તે આવે એને દાવે.	મનકુ ૦ ૧૦

ગરબી ૪ થી.

મનની તો ગતિ મુનિવર ગેયા વળાણે;	
એ તો અત્યા આશુભમજનુ સુખ માણે.	ટેક. ૧
એ તો થાયે જોગી જાતિ કોઈ વાગે;	
એ તો કદી પડરિપુને સદાગે.	મનની ૦ ૨
એ તો કદી પડરિપુ થાય આમી;	
એ તો કદી બનતું મહાધોગ ધામી.	મનની ૦ ૩
એની કળા મુનિવરથી ન કળાયે;	
એનાથી ભાઈ સત મહત જાળયે.	મનની ૦ ૪
એને તો કોઈ વરા કરે મોટા જોગી;	
થઈ જાય તે તો ભવદુઃખના પાર જોગી.	મનની ૦ ૫

કદા મરતુ નથી ને મરે મનકુ;		
તો તો જાણો પાંજને તમારે એક તનકુ.	મનની૦	૬
એ તો પડે મતમમાગમ કેદ,		.
એની ગતિ મકુત મોટા થઈ છેદ	મનની૦	૭
એને તો આ પા સતો હૃદયમા રૂઢે,		
પણ એને લગાવે માથે ઉરે	મનની૦	૮
પણ એવા શિક્ષા કરે મોઈ મોટા,		
જાન તો ગમગનાથ ગાજી જાણે રોડા	મનની૦	૯
બાપુ નીર નીરાતની કરે મન સેન,		
મર્યા એણે એવા સતથકી આરમેવ	મનની૦	૧૦

ત્રીઅગ.

ગગની ૧ લી.

આવો આમે, મુણાણુ જ્ઞાનની વાતો,		
જેથી મટે, તમારી અજ્ઞાન ગતો	રેક	૧
તમે તરિયાનો, તોર તનથા તોડો,		
તો તો પર, પ્રમ થઈ તમે ચિત્ત જોડો	આવો૦	૨
એ તો કચે, આધજો તને સહુ પેલો,		
અનેકાને, મૂઠ થઈગે એનો ઘેનો	આવો૦	૩
એનેકાને તો ધર વમ ॥ જોડયુ,		
મીનકાને તો કુખડા મો ખોડયુ	આવો૦	૪
એ તો ગુરુને ઘેર કેંગે ના જોગો,		
ભાઈભાઈડીના મૂળ મુકીઓ ખાગો	આવો૦	૫
એ તો જાગે છોકરા ભાઈ એક ટાલો;		
કેંગે ખાવાનુ જામે એમ દમે રાડો	આવો૦	૬

એ તો મોટું ચકાવી કરશે મટકા;	
એ નો મર્ગ વખત કરશે લટકા.	આવો ૭
એ તો છોકરુંને મારશે તારી રીસે;	
એ તો અલ્યા પ્રાણીને ભાંડશે તારે મિથે.	આવો ૮
એ તો માલ્યો વાવીરા ત્યારે ચોગી માગે;	
એને માણું આપીશ ત્યારે કમળતુ લતે.	આવો ૯
બાપુ એવી નાર છે ભાઈ ખાતે ખાડી;	
છોકરાએ જ્ઞાનની વાત ભાઈ માગી સાડી.	આવો ૧૦

મરખી ૨ ૭.

માનો માનો અમારૂં જ્ઞાન વગે હૃદ;	
નાશીનગ્રો ખુદાચો તું તો કેમ ખુદ.	ટક. ૧
નથી મુક્તિ કે નથી મતની મૂર્તિ;	
એ તો તને બુદ્ધી નાખીને ભાઈભાડી મૂર્તિ.	માનો ૨
તોય એતે ન મૂડ તુય મનથકી;	
દ્રવ્ય વિના રહેવાદે ઘડી એક ટકી.	માનો ૩
અલ્યા નવ પૈસો લઈને તું ઘેર આવે;	
ત્યારે ભાઈ બોલશે બાઈજોમ મન ભાવે.	માનો ૪
હું તો રાંધું શેણે તારા ઘરમાં આવી;	
અલ્યા ભીખારીની રાંડ અમો કા'વી.	માનો ૫
આ છોકરુંને નથી આંગણાં ટોપી;	
એમ કહી મર્યાદ બાણને એણે લોપી.	માનો ૬
કદી નાતરાનો ચાલ અલ્યા તારી ન્યાતે;	
તો તો બાબા ઘડને તમે બેડા હાથે.	માનો ૭

અમ્યા કદી વાણિયા કે બ્રાહ્મણની જાત તારી,
 તો તો જાણજે તને તેહ નાખે માગી. માનો ૮
 કદી ઉગરે મરવામાથી એક વેળા;
 કરશે સો પચાસ દાવ નારી બેળા માનો ૯
 બાપુ તારી હશા એવી તો થશે રાત દા'ડો;
 એટલુ છતા નવ માને તો તો તુજ પાડો. માનો ૧૦

ગરબી ૩ ૭.

મુણો મુણો તમારા શરવા કાને;
 માનો માનો અમારૂં મનડું માને. ટેક ૧
 કદી ધીંગો તો થયો અત્યા ધનયકી,
 તો તો જાણજે ગદ્ય તારી નાર છકી. મુણો ૨
 તારી માતાને ગાજો મોટી મોટી દેશે;
 તારા બાપને તો નખોદિયો કે'ગે મુણો ૩
 તારાં છોકરાને ભૂખિ માહી આફ્ટશે;
 અત્યા તારી તે સાથ એ તો નિત્ય લઢશે. મુણો ૪
 તારી બેનીને કેશે તમે મંગે કયારે;
 તારી દાદીને તારી પૂઠે મારે મુણો ૫
 હુઇશ ધીંગો તો નારી અત્યા એમ કરશે;
 તારા મિત્રને તે વિધ વિધ આપી નડશે મુણો ૬
 કદી મારવા બદ્ધશ તો ઘાટે દેશે;
 કસઈવાડનો બોલ તને પે'લો કે'ગે. મુણો ૭
 તારો આગરમા મોટુ મીડું ફરવગે;
 એ તો લકવાને કાંઈ કાંઈ દેરવગે. મુણો ૮

એમ જાણીને છોડ જેહ મોટી બસા;
 મારું માનીને રાત્રી થાપ ભાઈ બસા. મુણો ૦ ૮
 બાપુ માયુ તે કહું છુ અમે અનુભવી;
 છોરો નારી તો દરે કાક નવો રવિ. મુણો ૦ ૧૦

ગરબી ૪ થી.

જાણો જાણો તમે તો ભાઈ જીવતી કેવી;
 માણો માણો વિચારીને માયા દેવી દેક ૧
 નમે નમે નીરાંતનુ નામ લઈ;
 ભમે ભમે ભામા તમે શાના ભઈ. જાણો ૦ ૨
 માનો માનો અમાક તો તો નારી છોડો;
 તાનો તાનો લાગે તો તમે તનકુ તોડો જાણો ૦ ૩
 શાણો શાણો થઈશ તો તુ જનમા ત્યારે;
 છાનો છાનો કહું છુ નારી કાટેછારે. જાણો ૦ ૪
 વા'લા વા'લા તે અમે ભાઈ લાગુ ક્યારે,
 કાલા કાલા તે જોડ તમે ગાજો જ્યારે જાણો ૦ ૫
 મારી મારી તે ગીખ અમે દઈ સાચી,
 માની મારી તે મમતાને જાઓ રાચી જાણો ૦ ૬
 તમે તમે તરછોડો તમે મન માની;
 વમે વમે મીરાની તમે જાણી બાની. જાણો ૦ ૭
 છમે છમે છુદવાનો અલ્યા છે કામી,
 ભમે ભમે ન ભારે પાપ પાપાણી પામી જાણો ૦ ૮
 સતી મતી નથી અલ્યા કાઈ એકે;

મતિ મતિ સીતાની જુઓ કુવે દેકે	જાણો ૦ ૯
બાપુ બાપુ કહે છે માફ માનો ભાઈ,	
દાપુ દાપુ ચૂકાવો તમે જાલ રાઈ	જાણો ૦ ૧૦

વિશ્વાસઅ ગ

ગંગા ૧ લી.

રાખો વિશ્વાસ તમે એક દેકે રે,	
કામ થાય ભાઈ વાસાના લેકે રે	દેકે ૧
પથર પૂછ પૂછને માહી માનો રે,	
કોઈ તમને દખાય છે મનુ છાનો રે	રાખો ૦ ૨
છાણુના રૂપ કરીને તમે પૂજે રે,	
માટી નળિયુ ને ઠિ ભેજો પુજે રે	ગણો ૦ ૩
તેથી તરી જાઓ એમ તમે માનો રે,	
અત્યા આપનુ આપ જોણે ન પિછાનો રે.	ગણો ૦ ૪
અ યા બાપના બાપનુ તમે જાણો રે,	
તેના ખરા ખોટા માહી માણો રે.	રાખો ૦ ૫
પુરાણ લખે વરસ થયા ટાકો રે,	
રાખે વિશ્વાસ તેના પર ગાકો રે	રાખો ૦ ૬
નવ વિશ્વાસ આખ ઘડી મીચી રે,	
નથી છાણુ માટોડી કે કૈકે માહી પીછી રે	ગણો ૦ ૭

૧૦ દાપુ ઈ—શ્રદ્ધારથી રાખનુ દાપુ તમે ચૂકાવો

૧ વાસાના લેકે—એક દિશના ડાકનાથી ૪ આપનુ આપ—
પોતાનો આત્મા ૬ ટાકો—પોત (ઘણા)

પે'લાં લીલાં તે પીજાં માંહી દખો રે;
 પછે અવનવુ અભયજ પેખો રે. રાખો ૮
 એમ કરો તમે વાર વાર બાધ રે;
 તો તો આવી મળે પરબ્રહ્મરાધ રે. રાખો ૯
 બાપુ એક વિશ્વાસ જોધએ મન મોટો રે;
 તો તો ધીર નીરાંતનો ધણી નથી જોટો રે. રાખો ૧૦

ગરબી ૨ જી.

વિશ્વાસે અધ્યા પાડાની થાય છે પાડી રે;
 વિશ્વાસે અધ્યા પાડાની થાય છે પાડી રે. ટેક. ૧
 વિશ્વાસે અધ્યા ગાડાનાં થાય છે ડાહ્યા રે;
 અવિશ્વાસે બાધ મૂતા મૂકે છે જ્યાં રે. વિં ૨
 વિશ્વાસે જોને આતક તરશ્યુ ન રે'તુ રે;
 વિશ્વાસે જોને આપમાંથી આપ એમ કે'તુ રે. વિં ૩
 લાગે તને માળામાં જો વિશ્વાસ રે,
 તો ક્યમ તનમાળો તે પૂરે નવ આશ રે. વિં ૪
 લાગે મૂર્તિમાં મન અધ્યા તાર રે,
 તો ક્યમ ઈશ્વરનિર્મિત લાગે ખાઉં રે. વિં ૫
 પૂરજો પથર જો આશા તમારી રે;
 તો તો માનો થોડીશી શીખાનણુ મારી રે. વિં ૬
 જોવું મનકુ પથરમાં પરોવો રે,
 તેવું ધ્યાન મુક્તિમણિમાં પરોવો રે. વિં ૭
 પછે જુઓ પથરાએ પૂરેલી આશા રે;

૩ આપમાંથી ઈ—પોતાનામાંથી પોતાનું આત્માપદન જણાય.

૪ તનમાળો—ગરીરૂપી માળો

પછે જો જો આખ મીચીને તમે નાસા રે	વિં ૮
ખેમાથો આનદ થાય તે ત્રેન્ને રે,	
ખર જોડુ આવીને મને ક'ન્ને રે.	વિં ૯
ખાપુ જુએ નાસા તે એક પો'ર રે;	'
ધીર નીરાત મળે જન્મોજનમને પોર રે.	વિં ૧૦

ગરમી ૩ ૭.

વિશ્વાસે જોને અલ્યા માતાના ઉદર માહી રે,	
તાડ નાગદાર પોપણુ કરે ત્યાહો રે.	ટેક ૧
વિશ્વાસે જોને રક્ષણુ કેવુ કરે છે રે,	
વિશ્વાસે જોને ઉદર બનેનુ ભરે છે રે	વિં ૨
ભરોસો રાખે તો ગખજે એક રે,	
જન્મતા પહેલો જોને પથના વિવેક રે.	વિં ૩
કદી કહીશ એ તો થાય નિરમ્બુ રે;	'
તો જળચર આદિથી મન કર્ય ગરમ્બુ રે.	વિં ૪
અગાધ જળમાં માછલાને ક્યું ચૂવા રે,	
તારેકાજ કાઈ નથી દીધુ એણે ચૂવા રે.	વિં ૫
ખાન ખાન વસ્ત્ર અને મીઠા મેવા રે;	
ગુરુદારે સમજાવે તને રૂડી સેવા રે.	વિં ૬
કર્ય વિચાર એક થોડુ કહુ છું રે;	
મન રખે ફરવતો દુવાઈ તને દઈ છું રે.	વિં ૭
નર નારીથી તે નાનેર બાળ રે;	

પણ પક્ષી પતંગ કીટ ભ્રમ્ય રે	વિં	૮
એમા કોઈ કદીએ સૂવે અઘ્યા બૂખ્યુ રે,		
જેજે વિશ્વભરને તે દુખ સહુનું દુખ્યુ રે	વિં	૯
બાપુ પછે વિશ્વામ કેમ નથી ધરતો રે,		
ધીર નીરાતનું કહ્યું કેમ નથી કરતો રે	વિં	૧૦

ગરબી ૪ થી.

અઘ્યા જેમ ભટકે સ્થાન તેમ તમે ભટકો ર,		
કદી લઈ પથરો ને માથુ માહી પડ્યો રે	ટા	૧
કદી દોડો દડે દિશામા ગાઈધાઈરે,		
તો પણ તુને મળતી નથી એક પાછીરે	અ યાં	૨
કેટલાક વગર શ્રમે ઘણું પામે રે,		
તુ તો ટગર ટગર જોઈ રહેછે તેની સામે રે	અ યાં	૩
મળ્યાને કહેછે તુ તો એનું ભાગ્ય મોટું રે,		
ધન્ય વિશ્વામ પછી તારે કે'જે ખોટું રે	અ યાં	૪
પણ નહિ નિર્વવાસ અઘ્યા તને મૂક રે,		
અવિનામ આગે આભરે ન ગરેડારૂ રે	અ યાં	૫
જે મૂગુરેનો મમાગમ થાય તને રે,		
તો તો ભાગે વિશ્વામનું ઘડ કને રે	અ યાં	૬
પણ એ તો માયાદેવીની મોટી ઘાટી રે,		
શા ભાગે વટે તાગથી એ આટી રે	અ યાં	૭
એક દિવસ વિશ્વામે બૂખ્યો તુ મૂઠ રે જે રે		
બૂખ્યો રે'તો આવી મને કે'જે રે	અ યાં	૮
એક દહાડો તો માન કહ્યું મારે રે,		
જ્યા સુખરે જનમોજનમનું તારે રે	અ યાં	૯
બાપુ રૂપી ધીર ધાણીનો ભગમો રે,		

નીરાતના નામમાં પડવાનો નથી તને સાંસો રે. અં ૧૦

ધનઅંગ.

ગરબી ૧ લી.

ધન ક્યાથી લાણ ક્યાથી લાણ ક્યાથી લાણ ને;
ખાડો ખોદુ આડો પડુ કૃપણ કા'ણ ને. ટેક. ૧
ફૂવા ખોદુ માહી મરૂ ટાકા ધોઈ ને;
ચગદઈ મરૂ તોય માહી ખેઠા રોઈ ને. ધન૦ ૨
અથ્યા ખોધુ હાથ એકસો ને આઠસુધી ને;
તોય ધન ન જડ્યું પાણી પીધુ ખુધી ને. ધન૦ ૩
હાટ માંડી મરચુ વેચુ હોંગ વેચુ ને;
એમે પેર પેરનુ ધરેછે તુ તો મન પેચુ ને. ધન૦ ૪
ખાતો નથી પીતો નથી ધનકાને ને;
ધનકાજ રાત દહાડો આવે વાને ને. ધન૦ ૫
વા'ણમાં ખેશીને પીએ ખાડું પાણી ને;
સુખ કુ.ખ વેઠે નાણુ એક મન આણી ને. ધન૦ ૬
સૂવે નહિ સેજડીમાં રૂવે ખેશી ને;
ભરે તને વર્ષ તો થયાં(અઃયા,ખરાં) એશી ને. ધન૦ ૭
ઝાડે ચઢે પા'ડે ચઢે તાડે ચઢે રોજે ને,
હાથી ધરે વાધ ધરે જ્યા ત્યાં ધન ખોજે ને. ધન૦ ૮
ગાંઠો થાય હાલો થાય મૂજો બને ને;
જ્યાં ત્યાં કરી તુ તો ધન તારી કડે કને ને. ધન૦ ૯
બાણ કરીશ શુ ઘણુ મેજુ ધન અથ્યા ને,
વ્યર્થ જાશે નવ નીરાન ને ધીર મજ્યા ને. ધન૦ ૧૦

ગરબી ૨ જી.

અધ્યા ધનકાળે મૂઠ તું તો મારે સગો ને;
 કરી મિત્રતા ન કરે માંહો માંહી દગો ને. દેક. ૧
 ધનકાળે પરણી નારીથકી નિત્ય લહે ને;
 રાંડ વાપરી દ છે કહી કહી કહે ને. અધ્યા. ૨
 અમે મરીએ ધનકાળે નવ ધ્યાને ધરે ને;
 રાંડ ખેડી ખેડી ચોખ્ખું ચટ મેળુ (સહુ) કરે ને. અધ્યા. ૩
 રાંડ કોઠાં નેઇએ ખોરાં નેઇએ તારે ખાવા ને;
 હવે એવું કરશે તો થઈ નેઇશુ અમે ખાવા ને. અધ્યા. ૪
 મરી મરીને કમાઇએ અમે ધન ઘણું ને;
 હાય હાય કરતાં નારીથી ન તારે બન્યું ને. અધ્યા. ૫
 એમ ખરચાએ કદી પૈસા એક તારો ને;
 ડરાવે બાઈડીને ઝાણું અમે એકતારો ને. અધ્યા. ૬
 રાંડને સમજણુ નહિ કે ધન કેમ મળે ને;
 ધણી થઈને કહે રાંડ તારો બાપ રળે ને ! અધ્યા. ૭
 ટળવળે છોકરું તો તેને નવ આપે પાઈ ને;
 છાનો છપનો તું તો છોકરાંથી જાય ખાઈ ને. અધ્યા. ૮
 મરો છોકરાં કે અધ્યા મરો તારી પરણી ને;
 (તોય) તું તો કાઢે નવ ધન ધર્યું નેહ ધરણી ને. અધ્યા. ૯
 બાપુ એવું કરી કરી તું તો ભરે દલ્લો ને;
 ધીર નીરાંત વિના ન પંથ સુજે ભલો ને. અધ્યા. ૧૦

ગરબી ૩ જી.

સંતસમાગમ મૂકે તું તો ધનકાળે ને;

- ચોરી કરે ધનકાળે માર ઘણો વાળે ને, સત ૧
 વૃહ માતાને કુ ખ દો દો પૈસામાટે ને,
 વા'લી પુત્રીને જઈ વેચો પૈસા સાટે ને સત ૨
 આજ મરે કાલે મરે એવો વર જીઓ ને,
 પૈસો લેઈ તાપ ત્રિવિધિના ખુઓ ને સત ૩
 પરણી થાય ધનવાન તર્ત દહથી જીઓ ને,
 તમે બા'રનુ ભાઈ તો ત્યારે ઘણા રૂઓ ને સત ૪
 એમ થાવ ડાહ્યા ગાડા તમે ધનસારૂ ને,
 ધનકાળ તમે પડાવો સરીરે ઘારૂ ને સત ૫
 મારા ધન આજે અલ્યા તારૂ કરા લેજો ને,
 એમ આખડી ચઢશે ને ભાઈ નવ રૂપે ને સત ૬
 હુ છુ શ્રીમત અને અથા મોટો ધની ને,
 એમ ધન મળ્યા પછી વાત જશે તારી બની ને સત ૭
 નહિ મળે તો કહીશ ગરીબ છુ અમો ઘણા ને,
 પેટકાળ હવે દાસ થઈ કોણુતાણા ને સત ૮
 મળે ધન તોય સાચવ્યાની બીક રહે ને,
 ન મળે તો દીનતાતાણુ કુ ખ વહે ને સત ૯
 બાપુ માને ને મારૂ તો તો કહુ સીધુ ને,
 ધન ધીર નીચતના નામે તારૂ જોયે દીધુ ને સત ૧૦

ગામી ૪ થી.

- મુણુ અલ્યા ધનના મેળવનાર વાત મારી ને,
 તારી મતિ અવળી કરૂ સધી સારી ને ટેક ૧૧
 હાથવરાળ કરીને તુ તો ધન રુચો ને,

- એક ચોની જનાગે અલ્પ, તને મળ્યો ને મુણં ૨
- ધન ગળી રળી આપ્યું તે તો વ્યાને સહુને ને,
- ઝોઢી ચાદર ને રડાવ્યા ધની બહુને ને મુણં ૩
- કર્યો વેપાર ને માહી લાગી ખોટ ઘણી ને;
- તો તો થઈ પડ્યો પાછો અ યા તુ જન્મણી ને મુણં ૪
- અઢચા દનિયામા માત્ર લેવા જાવે જાવા ને,
- મળ્યું નહિ દશ વીગ દિન ત્યહી ખાવા ને મુણં ૫
- એમ કરી ધી લાવ્યો ધન તોર મુંધી ને,
- વાહાણુ ખડકે અકળાયું કશું કરા બુધી ને મુણં ૬
- કદી જાવે જઈને લાવે તારા પરિયા આવે ને,
- તોય જા ને અ યા કહું નહિ કાવે ને મુણં ૭
- ચોગ નવ થાવા તે તો જાધી પળની પાળી ને,
- પાણુ પેશી લાકળને દશે અન્ન સહુ જાળી ને મુણં ૮
- ત્યારે કરશેા તમે કશું મને આવી કહો ને,
- સત્ય નામ મમજે તો મને મગન રહો ને મુણં ૯
- જાણુ ધન એક ધારો તમે ધીર મોટો ને,
- નામ નીરાત વિનાના ખેલ સહુ ખોટો ને મુણં ૧૦

પુત્રઅ ગ.

ગાંધી ૧ લી

પછે તમે છોકરાંનેકાળે ભરમાશેા છ.	મુણાં ૦	૨
સેવશેા સત સાધુના તમે પાગ છ;		
કરશેા ધન ખરચી જગત ને જગ છ.	મુણાં ૦	૩
હિંદુ થઈ સેવશેા કાટયા મુંડયા છ;		
એમ તમે છોકરાકાળે જશેા જૂડયા છ.	મુણાં ૦	૪
કદી તમે નહિ કરો છોકરાંની આશ છ;		
તો તો તમને વાંઝીઆ કે'શે દાસી દાસ છ.	મુણાં ૦	૫
ત્યારે તમારું મન તો અતિ ભરમાશે છ;		
અરેરે મેળવ્યુ ધન અમારું કોણ ખાશે છ.	મુણાં ૦	૬
કદી તમે વાળશેા તમારું મન ભાઈ છ;		
પણ ક્યમે નહિ જ પે તમારાં બાઈ છ.	મુણાં ૦	૭
તે તો બોલાવી બાપા નવ નવા છ;		
વઝા દાપ કઢવી પીશે સવા છ.	મુણાં ૦	૮
ન્યારે જડશે એવુ એવુ કરતાં છ;		
ત્યારે તેથી કરશે માટાં કાજ નરતાં છ.	મુણાં ૦	૯
એમ તમે છોકરાંનેકાળે રડવડશેા છ;		
બાપુ વગર મારેલા તમે મરશેા છ.	મુણાં ૦	૧૦

ગરબી ૨ છ.

છોકરાં વગર કે'શે શ્રાદ્ધ કો સારે છ;		
નથી ભાઈ-આગળ પાછળ કો મારે છ.	ટક	૧
લોક લોક તે મૂકે કશી પોક છ;		
હોય છોકરે તે પ્રહય પાસુ રોક છ.	છોકરાં ૦	૨
કરે લઘવી તે ઊભા ઊભા આડી છ;		

તોય પાસુ પિડ કે' જોની માડા છ.	છોકરાં ૩
છોકરા વિનાનુ જીવવુ તે શેનુ છ,	
વાજિયુ કહી મુખ નવ જીવે તેનુ છ.	છોકરાં ૪
કમ કરીએ ત્યારે મુઝા થાયે છોરુ છ,	
જાશે જીત બાઈ અમારુ કોરુ છ.	છોકરાં ૫
અમે વેંતી નીકે દીધા હમે પાગ છ;	
અટકાવ્યા હમે મંદીશ્વરકરતા જાગ છ.	છોકરાં ૬
ધાવાણા બાળકને દીધા હમે છેહ છ,	
તેથી પડ્યા આ વાજિયાના વેહ છ.	છોકરાં ૭
એમ ટળવળે પુત્રને લાગે છ,	
ન મળ્યાથી એક દિકરી માગે છ.	છોકરાં ૮
જન્મી દિકરી તો કે'ગે ઘર ઘાડ્યાં છ,	
મેળવેલા ધન લઈ દિકરી તો ચાડ્યા છ.	છોકરાં ૯
એમ બાપુ છોકરાની આશાએ બાંધ્યા છ,	
ચીને આતમા તો ઠળે સહુ વાધા છ	છોકરાં ૧૦

ગરબી ૩ જી.

મહા મહા મેલેનને થયો એક પૂત છ,	
તેના જો જો તમે હવે બાઈ તૂત છ	ટીક ૧
થયો જન્મ કે હોઆ ઉઆ જાગ્યુ જી,	
અથી બાપનુ દુ ખડું કયુ જાગ્યુ જી !	મહાં ૨
આવ્યા જોયી ને કર્યા જનમાદાર છ,	
જો જોરી તો જલસા નિરક્ષર છ	મહાં ૩
મેળવી ગયેલુ જા માર્યુ ધન છ,	

વાંઝણુ મુત જણે કૂલ્ય ઘણી મન છ.	મહાં ૪
તારે ખાવા પીવા વળ્યુ મીકુ છ;	
ભયાં ખેતરમાં પડ્યુ ગોઢ છીકુ છ.	મહાં ૫
ના'વાનુ પાણી લેજો જઈ હામે છ;	
જે કંઈ યોદ્યા તો દુ ખડા આવ્યા માથે છ. મહાં ૬	૬
રહી પડી તારૂ કામ મૂકાવે છ,	
ચોટ્યુ દેવસેવામા ચિત ચૂકાવે છ.	મહાં ૭
હંધશ વૈજયંત વૂતો નવ કોઈને છ,	
કરે મૂળ કરતાં મળમૂત રે'શો રોઈને છ. મહાં ૮	૮
ખમા ખમા ભાઈ રહો તમે ધના છ;	
એમ કરતાં નવ આવડ્યુ તો તમે શાના છ. મહાં ૯	૯
ખાપુ છોકરો થયાથી શ્રાદ્ધ તારૂ સારે છ;	
પણ લુહાપણું પે'લું કરવું પડશે તારે છ. મહાં ૧૦	૧૦

ગરબી ૪ થી.

અધ્યા કદી કૂળવાળી કૂળ ઘણાં આપે છ;	
તોપણુ જાણુને તને તે સંતાપે છ. ટેક. ૧	૧
ખાંચ છોકરા ને એક મારે છોકરી છ;	
જાણતાં જાણતાં થઈ ગઈકુ તો રોકરી છ. અધ્યા ૨	૨
હજી વાળિયા તમાગ અમો સાપુ છ;	
દે' તો તારાં જાણ્યાંને કૂવે જઈ નાણું છ. અ.ખાં ૩	૩
રડે કંઈને મળી એકઠાં જો છોયે છ.	
તારી દયા ફરી ત્યારે તુ જોયે છ. અધ્યાં ૪	૪

૪ વાંઝણુ ઈ-વાંઝા છોકરો જાણવાળી મનમા ઘણી દુલ મળે છે. જી-
તો-અડકનો.

એમ તને છોકરામા મુખ નહિ લાગે છ,	
તોય કહીશ વાજિયા મેહેણુ મ્પારે ભાગે છ અત્યા • ૫	
એ તો ઊભયપાગ રજજુ છે મોટો છ,	
થાયે સે'જમા એ સહુ ખોટો છ અત્યા • ૬	
ભયે છોકરા હોયે એક ખાડી છ,	
પણુ જ્જને સદ્ગુરની હાટ માડી છ અત્યા • ૭	
તે તો કે'વે રસ્તે ચાલે ભાઈ છ,	
તેની જઘને લેને તુ તો સાઈ છ. અત્યા • ૮	
તો તો છૂંશે તારા સહુ દોષ છ,	
તજશે જાણતી આણુજાણતી રોષ છ અત્યા • ૯	
ખાપુ છે શુદ્ધ શીખામણુ મારી છ,	
જ્જને નિર્ભજ મતિ કરી તારી છ અત્યા • ૧૦	

ગુરુઅંગ.

ગરબી ૧ લી.

ભજો તમે સદ્ગુર સાહેબને મનથી રે લોલ,	
તો તો તમે તરી તે જાવ ભાઈ તનથી રે લોલ ૧	
આન દનો વરસાવિયો જેણુ વરખા.રે લોલ,	
જેણુ કરી તને આત્મરામ દરશા રે લોલ ૨	
જેણુ દયા કરી ધરી દીલ અતિ સાચુ રે લોલ,	
તેને મૂઠ તુ તો કયી વિધ જાચુ રે લોલ ૩	
અત્યા તને શજ્જના શિખર પર મૂકી રે લોલ,	
કાઢી તારી વાસના તે વિધયા હુકી રે લોલ ૪	
ખલ્લે શજ્જ સુણાવ્યો તને સાચો રે લોલ,	

ક્રમ વાચન—જે પાસથી બાધનારી કાસની દોરડી ૮ કેવે
માગ સાઈ-મદદ અથવા ખબર આતર

તારો કાઠ કાઢી નાખ્યો સહુ કાચો રે લોલ	૫
ગયા કાશી ગોમતી ને ગંગા મુક્તી રે લોલ;	
ત્રિવેણી તારા તનડા તે માહી રૂકાવી રે લોલ.	૬
રામ કૃષ્ણ મચ્છ કચ્છ ને છોગાગો રે લોલ;	
તારા દહમા દેખાડ્યો ગોપાળો રે લોલ.	૭
અધ્યા અધારૂ અધારૂ તે તો દીકું રે લોલ;	
તને અનવાળુ અનવાળુ કર્યું મીકું રે લોલ.	૮
અધ્યા તારે અધારી પડતી રાતો રે લોલ,	
તે તો સૂર્યરૂપે મટાડી સહુ ભાતો રે લોલ.	૯
અધ્યા તુ તો બ્રમની તે જાળમા બૂંધ્યો'તો રે લોલ,	
ભાઈ તુ તો દહડી સુદ્ધાં તે દૂધ્યો'તો રે લોલ.	૧૦
બાપુ તેમાંથી તને મુક્તિઓ રે લોલ,	
ધીર ધાગી જોડો તે રસ્તો મુક્તિઓ રે લોલ.	૧૧

ગરબી ૭ છ.

હું તો ભાઈ ભવજી માંહી પડ્યો'તો રે લોલ;	
તરતાં નવ આપડે માહી ખડ્યો'તો રે લોલ	૧
એવા બૂડતાને કાઢ્યો ગુરૂ મોટે રે લોલ;	
નવ બપુયુ બૂડતો વગગમે કોટે રે લોલ.	૨
મરણવાને તે ભય નવ હોય રે લોલ;	
એ તો બૂડેલા તારે છે સહુ નેય રે લોલ.	૩
કાઢ્યો એમાં તે કહીએ અમે ડોને રે લોલ;	
પાણુ મારો કહીને મટાડ્યો મહુ ભોને રે લોલ.	૪

૬ ગયા—એ નામનું તીર્થ ત્રિવેણી-મંડા, ચમુન્દા, મરચડની આપ-વા ઇલા. પિંગળા, મુખુન્દા રમણી—રૂપા.

બૂડ્યો કહીને મૂકે જોમ તારો રે લોલ,	
તોમ સાચો ગુરુ નહિ કરે અથ તારો રે લોલ	૫
એ તો બૂડતો તારીને ક'ઈક દશે રે લોલ,	
તને ભાઈ ચઢાવી દેશે સારે દશે રે લોલ	૬
નામા કર્ણ બધ કરો એમ કે'જે રે લોલ,	
જોઈ ભવજળ દૂરો તમે કસે રે લોલ	૭
જો તુ માનીશ ગુરુજે સાચુ રે લોલ,	
તો તો ફળવાતુ બગી જશે ડાચુ રે લોલ	૮
શીખીશ ફૂળકી તે મારતા સાગી રે લોલ,	
પથ પાણી નવ પેસે શીખ મારી રે લોલ	૯
બાપુ તરે એમ ભવજળ ભારી રે લોલ,	
ધીર નીસતે દખાડી મને બારી રે લોલ	૧૦

ગરળી ૩

ભાઈ તને ગુરુની કચી દખાડુ રે લોલ,	
લક્ષ્મી કેડે મકારે લેખાડુ રે લોલ	૧
પડે અજ્ઞાન તત્ત્વારના ઝટકા રે લોલ,	
તોય ખરા ગુરુ ન જાય કદી કૂટકયા રે લોલ	૨
હિમ્મત ગૂરાની માને સહુ સાચી રે લોલ,	
ગુરુની દહતા આગળ લાગે કાચી રે લોલ	૩
બેઠા ધ્યાને તે દહ મન ધારી રે લોલ,	
અજો નવ વગસે તે બાર મેઘ વારિ રે લોલ	૪
કદી અગની જગે કેપ ચાપ આઠે રે લોલ,	

પડે શીતડી તે ઘણે ઘણે ઠાઠે રે લોલ.	૫
ઝેઠા તેહ જોલકુ તે જળી થાય ખાખ રે લોલ;	
તોય ધીરજની દાખે એક દાખ રે લોલ.	૬
એવી ઇદ્રી તે સહુ જેની કેદ રે લોલ,	
જેની કાઠી નાખેલી સહુ પેદ રે લોલ.	૭
જેનુ અડગ અચળ મન સાચુ રે લોલ;	
એવા ગુરૂ નહિ તેનુ બજો કહું ડાચુ રે લોલ.	૮
જેણે ગુરૂ પરપરાથી તે લીધુ જ્ઞાન રે લોલ,	
જે ભાઈ પામ્યા તે જ્ઞાનીઓમાં માન રે લોલ.	૯
જેની ખુદ્દિ નિર્મળ જેવી આરશી રે લોલ;	
બાપુ તજેલી જેણે સહુ પારશી રે લોલ.	૧૦

ગરબી ૪ ધી.

જેને ગુરૂ હાંક્યા હપ્પુરયા નવ રે'તા રે લોલ;	
એ તો સમાધિમાં મળ્યાતિ કે'તા રે લોલ.	૧
તારા સત્વનુ કાડી તે નાખે સત્વ રે લોલ;	
તારા રજ તમનુ તપાસે એ તો તત્વ રે લોલ.	૨
પછે તારા ત્રણે તે તાપ મટાડે રે લોલ;	
ખીજા અવગુણને વિધ વિધ ઘટાડે રે લોલ.	૩
મિથ્યા તને તે સહુ છે જાણાવે રે લોલ;	
એક હપદશ સાચો ભણાવે રે લોલ	૪
અટ્યા જેના સ્વભાવે જાય હિમ હારી રે લોલ,	
ભાઈ જેની સમતાની જઘએ બલિહારી રે લોલ.	૫

૫ ચાર આઠે-બારે અર્થાત્ બારે સસ રૂપે ૭ પેદ-ગુરસો-બળ ૧૦
૩-નિશાની-પ્રપચ

૨ સત્વ-એ નામનો પ્રકાશાત્મક ગુણ ૨૪-રજેગુણ તમ-તમોગુણ

નિત્ય તને તે કહે એક વાત રે લોલ;	
તું તો તપાસજે તારી અલ્યા જાત રે લોલ.	૬
સર્વ જક્તમાં તું અને તુમાં જક્ત રે લોલ;	
નમજે એક જુએ જ્યાં સાચો ભક્ત રે લોલ.	૭
બે એ તો બોબડાં બકરાંની વાણી રે લોલ;	
એક એ તો સત મહાસતે માણી રે લોલ.	૮
એવી અદૈતલાવના બેરવશે રે લોલ;	
દૈતથકી તે મનકું ફેરવશે રે લોલ.	૯
બાપુ એવા ગુરને નમો નિત્યે રે લોલ;	
ધીર નીશાંત ધણીને અતિ પ્રીતે રે લોલ.	૧૦

વૈરાગ્યઅંગ.

ગરબી ૧ લી.

મારું મારું કરીને મૂઠ શું ફરે છે;	
તું તો દારડીને સાપે અલ્યા શું હરે છે.	૧
જોને ભાઈ મંદિર વસવા એક તાર છે;	
લાગે અગ્નિ તો તેહ તો જનાર છે.	૨
હાથી ઘોડા ને ગજકેરું લારું છે;	
મૂઠ શું બકી બકી કે'છે મારું છે.	૩
નથી અલ્યા કાંઈએ જો મોટું એક ખાર છે;	
મુખ સંસારનું સર્વે ખાર છે.	૪
તારું તનકું તે જો ટળનાર છે;	
પછે કયું તે મુખ તારે સારું છે.	૫
નથી માતા પિતા સહુ ખોડું છે;	

નંદત-મૂળરવરૂપ. ૮ બે-દૈતભાવ (બકરા બે જોએ છે તેની સાથે ગી છે).

એ તો તને માયાનુ ગુદરિયુ ચોટું છે	૬
ભાઈ માફ મૂકાવે સાર જોહજ છે,	
જાણ નકામો એ સહુ જોહજ છે	૭
ધન ધામ નથી સત્ય એકજ છે,	
મિથ્યા ધણિયાણી ધાણી અને લોકજ છે	૮
નામ નીશતનુ એક કામનુ છે,	
બીજુ તારણુ તે ધીર ધણી ધામનુ છે.	૯
બાપુ સાચુ તે નામ સત્ય રામનુ છે,	
ખોટુ આની નજેનુ મહુ દામનુ છે	૧૦

ગરબી ૨૮.

કરી કાગળની હાથણી તે કાચી છે,	
એક શ્યામની સગાઈ એ તો સાચી છે.	૧
જાણ સસાર જુગારની બાજ છે,	
એને ભોગવે તે જાણો તમે પાજ છે.	૨
જણે દોડ્યુ તે અતિ અતિ ગજ છે,	
તેની રહડી તે રોગ પિણુ માજ છે	૩
સુણી મતનામ માયા ભાઈલાજ છે,	
ઝોળખ્યા ગુરુ તેને કોંયલી એ ભાજ છે	૪
વ્યર્થ દિકરો દિકરી દાદી દાજ છે,	
વ્યર્થ હાથી ઘોડા ને મજ્યા વાજ છે.	૫
ખોટુ માત્ર ને તાડ એ નો નજ છે,	
તોય જુગરો થઈ ભયું માજ છે	૬

ખરૂં ખાંતે તરતુ તો ગુરૂ નામે છે;	
ધોર ધારણુ ખરી તે એને ધામે છે.	૭
મારૂં મારૂં કહેછે એ તો જૂઠું છે;	
નથી ભૂત બાવળિયાતુ કુંકું છે.	૮
તોય ભૂત કહે એહુ ભ્રમણા છે,	
નાચ કાળના તે જાણો તમે નમણા છે	૯
સત્ય નીરાંતતુ નામ એકલુ છે,	
બાપુ ભાગ્યુ દટયુ બીજુ રેકણુ છે.	૧૦

ગરબી ૩ જી.

જોને અધ્યા ચાર દિવસ સાજી કાયા છે;	
બીજી વળજેલી જાડી તને માયા છે	૧
સગા સર્વે ગુઆ પછી ના'યા છે;	
તારી બેન બાઈ મોટા ભાયા છે.	૨
તારા લાકુ નિપાઈતેણુ ખાયા છે;	
તારા રાજઆ તે રાજવી કહી ગાયા છે.	૩
એવી જાણો તે તમે મળી નારી છે,	
એથી કુખડાં તે તમને ભાઈ ભારી છે.	૪
તારી તારી કહે નવ તારી છે,	
એ તો તને મૂકીને જનારી છે	૫
અધ્યા તારૂં તે તણખર વારિ છે,	
રીદ મગે તે કહી જૂનિ મારી છે	૬
એ તો કળા કર્તાની કહી ન્યારી છે,	
તારી ઓટી સર્વે જુમારી છે.	૭

એક ખરી ભક્તિ તો જાણુ ભાઈ તારી છે;

તેને રીઝો તે કહી કહી મારી મારી છે

જે તારો બાપ ગયો તેહ રસ્તો છે;

નથી મોઘો એ તો અધ્યા રસ્તો છે.

બાપુ નામ તે જાણુ મોઘું છે;

બાકી બ્રમણાનું ઘર તે તો સાંધું છે.

ગરબી ૪ થી.

તું તો ધારે છે તે સહુ જોઈું છે;

તું તો જાણે છે સુખ મેં જોઈયું છે.

કોટિ ઉપાય ધનકાજ કીધા છે;

જોટા રસ્તા તમે તો ભાઈ લીધા છે.

જીવ્યો કોના મનોરથ સીધ્યા છે;

રાવણુ જેવા તો રામથી બીધ્યા છે.

કાળે હિરણ્યકશિપુ લીધા છે;

એણે કાર્તવીર્યને દંડ જીવ્યો દીધા છે.

એણે કંસ જેવા તો અધ્યા વિધ્યા છે;

જરાસંધનાં જોર જેણે છિદ્યાં છે.

તહીં તારું ગજુ તે અધ્યા કેટલું છે;

હાથી પાસે મગતરા જેટલું છે.

તોય હું હું કરીને મસ્તાનો છે;

એ તે ખરે કે જોટો વને તાનો છે.

ઉધે માથે લટક્યો તે અધ્યા ભૂધ્યા છે;

આજ હું પદ માંહી તું દૂધ્યો છે.

(પણ) કાળ ન મૂકે એ તો જાણો સાચું છે;

રકું કે ભુકું ગ્રહો કે બાળો હાથુ છે.
બાપુ નામ નીરાત એક મોહું છે;
બીજી બાળો તે ધીર વિના ખોટું છે.

૯

૧૦

દેહઅંગ.

ગરબી ૧ લી.

અધ્યા તુ તો કે'છે ન તન તો અમાર;	ટેક. ૧
ત્યારે તુ ને એકજ વાત હું તો વિચાર	
તાર તન તે અધ્યા જ્યાહી સુધી સાળુ;	
પછી તુ તો જાણુ ને દૂટેલુ એ તો વાળુ.	અધ્યા૦ ૨
જ્યા સુધી વાને છે ગ્રન્થ સારા સારા;	
ત્યા સુધી જાણુજ મારા અને તારા	અધ્યા૦ ૩
એક અધ્યા છ મહિના તો ખાટલે રે'ની,	
પછી તુ તો માર માર મને કે'ની.	અધ્યા૦ ૪
કે'શે આનુ તનકું તે ક્યારે જય વૂટી,	
કે'શે તારા આવરદાની દારી જુઓ છૂટી.	અધ્યા૦ ૫
રોગ રાઇ લેશે તે તો તારી દહ લૂટી;	
તારી રગ રગ રહી જશે ઘૂંટી.	અધ્યા૦ ૬
ત્યારે અધ્યા તારો તે દહ કોણુ કે'શે;	
જ્યારે બધાઓ આવીને બધે બેસે	અધ્યા૦ ૭
તારે મૂઝે કહીશ મરાય તો સાર;	
તોયે તને છૂટે નહિ માર તાર	અધ્યા૦ ૮
તને અધ્યા ધિગધિગતી પોટલિયો ચાપે;	
જેથી તાર તાર તન કે' તેહ કાપે	અધ્યા૦ ૯

૧. ૧ વિચાર-પૂછું. ૨ વાળુ-વાળ ૭ બધાઓ બેસે-રડવ' માં
૧. ૧ બેસે એવી દયા-અગામી

બાપુ તાર તાર કે' તેને તરિયા ચાપે;
ને તુ એક દિવસે ખેત ખાપે

અલ્યા ૦ ૧૦

ગરખી ૨ જી.

ભાઈ તમે ભજો ભજોને ભગવાન,		
છોડો તમે તમાર સમજ્યુ ગુમાન	ટેક.	૧
જુઓ કે'ણ કર્યુ તમારેકાને દેવે,		
તેને મૂઠ કચો હોય તે ન સેવે.	ભાઈ	૨
જો જો તમે પાવકને તપાસી તપાસી,		
પાણી રેડે જશે એ તો ભાઈ નાશી.	ભાઈ	૩
તેના તમે અજળ તમાસો અલ્યા જો જો,		
જઠરાગિન થાય જાજવડ સરો ખોજો	ભાઈ	૪
મરને કરો કારીગરીઓ અનેક;		
તોય વળે હરિની કારીગરીએ છેક	ભાઈ	૫
ભાળ આપ નાસા અને જુઓ મુખ,		
ધૂપાવ્યુ ગુણ જોતાં લાગે તને દુ ખ	ભાઈ	૬
જો તારેકાને કર્યુ એટલુ આજ,		
તુ તો મારો દહ દહ કરી આવ્યો વાજ	ભાઈ	૭
મરવા પડે ત્યારે લેતો સમનામ,		
નહિ તો મારો મારો કહી ધૂમતો તુ આમ	ભાઈ	૮
જેવો તુ તો ડગે અ'યા દેવને બાગુ,		
તેવો તારો કાઢે કદી દેવજો ઘાગુ	ભાઈ	૯
બાપુ તે તો કરો શુ તમે નાનન,		
શ્રીર ધોજ ફાની નન થાયે અદાન	ભાઈ	૧૦

ગરબી ૩ ૭.

તું તો કે'છે તન મારૂં એક મારું;		
અમો પણ ભાઈ ભેગુ કહીએ સારૂં.	ટેક.	૧
વારૂં એક વાતનો છે સશય અમારે;		
તેના તો ખુશાસો કરવો પડશે તમારે.	તુ તોં	૨
પૂછીએ અમે તે મુણા તમે ધ્યાને;		
ભે કંઈક આશ્ચુ હાથ ભગવાને	તુ તોં	૩
વારૂં તુ તો કે'છે કપાળ મારૂં,		
તેવાં આંખ કાનને અમો પણ ધારૂં.	તુ તોં	૪
નાક મુખ અમે ગોરા ગાલો;		
દાઢી અને મૂંઘોએ કર તમે ઘાલો.	તુ તોં	૫
ગ્રીવા હૃદય ને હાથ પગ મોટા;		
ઉદર નખ ને કેશ નથી છોટા.	તુ તોં	૬
એ સહુ તારૂં તેમા નથી વાધો,		
પણ મુઆ પછી કરે મહુ લાવો	તુ તોં	૭
તારૂં મુખ જોતા તે પડિત કાપે;		
તને તારા કોઈ સરસ્થો ન ચાપે	તુ તોં	૮
તારૂં મુખ તારૂં નાક અને ડાઢી;		
તે તો ડાઘુ રાતકાકે અલગ વાઢી.	તુ તોં	૯
બાપુ ત્યારે તુ તો બોલ્યા વિના સૂતો;		
કયમ નવ છતો થયો હુ હુ જ્યારે હુતો.	તુ તોં	૧૦

૭ લાગે ઉપાસ ૯ ડાઘુ ઇન્-ડાઘુએ તે બાજુ અને રાતકાકે (૬-
 ૧મે) તે વાઢી નાખ્યું અથવા ડાઘુરૂપી હજમે

ગરબી ૪ થી.

તારી માત કે'લી મારો એ તો મારો,		
લોક કે'તા ખરો બાઈ તારો તારો	ટોક	૧
સત કે'તા નથી એહ અલી તારો,		
એને આવશે તે કોઈ દિન વારો	તારી૦	૨
બાપ કે'તો એ છે મારો બેટો,		
કે'તા સત કરે એને છેટો	તારી૦	૩
બેની કે'લી તે વીરો અમારો,		
સત કે'તા કે કાં જોયે ભારો	તારી૦	- ૪
બાઈડી કે'લી કે માટી એ તો મોટો,		
સત કે'તા કે કાળનો રોટો	તારી૦	૫
દોકરાં કે'તા કે મારો બાપો,		
સાધુ કે'તા કે સુતળીના પડશે કાપો	તારી૦	૬
એમ સત અજતની વઢવાડો,		
તેમા આનીને કાળ થયો આડો	તારી૦	૭
મરતા મારો કે'તા મહુ અટક્યુ,		
મહુ જોઈને ફરે જગુ ફટક્યુ	તારી૦	૮
ત્યારે મતે તે આવી દાખવિયુ,		
જ્ઞાનામૃત તે કઈ આપવિયુ	તારી૦	૯
બાપુ તોય રડવુ તે નવ કોઈએ મક્યુ,		
મ-નાની પાસે તે કોઈ નથી દુક્યુ	તારી૦	૧૦

તૃષ્ણાઅ ગ.

૦

ગરબી ૧ લી.

હુ તો આજ ભણુ હરિ કાલ ભણુ રે,		
હાલ માત હરિ ભજવાનુ નથી ગણુ રે	ટોક	૧

આજ ઉમર છે અતિ નાની રે;		
મોટપણે ભક્તિ કરીયુ છાની રે.	હું તો.	૨
ગઈ બાળવય ને આવી જવાની રે;		
ત્યારે તો થઈ ગઈ વૃત્તિ તે દિવાની રે.	હું તો.	૩
કર્યો ઇશિક ને ખેલ બહુ ખેલ્યા રે;		
ભાઈ ધણી રગ રાગમાં છડેલા રે.	હું તો.	૪
મુણ્યાં ગાન તાન આલ્યુ નહિ ભાન રે;		
કોઈકે સતે આવી શીખાવી છે સાન રે.	હું તો.	૫
ત્યારે વાવદો કર્યો તે વૃદ્ધપણકરો રે;		
સર્પ છોડી કંઈ સફળ તો ફરો રે.	હું તો.	૬
એમ કરતાં કરતાં આવ્યો છે બુદ્ધપો રે;		
ત્યારે લાખ્યા તનને તે અતિ સતાપો રે.	હું તો.	૭
છોકરાં સાંચું સંચું લઈ આવ્યાં રે;		
ડોસે ટગર ટગર કુખ ભાળ્યાં રે.	હું તો.	૮
ત્યારે સાંભર્યા રામજી રઢિયાળા રે;		
દાદો કે' અમે થાઈ મઢિયાળા રે.	હું તો.	૯
બાપુ છોકરાં કે' મૂકો તમે ટક ટક રે;		
નીરાંતની મૂકો તમે બક બક રે.	હું તો.	૧૦

ગરબી ૨ જી.

ત્યારે પળી પળના તે વાવદો કરતા રે;		
પળ પિતે ત્યારે ઘડીએ ઘૂંટ ભરતા રે.	ટક.	૧
ઘડી જાય ત્યારે પો'રના પરાણા રે;		
પો'ર વીતે ત્યારે દિવસના શાણા રે.	ત્યારે.	૨

દિવસ બપો ત્યારે શતો શખે રે;		
એમ તૃપણાનાં ચૂથણા આખે રે	ત્યારે૦	૩
આખર વખત એવે આવી લાગે રે;		
દાદાજીના તે દિવસિયા લાગે રે	ત્યારે૦	૪
સૂતા સૂતા જાગે કદી નામ રે;		
ત્યારે છોકરા તે કે'છે દધએ રામ રે	ત્યારે૦	૫
થયો સનેપાત તેથી કરે લનરી રે,		
ત્યારે શખે દાદાજી જીવ નવરી રે	ત્યારે૦	૬
એમ આખર સુધી તૃપણા તાણે રે;		
પણ મૂઠ આત્મારામને નવ માણે રે.	ત્યારે૦	૭
તૃપણા દૂટતાં દુ ખ સુખ તૂટે રે;		
પણ એ તો કયા પુણ્યથી ભાઈ છૂટે રે.	ત્યારે૦	૮
નવ સદ્ગુણુ નામ લેવું રે,		
સાજ ત્યારે તો કે' તૃપણા સોવું રે.	ત્યારે૦	૯
બાપુ થાય તૃપણાની એવી કુન્નેતી રે;		
ધીર નીરાતને જાણ્યા છે એતી રે	ત્યારે૦	૧૦

ગરબી ૩ જી.

ભાઈ તમને તક્કલર મળે ક ઇંક અન્ન રે;		
તહીં તમે દોડાવો તમારૂં મન રે	ટેક.	૧
જો કદી કોઇ આપવા પાશોર ધારે રે,		
તો તમે જાઓ પૂસ શેરની ખારે રે	ભાઈ૦	૨
કોઇ શેર આપવાનું વિચારે રે,		
તો તો તમે દશેરને મરો ભારે રે.	ભાઈ૦	૩
એક સો મળે તો માગો ગસે રે,		

આપે હજાર તો તેનું સહુ જશે રે.	ભાઈં	૪
તમને મળે કદી એક હજાર રે;		
તો તો તમે ઇચ્છો સોનવાનો પાન રે.	ભાઈં	૫
સોનું મળે તમે હીરા માગો રે;		
આપે હીરા તો મેલીથી રાગો રે.	ભાઈં	૬
એમ તૃપ્તિ તો તમારી ન વૃદ્ધે રે;		
એના ઉભરા તે કોઈથી ન ખૂટે રે.	ભાઈં	૭
અન્ન વસ્ત્ર મળે તો માગો પૈસા રે;		
મળે જૈસા તૈમા તો માગો પૈસા રે.	ભાઈં	૮
કોઈ અવતર્યો નથી એવો દાતા રે;		
તૃપ્તિઓરને ખવરાવી ખાતા રે.	ભાઈં	૯
ખાત્રુ એક તૃપ્તિને છતે ગુરૂદયા રે;		
ધીર ગાયકવાડ નામ ધરે કરે સેવા રે.	ભાઈં	૧૦

ગરબી ૪ થી.

તને કોઈ કે'તું કે ન કર્યું તૃપ્તિ રે;		
તાઈં સહુ પૂરું કરશે હરિ કૃપ્તિ રે.	ટેક.	૧
ત્યારે તુ તો તેને દતો જાણ્યો રે;		
ઘરમાં બેઠે આવી આપે મારો બાપ રે.	તને	૨
સૂતા રહો તમે તૃપ્તિના ત્યાગી રે;		
તમારો બુધ જશે સર્વે ભાગી રે.	તને	૩
તેને સવ કહે સુણુ શ્યામ રે;		
કે ઇક અમારું કહ્યું તું માન રે.	તને	૪
અદ્ય અજગર હૈમ ભાણે રે;		
વેને ખાવા નોઈએ ખાંડી લાખો રે.	તને	૫

તેનું ઉદર ભરવા તમે જાવો રે;		
તમે ચૂવા ઉઘોગી સર્પને ભાવો રે.	તને૦	૬
સિંહ શું અટયા તારી પેઠ ભટકે રે;		
એને ભસ તો ગુફામાં આવી અટકે રે.	તને૦	૭
ત્યારે તૃપ્તગણ બોલે છકી રે;		
તમારે કેમ બીખારીની ટેકે ટકી રે.	તને૦	૮
ત્યારે સત બોલ્યા મુણ મૂઠ રે;		
કોક શંકર જેવો ધની મળ્યો મૂઠ રે.	તને૦	૯
બાપુ તેથી કુબેરને સાંધ્યું કાળ રે;		
ગાયકવાડ નામ ધરી કરીએ રાજ રે.	તને૦	૧૦

વચનઅંગ.

ગરબી ૧ લી.

વચન પાળે તે તો સત જોયા;		
બીજાએ જાણો વાજ્યા તે જોયા લ જોયો. ટક.		૧
વચન સાચું તેની ખરી માનો સેવા;		
વચન સાચું તેને ગુરુજન કૈ'વા.	વચન૦	૨
વચનમાં રૂપ રંગ અને વસે શેષભા;		
વચન જતાં ગુરુજનની જાણો આભા.	વચન૦	૩
ધિ ક જેણે ગુરુ થઈ વચન ન પાડ્યાં;		
તેનાં જાણો કાળે તે મૂખ નિશ્ચે વાજ્યાં.	વચન૦	૪
વચન એ તો સર્ગુરુકેરી જોડી;		
ભૂંચો જેણે વચનની માંડગ તોડી.	વચન૦	૫
વચન ચૂક્યા તે તો જાણો વચજેલા,		
તેને ગળે કમાઈ કે કચાઈના બેળા.	વચન૦	૬

વચનકાજ હરિશ્ચંદ્ર શું શું કીધું;		
વચનકાજ પાણી ચાણીએ સિર લીધું.	વચન૦	૭
વચનકાજ પસિહ વિશ્વામિત્ર લલિયા;		
વચનકાજ એવા એવા ઘાટ ઘડિયા.	વચન૦	૮
વચન એ તો સદ્ગુરુકેરી શોભા;		
વચન પર બાપુ જેવા દંદકે ચોલ્યા.	વચન૦	૯
નોંધા બાપુએ વચનના સાચા;		
એક ધીર નીરાંત વિના સહુ કાચા.	વચન૦	૧૦

ગરબી ૨ જી.

તમે જીઓ જીઓ વચનની શોભા;		
નેણે વેણે દવ દાનવ જેવા લોલ્યા.	ટંક.	૧
એક વાણી હાડ તારાં ભજવે;		
એક વાણી તારા અરિને રંભવે.	તમે૦	૨
મૂકા ભાઈ સતની પાતો હમણા;		
થઇએ સંસારી તમથી બમણા.	તમે૦	૩
સસારોમાં જો વચનનો સાચો;		
તો તો તારો પડશે વંખારે માઝો.	તમે૦	૪
દદી ધની હોઈભાઈ તુંબ જૂઠી;		
તો તો બાણુએ રામજી તને રૂઝ્યો.	તમે૦	૫
જૂઝાને જાણ્યાં સુધાં નવ માને;		
જૂઝાને પાસે કોઈ નવ આણે.	તમે૦	૬
જો સંસારીમાં એટલું મોટું;		
તો તો અધ્યાસ રાનોની ગલીમાં કેવું ખોટું.	તમે૦	૭
ત્યાં તો જોઇએ સચાઇની એક સાદી;		

બીજી નભે નહિ વાત જેહ લખાડી.	તમે૦	૮
કરી જોને અનુભવ સાચકેરો;		
એક બે દિનમા છૂટશે ચોરાશીના ફેરો.	તમે૦	૯
આપુ ધીર ધણી એ તો એક સાચો;		
બીજો નીરાતને જોઈ આપુ રાચો.	તમે૦	૧૦

ગરબી ૩ જી.

અઁયા સત્ય વચનના મોહની જૂદી;		
જૂઠો જુએ તેને તાપે સહુ છૂંદો.	દેક.	૧
જોને અઁયા સાચાનો કેવો વિસ્વાસ;		
જોને પૂરી પડે કેવા કેવાની આશ.	અઁયા૦	૨
તને લગ્યાવવાને કહું એક;		
તું તો ધર્મ સાચાતણો વિવેક.	અઁયા૦	૩
પછે કદી જૂઠું બોલીશ કદી ઢોગી;		
તો તો તારી સાચાની સવાસે સોગી.	અઁયા૦	૪
અઁયા તારા ગુરૂ જેહ થઈ ગયા પે'લા;		
તે તો બોઁયા સત્ય થયા તેણે સહુ ઘે'લા.	અઁયા૦	૫
તેડું શબ્દ કે કર્યું તમે ખાવો;		
ટીલા તાણી તાણી સાચાને તાવો.	અઁયા૦	૬
થાવ સાચા તો મળે ઘણા લોકો;		
થઈ સાચા પછે ધન હરો રોજો.	અઁયા૦	૭
તો તો મનકું અમારું કંઈ માને;		
એટલું કરો આપી સાન ભગવાને.	અઁયા૦	૮
ભાઈ તમે ભડતો જો જો એટલું જ્યારે;		

ગુર ગુર કહી ગોદા ખાતે ત્યારે.	અલ્યા૦	૯
નવ જુઓ સાચું ચમણા માંહી;		
બાપુ તમે નવ જશો કદી ત્યાંહી.	અલ્યા૦	૧૦

ગરબી ૫ મી.

બાપુ અમે જ્ઞાનની કરી કંઈ વાતો;		
તે વાંચી કરો શુદ્ધ તમારી ભાઈજાત્યો.	ટેક.	૧
ધારો તમે સાચી તે ટેકની સગાઈ;		
તો તો તરો બાઈઅને તમે ભાઈ.	બાપુ૦	૨
માનો મિથ્યા તમે સહુ જ્યારે;		
હરિ હર કરે સા'થ તમને ત્યારે.	બાપુ૦	૩
માઝં તારં નથી મૂક્યું જ્યાં સુધી;		
બાપુ કે' નવ તરો તમે છુ'ધી.	બાપુ૦	૪
ખરા ટેકની તરવારે ભાઈ રે'શો;		
ત્યારે તમે કંઈ લીધું એમ કે'શો.	બાપુ૦	૫
અનુભવ કરી કરી અમે કહીએ;		
અમે જેવે રૂપે થઈ રહીએ.	બાપુ૦	૬
તમે સમજો તો અમે સમજાવું;		
ભક્ત થવું એમાં રૂપે ધારો ખાવું.	બાપુ૦	૭
કવિ રવિથકી ભક્ત રાજ મોટા;		
ધની કણી જણા એહથકી ખોટા.	બાપુ૦	૮
પણ હોય ભક્તરાજ જ્યારે સાચા;		
નહિ તો જણા સર્વને તેમ તેને કાચા.	બાપુ૦	૯
બાપુ નામ નીરાંતનું અમે લઈએ;		
ગુર ગુર ધીરાને તો કહીએ.	બાપુ૦	૧૦

જ્ઞાનોપદેશ.

કાણી ૧ લી.

સમજ્યા વિના સાધન રે, તેની નવ થાય ગતિ;
હરિનામ વિના રે, જે નર રહ્યા મૂઢ મતિ. ટેક. ૧
હરિનામ વાના જે જે કરવુ તે, ભાત ભાતના ક્રમ,
સદ્ગુરુ મળે તો સશય ટાળે, ભાગી જન્ય સહુ શ્રમ;
ક્રમ ગયા સહુ નાશી રે, પાથે પડે ગતિ મુક્તિ. સમજ્યાં ૨
જગ જગન કહું (તો) દાવ ઘણો એસે, લક્ષ લક્ષ જીવ મરી-જ્યાં,
એક કુળગુરુ તો આત્મા કુળે, ત્યાં સુધી કર્મ કહેવાય;
નામ ઘણું મોટું રે, આવરણ ના આવે રતિ. સમજ્યાં ૩
દમ ના ધુન્ડું ને મુખ ના રડું, સુરત નામ એક રૂપ,
નામો અનામી પોતે બન્યો છે, કોટિ પ્રહાંડનો બૂપ;
જન્ય કયાં જપીએ રે, પોતે તો બન્યો જગપતિ. સમજ્યાં ૪
સદ્ગુરુ મહિમાનો પાર ન આવે, અંતરકેરું છે મહારૂઝી,
બૂઝ હતી તે સદ્ગુરુએ ભાગી, વસ્તુ આપી છે અમૂલ્ય;
ગુરુ નીરાંત બાપુ કહે છે રે, પ્રગટ કરી ગુપ્ત હતી. સમજ્યાં ૫

કાણી ૨ ૭.

૫ છીનો ખેલ બનાવ્યો રે, એની તો કહીએ અકલ ઘણી;
સહુથી રમનાગે ન્યાગે રે, શેષભા તો એના નામતાણી. ટેક. ૧
ખરું એ પાણી ને ખોટું એ પાણી, પાણી અફીણ ને ખાંડ,
એ પાણીથી થયાં નરનારી, ને એ પાણીથી પ્રહાંડ;

૩ કુળગુરુ ઇ—ગર્વિતા કુળગુરુરૂપ જે આત્મા, તે કુળે—કુખાય
લાં સુધી કર્મ (નિબન કરનાર) કે સાથ, માટે નામ એજ ધણું મોટું છે, જેને
રતિ (ભગવત) ૫૧ આવરણ (ષટ્ટો—અંતરાય) આવડું નથી.

પાણીનુ બન્યુ મોતી રે, પાણીની બની હીરાકણી. પાણી૦ ૨
 પાણીની અમૂલ્ય કાયા બનાવી, હાડ ચામ લોહી માસ,
 પાણીના રે પથુ પક્ષી બનાવ્યા, પાહાડ પથ્થર ને ઘાસ,
 પાણીના હાથી ઘોડા રે, પાણીની સાલ પામરી બની પાણી૦ ૩
 સર્વે ધાત તો પાણીની બની છે, પાણીતાણા પચરગ,
 સહુથી ન્યારો મારો ચાઈ બિરાજે, તેને દખીને યથો છુ ડગ,
 સ ગ કીધો તેના રે, સત્તા તો આતમાની ઘણી પાણી૦ ૪
 અક્ષાશતીતે અક્ષરખત્ત નીપજાવ્યા, ને અક્ષરથી નરનાર,
 આંકારથી નાણુ ગુણુ નિખાવ્યા, એ અઢાવીશ નિરધાર,
 આગણુત્રીશમા વિધ્યુરે, ત્રીશમા બાપુ ગાય બણી. પાણી૦ ૫

કાફી ૩ ૭.

પુનમિવા તેને કહીએ રે, પુરણુ નીમ જોણુ રાખ્યો,
 હુરિ સાથે પ્રીતિ રે, અઢત પ્યાવો તેણુ ચાખ્યો. ટક. ૧
 રણુ મૂખવે તેને રણુઘેડણુ કહીએ, સદ્ગુરુ તેનુ નામ,
 મરણુ જન્મનો સગય મટાડે, તો વીશવશાએ થયુ કામ,
 આતમારામ જાણે રે, દૈતભાવ કાઢી નાખ્યો પુનમિયા૦ ૨
 ગુરુમતિ જળમા મનાવ કીડુ, સાકર માખાણુ પ્રેમ,
 સુગ્રા તુજસી વાલોને ચઢાવી, એમ રાખ્યો છે નેમ,
 ધન મળ્યુ જુનુ રે, ગુણુગાગેર દરન દાખ્યો પુનમિયા૦ ૩

દહ દારકામાં દીનોનાથ બિરાજે, હરિનામની છે છાપ,
 સદ્ગુરુ દેવે કૃપા કરી ત્યારે, ટાળ્યા ત્રિવિધીના તાપ;
 પાપ ગયું નાશી રે, ગુરુએ આપી જ્ઞાન આંખો. પુનમિયા. ૪
 સચરાચરમાં હરિ દેખાડ્યા, જેમ જળમાં સૂર,
 વા'લા વિના કોઈ કામ ના ઠાલો, જ્યાં જોડે ત્યાં ભરપૂર;
 બાપુ નામ સાચું રે, ગુરુકૃપાથી હરિ આંખો. પુનમિયા. ૫

કાફી ૪ મી.

કેવળપદ સાચું રે, પંડિત તમે ઉરમાં આણો;
 જેનાવડે બોલે રે, તેને તો તમે નવ જાણો. ૧
 ખત વાંચે તો પાર ના આવે, ને વસુલ કરે વસુલ થાય,
 કુરાન પુરાણ સૌ વાંચીને થાઈયા, પણ આત્મા સમજે તો દુઃખ જાય;
 સુખ થાય આત્મું રે, મત તમે શીદ તાણો. કેવળપદ ૨
 પિયુ પરદેશે ગયા ને મૂકી ગયા, પોતાના ઘટનો રંગ,
 મન મનારથ ત્યારે રે થાય જ્યારે, સ્વામી મળે અર્થંગ;
 આપ નવ શોધ્યું રે, તો જ્ઞાન દીવો કીધો રાણો. કેવળપદ ૩
 લાજ મૂકીને માથે છેડો રે નાખ્યો, તેને સ્વામીના નહિ પાર,
 પતિવ્રતા સ્વામીની વાતો કરે છે; ત્યારે વચ્ચળીને આવે ખાર;
 એક આંખવાળો રે, દુઃખિયો થાય કે'તાં કાણો. કેવળપદ ૪
 તાંબાના રૂપિયો કહ્યો ના આવે, ગમે તેવી પાડે છાપ,
 જહને જાયે કર જોડીને તોય, નવ મટે ત્રિવિધી તાપ;
 બાપુ નામ સાચું રે, સંત તમે સત્ય માણો. કેવળપદ ૫

કાફી ૫ મી.

નામ જોણે જાણ્યું રે, તે તો વેદ આરે બાણે;

બેઠ બેઠે બાણ્યો રે, તે તો ખરો તરત બન્ધો. ટેક ૧

ખત્રીશ આભરાણુ અંજો ધરે નારી, નાક વિના રો શણગાર,
કવિએ જો આપનું આપ નવ બાણ્યું, તે ક્યમ કરી હિરે પાગ,
સાર કયાથી મળશે રે, બાણ્યો ખરો પાણુ નવ ગાણ્યો નામ ૦ ૨
પાંઝણી નારીને સ્વખનું આપ્યું છે, પુત્ર નથી રે એની પાસ,
એમ ભજન દેખા દેખો કરે છે, તેની કિમ પૂરી થશે આશ;
કોને આપ કહેજો રે, વશ્યાએ જો પુત્ર બાણ્યો. નામ ૦ ૩

નામ ગુણ ને કપનો નાશ વળી, એથું પદ અવિનાશ,
એ એથા પદનો બેઠ બાણ્યો તેને, કહીએ હરિતણો દાસ,
નાશ કરી કરમનો રે, સંશય એક પળમાં હણ્યો. નામ ૦ ૪
ગરીબી રાખી તમે ગુરૂને સાહે, કરો રાખ્દનો તોલ,
આપણાથી જો અદકો મળે તો, તેના ધારણુ કરજો બાલ,
ગુરૂને સગ બાપુ રે, અનામી નામ પોતે બન્ધો નામ ૦ ૫

કાફી ૬ છી.

સંશય રૂપી સ્વખનુ રે, સદગુરુ વિખ વાળે;
વગળ કાહાડી નાખે રે, સોની જમ સોનું ગાળે. ટેક ૧
એક હસ્તીએ બકરી જનમી, બીજું જનમ્યુ હિટ,
હિટની ગરદન એવી લાખી, તે પો'થી ચારે ખૂટ;
ખૂટે બાધ્યુ રે'શ રે, છૂટે તો એ હિધુ વાળે. સંશય ૦ ૨
હિટ બકરીને સંચોગ થયો, તેનાં બન્ધ્યાં થયાં વીસ ને આત,
અનુભવી જન તો મગ્ન થયા છે, બીજા યુ' બાણ્યે એ વાત;

૫ અનામી—નામ રહિત પ્રાણી

૦ હસ્તી—આ ત કરણ બકરી—બુદ્ધિ હિટ—મન. ખૂટે—ધ્રોણ પદાર્થ.

બકરીએ મારગ પાડ્યો રે, રખારી વિના સહુને ખાળે. સંરાય૦ ૩
 બકરીનું જોર વાધ્યુ ત્રણ લોકમાં, જોંટની કરી નાખી બકરી,
 રાજ રંકે કોઈનું નવ આલ્યું, બકરી તો એવી વકરી;
 ભણ્યા બેઠુ ભૂલે રે, બળી મુવા એની કારે. સંરાય૦ ૪
 જોંટ બકરીને એક ચારનારો, જેને હાથ પાછું નહિ રીસ,
 જ્ઞાની જન તો મગન થયા છે, ચડે અજ્ઞાનીને રીસ;
 બાપુ નામ સાચુ રે, મરે ના કોઈ કાળે. સંરાય૦ ૫

સિદ્ધિખંડન.

કાફી ૧ લી.

ગુરુ સેવા સાચી રે, બીજી તો સહુ ખોટી વાતો;
 જેનાવડે જઈએ રાચી રે, ભૂલ્યો તે તો માર ખાતો. ટેક. ૧
 સાધન ભક્તિ સહુને મૂવાડો, જગાડો ગુરુગમ એક,
 પહેલુ ધ્યાન ધરો તમે ગુરુજીનું ઘટમાં, મૂકી બીજે સહુ ટેક,
 વિવેક રાખો એવો રે, અંધારાની ટળે રાતો. ગુરુ૦ ૨
 દેવ મૂકે. તમે દેવી મૂકો ભાઈ, વળી અથડાવું કોયે કામ,
 કથા સાંભળી કાંઈ કામ ન આવે, તેમ રાતો પીજો સુદરશ્યામ;
 કામ થાય એકે રે, બેઠે ગુરુ જ્યારે માતો. ગુરુ૦ ૩
 ગંગાજળ પીધે શુદ્ધિ ન થાયે, ન થાયે રહે રામ રામ,

૩ બચ્ચાં-પચીસ તલ, ચિત્ત અને અદ્વકાર, એ સત્તાવીશ.
 મારગ પાડ્યો—જુદિમા દેહાધ્યામ થવાથી દેહરૂપ થઈ ગઈ અને તેથી
 મુક્તિનો માર્ગ રેડીને બેસી. રખારી-સદ્ગુરુ.

૪ જોંટની બકરી કડી નાખી—મનને જુદિરૂપ કરી નાંખ્યું. મન દેવપતા
 કરે ૭ પણ તે નિશ્ચયાત્મક જુદિના અનુમોદન વિના અમલમાં આવતી નથી.
 ૫ ચારનારો—સે ૧૨-અન્નાત્મા.
 ૬ માતો—અજ્ઞાનથી પુદ.

અનેક જનમ આશુજીવું પડે પણ, સિદ્ધ ન થાવે કંઈ કામ;
 નામ જડે વહેવું રે, મૂકો જદા જાત ભાતો. ગુરૂં ૪
 યોગકળામાં ઈશ્વર નથી બેઠો, નથી પેઠો સિદ્ધિકેરી માંય,
 સિદ્ધિ જડે તેથી ઉલટો એ ભાગે, ગર્ભ વધે ઘણો ત્યાંય;
 આપુ ભૂલે સરવે રે, વાલોલિયા વ્યથે વા'તો. ગુરૂં ૫

કાફી ૨ જી.

દેવ દેવી જૂઠાં રે, એ તો અમે કહ્યું પે'લું;
 યોગવિદ્યા તેવી રે, માને તેનું મન ગેલું. દેક. ૧
 યોગવિદ્યાવાળો ઝુઝમે, તેની કરીએ હવે વાત,
 એની સિદ્ધિ અરાઠને આડી સવાડી, મારીએ ઉપરથી લાત;
 ભાત કાઢી બેઠો રે, ઠાળીએ એને સહુ છે'લું. દેવં ૨
 તેવી ભાઈ એની અરાઠ ધારણ, એ પણ જૂઠી જાણ,
 ગર્વ થવાનાં સાધન એ તો, ભોગવે તેહ અભાણ;
 માન નવ તેનું રે, હશે તો ઘટશે વે'લું. દેવં ૩
 યોગી અમે ભાઈ યોગ તો સાધ્યો, કાપું તારો સંતાપ,
 વાંઝિયાને હું ટોકશે આપું, પણ મડ કે'શે કોને આપ;
 તાપ એ તો વનના રે, લાગ્યું વને મૂઠ પેલું. દેવં ૪
 તુ કહીશ કે પરમારથ કરીએ, તોય માંહી પ્રકટશે તાપ,

છોકરું નહિ આપુ તે તો આવી વળગશે, નિરાશી દશે શાપ;
માપ જશે આપુ રે, પ્રભાનદ નહિ રેલુ. દેવ૦ ૫

કાફી ૩ જી.

ચોગવાળા જોઈએ રે, તારી અધ્યા સિદ્ધિ કેવી;
પથરની જેવી જોઈ રે, તેવી તો એ છે દેવ દેવી. ટેક. ૧
અણિમા એ તો તું પે'લી અદ્વાજો, સિદ્ધિ શાણી હર તાપ,
એ વિપે હું પૂછુ હુમણાં, દેજે તેનો તુ જખાપ;
પાપ નથી કે'જે રે, સિદ્ધિ તો અમે સેવી સેવી. ચોગવાળા૦ ૨
અધ્યા ઇશ્વરે તારો નર દહુ ઘન્યાવ્યો, તે તજ થાયે તું ગાંખ,
ચકલી થઈ એચેં પેંચે કરે, આવે બિઝાડી તો તોડે પાંખ;
રાંક ત્યારે તુ તો રે, દશા તારી ગણું કેવી. ચોગવાળા૦ ૩
સ્થૂળ દહનો સૂક્ષ્મ દહુ કરો, એ તમારી સિદ્ધિનું જોર,
મોટાના અમે નાના થઈએ, જ્યાં ત્યાં કરો એવો તમે સોર;
તોર વધે તેથી રે, મૂકો મુક્તિ લેવી દેવી. ચોગવાળા૦ ૪
લોક કે'શે ભાઈ માણસ મોટો, થઈ ગયો નરકનો જીવ,
આ નર દહુ ધરી તમે મેં બૂદ્યા, ખાંતે જોળવો શિવ;
આપુ જીવ જશે રે, થશે દશા જેવી તેવી. ચોગવાળા૦ ૫

કાફી ૪ થી.

ચોગી કહું બીજી રે, ધ્યાન દઈ સુણજો તમે;
ભરમી શોણે રામે રે, મોટમપદ શોણે ધમે. ટેક. ૧

૨ અણિમા—સદ્મરૂપ ધારણ કરવાની મિદ્ધિ. ૪ સ્થૂળ—મોટો સૂક્ષ્મ-
નનો. તોર—મદ.

૫ શિવ—કલ્યાણરૂપ આત્મા જેવી તેવી—અર્થાત્ હવડા.

૧ ભરમી—મનને ઉછાળો. અથવા ઠાક, તાપ, ભૂખ, તરસ, અને જન્મ-
મરણ, એવી સ્થૂળ દેહની છ ડમિયો ધમે—ધૂળ મેળવો.

ચોગી બીજી સિદ્ધિ તે મહિમા તારી, તેનાં કરીએ વખાણ,
સમજ આવે તુને અભાગી, કદી ઝોળખું પદ નિરવાણ;
વાણ કહું સાચી રે, બાણ મારું હૃદ ખમો. ચોગી ૨

મહિમાએ તારો મહિમા વાધે, થાવો તમે ચોગીરાજ,
પાડી હો તેના પાડા થઈ જાએ, પછે બેશોના થાવ તમે રાજ;
લાજ નવ લાગે રે, નર દહ નાખી ભમો. ચોગી ૩

કીડીના કુંજર થઈ બેસો, પછે પેસો કીચડ માંય,
રીખાઈ રીખાઈને મગે તમે ચોગી, કો કાઢનારૂં નવ ત્યાંય;

સિદ્ધિ એવી સાચી રે, ઝોળખો મૂઠ સાચો સમો. ચોગી ૪

ધીરને ભેટો જઈ સંશય નિવારે, મૂકી જેણે માથાફાડ,
નીરાંતના તો પહોંચી ગયા છે, પરથમથી ભાઈ કોડ;

બાપુ જોડ ન તેની રે, વાહોલિયાં શેણે વમો. ચોગી ૫

કાફી ૫ મી.

સુણો ધર ત્રીજું રે, યોગના તમે અધિકારી;

દુઃખડાંમાં ભીજું રે, દયા આવે અતિશે તારી. ટેક. ૧

લધિમા સિદ્ધિ ત્રીજી છે તારી, નથી અમારી એ સાર,

તાગેકાજે માથાફાડ કરું, કાંઈ સમજે તુ સાર અસાર;

ભાર રીદ વેંછે રે, ઉગરવાની નથી બારી. સુણો ૨

ભાઈ મળમજ ખાઈ કદી જુડ થયો તુ, તેનું થવાય પતંગ,

દીપ દેખી તું મરવા પડે ત્યારે, તારું બળી જાય સહુ અગ;

ભંગ થાય જુડા રે, કઈક જો તુ વિચારી. સુણો ૩

લોક કે'શે મોટો ઘેટો હતો તે, થઈ ગયો ટેટારૂં,

૨ મહિમા—મોહન કદ કરવાની સિદ્ધિનું નામ. નિરવાણ પદ—મોક્ષ પદ.

૪ સમો—મનુષ્ય દેહરૂપી. ૫ મૂકી—પડીમૂકી. વમો—વામો—વામ બારો.

૨ લધિમા—હલકુંડપ ધારણ કરવાની શક્તિ.

ચોગી ઉપરથી તુ સારો દખાઈશ, પણ જૂલીશ ભુવનનો જૂપ,
 ચૂપ રહે ચેતી રે, શીખામણ માની નારી મુણેા ૪
 ખરા થયા તેણે જોળીને મૂક્યુ, ચોગ સાધનકેર કામ,
 સાખ્યને રસ્તે ઊતરિયા સૂધા, તરી ગયા એવા તમામ,
 આપુ સત્ય કે'તે રે, આખર જશે એ પર વારી મુણેા ૫

કાણી ૬ કી.

કેવુ છે ઘર ચોથુ રે, તે તો આપુ ઉઘાડી,
 બેશે જાણ્યો પાડો ર, કે રાતે જાણી પાડી. દેક ૧
 એવો ભ્રમ ભાઈ'રે' નહિ તમને, એવી કરીશુ વાત,
 સિદ્ધિઓની અમે સહુ સમજાવુ, એક એક લઈજાત,
 ભાત ભુડી જેની રે, વીસરાવે મુક્તિ માડી. દેવુ છે ૨
 ભાઈ જૂતરૂપે તમે ભરમારો, પ્રાપ્તિનો પામી પાર,
 સર્વ પ્રાણીનુ ઇંદ્રિ દખાશે, એથી બાળે કયો સાર,
 માર જાશે જમનો રે, વાત તમે જાણ્યા ઘાડી કેવુ છે ૩
 વળી પ્રાણીઈંદ્રિના દર દખાશે, પછે તેના જેહ સબ ષ,
 અજવાણુ થઈ જશે એમ મન ધારો, હુ તો ધાડે ધારે અધ,

બધ બહુ બાઝે રે, અજ્ઞાનની જોઢો સાડી. કેવું છે. ૪
 માન ન માનો તો પૂછે શાણાને, ધીર જેવો ધનવંત,
 નીરાંત કરે સહુ નીરાંત તારી, બેઠાડે ખરો ભગવત;
 અંત થાય ચોખ્ખુ રે, બાપુ મટે આંખ બાડી. કેવું છે. ૫

કાફી ૭ મી.

પાંચમું પદ તાર રે, ખુલ્લુ કરે છે બાપુ;
 વીણી વીણી આને રે, હાથ તારે હુ આપું. ટેક. ૧
 સૂરજ જેવો આજ થયો મારે, સિદ્ધિ પ્રાકાર્ય ઉભસ,
 હવે મારે કંઈ બાકી નથી ભાઈ, જગત થયુ માર દાસ;
 પાસ રાખું તેને રે, આપે પે'લુ જેહ દાપુ. પાંચમું ૨
 યોગી પરલોકમાં તારો બાપ બિરાજે, નરકકુડમાં ના'ય,
 પ્રાકાર્યવડે તને મોહું જાણ્યો, તારો બાપ ગોદા કેવા ખાય;
 આય કેવી જોની રે, દર્શન દઈ દુ ખ કાપુ. પાંચમું ૩
 વળી આ લોકનાં છીનાળાં જાણે તું, પાંની ત્યાંની સહુ વાત,
 યોગી મોટા થઈ મનમાં ફૂલો તમે, પણ ભૂલ્યા છે જાત;
 જ્ઞાત મૂકી પે'લી રે, ભાંજ્યાં હાડ પગ આપુ. પાંચમું ૪
 એ જાણેથી અરથ જાંટલો. થયો જાણે તમે મૂઢ,
 પણ પ્રલભમાં તમે ભૂલા પડ્યા તેથી, વીસર્યા ગરડાર્ક;
 બાપુ ગૂઢ ગયુ નાસી રે, મિહિ કે'છે હું શાપુ. પાંચમું ૫

કાફી ૮ મી.

બોધ કંઈ માનો રે, ભલુ તમે મનમાં ધરો;

૪ બધ-(કર્મ વાસનાના). ૫ અંત-ચિત.

૨ પ્રાકાર્ય—જણે લોકની વાત જાણવાની શક્તિરૂપ સિદ્ધિ. ૩ આપ
 —શક્તિ. ૪ આપુ—પગ આપુ. ૫ ગૂઢ—ગૂઢ પ્રલભ.

- ચોગના ગઢ મોટો રે, ભાઈધાર બેના છરો ટેકો ૧
- છટ્ટુ પદ તમે પામીને બેઠા, થયા જોગધારી અનુપ,
અનુપમ રૂપ લાધ્યા તેથી અ-ચા, ભૂ ચો તુ તાર ૩૫,
રૂપ માહી પડિયો રે, કિતર્યો નહિ તારો બરો બોધો ૨
- જેમ બાજીગર વજ્રના બનાવે, પૂતળા તે પેરપેર,
પછી તેને થેઈ થેઈ નચાવે જોનાર આણે મે'ર,
કેર થાય રૂડો રે, આડિયાને કે'શે ચરે બોધો ૩
- તેમ અ ચા તુ સહુની માયા જાણે, આડિયો થઈ તતકાળ,
જ્ઞાનગર્ભ નવ મળે કદા તો, તને થુકી કરશે બેઠાવ,
માલ જશે મૂળગો રે, હશે ત્યારે કરશે વરો બોધો ૪
- ધ્વિર માયાની માયાફોડ માહી, મરશે તમે મતિ મૂઠ,
કામ ક્રોધ લોભ આવી વળગશે, મોહ આદિક રિપુ ગઢ,
બૂદ થઈશ કપિમા રે, બાપુ જ્ઞાન હૃદયે ભરો બોધો ૫

કાફી ૬ મી

- માનો માનો માર રે, હડયોગ મૂકી પરો,
નહિ વળે કઈ તાર રે, જાણને એ તો છૂપો ધરો ટેકો ૧
- સાતમી સિદ્ધિ મોટામા મોટી, જેનું વશિતા એવું નામ,
એ મળી તેનું તો કારણ સરી ગયું, ચોગવાળા કહેછે તમામ,
શ્યામ નથી એમા રે, વિશ્વામ સત શાણું કરો માનો ૨
- એક મહાઅજ્ઞાની દુ ખ વેઠે છે, રોગથી અપરમપાર,

૨ છટ્ટુ પદ—ઇશિત્ત સિદ્ધિરૂપ—બીજાના ઉપર સ્વામીત્વ પ્રાપ્ત કરવા
ની શક્તિરૂપ સિદ્ધિ બરો—મદ

૩ ચરો—ફરો અથવા ફરીને પૈશા મેળવો

૨ વશિતા સર્વને વશ કરવાની શક્તિરૂપ સિદ્ધિ બાપુએ તેને ઇન્દ્રિયોના
નિમ્મલ કરી વિષમથી અસંગ રહેવાની શક્તિરૂપે વર્ણી જણાવ્યું છે

સ્થામ સલૂણા શુદ્ધ શુદ્ધ બૂલી, અંતર મગદી આગી,

રિતુ વસંત ને રમવા ચાલી, જેને વચન ગણેલી વાગી;

કામણગારે કોઈ પેર દાગી.

લાલનસેં ૦ ૨

પ્રેમ ગુલાલકી ઝોરી ભરકે, ગોઝ ગોવિંદજીકે માગી,

મન્મથ પૂર્ણ કરો હે મોરારિ, નારી નાચત ફૂદત નાગી;

અનભે યદી ભય ગયો ભાગી.

લાલનસેં ૦ ૩

બાંધ પકરકે રાધે બોલી, કહાં જ્યો કાન કહોરી,

બોબલનો સ્વામી સદા નિઝાની, પામી પ્રીતે શામ સુવાગી;

જેણે એકી અવિચળ ધાગી.

લાલનસેં ૦ ૪

પદ ૩ બું.

કોઈ હરદમ હોરી મચાવે, મચાવે કોઈ હરદમ હોરી. ટેક

નાભિકમળથી સુર ચલત હે, શબ્દમે સુરતી મિલાવે,

• પસર્યું હોય તેને પાછું સકેલે, ગેમ રામ રંગ લાવે;

એણીપેર પિયુકું રીઝાવે.

કોય હરદમ ૦ ૧

૨ સલૂણા-મીઠા-રમ્ય. હે સ્થામ ! તમને જોઈને શુદ્ધ તથા શુદ્ધ હું બૂલી છું—અક્ષને વિષે એકતાનતા થવાથી બહિર્વૃત્તિ નાશ પામી છે. (એ રીતે બધે આધ્યાત્મ પરત્વે અર્થ બેસાડવો). રિતુ-ઋતુ. વચન ગણેલી- (શુર ઉપદેશરૂપી). દાગી-ડાઢ કમો-નિશાની કરી.

૩ ઝોરી-ઝોળી, ગોવિંદજીકે-ગોવિંદની પાસે મન્મથ-કામ-અક્ષા-નંદરૂપી કામના. નારી-(શુદ્ધિરૂપી). નાગી-વાસનારૂપી વસ્ત્ર વિનાની. અનભે-નિર્ભય. સુવાગી-સુદાગી

૧ હરદમ—હૃદય. નાભિકમળમાંથી સુર ચલત હે—ચાલે છે-નિકળે છે. તે શબ્દમે—તે સુરમાં સુરતી અતર્વૃત્તિ મિલાવે-મેજવે છે. પસર્યું ઈન્—પસર્યું હોય તેને પાછું સકેલે-સકેલી લઈ રેભે રેભે-તેને રામ રંગ લાવે-લગાડે છે. તાત્પર્ય કે નાભિકમળમાંથી (જે શુરનો શબ્દ નીકળે) તેમાં અતર્વૃત્તિ મેળવી (મન આદિક) જે પસરી ગયું હોય (ફેલાઈ ગયું હોય)

હદ ને બેહદ છૂટી ગઈ, અનહદ ઉઠી લે'ર બલબલ;
 ગુણ ને અવગુણ સે'ને ગળ્યા, નહિ પ્રીતિ ને વેર મહાદશાં ૪
 એવા સુખ કોઈ સન્નેગિયા માણુશે, સોળ સજ્જ શાણુગાર બલબલ,
 ભોળો ભગત કહે એવી ભક્તિ કરતા તે, પો'ચ્યા છે પરા ન પાર માં ૫

કવિત ૧ છં

ભાવ રાખ માથે ભારે ભે, ભક્તિતણો તુ છેડો ઝે',
 નિહતો નો સાઈ સાચો છે, ને આલ્ય તો અમર રે' ૧
 ને ચેત તો સુખે પાળ, જમકિ કરને પાળ વાળ્ય,
 ને સૂઈ રે' નહિ આતમરામ, બેલાઈ જશે તાર ગામ ૨
 આ કળિયુગમા લાગે બીક, તેમા રહેવું ઠીકોઠીક,
 જમકિ કરની ભારે વાત, બેળી ગે'ર ઉપજવે ઘાત ૩
 ને કોઈ નગ પગપિચે ચઢે, હૃદયેલે તો પાછા પડે,
 એ દૈત્યાનુ બળ છે બહુ, ભવસાગરમા રહ્યા છે સહુ ૪
 કોઈ કોઈ આવીને આદ્ય્યા, થયુ ધિગાણુ ધરાય,
 દૈત્ય બાળ્યા ડોલવા, તેને બરછિયુ ના માર ૫
 બાધવા હતા તે તવરિયા, શત્રુ ભાળ્યા ચાર,
 ભોળો ભગત કહે ગુરૂમતાપે, પછે વરતાણો જેનેકાર ૬

૫ મ નેગિયા-મારા સન્નેગ (સરાર) નાજા

૧ નિહતો ઈન્-તુ ભક્તિ કરતા પાછો હાલો નો (નહિ), કેમકે સાધ (પરમેશ્વર) સાચો છે આત્મા-૧ ભક્તિને માર્ગે)

૨ ને ઈન્-જો તુ સૂઈ રહે તો આતમરામ-આત્મારામને જાણે નહિ અને ન જાણે તો તાર ગરીરૂપી ગામ બેનાઈ જશે-સરીરનો નાશ થઈ જશે તેને-૭ ચેત્યા નથી તેને

૪ દૈત્ય-કામાદિ ૧ બાધવા ઈન્-ભોળો ભગત કહે છે કે ગુરૂમતાપે જેને બાધના હતા તે તવરિયા-નગે? રહી ગયા કે તણાઈ ગયા(?) અને ચાર શત્રુ-કામ, ક્રોધ, ભ્રમ, મોહ એ ચારુ બાળી ગયા પછી જેનેકાર વરતાણે - તારા

કવિત ૨ જી.

- આ કળિયુગમાં એવું થયું, માન મોટાનું ઘટી ગયું;
 મુરિનર મુનિવર ખેડા ખાય, કાપર ઉડી રણમાં જાય. ૧
- કીડી ખેડી કટકાયું કરે, બાણ લધન જુદા ફરે;
 બાણના બળિયા દીસે બહુ, તેની વાત કરે તે માને સહુ. ૨
- કામ ક્રોધ મદ મોહ ન દામ, જેસે ઠાઉકું કીધું કામ;
 હાથ ન રહે ન હડી કરે, મરતાયુ ભેલા મરે. ૩
- આર યુગમાં પોતે ફરે, ચકવે રાજ સંસારમાં કરે;
 લોહા રાજ ન ગાંને કોય, પલમાં નગરી બેલી જાય. ૪
- દશ દરવાજા હાથે દઇ, ગઢકોટમાં સૂતા જઇ;
 ભારે શેર બૂલવણી માંહી, સર્વે સસાર તો રલો ધુઆઈ. ૫
- અધા નર આફળે, જ્યાં જાય ત્યાં આડો કોટ;
 ભોળો ભગત કહે ગુરૂપતાપે, નર નીકળ્યા કોડયુમાં કોક. ૬

કવિત ૩ જી.

હેત વિના ન હાલિયે જેમ, ગોકિર ચઢિયું ગામ;

પડતો પૂરાનો પૂગશે સંતુષ્ણ લડવાને સ્થામ. ૧

૧ મોટાનું—સાક્ષ્યાદિકનુ. કાપર—શૂદ્રાદિક. ૨ કટકાયું—કરડાગીઓ. કીડી—માયારૂપી. બાણ—પંચ વિષયરૂપી જુદા—કામાદિક તેની—વિષયની.

૩ કામ ક્રોધ—કામાદિક જેવાએ ઠાઉકું (બવદારમાં ઠરેલ) કામ કીધું. હાથ ધરું—કામાદિક હાથમા રહેતા નથી તે (પણ) હડી કરે છે—ધમે છે અને મરનારની સાથે મરે છે—અર્થાત્ ફરી જન્મતાની સાથે જન્મે છે. અથવા મરનારની સાથે (જીવન-મુક્તા થનારની સાથે) મરે છે—નાશપામે છે.

૪ લોહા—ભેરાવર-કગ. રાજા—કામાદિક. ગાંને—જીતે (કામાદિકને). નમરી—દેહરૂપી. બેલી—લિખડ ફરી. ૫ દશ દરવાજા—દેહના દશ દ્વાર. ગઢકોટ—અંત કરણરૂપી. શેહેર—દેહ રૂપી.

૧ હેત ધરું—જેમ ગોકિરમાં (જુમિયામાં) હેત હણ તો ગામ ચડે

હૃદ ને બેહૃદ છૂટી ગઈ, અનહૃદ ઉઠી લે'ર બલબલઈ;
 ગુણ ને અવગુણ સે'ને ગળ્યા, નહિ પ્રીતિ ને વેર. મહાદશાં ૪
 એવાં સુખ કોઈ સન્નેગિયા માણશે, સોળ સજી શણગાર બલબલઈ;
 બોલો ભગત કહે એવી ભક્તિ કરતા તે, પો'ચ્યા છે પદ્ય ને પાર. માં ૫

કવિત ૧ છં.

ભાવ રાખ માથે ભારે બે, ભક્તિતણો તું છેડો શ્રે';
 નિહતો નો સાંધ સાચો છે, ને ચાલ્યો તો અમર રે'. ૧
 ને ચેત તો સુખે પાળ, જમકિ કરને પાછા વાળ્ય;
 ને સૂધ રે' નહિ આતમરામ, બેલાઈ જશે તારૂં ગામ. ૨
 આ કળિયુગમાં લાગે બીક, તેમાં રહેવું ઠીકોઠીક;
 જમકિ કરની ભારે વાત, બેળી શે'ર ઉપજવે ઘાત. ૩
 ને કોઈ નર પગયિયે ચઢે, હૃડશેલે તો પાછા પડે;
 એ દૈત્યોનુ બળ છે બહુ, ભવસાગરમાં રહ્યા છે સહુ. ૪
 કોઈ કોઈ આવીને આઠ્ઠાળ્યા, થયું ધિંગાણું ધરાર;
 દૈત્ય લાગ્યા ડોલવા, તેને ઘરછિયું ના માર. ૫
 બાંધવા હતા તે તલરિયા, શત્રુ ભાગ્યા ચાર;
 બોલો ભગત કહે ગુરૂપ્રતાપે, પછે વરતાણો જેજેકાર. ૬

૫ મ'ન્નેગિયા-સારા સભોગ (સરકાર)વાળા.

૧ નિહતો ઈન્-તુ ભક્તિ કરતા પાછો હલતો નો (નહિ), કેમકે સાંધ
 (પરમેશ્વર) સાચો છે. ચાલ્યા-૧ ભક્તિને માર્ગે).

૨ જો ઈન્-જો તું સૂધ રહે તો આતમરામ-આત્મારામને જાણે નહિ
 અને ન જાણે તો તારૂં શરીરરૂપી ગામ બેલાઈ જશે-શરીરનો નાશ થઈ જશે.
 તેને-જો ચેત્યા નથી તેને.

૪ દૈત્ય-કામાદિક ૫ બાંધવા ઈન્-બોલો ભગત કહે છે કે, ગુરૂપ્રતાપે જેને
 બાંધવા હતા તે તલરિયા-તલેદ રહી ગયા કે તલ્લાઈ ગયા(ઈ)અને ચાર શત્રુ-કામ,
 કેધ, ભોમ, મોહ એ પશુ ભાગી ગયા પછી જેજેકાર વરતાણો-વરતાઈ રહ્યા.

કવિત ૨ જુ.

- આ કળિયુગમાં એવું થયું, માન મોટાનું ઘટી ગયું;
સુરિનર મુનિવર જોડા ખાય, કાયર હડી રણમાં જાય. ૧
- કીડી બેડી કટકાયું કરે, બાણ લઈને જુદા દરે;
બાણના બળિયા દીસે જહુ, તેની વાત કરે તે માને મહુ. ૨
- કામ ક્રોધ મદ મોહ ને દામ, જેસે ડાહ્યું કીધું કામ;
હાથ ન રહે ને હડી કરે, મરતાયુ જોલા મરે. ૩
- ચાર યુગમાં પોતે દરે, ચક્રે રાજ સસારમાં કરે;
સોંઠા રાજ ન ગાંજે કોય, પંક્ષમાં નગરી ભેટી જાય. ૪
- દશ દરવાજા હાથે દઈ, ગઢગઢમાં સૂતા જઈ;
ભારે શોર જૂઠવાણી માંહી, સર્વે સસાર તો રહો ધુઆઈ. ૫
- અધા નર આકૃષ્ટ, જ્યાં જાય ત્યાં આડો કોટ;
• ભોજન ભગત કહે ગુરૂપતાપે, નર નીકળ્યા કોડયુમાં કોક. ૬

કવિત ૩ જુ.

દેત વિના ન હાલિયે જેમ, જોકિર ચઢિયુ ગામ;

પડતો પૂરાનો પૂગજો રાન્મુખ લડવાને સ્થામ. ૧

- ૧ મોટાનું—શાહજાદિકનું. કાયર—શૂદ્રાદિક. ૨ કટકાયું—કરગીઓ. કીડી
—માયારાપી. બાણ—પથ વિખયડપી જુદા—કામાદિક તેની—વિખયની
૩ કામ ઈ—કામાદિક જેનાએ ડાહ્યું (વ્યવહારમાં દરેલ) કામ
કીધું. હાથ ઈ—કામાદિક હાથમાં ગરેતા નથી તે (પણ) હડી કરે છે—
ધમ છે અને મગનારની સાથે મરે છે—અર્થાત્ દરી જન્મતાની સાથે જન્મે છે.
અથવા મરનારની સાથે (જીવન્મુક્ત થનારની સાથે) મરે છે—નાશપામે છે.
• ૪ સોંઠા—જેરાવર—દમ. મજા—કામાદિક ગાજે—જીરે (કામાદિકને).
નગરી—દેહરૂપી. ભેટી—જીવડ કરી. ૫ દશ દરવાજા—દેહના દશ દાર
ગઢગઢ—અંત કરણરૂપી મેહર—દેહ રૂપી.

૧ દેત ઈ—જેમ જોકિરમાં (શ્રમિયામાં) દેત દોષ તો ગામ ચડે

કાઠી ને રણુમા કોપિયા નહિ રહ્યાનુ કામ,	૧
મલ્લ હોય તો મૂક, નહિ કાયરનુ કામ	
શત્રુ હતા તે સહારિયા, ભય ભાગી ભય,	૩
ઘોડી કાપી શામની, જઈ અમરાપુર વાતુ વચાય	
રમનારા રમશે ખરી, નિત્યના ખેલ માય,	૪
ભાવ હશે તો સૌ ભાળશે, સાચાની સાખ્ય પુરાય	
જેણે બાધી નાથનુ, એ જગો જગ જાણ,	૫
જે નર ખેડા પાટિયે, ઉડયા જાય વા'ણ	
રામ આગળ રતિ જેટલો, વાતરિયે વતરાય,	૬
ટુઠો નાવે ત્રિકમા, ક્રમ કરી સાજે થાય	
શરીર જેનુ સાજુ નહિ, પૂર્ણ લાખ્યા ઘાય,	૭
એને માથે આવી બની, રહ્યો રણુ મોઝાર	

છે-જાય છે તેમ ભક્તિરૂપી રણુક્ષેત્રમા પણ હેત (પ્રેમ) નિના ન હાલીએ-
જવાતુ નથી એ લલાઇમા જે કોઈ પૂરો (સ પૂર્ણ પ્રેમ) હશે તેનો પડતો
(પડછો) પૂગશે, કેમકે સ્વામની સાથે તે લલાઇ લલનાની છે

૨ મૂક-રણુમા આગળ પગતુ મૂક ૩ શત્રુ-મમાદિ ઘોડા-
માયારૂપી ૪ રમનાગ ઈ-જે યુદ્ધમા રમનારા હશે તે ખરી (ખરેખરી
રીતે) રમશે-ખેનશે નિત્યના-અખડના સાચો-મલ્લ

૫ પાટિયે-ભક્તિરૂપી મહાણુને પાટિયે ૬ રામ ઇ-રામ આગળ
(રામની ભક્તિથી) જે પુત્ર રતિ જેટલો વાનવિય પણ વતરાયો હોય
(કપાયો હોય) તેને ઝો લાગે નહિ-તે પાડે સધાય નહિ મતનન કે રામ
ભક્તિથી ધાન થયે પુરૂષ પાડે સમારમા સધાનો નથી

૭ એને ઈ-દરિદ્રતાને માથે યુદ્ધમા મગવાની વેળા આવી બની
તેથી તે રણુમાજ રહ્યો મતનન કે ભક્તિમાથી નીચાને પાડો સ સારમા
ન ગયો

કર કાઠી કટકા કર્યા, ચણું વિના કેમ ચલાય;

બોબ્બે ભગત કહે ગુરૂપતાપે, તે નર વિમાનમાં ફુંકા જાય. ૮

કવિત ૪ થું.

હોતે ને ખીતે હાલણું, નર રહેણું હુશિયાર;

ખુલિયુંતાણા ખેલ કરવાને, ઝુંઝણું વણુ હુશિયાર. ૧

ઘેન ધારણુ ને ત્યાગણું, રહેણું એકણું ચાર;

માંડતાં પગને મોરશે, ચીર કરશે ચાર. ૨

એવિયું વાટું વસનિયું, ખેલ ખાંડાંની ધાર;

ત્યાં નરતે ને મુરતે ચાલણુ, ઘડી ન લગાડવી વાર. ૩

મોટો માર્ગ સહી કર્યો, તલખે તલખે તૈયાર;

પ પેથી પૃથવી આવી રહ્યા, આગળ પિયારનો ખાડ. ૪

ખાણુ એના નહિ પાતણા, જગો જગ જાડો;

ત્યાં મહામતિ મુઝાઇ રહ્યા, એવો અઘાટ ઘાટ આડો. ૫

ત્યાં જીવતા કેમ જઇ શકે, મુવેલ ઉડ્યા જાય;

ઝીણી રેતીમાં ગડા નહિ ભજે, રજમાં રજ સમાય. ૬

૮ કર ધ૦—કર્મદ્રિયરૂપી કર તથા ચરણના કટકા કર્યા અર્થાત્ કર્મ ધર્મ તણ દીધા અને એક બ્રહ્મમાં વૃત્તિ લીન કરી તે પુરુષો વિમાનમાં ફુંકા જાય છે—મુક્તિ પામે છે.

૨ ઘેન ધારણુ—(મોહરૂપી). મોરશે—ભાગશે. ચીર—ચીરા. અર્થાત્ ભક્તિ કરવાના ચારંભમાંજ મુમુક્ષુને પાડશે.

૪ તલખે તલખે—તલખે તલખે—તકે તકે. પપેથી—લક્ષ્મીચોરાશીરૂપી પંથમાંથી પૃથ્વીમાં (મનુષ્ય જન્મમાં) આવી રહ્યા, તો ત્યાં પણ આગળ પિયારનો (સોહનો) ખાડ છે.

૫ એના—એના. ૬ જીવતા—સંસારી. મુવેલ—મુક્ત. ગડા—ગાંગડા.

વણુ સ્વળ નરે ઉડયા જાય, એને નહિ આલનું ઐધાણ,
 ઘણુ થોડે દહાડે નર ઘરે ગયા, ઝાળખી પોતાનું પ્રાણ. ૭
 ચૌદયુ ધામ જઈ સહી કર્યું, છવને મહાસુખ યાય;
 ગ્રહી ટેક ને આસન રચ્યા, સત્યમાં તમ સમાય. ૮
 હોસેધો જેનર હાલિયા, એના મનની વૃત્તિ જોય,
 ભોળે ભગત કહે ગુરૂમતાપે, હવે કળિયુગમાં લાખે કોય. ૯

કવિત ૫ મું.

નેજે આખો જેને નામનો, હાલશે ધણી હજુર રે; .
 અભાગી સામા જઈ આફળ્યા, તનમાં વાગ્યા તૂર રે. ૧
 નર આકાર તિયા નહિ, નહિ રૂપ ને રંગ;
 નહિ પુરૂષનો ભવેશ, નહિ નારીનો સંગ. ૨
 અટકળમાં આવે નહિ, લેણુ નહિ લગાર;
 વાણીએ કેમ કરી વર્ણવુ, વાતું પરા ને પાર. ૩
 પરા ને પારથી ખીછિયે, જો સદ્ગુરૂ ભેદ બતાવે;
 સોહ જોયો તમે સુમણા, તો અગમતણી ગમ આવે. ૪

૭ વણુ સ્વળે—અહમ (અહ મર્વત્ર છે માટે એનું અમુક અર્થ છે નહિ) ધણુ થોડે દહાડે—ટૂટીને જન્મે વરે—અહધામમા પ્રાણ—મૂળરૂપ
 ૮ ચૌદયુ ધામ—ચૌદેવોકને સહી કર્યા—જ્યા આમન—પદ્મ, અસ્તિક
 વગેરે. સત્ય ઈન્—મત્ય અહમમા પ્રાણરૂપી તમ સમાઈ જાય છે.

■ જોય ઇન્—ગુરૂએ સુન્ત થઈ ગયા કે તેમના મનની વૃત્તિઓ બેળા
 નેને અનુમતિ.

૧ તેજે—નિશાન અભાગી ઇન્—અભાગી દત્તા તે પ્રેમ સુદર્શી
 સામા જઈને આફળ્યા અને તેના નીચા તૂર (રણુર્મીંગા) વાગ્યા (નોપ
 તેઓ ચેત્યા નહિ—મુક્ત થયા નહિ)

૨ તિયા (ત્યા)—અહધામમા. ૪ સુમણા—સુમનુ

કાફી ૧૯ મી

- આડબર જાઠો રે, આને તારે જો કામે,
તરડુ એક તણે રે, સાહેબના સત નામે ટેક ૧
- સતરમી સિદ્ધિ તે કહું હમાણા, અપતિદનાસા નામ,
જો જાણી તેણે સરાસ જાણ્યું, ચાગાઓ કે' યદ્ય ગયું કામ,
આમશુ જૂનો રે, દુઓ તમે ખાટે દામે આડબર ૨
- હુકમ હિઠાવે નગ પશુ પખી, એથી વધુ શુ ગુમાન,
આવી વળગી અકળામણુ જો તો, ગિયા તુ હું માન,
ગુમાન જશે છે ના રે, પો એ ના ખમરામે આડબર ૩
- ખોપદવને એ મિદ્ધિ જડી'તી, થયા વગ વાધ ને નાગ,
જ્ઞાનદેવે જ્યારે ગમ બતાવી, આવી લાગ્યા જો તો પાગ,
રાગ ગયા નાશી રે, જોળખ્યા આત્મારામે આડબર ૪
- બાપુને એમ હું પગ લાગ્યું, દુટી ગઠ નીગત નામે,
માટે કહ્યું જો લગે હૃદયમા, તો તા વેદના વામે,
બાપુ આવે કામે રે, ગુરૂને જ્યારે ગિરનામે આડબર ૫

કાફી ૨૦ મી

- જૂનો નહિ ખમમા રે, તો તો યાવ કામ ભાઈ,
નથી નાનો મોટો રે, નથી એને ભાઈબાઈ ટેક ૧
- અઢાગમી મિદ્ધિની આસ બતાવુ, યદ્ય જાઓ જેથી નિગરા,
સાપુમામાયો સાપ છૂટે જેમ, તેમ છૂટે મિદ્ધિના પાગ,
આગ વધે હિડી રે, માને તો માણો જુદુગઈ જૂસા ૨

૨ અપતિદનાસા—કરેલી આજ્ઞા ભગ ન યસાપ મિદ્ધિ ૪ ખોપ-
દે—જો ભગેતે ભ ન એ ભાગી આવી ક નો દનો

કામરૂપા સિદ્ધિ કાસ્મી બાધ, જેથી મળે ધારેકું રૂપ,
 રૂપ જોઈ મોહ સર્પને જાગે, યાચે તદાકાર તદ્રૂપ,
 બૂલે બૂપ મોઠા રે, સિદ્ધિ શુ ધારે સગાઈ. બૂચો૦
 એ સિદ્ધિ કામદેવે મેળવી, મોહિત કર્યા મરવા,
 તેની ગતિ અમે વાર્તા દેખાડુ, લખી લેજો તમે પત્ર;
 તર્ત તોડો તેને રે, જદા મનના ન્યાયી. બૂચો૦
 શકરને બોગવવા ગયા'તા, કામરૂપ સિદ્ધિએ કામ,
 બાળી ભમ્મ થયા કાણુ માહી, હારી બેઠા પડે હામ;
 બાપુ નામ સાચુ રે, બીજુ જૂકુ ચર્ચ ચર્ચ બચે૦ ૫
 પ્રલબ્ધ.

રાત દા'ડો બેડીમા રે'લુ, નીકળવાની નવ જગ,
 ઋતુ બતુ તો વરને સોપી, એ તો વપાસે લાગ,
 બાપુ નામ ભૂવાવે રે, આશાપાશ નન ખૂટે.

બેડી૦ ૫

કાફી ૨ ૭

ન છૂટે એલુ શુ છે રે, તે તો આજ નોંધએ વે'ના,

બેઠ નોંધએ એ તો રે, વિચારોએ વસ્તુ પેલા ટેક ૧

અફીણનો બધાયણી થયો, નિત્ય ખાચે વસુ અઢીભાર,

ગાળે પીએ ન ભાગ પીએ છે, એ પણ છટે નિરધાર,

વાર નવ લાગે રે, ટેકે નોંધયુ ચઢેના ન છૂટે૦ ૨

વ્યભિચારી કુકુ કર્મ મૂકે, ખાચે શિર પેજા,

ચોર ચોરતુ ચૂકે વે'લા, મહીપતનો ખાઈ માર,

એમ સહુ છૂટે રે, પણ પાશ એકે જડેના ન છૂટે૦ ૩

કુર્જાણુ જાયે સદગુણીયો, સદગુણુ કુર્જાણીયી જાય,

આશાનો પાશ અનગ નવ ધારે ખત્તા ખાતેથી ખાય,

મોટોપાશ એ તો રે, છે દહ લોઢે મઢેના ન છૂટે૦ ૪

સદગુરુ વાગ વાર સમજાને, આશા દોડો અવિચાર,

ગુરુનામવાજાને ફાદે ફસાવે, ખા'રચના જાણે વિચાર,

બાપુ પ્રેડ સાચો રે, જ્ઞાન ઘોડે ચઢેના ન છૂટે૦ ૫

(તિક મામ વગેરે) બે બેડી-ગ્રી અને વન 'શુ છે કે 'કાન્થકનસ્ત્રુણરદિ
 તસક્લજગત્ । તાસ્તુનેત્રવિસ્ત્થોદ્વત્તાત્ત પરમધર ' ॥

૨ ટેકે ૬--તે ટે મા ચઢે ॥ નોંધએ અથાત્તદ મનના નોંધએ ૩
 પણ ૬--પણ તે સર્વને ગોક પાશથી જડેલા છે તેથી તે છટે છે

૫ ખા'રચના ૬--ખા'રના-વ્યવહાર માર્ગના વિચાર જાણવે બાપુ ૬--
 બાપુ મહે છે કે જે જ્ઞાનરૂપી ઘોડે ચઢેના (તે પગ નાગ થયેના) દરો તેમનો
 ડોડ સાચો યશે

કાશી ૩ જી.

જુઓ ઝાડ એક ઉચ્ચ રે, કૃષ્ણ તેનાં લેજે ફોડી;
 જળવજ્રે જુગતે રે, ત્રાજવામાં લેજે તોડી. ટેક. ૧
 બ્રહ્મરૂપ એક વૃક્ષ જની ગયો, તેના મૂળ પ્રકૃતિ પુર્ય,
 પ્રકૃતિએ બે બાળક જન્મ્યા, જેને વળગ્યા તે થયા મૂર્ખ;
 એવા બે બેટા રે, જન્મી જાણો ભાયડોંળી. જુઓ ૦ ૨
 એકનુ નામ તો તત્ત્વ મોટું, બીજાનુ ભાઈ અહકાર,
 એ અહકારને ત્રણ છોકરા હુઆ, તેનાં નામ કહું નિરધાર;
 કાન દઈ મુલુજે રે, ઝટ ઝટ નાખુ બોડી. જુઓ ૦ ૩
 સત્ત્વ રજ અને તમ નામ તેનાં, કહું તેનો પરિવાર,
 તમે મોટાં જૂત નિપાયા, વિદ્યાદિ અવિધાર;
 રજે દશ ઈંદ્રિ રે, બનાવી છાડી છોડી. જુઓ ૦ ૪

૨ પ્રકૃતિ-અનાદિ માયા. પુર્ય (પુરુષ)-વેતત્ત્વ. ૩ તત્ત્વ મોટું—
 મહત્ત્વ. વૈતત્ત્વ જે સર્વત્ર વ્યાપ્ત છે તેમા સ્વમાનના યોગથી (સ્વામાનિક
 રીતે) ઉપજેયુ એ અવ્યક્ત તત્ત્વ એ તત્ત્વ ઉત્પત્તિમાત્રનું મોટું બીજ
 જૂત છે માટે એને મહત્ત્વ કહે છે અદકાર—અમુક પદાર્થમાં તાદાત્મ્યપાત્રા-
 નું અભિગાન (એ અદકાર તત્ત્વની ઉત્પત્તિ બાપુ પ્રકૃતિથી થયેલી કહે છે
 પણ બીજા દેવતાકે તત્ત્વવેત્તાઓ મહત્ત્વથી કહે છે. અર્થાત્ મહત્ત્વ જે છે
 અવ્યક્ત હતુ તે લગાડેક વ્યક્ત થયુ તેનું નામજ અદકાર)

સત્વમાંથી મન આદિક જાણે, તેના દેવતાણે વિસ્તાર,
એ ભ્રમજાળ છે મૃજાજાળ જેવું, શુદ્ધ ખલે વૃક્ષને કરીએ ખુવાર;
ખાવાં જોઈએ તે ઉછેરે રે, ખાપુ વૃક્ષ મન ડોલી. ગુરુ ૦ ૫

કાફી ૪ થી.

ગુરુ તમે કો'ંછો રે, જલ તારી પામે વશ્યો;
મને નૃપ દીસે રે, કયા રસે એ તો રશ્યો. ટેક. ૧

માથું જલ કે જલમાં માથું, જલ આખમાં કે આંખ જલ,
નાકમાં એ વગિચો કે મુખમાં, એ વિષે યાય મુને ભ્રમ;
સંશે નિવારો રે, ભ્રમમાંથી જાડ ખમ્યો. ગુરુ ૦ ૨

હાથમાં કે પગમાં ગુરુ, હૃદય કે છાતી માય,
પગમાં હોય તો પછું નહિ વે'લો, જલ ખેઠા છે કયાંય;
વદા ગુરુ મોટા રે, શિષ્ય ન્યારે કમાણી કર્યો. ગુરુ ૦ ૩

ગુરુ કે' તમે સિલ્લે સાંભળો, આંમળો કાઢી આન,
એક અવયવે નવ વા'લો બિરાજે, પાણી પે'લી બાંધું પાન;
દૃઢ હોય ધ્યાને રે, નથી એ તો જશ્યો તશ્યો. ગુરુ ૦ ૪

જેટલા ધ્યાને ધરીને જાણો, તેટલો પાસે જોડ,
રૂપ રંગ વિનાનો તદ્દપ થારો, ન્યારે ધ્યાનનો ચઢરો મેહ;
ખાપુ મહુ રૂપે રે, જોશો જગદીશ જગો. ગુરુ ૦ ૫

કાશી ૫ મી.

જ્ઞાનીઓ બતાવુ રે, બધું સુક્તિ આત્મા દેવો;
 આંખ મીચી ઉઘાડો રે, દઢતા ધરો તો સેવો. ટેક. ૧
 સૂક્ષ્મ બુદ્ધિ હોય તો સમજશે, નહિ તો કરશે ન માથાફટ,
 સે'લું' અટ તો અમો બતાવુ, પીઓ અમૃતનો છે ઘૂટ;
 ખુંટ મારી જોણુ રે, કહુ બ્રહ્મ જેવો તેવો. જ્ઞાનીઓ ૨
 ચૈતન્યમા દૃશ્ય કલ્પવુ જાણે, બધતાણુ એ મૂળ,
 ચૈતન્યમાથી કલ્પના ફૂટવી, સુક્તિ જાણો સમૂળ;
 દૃશ્ય વગરનુ ચૈતન્ય રે, આત્મારામ રૂપ સેવો. જ્ઞાનીઓ ૩
 નણુ લીટીમા ત્રિભુવન સમાયુ, બ્રહ્મ વિધાનો બોર,
 આહા જોણો કરી અક્ષણો, જીવો નથી એ સોર;
 ખરી છે એ વિધા રે, ચિત્તમાં રૂડી સેવો. જ્ઞાનીઓ ૪
 મહાશ્રમપડે અમો સમજ્યા છુ, તે દષ્ટાકર્ષુ પગમાંય,
 ન સમજાય તો પૂછો આત્મીને, આંતરે નથી કાંઈ આ'ય;
 જોખું' અટ કેવું' રે, જાણુ બ્રહ્મ એક દેવો. જ્ઞાનીઓ ૫

કાશી ૬ ઠી.

ઘડે ભયું પાણી રે, મુરજ માંહી આવી પડ્યો;
 ઘટાકાશ ભાગ્યુ રે, ભાગ્યો તેની માથે લડ્યો. ટેક. ૧
 ઘડામાં માગે મુરજ હોતો તે, ભાગી નાખ્યો અલ્યા બૂર,
 ઘટો ગયો તેની ચિંતા નથી ભાઈ, (પાણુ) નારી ગયો મારો મૂર;
 એને કાંઈ દષ્ટુ રે, જુક્તિએ ગેમાં જડ્યો. ઘટે ૨
 એવે એક આ ઠી રે' ગમોછ સુઆ, તેનો છવ ક્યમે નવ જાય, •

અતિ ઘણા દુઃખિયા થયા, કોઈએ કરી નહિ મા'ય;
 દ્રવ્યકાળે બાળ્યા રે, જીવતા ચિતા માંહી પડ્યા. ઘટે ૩
 હોગી ગુરુ કે' એના આત્મા બાળ્યો ભાઈ, જીવતાં મુઝ્યો અજાણ,
 જ્ઞાનીને ગુણી હૃદે બિચ લાગ્યું, અજ્ઞાનીનું કંકુ બાણ;
 ઘટમાં બાળ્યો સર-ર રે, બીજે તેવો ઘટે તડ્યો. ઘટે ૪
 જ્ઞાની કે' સૂર્ય ન આવે બચે, લાગ્યો એ તો ભ્રમ ફોક,
 મરે ન અનુરે આત્મા અધ્યા, સીદ હસાવે છે લોક;
 ગોક માનો માફ રે, બાપુ બીજે પાલો સડ્યો. ઘટે ૫

કાકી ૭ મી.

કડાણુ કામ કે'તાં રે, તુને સાવચેત કરિયે,
 મશે જશે ભાગો રે, પછે ઠરો નહિ જરિયે ટક. ૧
 ચકલી સમુદ્ર તરવા ધારે, એ તે બને કેઈ પેર,
 બેનાં પક્ષીથી તરાય એ તો, તરે ધણીની મેંર;
 સાગર તરવો સાચો રે, નામ સુણી મન ડરિયે. કડાણુ ૨
 ચકલીને તો ઠર લાગે, અમે સમુદ્ર કેઈ પેર તરિયે,
 પાણુ ગરડને અધ્યા ભય છે તેના, તન મન માહિ જરિયે ?
 નથી તેનું કારણુ રે, વધાર્યું બળ હરિયે. કડાણુ ૩
 તેમ સસાર સાગર ગૂઢને મોટો, જ્ઞાનીને મન છે ખાડ,
 ગુરુકૃપા નવ હોય તો જ્ઞાન, આગરમાં ખડક રૂપિયા પા'ડ;
 આડ બીજી મોટી રે, તરિને ગુરુને વરિયે. કડાણુ ૪
 એ માયર જે કોઈક તરેલા, તેનાં કહું એધાણુ,
 ચિત રાખીને મુણુગો વગે તો, જાણે પદ નિરવાણુ;
 બાપુ મત્ય બેસે રે, સગવ્યા નવ મરિયે કડાણુ ૫

૫ બીજે—આ નિવાય બીજે કપદેગ તે મરેલા પાવા જેવા બાળનાં

૫ ખડક રૂપિયા પા'ડ—ખડકરૂપી પાહાડ. ૫ સરાવ્યા—અમેઢ્યા

કાદી ૮મી.

જુઓ તમે જ્ઞાની રે, અમો ઝોળખાવી દઇએ;
 થતા નવ માની રે, પિયાતો આ પછીએ. ટેક. ૧

સંસારરૂપી નાટક ઉભો, આવે વિધ વિઃ વેધ,
 તારક હારક જગત નેમાં, જની આવે ઝેશા ઝેશ;
 જોનાર તોહ જુવે રે, જ્ઞાની કેવા કહીએ જુઓં ૨

સ્વસ્તરૂપભૂતચૈતન્ય માત્રે, પાસ વશ્યા શુર દેવો,
 દહાતીત થયેલા એ તો, તદ્દ કરી અહ મેનો,
 ટેવો સુણો તેની રે, મારગ મોટે વહીએ. જુઓં ૩

મારણ મોહન વશિકર્ણ જાણે, લાવે તેના રૂઝ ભેખ,
 જ્ઞાની દૂરથી સર્ન નિહાળે, એક જગાવી અત્રેખ;
 દેહ જુવે દૂરથી રે, આપણ પાસે રહીએ. જુઓં ૪

દુઃખ થાય તો તેના ધર્મ જાણે, સુખ થાય તો નવ કાંઈ,
 ભટકી ભટકી તમે મથી મરો પાણ, જડશે એવા નહિ સાંઈ;
 જ્ઞાન અર્ક ઉગે રે, આપુ બા'ર નવ જઈએ. જુઓં ૫

કાદી ૯ મી.

નથી સગા જાણજે રે, આત્માને કોઈએ;
 મુખ દુઃખ દદ એ તો રે, ઉપરથી જોઈએ. ટેક. ૧

૨ નાટક ઉભો—નાટકનો ખેવ ઊભો કર્યો છે ૩ દેહાતીત—દેહ ધારણ કરવાની ઉપાધિથી નિમૂકત થયેલા

૪ અત્રેખ જગાવીને—આત્મસ્વરૂપમાં મગ્ન રહીને. દેહ ઈં—જ્ઞાનીઓ પોતાના દેહને પોતાથી નિરાગો જુએ છે અને આપણે પાસે રહીએ છીએ—જુદો જોના નથી.

૫ તેના—દેહાદિકના નવ જાઈ—તેની કાઈ નેમને દંડાર નથી. બા'ર—ખીછ જોએ (સોધનામાટે).

૧ દંડ—જોડ.

ગાડી કરી તમે બેસવામાટે, રાખ્યા ચોધરી ચાર,
દોડાવતાં ગાડી ગઈ ભાગી, કડકા થઈ ગયા બાર;
ચોધરીને મૃતું રે, રડવું આવે કે રોઈએ. નથી. ૨

મન મસ્તાનુ થઈ જાય ભાઈ, વસ્તુને શો મંબધ,
ઘોડે ચઢશે ન પડશે પાછુ, અદ્વિતીયે ભીતે અધ;
વસ્તુ એ તો ન્યારી રે, ખાટ તેની જાણે. નથી. ૩

ઘોડા કહે ન ધુધવે પાણી, સાગરને શુ હોય,
તેવા ઉપર તો થાય તરંગો, સાગરને મન નહિ સોય;
પૂર્ણ એ તો પૂરો રે, તાલમેલના દોષએ. નથી. ૪

છાકડું માકડું કે પખીડું, માણુમનુ સગુ થાય ?
તેમ વિપયાદિક તો જાણો તમે, જીવના કઈ ન લેવાય;
અક્ષગ મારો વા'લો રે, ધિરાજે ખરી સોઈએ. નથી. ૫

કાફી ૧૦ મી.

સગપણ બતાવું રે, દહને આત્માતણું,
વિચારો મનથી રે, સમજી તમે ઘણું ઘણું. ૬ ૧

મગેવર માહે કમળ ઊગે, ખીચે હજાર પાખડી માહી,
રંગ ખેર ગની ભાત દેખાડે, જોનાગને જાહી,
રીઝે જોઈલોડો રે, સગપણ મારું બન્યું. મગપણ. ૨

ઉદર માંહીથી ઉપજવ્યું, નાનું મોટું કર્યું મારું,
સૂતાડું ઉડાડું જોગે. સાચવ્યું વારવાર;
તોડયું આની હાથી રે, સગપણ ગણ્યું ના ગણ્યું. મગપણ. ૩

જોવા માત્રથી મગપણ દીગે, જોનારાની આખ,

ઉનાપાણીમાં અંપલાઈ જાણી, મરે કોણ રહે માંખ;
 તેણું આવે રહ્યું રે, કમળસર સગપણું. સગપણું ૪
 તેણું છવ શરીર ધરે છે, વળી તે સાથે સગાઈ,
 જમથી ભાસે જુદાઈ છે નહિ, જાણો જૂદા જુદાઈ;
 અલગ વસે દેથી રે. પાણીએ કેમ પાણુ. સગપણું ૫

કાફી ૧૧ મી.

ભાણો તમે જોઈ રે, સત્ર કે અસત્ર હશે;
 બતાવો સોઈ રે, જ્ઞાન કે ઈક હૃદ વસે. દેક. ૧
 ચાટણું લઈ તમે પ્રતિજિ બ જુઓ, ખટું કે ખોટું જોઈ,
 તરંગમાં અથા તેહ દખાશે, પાણી તેલ ધીમાં જોઈ;
 ખટું કે ખોટું રે, કવિઓ કહો નવે રસો. ભાણો ૨
 જો ન સમજાય તો હું સમજાવું, ન લાગે કંઈ વાર,
 અનિર્ણયનીય જાણી રે'ણું, કશો કરવો ન ઉચ્ચાર;
 સાચુ છે અમારૂં રે, મોતુ જાણો કસાણી કરો. ભાણો ૩
 તેમ પરમાત્મામાં જાણો, શરીરનોજ સંબંધ,
 સાચો તથી જૂદો નથી, જેમ બેલ ન બેલના કથ;

૫ તેણું ઈ—જેમ સમેવર કમળને ધારણ કરેછે પણ દાથી તેને સૂંટી નાખે તો તેનો તેને ખંડ નથી તેમ ચિત્તવ્યથી સદાચરમાં દેહરથી કમળો ખીતે છે તે તેને કાળરથી દાથી સૂંટી લે છે તથાપિ ચિત્તવ્યને તેનો શોક નથી.

૩ અનિર્ણયનીય—જેને ખટું જોઈતામાં ન આવે એવું. પ્રતિજિબ પરતુ સ્વરૂપે દાથ લાગતુ નથી માટે તે ખટું કે સત્ર નથી અને તે જિંજના જોડું થઈ કહે છે માટે તે ખોટું કે અસત્ર નથી. એ રીતે સત્ર અને અસત્રની વિવક્ષણ દેવાથી તે અનિર્ણયનીય છે. એ રીતે ગાથાને લાગુ પાડ્યું. કસાણી —કમોડી.

એ તો વાત એવી રે, જાણે બેઠ આવો ખસે. ભાખો ૦ ૪
 સાચુ નથી જૂઠું નથી, એ માનવાની મરજદ,
 હૃદ બેહદની વાતો જાણે, તો તો છૂટી જાયે વાદ,
 નહિ તો રે' ઉભો રે, શ્વાન જ્યમ પડશે ભસે ભાખો ૦ ૫

કાફી ૧૨ મી.

જળમાં અલ્યા જ ને રે, શું શું તાણાઈ આવે;
 પથ્થર લાવે તાણી રે, કાઠ નવ કૂટો કા'વે. ટેક. ૧
 વા'ણમાં ખેશીને આવે જાવે, લોક તો અપરમપાર,
 ખૂડી જાયે તો જાય જનમમા, જળને સ્નાન સૂતક છે સાર ?
 નથી એને કાંઈ રે, આવો જાવો જ ને કા'વે. જળમાં ૦ ૨
 જાણો તેમ પમજૂતનું પૂતણું, આવ્યું આત્મા સાથ,
 ખૂડે કે તરે એને શું લાગે, અજગો બિરાજે નાથ;
 બાધે ન જાણે રે, દહ મૂકી જ ને રાવે જળમાં ૦ ૩
 એને કુખ નહિ ને સુખ નહિ, અવિચળ આપે એક,
 અખડિત મારે વા'લો બિરાજે, ખરી રાખી જોણે ટેક;
 વિવેક વિચારો રે, તણ જોખી જ ને મા'વે જળમાં ૦ ૪

૪ આવો ખસે—ભાખો વિચાર કરે ૫ સાચુ ઈ—આ માચુ
 નથી અને આ જૂઠું નથી એ તો માનવાની મરજદ (મીમા) છે.
 આપણે સુધી આ માચુ છે અને આપણે સુધી આ જૂઠું છે, એ માનવા
 માન છે હૃદ બેહદની—વિચારી અને તેની પેલી પાગની. શ્વાન ઈ—શ્વાન
 જેમ પડ્યો સામગ્રીને બંધે છે તેમ અજાની પણ ગિથ્યા વસ્તુ ઉપર વાદ વિવા-
 દ કર્યા કરશે.

૩ રાવે—ગણાવે. ૪ મા'વે—કૃષ્ણે આત્મારૂપ રૂપે દેહરૂપી જોખી તણ
 છે તે શું જો

એવી જૂદાઇ છે આત્માની સંગે, સમજે તો થાય સગાઇ,
મિથ્યા છે ખરું એહ ભાઇ પણ, જાણ્યે એસો તમે ના'ઇ;
મુખ તેથી યારો રે, બાજરો ખલ લા'વે. જળમાં. ૫

કાંડી ૧૩ મી.

જૂદું નથી કોઇ રે, સત્તા એક પ્રલની ભગ્ની;
ખરું કંઈ તેને રે, સુણુને સહુ વળી વગી. ઈક. ૧
તરંગો તજે ઉપર થાય પણ, એનું તપાસો મૂળ,
જળની સત્તાએ એ તો ઝડુમે, જેમ મુઝે અનુકૂળ;
સત્તા એક જળની રે, જોરમાં ઝાઝી મળી. જૂદું. ૨
તેમ આત્માની સગાઇથી કાંઈ નથી અજગું, ચિત્ત આદિક ચાર,
પદાર્થ સર્વ માંહે છે સત્તા, આત્માની અવિધાર;
સાર એ સમજે રે, પ્રલસાં જશે ભગી. " ૩
જેમ સાયરનું જળ તરંગમાં તે, ખાડમાં તેનું તેજ,
ચલન વલનની એજ ચપળતા, સાચું નહિ કાંઈ હેજ;
તેણું કહું બીજું રે, સશય જશે ટળી. " ૪
મનુષ્યાદિકમાં ચપળતા જોઇ, આત્મા દરે તેવે રૂપ,
પત્યરમાં ચપળતા નહિ ત્યાં, તેવો દરેયો અનુપ;
પત્યરમાં જે વસિયો રે, બાપુ તુલમાં તેહ બળી. " ૫

કાંડી ૧૪ મી.

જૂદું નથી કે'ની રે, હવ તે તો સભરે ભયો;

૫ જાણ્યે છું—મિથ્યાને મિથ્યા જાણવાથી તમે નાદાઇ એમો—તેની આશા તજીને નિર્વૃત્તિ પામી એમો.

૧ સત્તા—દોષાપાત્ર (existence). ૪ દેશ—તત્વ. બીજું—બીજું બધું

નિશ્ચે થયો મનનો રે, ત્યારે તુ તો આપે તયો. ટેક. ૧

પા'ડ માંહી છવ છે ને ઝાડ માંહી છવ છે, લાકડે વશો ભગવાન,
જે રૂપે એ તુજમાં બિરાજે, તે રૂપે ભીને વાન;

રૂપ તહિ બીજું રે, સમજ્યો તેના અરથ સર્વો જુદુ ૦ ૨

અથાવર જો જો તુ તો તપાસી, દેરી તને દીનોનાથ,

જગમમાં પણ જપડો તેવડો, તદ્દરે આવે એ તો હાથ;

આત્માવત સર્વે રે, કેવો એણે ખેલ કર્યો " ૩

ઘોટલુ સમજે જેહ જોગીજન, જોગી સમજે થાય જૂપ,

જો ગિધ્ધાનથી સમાન દહિ, થતા જને તદ્દપ,

અસૌકિક બારો રે, રખે તુ બાથે ડર્યા " ૪

અજ્ઞાન છે આત્માનું કદ્યુ, મોટો છે આત્મારૂપ,

જોમ સહુ જોતા આત્મારૂપે, જેમ ઉદયતી ને ધૂપ;

ચૂપ થઈ રે'ણુ રે, બાપુએ તો આત્મા હયો. " ૫

કાફી ૧૫ મી.

ભેદ બતાવું રે, પે'લો હું તો છવતણો;

સમજને લેજે રે, તેથી પાર શિવતણો. ટેક. ૧

શિવ પ્રતિબિંબથી અજ્ઞાન અશ શોભે, તે તો છવ કે'વાય,

તે છવ બધાંયો દહ પિન્દમાં, અજ્ઞાન જેની રોવાય;

ધારે પ્રાણુ તેથી રે, છવ મોટો એજ બન્યો. ભેદ ૦ ૨

અહકારની એ 'પાગણ' પાગે, ત્યારે કે'વાયે હું,
નિશ્ચય કરે તો બુદ્ધિ કે'વાયે, હું'પદમા હું તું,
સકલપે મનકું રે, તારો જીવ અમે ગણ્યો

ભેદ૦ ૩

કલ્પનાથી અજીવ નીપાવે, પ્રકૃતિ પડિયુ નામ,
મોહવડે બધાંયો માટે, દહ રૂપિયુ એ ગામ,
અજ્ઞાને જડ જાણો રે, ચૈતન્ય ચેતન શણ્યો

ભેદ૦ ૪

એ રીતે અજ્ઞાન ન ચૈતન્યકાંતિ, મળ્યે કે'વાયે જીવ,
મન મતિના નામ એજ ગણાવે, ન્યારો છે ભાઈ ગિવ,
બાપુ વાત કોડી રે, જાણી ગુરૂ પાસે લણ્યો

ભેદ૦ ૫

કાદી ૧૬ મી.

સસારનું કારણ ક્રિયુ રે, તે તો આજ દાખુ તને,
ગુરૂએ સમજાવ્યું રે, જેણે તેણે ભાઈ મને

ટેક. ૧

કારણ સસારનું જીવને માનો, સમજી સારી પેડ,
અથવા તો ભાઈ ચિત્તને માનો, બીજાને વળગી વેડ,
આવો તપાસુ રે, તમે ભાઈ માગી કને સસારનું ૦
દહ અન્યા એ તો હલકામા દવડો, મુગો કંટે સતનોક,

૨

જ્યાંય છે તથાપિ મિબમૂલ સૂચ તો તેથી અનગન છે તેમ પરમાત્માદીપી
મિબ અજ્ઞાન અશરૂપ અવિદ્યામા પ્રતિમિમિત થયો છે એ પ્રતિબિબને
જીવ હે છે

૩ સકલ પે ઇન્દ્રિયના રે તે મન હેનાય ૪ પ્રકૃતિ ઈન્દ્રિય મનના-
રૂપના રીતે અજીવ પદાર્થને ઉત્પન્ન રે છે માટે તેને પ્રકૃતિ કરીને રૂપ
છે રાગ્યો-મામ યો

૫ અગાધ પોતાનું ગુણ નથી નેને પોતાનું ગુણ માનના-પ
બુદ્ધિ કોડી-મક્ષમ

એને કોઈ ન કારણુ ધારે, ધારે તો ધારણું ફેક;
 એણે શું કીધું છે રે, આવીયો ને નિધને. સંસારનું ૦ ૩
 આત્મા તો અવિનાશી અખંડિત, સંસારી ન કે'વાય,
 હોંચકા ખાતો જ છે કારણુ, બોલ્યા વિના ન રે'વાય;
 માનો મારું સાચું રે, લોભ નહિ તને ધને. સંસારનું ૦ ૪
 એ કારણુ રૂપનો નાશ નથી, જડ દેહ ગયે જીવ જાય,
 ખીન્ત માંહી જઈ એસે એ તો, જેમ ઘડા પાણીનું થાય;
 બાપુ ખરી વાતો રે, સમજાયે નહિ જ્ઞાન વને. સંસારનું ૦ ૫

કાફી ૧૭ મી.

બ્રમજળ ભાગો રે, તો તો ખાગો ભુક્તિને;
 બ્રમ કાઢી નાખો રે, જણાવું ભુક્તિને. ટેક. ૧
 ઊંઘાડિયું એક હાથમાં લેઈ, ફરવે બાળ અપાર,
 અગ્નિચક્ર નહિ પણ ચક્ર દેખાશે, મિથ્યા એ વિચાર;
 બ્રમ છે એવો રે, ભજો નવ ભુક્તિને. બ્રમજળ ૦ ૨

૩ કારણુ—(સંસારનું). આવીયો છું—જે નિધને (મૃત્યુમાં)
 આવ્યો છે—જેનું મૃત્યુ થાય છે તેને સંસારનું કારણુ કોણુ ધારે?

૪ હોંચકા ખાતો—એક દેહમાથી ખીન્ન દેહમાં જતો. લોભ છું—ગને
 કાંઈ તન કે ધનમાં લોભ નથી

તેમ ચિત્ત તારૂં નો ભ્રમમાં પડ્યું તો, તેની ન કરવી વાત,
ખરા ખોટાની એહ ભૂલવશે, જાત અને વળી ભાત;
સમજો શાણા રે, તજો એવી રૂઝિને. ભ્રમજનન૦ ૩

ખોટું જગત તે ખરું કરી કે'શે, ચિત્તભ્રમનું એ કામ,
શાણા સમજીને અટકાવે, ભૂલાવે પરમધામ;
નામ જાણ નાશી રે, જોઈ ચિત્ત સુકિતને. ભ્રમજનન૦ ૪
જોઈ મમજ્યો તેને ભ્રમ ભાજ્યો, બીજાને જાણ્યો અધાર.
કોને પડી તે સમજાવે તેને, ખરું કહે નિરધાર;
બાપુ હોય પુણ્યે રે, પામે વય પુઝિને. ભ્રમજનન૦ ૫

કાફી ૧૮ મી.

૩ ધો ખાણુ દાખુ રે, પગથિયે પેલે ચઢો;
કામ થાય બાપુ રે, પડરિયુ સાથે લઢો. ટેક. ૧
ખોલવું તો બાઈ લાગે સૌલુ, કરવું કઠણ છે કામ,
અનુભવેલું અમો બતાવું, રીઝશે આત્મારામ;
કામ થાશે તારૂં રે, જડુનાથ જાણે જડયો. ૩ ધો ૦ ૨

૩ રૂઝિ—મન ૪ શાણા ઇ—જો પરમધામને ભૂલાવે એવો
ચિત્તનો ભ્રમ છે તેને શાણા પુરૂષો સમજીને અટકાવે છે. ચિત્ત ઇ—ચિત્તની
સુકિત (ચૂકવાપણા)ને જોઈને નામ (મત નામ—જલ) નાશી જાય છે.

૫ બીજાને—જોઈ ન મમજ્યો તેને કોને ઇ—જોઈને એવો ભ્રમ થયો છે
તેની ખીડા કોને પડી છે કે તેને સમજાવે અને તેને નિરધારીને ખરું કહે? વય
પુઝિતને ઇ—પુષ્ટતાપને પામે ત્યારે પૂરના પુણ્યે કરીને તે દોષ—સ તસમા
નમથી ઝાનોપદેશ દોષ

૧ પાળી કલા પ્રમાણે તત્ત્વ વિવેક થયા પછી આત્માનો અનુભવ કર-
વાનો માર્ગ બતાવવાનો ઉપક્રમ કરે છે ૩ ધો ઇ—સ્પષ્ટ છે ૩ ધો—સેકો. પ્રાણુ
—પ્રાણ વ.યુ—શામોર્ધ્વમ.

૨ ખોલવું ઇ—કામાદિક તજીને પ્રાણુભામ કરો, એ આત્માનુભવનું

નજરથી લઈને બાર આંગળ લગી, નીચેનું ને આકાશ,
જેહુ નિર્મળ અતિશે સારું, રોક્ય ચશુની દૃષ્ટિ ખાસ;
મન માંહી રોકો રે, જોઈએ ન કાંઈ જડો. ૩ ધો. ૩

એમ આંખ અને મન રોકી જોજે, ઘડીભર તું નિરધાર,
ચલન વલન એ જૂલશે ત્યારે, પ્રાણ તારો અવિધાર;
સત્ત્રનો સાખી રે, સામે આવી અડ્યો. ૩ ધો. ૪

એ રીતે તો પ્રાણ રૂધાએ, દખાડ્યું દૃષ્ટાંત,
કરી જોશો ત્યારે તો સમજશો, ખરું જેહુ સિદ્ધાંત;
બાપુ નામ સાચુ રે, બીજા સહુ જૂઠા સડો. ૩ ધો. ૫

કાફી ૧૯ મી.

હૃદય સમજાવુ રે, મુણે જો તુ મારું;
જેદ બતાવુ રે, જાણે સારું સારું. ટેક. ૧
તારા દહને તુંજ ભરી જો, થાશે વેત્તે સાત,

પેહેલું પગધિયું છે એમ બધાય કહે છે પણ તે કેમ થાય તે અમે બતાવીએ
હીએ. જાદુનાથ—આત્મારૂપી જગવાન.

૩ તે પ્રકાર બતાવે છે નજર ઈન્-ને-ની બાર આંગળ નીચે હૃદયા-
કાશ જો, અને માંહીથી (અદરથી) મનને રોક—મનની વૃત્તિઓ બીજે
ન જવા દેતાં હૃદયાકાશમાજ સ્થિર કર. એને રોકવાને કાંઈ જડો—રેખો જોઈ-
તી નથી.

૪ ચલન વલન જૂલશે—આમેઝ્ઝીસ બધ થશે. સત્ત્રનો ઇન્-સત્ત્રનો
સાખી (સાક્ષી)—અંતગતમા સામે આવીને અડ્યો—પ્રત્યક્ષ થશે. આ ક્રિયાને
યોગશાસ્ત્રમા જ્ઞાનધરણ કહે છે. હડપચીને ગળાની નીચે અડકાડી હૃદય
ઉપર દૃષ્ટિ સ્થિર કરી પ્રાણવાયુ રોકવો તે જ્ઞાનધરણ કહેવાય છે.

૧ પાછલા પદમાં હૃદયાકાશમા દૃષ્ટિ સ્થિર કરવાની કહી છે મારે આ
પદમા હૃદયાકાગતુ અરૂપ બતાવે છે. હૃદય ઈન્—અપે છે.

- હૃદય તેમાં ક્યાંહી વસે તે, તુજને કહુ સાક્ષાત;
વાત માન સોમી રે, ખુરં નથી એ ખારૂં. હૃદય૦ ૨
- હૃદયના બે બેદ બંજો છે, તેના સુણ વિચાર,
માનવા જેવું ને નહિ માનવાનું, એવા બેજ મકાર;
તે સંભળાવુ રે, લાગે તને નહિ ખારૂં. હૃદય૦ ૩
- છાતી વચે જે હૃદય છે તે, નહિ માનવાનું માન,
અખંડઅનુભવ નામ છે જેનું, માનવાનું તે તો માન;
સાન ધરય એવી રે, ચિત રચે ચારૂં હૃદય૦ ૪
- એ હૃદયની વાત અન્તયબ, સંભળાવીશ હું આજ,
સુણવાને એકે કાને ધાળે, અગ્રો સુણ્યું એમ રાજ;
ળાવુ બોલે સાચુ રે, સમજે તેને તો ખ્યારૂં. હૃદય૦ ૫

કાંધી ૨૦ મી.

- માનેલું મનાવું રે, હૃદય હવે હું આજે;
કાંઈ નવ જોઈએ રે, અમારે તો સાજે. ટેક. ૧
- માનેલું હૃદય એ તો જાણો, દેહથી છે ભાઈખારૂં,
અંદર પણ એને માને છે, જોગી જતિ અપાર;
કોક કે' ત્રીજું રે, કહુ તારેકાજે. માનેલું ૨

૨ ખારૂં—હૃદયાક્રશરૂપી. ૩ માનવા જેવું—લક્ષ્યમાં લેના જેવું—
મનમાં જોને ખરું સમજવું તે. નહિ માનવાનું—લક્ષ્યમાં નહિ લેવા જેવું.

૫ એ હૃદયની—માનવા જેવા અખંડ અનુભવ હૃદયની.

૧ માનેલું મનાવું—લક્ષ્યમાં ધારવા જેવા હૃદયનું સ્વરૂપ દૃઢ કરાવું.
માગે—સાહિત્ય પણ

૨ દેહથી—મનુષ્યના દેહથી. અંદર—વિરાટના દેહની અંદર. કોક—
આત્મજાની. ત્રીજું—આત્મારૂપ હૃદય.

ભાઈ દેહાદિક જે નથી તો, ખાંર ભીતર નથી એહ,
 પાણુ એ તો છે મુખ્યમાં ભાઈ, જાણો નિઃસંદેહ;
 જગત છે એમાં રે, ધૂનિ ધૂધૂ ગાને. માનેલું. ૩
 હૃદય કો' કે આત્મા કહો, એના એક વિવેક,
 હૃદ એહદની વાનો ન્યારી, જાણુ જે ધારે જેખ;
 ખરી વાત ખાતે રે, કંદુ તારી દાઝે. માનેલું. ૪
 અનંદહ વાળાં વાને જ્ઞાનીને, સમજે ચતુર મુલ્તણ,

૩ દેહાદિક ઇ—તત્ત્વજ્ઞાનીને મને જો દેહાદિકજ મિથ્યા છે તો પંડી
 હૃદય બાહાર કે ભીતર તો નથીજ, પણ એ તો મુખ્યમાં—ચંતન્ય આત્મામાં
 જગત ઇ—જગત એ આત્મારૂપી હૃદયાકાશમાં છે જેમ મનુષ્ય પોતાના
 પમાં કંઈપના કરીને નાના પ્રકાશના મનોમય ઘાટ ગમે છે તે જીવદૃત જગત
 પ્યના હૃદયાકાશમાં કહેવાય છે તેમ આ સધળું જગત એ પણ સસમ કંઈ
 રના હૃદયના મનોમય ઘાટ છે. અને તેથી તે પણ પ્રથમના હૃદયાકાશમાં
 “એ રીતે જગત એમાં છે.” આત્મામાં જગત છે, એનો શ્રીજ્ઞે ખુલાસો
 મ સમજવો કે જેમ મર્વેય પરિપૂર્ણ મહામાગમાં સંયમે પાણી ગ્રિહ છે
 ૧ જ્યાં પવનની લેહેરો હોય છે ત્યાજ મોજા થાય છે. તેમ આત્માચંતન્ય
 જે શાંત છે પણ જ્યાં પ્રકૃતિરૂપી પવનની લેહેર લાગે છે ત્યાંજ જગતપ
 નં જણાય છે. ધૂનિ ઇ—તે હૃદયાકાશમાં ધ ધ એવો ધ્વનિ ગાને છે—
 ૧ગાજમાં કહે છે ૬ અપાન (નીચેનો વાયુ) અને પ્રાણનો મ મોગ થાય
 ત્યારે મેઘગર્જના જેની ગર્જના હૃદયમાં સળગાય છે. મહાકાશમાં
 ૫૬ મેઘગર્જના ગાને છે તેની સાથે એને ચરખારી.

વાત અન્નયળ અવનવી એ તો, એતે ન પંડિત પા'ણુ;
બાપુ જેવા જાણે રે, ગુરૂ અનહદ વાજે. માનેહું ૦ ૫

કાણી ૨૧ મી.

નરસંધળ જઈએ રે, અમે દરશન કરવા;
પૂજા જઈ કરીએ રે, પ્રભુ પરસન કરવા. ટેક. ૧
સ્વકલ્પેહું રૂપ ત્યાં જોઈએ, કરીએ તેન પરસન,
નરસંધળ અમે બા'ર બેસાડ્યો, કરીએ તેનું દરશન;
પ્રાણવાયુ રેયો રે. બાહેર તો ભરવા. નરસંધળ ૦ ૨
આવાહન ને પૂજા અમારી, જોઈ રીઝયા નૃસિંહ,
ત્યારે ત્યાંહી તો કાંપવા લાગ્યો, રચ્યો રંગ્યો ને સિંહ;
અમે પૂજા માંડી રે, લાગ્યો દવ તો ડરવા. નરસંધળ ૦ ૩
અમારે અમારો પૂજવો, ડરાવાનું નહિ કામ,
ગાંડા ઘેલા લોક ને ને બોલે, મા'રાજ આપજો દામ; ૦

૫ અનહદ વાગ્ ૦—રાત્રી પુરૂષોને હપર કલો તેવો ધ્વનિ સંભ-
ળાયછે એ અનહદ વાગ્ વાજે છે. ગુરૂ ૦—ગુરૂપી હદ વગરના વાગવડે.

૧ બાપુને દોષ તેનો મિત્ર વડોદરામાંના નૃસિંહજીનાં દર્શન કરવા
આમદથી તેડી ગયો હતો. સાંધી આવ્યા પછી તેમણે આ અને આની પ-
છીનું એવાં બે પદ રચ્યાં છે. તેમાં નૃસિંહજીના દર્શન સળધી સંસારીનું
અગ્નિ અને નૃસિંહજીના નિમિત્તથી ખરો બોધ દર્શાવ્યો છે.

૨ સ્વકલ્પેનું—મનુષ્યે પોતે કલ્પી કહેવું. બા'ર—હૃદયની જુદાર. અર્થાત્
આત્મારૂપી નરસંધળ તેજ એ છે—માત્ર તેનું રૂપ કલ્પિત છે. (નામ અને રૂપ
એ બે અશ કલ્પિત છે એવો વેદાંતનો સિદ્ધાંત છે.) અથવા, અમે પશુ
ધ્યાન કરીને નૃસિંહજીની કલ્પના કરી-તેનું દર્શન કરવા માંગ્યું. પ્રાણવાયુ ૦—
અંતરનું રૂપ જહાર આણુનામાટે રચક ક્યો તેમી જાહાર પ્રાણુ રેયો.

૩ ત્યારે ૦—અમે માનસિક પૂજા કરવા માંડી ત્યારે કલ્પિત ગિંદ ક પ,
વા લાગ્યો.

લેશે દામ એ તો રે, કારણ એહ ધન હરવા. નરસંઘૃષ્ટ ૪
 અમે અમારી પૂજા આરબી, તે તો કરીએ હાલ,
 નરહરિ આત્મા પ્રસન્ન થશે તો, છૂટશે સહુ બંધન;
 બાપુ કરે પૂજા રે, અરથ ગરથ સરવા. નરસંઘૃષ્ટ ૫

કાફી ૨૨ મી.

પરિપુ ઉપર રે, બિરાજે નૃસિંહ તમે;
 જિમિઓ આડી રે, દબાવે નૃસિંહ તમે. ટેક. ૧
 મનસા કૂલ તો છે મારી પાસે, નહિ જાગરો ગુડાળ,
 મતિકેરી અમે ભરીને ઝાલી, નરસંઘૃષ્ટ આ ધાળ;
 રીઝો તમે દેવા રે, આજ કેમ બાહેર ગમે. પરિપુ. ૨
 દુઃખાની તુલસી અમે બનાવી, તપણ કરી જડ જાણ;
 જડ તો ભાઈજડને ચઢાવી, મારા નૃસિંહને સોંપ્યા પ્રાણ;
 પૂજા કરું એવી રે, જાણે દેવ જેવો સમે. પરિપુ. ૩
 અક્ષત તો અકળામણ મારી, રૂપ જાણો નિરવાણ,
 અકળાવે તેન એહજ અર્પું, મારા નાથને મનોહર વાણ;
 પૂજા થશે પરી રે, સાચું એ તો અહીં દમે. પરિપુ. ૪

દક્ષણા કામાદોલજ માનો, દિલ માફ જેહ વાર,
 મારા વા'લાને તો બુદ્ધિ નિર્મળ, દક્ષણામાં આપી બાર;
 પાર બાપુ પામ્યો રે, મિત્ર કહે સીઝ્યા અમે ૫૬૬૫૦ ૫

કાપી ૨૩ મી.

સ સાર નથી સાચો રે, બુરાડે બે મગથી;
 વેતે તે વહે નહિ રે, તોડે રજો રગથી ૬૬ ૧
 અત્યા સમણા માહી તુ રાજ થયો, તે ગજ ગુ રે'ગ,
 જગીશ ત્યાગે ગરીબ થઈ તું, સાર માફ કેને કે'શ;
 ચેત ચેતાતુ રે, ડર તુ ખરા ખગથી. સસાર ૨
 એ સ્વપ્નુ તેણે આ તુ સમજને, નાતુ મોટું એહ બેદ,
 જોટાને ભાઈ ખરે માને તું, ન માને કહ્યું જે વેદ;
 બેદ જય ભાગી રે, જ્ઞાનતાણી શગથી. સસાર ૩
 ગર્ભવાસમાં તું કેતુ કે'તો'તો, જો કહે તારાં પુરાણ,
 કાટેલા હો તો તમે વિચારો, શુ કે'દે કરાન,
 સ ભારો સાચુ રે, છૂટ્યા શણે ભગથી સસાર ૪
 માફ માને તો જાણ તુ એતુ, નાના મોટા સમણાં માન,
 બન્ને મિથ્યા જાણને તુ તો, સમજ સારી સાન,
 ભાન ન જૂઠીશ રે, બાપુ વદ વગથી. સસાર ૫

કાપી ૨૪ મી.

દુશ્મણ કાળા રે, મૂકો તમે સહુ ચાળા,
 મોરલીવાળા રે, પ્રકટો તમે જોવાળા ૬૬ ૧

૧ બે મગથી—મે તન્કથી વહે—(મ સાગનો બાર) તોડે—(સ સાગનો)

૨ ખગ—અજ્ઞાનરૂપી પદ્ધતિ ૩ આ—(સસારરૂપી) ૪ કાટેલા—બર્ધા-

ત્વ મુસદ્દમાન ૫ એતુ—એટલું. વગથી—તારો પદ્ધતિ કરીને.

ગોવર્ધન ધરીને, ગહિઆં રાખી, મારી નાખ્યા રિયુ વાઘ,
 ગોપીની સાથે રસજ રમિયા, ઝગ્યા માટે નવ ડાઘ;
 સાધ તમે સાચા રે, નયવી હરિ બાળા. કૃષ્ણજી ૨
 કામ કેરીને ઠીક વિડાયો, ક્રોધ કંસનો કયો ઘાત,
 લોભ બગાડુર ઠીક સૂવાડ્યો, મોહ અજગરને મારી લાત;
 મદ નાગને નાચ્યો રે, ખરી મુરલીવાળા. કૃષ્ણજી ૩
 મત્સર ત્રાણાવર્ત હરજી તોડ્યો, ગાજ્યું ગોકુળ ગામ,
 ઉમિપૂતના મારી નાખી તેણે, જુગમાં ગવાયું નામ;
 બ્રહ્મભેદ જાણ્યો રે, હરજી હતા બાળા. કૃષ્ણજી ૩
 એવા કૃષ્ણનું વર્ણન કરતાં, તરી ગયા વેદ બ્યાસ,
 બ્રહ્માનંદ ભણે રે ભજબ્યો, ગાય શુ બાપુદાસ;
 નમું બ્રહ્મ રૂપે રે, કરે રમ્તે ઢાળા. કૃષ્ણજી ૪

જ્ઞાનીનાં લક્ષણ.

કાફી ૧ લી.

સાધુને ઝાળખવા રે, તો મારી વાંચો કાફી;
 તન મન થશે નિર્મળ રે, સર્વાંગે થશે સાફી. ટેક. ૧
 કૂલકાને તમે દાખો બ્યારે, ત્યારે તે ખેરી જાય,
 દૂધાવો ત્યારે તેહ તો કૂલે, શીસ ફુલાણુ ના થાય;
 જોગી જાણો એવા રે, સારે ખોટે દે માફી. સાધુ ૨
 સોનાનું તમે તાપી ને ને, ખમણો ચડશે રંગ,
 પુષ્પે વધાવો કે પાંછો મારો, ખદગાયે નવ અંગ;
 ક્રોધ ન કૂડો રે, વદે ન આફી લાફી. સાધુ ૩

૨ ઝગ્યા માટે—પણ ગોપીઓ વેદની ઝગ્યાઓ કહેવાય છે માટે કૃષ્ણને
 ડાઘ લાગ્યો નથી. ૫ રાગા—મુકામ.

૨ કૂવડો—કૂસો. ૩ આફી લાફી—ગોલ ફેલ.

ધાન્ય ચઢાવો ચૂલે કદી તો, પાણીથી જાય સંધાઈ,
 સાંધો લગાડો લાકડાને તો, જાણે ગયું સંધાઈ;
 તેવો સાંધો ન લાગે રે, ગાંગડુ મરો બાકી. સાધુ ૪
 નિંદા કરનારા હારીને ખેસે, લાજ પેસે ઘરમાં,
 સારું માકું નવ સતને કાંઈ, સાંધ મળિયો જાણો ત્યાંય;
 બાપુ સત્ય બોલે રે, મુખ દુઃખ રેશે હાંકી. સાધુ ૫

કાકી ૨ જી.

પરોપકાર દુખો રે, જઈ તો તો ત્યાં જમજો;
 નહિ તો નવ જમજો રે, દહડી નવ દમજો. ટેક. ૧
 જાડને જોઈ ગુરૂને જો જો, જાડને સ્વારથ સોય,
 દુઃખ ખવરાવે વાયરો આપે, કાપે તો દુઃખ ન હોય;
 જો જો તમે એવું રે, વશી મનમાં ગમજો. પરોપકાર ૨
 બીજો તો તમે ખાંડજી જો જો, કરજો કંઈક વિચાર,
 પરોપકાર જુઓ તમે એના, લેજો માંહીથી સાર;
 પછી ગુરૂ કે'જો રે, રીઝી કને રમજો. પરોપકાર ૩
 જગત તરશ્યું તેમાં શું એને, પાણીના મોકલે ભાર,
 કાળમાં તારું રક્ષણ કરે છે, કરતો નથી વળી સાર;
 ઉપકારી એવો રે, જોઈ પૂઠે જમજો. પરોપકાર ૪
 મેઘના ગુણ તો એવા જાણજો, ગુરૂમાં ધરજો ધ્યાન,
 અસાનની જો આણી કાઢે તો, દેજો તેને જઈ માન;
 બાપુ એવા જોઈ રે, શાંતપણે રમજો. પરોપકાર ૫

કાકી ૩ જી.

બોલે જ્ઞાન વાણી રે, સારો માઠો નવ જુવે;

૧ જમજો-જમજો-સ્થિર થજો.

- બાઈને ભાઈરે, પૂછે તેના સરાય ખુલે ટેક ૧
 આ સ્થળ સાફ ન પેલુ ઝોવાર, એવી મૂકે માયાશોક,
 દુખીઓ કે સુખીઓ આવે પાસે, તેના પહોંચકે કોડ,
 ધ્યાન એક ધણીનુ રે, સુખ કુખે નવ રૂવે બોલે ૨
 બાણે આત્મા દેહનો સબધ, દેહ વકારમા આત્માશય,
 જન્મ મરણમા સરાય નાહી, રીઝાવે મુદરશયમ,
 એકનીમ એવો રે, મેલુ દુખી તર્ત ધૂવે બોલે ૩
 વાપરા જેવી ટેકજ પાળે, મને ધરે એવુ ધ્યાન,
 સર્વ જગાએ વાતુ સ્વતંત્ર, કૂલ નરકનુ તણ માન,
 એવો સત નોઈરે, ડૂબો તેન જ્ઞાન કૂવે બોલે ૪
 કલિયુગમા એવો કોક લાધવો, સતયુગમા જેની છાન
 ન્યા ત્યા જોઈએ ત્યા મનકુ તપે છે, નરકની મોટી ઘાટ,
 સાચો જીવો જ્યારે રે, સો મહાની મોજે સૂવે બોલે ૫

કાફી ૪ થી

- જો જો તમે પેલુ રે, રૂપ કેવુ સતતણુ,
 પગલુ પછે માકો રે, તો તો પામો તમે ઘણુ ટેક ૧
 પરાધીન નહિ પાણુ પરાધીનતા, જો જો તમે સતમાય
 કોઈ બોવાવે ત્યા જઈને બેસે, ના નન કેંતા ત્યાય,
 નેઈને એવુ રે, ગુરુપણુ બાણી મણુ જો જો ૨
 ગાફીમા બેસો તો તેમા બેસે, પજે ચાલે તો કોંમે ચાવ
 બાળક વૃદ્ધ બરાબર બાણે, તેવાને જઈ ભાળ,
 રૂપ એવુ રૂકુ રે, રીઝો જ્યારે જીવો બાણુ જો જો ૩
 મારે તો નવ ઉચ્ચાર ધારે, પૂજે તો નન ખુશી થાય,

સાથ કરે કોઈતોયે ડીક છે, સારૂ માહુ આપ્યુ ખાય,
 ગુરૂ રાય કે'જે રે, વાન જુઓ તેનુ વણ્યુ જો જો• ૪
 આપે તેનો નહિ આનદ અ ગે, લઈજાય તેનુ ન દુ ખ,
 ખવરાવે તો ખાય સાધુ, નહિ તો જાણાવે નહિ ભૂખ,
 એવો જોઈ ગુરૂ રે, બાપુએ જ્ઞાન રાણ્યુ જો જો• ૫

કાફી ૫ મી

જો જો વળી બીજુ રે જોગખાણુ આપુ અમો,
 વિચારજો તમે રે, શાતપણુ સારો સમો ટેક ૧
 સર્મમા વ્યાપક ગુરૂજી જાણાએ, ને અવગ આઠે જામ,
 સ ગ ર ગમા નિરાદિન રમે પાણુ ન્યારો જાણુ આત્મારામ,
 કામ થશે તેવે રે, બીજાથી ન દહ દમો જો જો• ૨
 બળી ગયેના તે દખાએ, પાણુ બેદ એક મોટો,
 છે સમજવો ખરો એ ભાઈ, નવ જાણીશ તુ ખોટો,
 જોગો નવ લાધે રે, એવા ગુરૂ તને ગમો જો જો• ૩
 પરાવાએ છે સહુમા પાણુ, તેહ મોતીની પેઠે નહિ,
 જાણુ જેહ જૂદા છુ સૂત્રથી, જ્યા ત્યા જાણુ એવુ સહી,
 કહી વાત સાંધી રે, નમો જોઈતેવો તમો જો જો• ૪
 પાણીએ ન પવજે ન રને ન લેપાયે, સ્વચ્છ જેનુ ગરીર,
 દહતા જોગે શૂરો હારે, એવો જો જો તમે વીર,
 ભીડ ભ ગે અ તો રે, બાપુ કહે નમો નમો જો જો• ૫

કાફી ૬ શ્રી

ખાય મજે જેવુ રે, અવમન્ત મતમાલો,
 જોગી તેને જાણુ રે, લાગે મને મન વા લો ટેક ૧
 મારૂ નરતુ માણુને નહિ જેમ, મન શુદ્ધિ વડે ઘાટ,

આહી તેહી કંઈ વાત ન બોલે, દેતા ન તેને શાપ;

ધીર બાપુ એવા રે, ચોલાવ્યા નવ ચોબે. ગુરુ ૦ ૫

કાફી ૮ થી.

મઢી જીઓ તેની રે, જોશો નહિ માંહી ખીજું;

(એક) આપ ને પુસ્તક પડિયું રે, ટોળું સતનું ત્રીજું. ટેક. ૧

વસ્તીમાં વાસ કરે નવ વિકલ, જેજેના નવ શબ્દ,

પૂજા કરાવે નહિ પરમેશ્વર, કરામાં મન નહિ લબ્ધ;

ગુરુ એવા કોઈ રે, જોઈ હૃદયે બીજું. મઢી ૦ ૨

તમે પાત્ર ન ભાજો ગુરુ પાસે, એક પાત્ર ધરે ગુરુ દેવ,

પેટ પાત્ર તો રચું પેલેથી, તેની જેવી તેવી કરે સેવ;

ધન્ય ગુરુ દેવા રે, તન મનથી રીસું. મઢી ૦ ૩

પુસ્તક સત વસે ગુરુ નિકટ, તેમાં નહિ સંતાપ,

આવી મળ્યું તો પુસ્તક વાંચે, શિષ્ય પૂછે તો કહે તાપ;

જપું જાપ તેના રે, બીજા પર હુ ખીજું. મઢી ૦ ૪

ધન જોઈએ નહિ સેવાકાળે, મન જોઈએ નિશ્ચિંત,

મત્ર પૂછે તેની કથા ચલાવે, નિર્મળ થાય જેમ ચંતા;

બાપુ સંત એવા રે, હોંગીને જોઈ સીજું. મઢી ૦ ૫

કાફી ૯ થી.

ગતિ કેવી ગુરુની રે, મુણો તમે શ્રીમતો;

લક્ષણ જોઈ આવાં રે, ઝાળખી લેજો સંતો. ટેક. ૧

૫ ચોબે—શરમાય—દીન થઈ જાય.

૧ આપ—પાણી. ૨ વિકલ—વિકલરથી ગુરુ. જેજે ઈ—તેને
'જેજે જેજે' એવા શબ્દ પ્રિય નથી હોતા

૪ પુસ્તકસંત—સત જોઈ પુસ્તક ૫ સીજું—અર્થાત્ દાજું. અથવા
નરમ પડી જાઉં.

કોઈ કામ નહિ વા ચોગ્ય નહિ ત્યાં, છાના વસતા આપ,
આડંબર તો હોય નહિ એમાં, પાણુ છૂપાવે થાય ન તાપ;
સતાપ ન બીજો રે, એવો એ ગુણુવંતો. ગતિ૦ ૨

સત સમાગમ થાવાનો જ્યાંહી, મકટ થાય પરમેશ,
ચર્ચા ચલાવે ગુરૂ જરવા, સભારે પિયારો દરા;
એવો ગુરૂ જોઈરે, માનું હું તો ભગવંતો. ગતિ૦ ૩

કોઈ મુક્ત થવાનો મારગ જાણે, તેનું કરે કલ્યાણુ,
ખાવા પીવાની વાત ન જાણે, કલ્યાણુની એક વાણુ;
ચિત્ત ચોખ્ખુ તેનું રે, જ્ઞાન જોઈ વેચંતો. ગતિ૦ ૪

ભૂજે ભટકતાં ખાવા કો આપે, તેનાં બાળે સહુ પાપ,
દેવ દાનવે દીધેલો ઢાળે, ઘણા ગુન્હાનો શાપ;
ધીર વીર એવો રે, બાપુ જ્ઞાન વહતો. ગતિ૦ ૫

કાફી ૧૦ મી.

વિચાર એક રાખે રે, ગુરૂ જોઈ જરવો;
મુણુ કોઈ સારો રે, શ્રોત્રનો જે શરવો. ટેક. ૧

એક વિચારમા ધ્યાન નિરંતર, જ્યેથી જાગે પૈરાગ,
તારી મારી કંઈ વાત ન તેને, સારા માઠામાં નહિ અનુરાગ;
એવો ગરૂ જોઈ રે, ભાઈ તારે પગ ધરવો. વિચાર૦ ૨

કાળનું કામ તો જોયા કરશે, હર નહિ મન લગાર,
નિશક્રિય અજપા બપ જપે, તુલના સાર અસાર;

૨ કોઈ ઈ—જ્યા કોઈ કામ (ધર વગેરે નિવાસ) અથવા યોગ્ય (રહેવા
મ જગા) ન હોય ત્યા ગુરૂ આપ છાના વસતા. છૂપાવે છ— તેમ છતાં પણ
છૂપાવ્યાથી તાપ (હિપાધિરૂપી) થાય નહિ, મારે છૂપાવે છે. ૩ પિયારો—
રે

૨ અનુરાગ—પ્રીતિ.

ધન્ય ગુરુ એવા રે, સગ જોઈને કરવો	વિચાર૦	૩
એક મરે અને અનેક અવતરે, તે સમજે મતિમાન,		
પૂરે તેને એહ મી રી બતાવે, સમજની ડડી સાન,		
નાન તોરા ગુરુને રે, તારે મનમા 'પરવો	વિચાર૦	૪
કાળનુ અવાણુ સન ને સાધુ, જાણુ તેને નહિ તાપ,		
ઉપદેશ એવો પ્રેજ નિરતર, સગુ નહિ માને બાપ,		
બાપુ ધીર એવો રે, નોરાતનો નહ બરવો	વિચાર૦	૫

કાફી ૧૧ મી.

જાણુ એક સાચુ રે, પૂછે તેને ક' પોતે,		
તર્કી આપ તેથી રે, તારે પેઢી શિષ્ય સોતે	ટેક	૧
વૃદ્ધિકેરુ ગુરુ રૂપ જાણુ, વખાણુ વખોડે સાર,		
બધે કહાને નિર્ણય બતાવે, પહોચાડે પરિયા પાર,		
એવા ગુરુ સાચા રે, સુણો તમે જે કો' તે	જાણુ.	૨
હાનિ જાણુ જે આ માહી રહી છે, બતાવે તેના વિવેક,		
માને નહિ તે મારજ ખાચે, એકવાર કે'વાનો ટેક,		
એવા ગુરુ કોઈ રે, મળશે જોત જોતે	જાણુ.	૩
ઘટવધને એક કનીને, સમજાવે તેની સાન,		
જગતમા જશ વાધો જોનો, વખાણાએ છે વાણુ,		
નમ્રુ અમો તેને રે, હનાર હશે હોતે	જાણુ.	૪
ગર્ભની ઉત્પત્તિ કથાથકી, એને કથા વસવાનુ કામ,		
અતર બા'રનુ જાણુ સહુ એ, નિરાદિન અજપા કામ,		
બાપુ નામ નિશ્ચે રે, ડરે નહિ જે મોતે	જાણુ.	૫

૧ પેઢી શિષ્ય-શિષ્ય પરપરામા થએલા શિષ્ય ૨ બધે-વૃદ્ધ અને
હાનિ-નામ અને ખોટ પરિયા-પૂર્વજ

કાફી ૧૨ મી.

ઉદાર એ કેવા રે, વળી મનના ગોટા;
થહે એ તો કેવું રે, પરચાના નહિ જોટા. ટેક. ૧

ઈંદ્રિયો જાળવવા નેટલું, ગૃહ કરી આપે કોઈ;
અન્ન ધન પણ તેટલું લેશે, સાચવ્યાની તને સોઈ;
લલુત્તા ન બીજી રે, આ મારા લોટી લોટા. ઉદાર. ૨

જોઈતું લીધું એ પણ જાણો, માગે આવી કોઈ પાસ,
તુર્ત આપતાં વાર ન કરતા, લુપ્ત્યાએ નહિ આશ;
ફિકર નહિ બીજી રે, જેના જીગ નહિ જોયા. ઉદાર. ૩

કાલે ખાવાની કાલ પડી છે, આજની કરશે વાત,
પણ વિપજની રે આશ ન ધારે, જીએ નિહાળી જાત;
તેને નવ રે'તા રે, કરી વાતના ટોટા. ઉદાર. ૪

અધુર ભૂલે જેમ આત્માને, દહનો જોઈ સંબધ,
તેહતણો એ તો વિવેક કરતા, સાધે સાંધા ખરી સધ;
અંધ ટાળી આશા રે, બાપુ કે'તા સહુથી ઘોટા. ઉદાર. ૫

કાફી ૧૩ મી.

આસક્તિ ન એકે રે, ખરા સંત તો ધરતા;
જાણે એક આત્મા રે, નેહ કરતા હરતા. ટેક. ૧

સૂઝ' નીરાંતે ને બેસવું વાતે, ફરવું હરવું એ શકે,
લોભાં લોભાં રહી કીર્તન કરવું, રાજ થાય જેથી લોક;

ધન્ય ગુરુ એવા રે, સંગ જોઈને કરવો. વિચાર૦
 એક મરે અને અનેક અવતરે, તે સમજે મતિમાન,
 પૂછે તેને એહ મીઠી બતાવે, સમજની રૂડી સાન;
 માન તેવા ગુરુને રે, તારે મનમાં ધરવો. વિચાર૦
 કાળનું ચલાણું સંન ને સાધુ, જાણે તેને નહિ તાપ,
 ઉપદેશ એવો કરેજ નિરતર, સચુ નહિ માને આપ;
 બાધુ ધીર એવો રે, નીરાંતનો નહુ ભરવો. વિચાર૦

- આસક્તિ ન એવી રે, ધીરતા મન ભરતા. આસક્તિ૦ ૨
 નિઃશંક નહિ તેમ શંક ન આણે, નિઃશંક શંકનો જાણે ભેદ,
 પ્રમાણમાં એક માને કહું તે, તત્ત્વ કહ્યું ચારે વેદ;
 બીજું ન મનમાં રે, પર દુઃખમાં મરતા. આસક્તિ૦ ૩
 છોકરાં હોય કદી સંતને ભાઈ, તેના ઉપર નવ મીત,
 હા હા ભાઈ તમે બેડા છો, એમ રમાડવાની ન રીત;
 નોત રૂડી પાળે રે, ભજન ભણું કરતા. આસક્તિ૦ ૪
 આસક્તિ આત્મામાં રાખે, તે પણ એક આજખાણ,
 અવડી અવડી સુણે ન કદાપિ, તેના તે મુખની વાણ;
 માન કહ્યું મારું રે, બાપુ પુરું પરહરતા. આસક્તિ૦ ૫

કાફી ૧૪ મી.

- ઇંદ્રિયાળા હોય સાધુ રે, તોય તેને નવ પોષે;
 દરેક સારી શોભા રે, તોય તેના પર રોષે. ટંક. ૧
 શરીર શક્તિ સારી જુએ પણ, કરે ન ઉદ્યમ એક,
 ઉદ્યમ કરતાં ધન મળે તેથી, વિસરાયે વિવેક;
 દેક એવી રાખે રે, ખાંતે બીજું સહુ ખોરો. ઇંદ્રિયાળા૦ ૨
 સારું નરતું જો વસે ન મનમાં, તો શું ઉદ્યમનું કાજ,
 શરીરરૂપી પારેવો નિશ્ચે, ગાલી જવાનો બાજ;
 ઉદ્યમ કામ ન લાગે રે, બેઠા બેઠા રોશે. ઇંદ્રિયાળા. ૩
 ઉપવાસ થાય અનંત કદાપિ, સો લાંબે જાય આંખ,
 ઇંદ્રિયો આછી કરવા ધારે, તેને શી ઉદ્યમ આંખ;

૨ ધીરતા-ધીરપણું. ૩ પ્રમાણમાં ઇ-ને ચારે વેદમાં તત્ત્વ કહ્યું છે.
 તે તત્ત્વ માત્ર પ્રમાણમાં તે બીજાને બતાવે છે એમ કહું તે જુ' માને-માન.
 ૫ અવડી અવડી-બધી બૂડી.
 ૩ પારેવો-કચુતર.

જૂએ મરે નાહી રે, ખરે એક સંતોષે ઇંદ્રિવાળાં ૪
 થોકું મળે તો થોકું ખાએ, ધાએ ન વધારે માટ,
 તેમજ કો' પછે તેને કર્યો છે, ઉધમનો ઉચ્ચાટ;
 ખરી ખાતે ખેવે રે, બાપુ જોષ શા જોશે. ઇંદ્રિવાળાં ૫

કાફી ૧૫ મી.

જોગી જન જુઓ રે, જનકવિદેહી જતિ,
 સમૃદ્ધિ મળી સારી રે, નવ ચળી જેની મતિ. ટેક. ૧
 તેવી મતિ જેની નવ ચળતી, જોગી જાણો તેહ,
 પથ ચલાવે ન પરાણો બને તે, જોગી ન સમજવો એહ;
 પથ કદી ચાલે રે, તેને અડકે ન રતિ જોગી. ૨
 વૈભવથી તો વેગળા રે'તા, ખરા જોગી જેનાં નામ,
 મગન મસ્ત જાણાયે તે તો, હૃદય ગભીર તમામ;
 એવા જોગી જો જો રે, સતે હારે મોટી સતી જોગી. ૩
 કાળથી પાર અપાર છે આધા, મૂકેલા રાગ ન દેષ,
 નિર્વિકાર નિરજન જેવા, દરે ન કાંઈ વેષ,
 નિશાની એ ભાખી રે, ગદ્ય જ્યાં સુધી ગતિ. જોગી. ૪
 વધે ઘટે નહિ લોકને બોલ્યે, તોયે બ્રહ્માનંદ તન,
 મન મારી જોણે માટી બનાવ્યું, તેણું જોણું જો ધન;
 બાપુ ગુરૂ તેવા રે, મળે તો કરો ધર્મપતિ. જોગી. ૫

કાફી ૧૬ મી.

માયાએ બનાવ્યા રે, મૂકે એ તો વૈભવને;
 રહે નામ નિરાદિન રે, અતરજામી રાઘવને ટેક. ૧
 સોના રૂપાનો સ્પર્શ ન કરતા, તાણું પીતલ તેણું મન,

- આસક્તિ ન એવી રે, ધીરતા મન ભરતા. આસક્તિ૦ ૨
- નિઃશંક નહિ તેમ શંક ન આણે, નિઃશક શંકનો જાણે બેદ,
પ્રમાણમાં એક માને કહું તે, તત્વ કહું ચારે વેદ;
- ળીજું ન મનમાં રે, પર દુઃખમાં મરતા. આસક્તિ૦ ૩
- છોકરાં હોય કદી સતને ભાઈ, તેના ઉપર નવ મીત,
હા હા ભાઈ તમે બેઠા છો, એમ રમાડવાની ન રીત;
નાત રૂડી પાળે રે, ભજન ભણું કરતા. આસક્તિ૦ ૪
- આસક્તિ આત્મામાં રાખે, તે પણ એક ઓળખાણ,
અવડી અવડી મુણે ન કદાપિ, તેના તે મુખની વાણ;
માન કહું મારું રે, બાપુ છુડું પરહરતા. આસક્તિ૦ ૫

કાફી ૧૪ મી.

- ઇંદ્રિવાળા હોય સાધુ રે, તોય તેને નવ પોષે;
દેરી સારી શોભા રે, તોય તેના પર સોષે. ટેક. ૧
- શરીર શક્તિ સારી જીએ પણ, કરે ન ઉદ્યમ એક,
ઉદ્યમ કરતાં ધન મળે તેથી, વિસરાયે વિવેક;
ટેક એવી રાખે રે, ખાંતે બીજું સહુ ખોશે. ઇંદ્રિવાળા ૨
- સારું નરતું જો વસે ન મનમાં, તો શું ઉદ્યમનું કાજ,
શરીરરૂપી પારેવો નિશ્ચે, આલી જવાનો બાજ;
ઉદ્યમ કામ ન લાગે રે, બેઠા બેઠા રોશે. ઇંદ્રિવાળા. ૩
- ઉપવાસ થાય અનંત કદાપિ, સો લાંબે જાય આંખ,
ઇંદ્રિયા ઓછી કરવા ધારે, તેને શી ઉદ્યમ આંખ;

૨ ધીરતા-ધીરપણું. ૩ પ્રમાણમાં ઇ-જે ચારે વેદમાં તત્વ કહ્યું છે.
તે તત્વ માત્ર પ્રમાણમાં તે બીજાને બતાવે છે એમ કું કું તે તું માને-માન.
૫ અવડી અવડી-ભણી બૂડી.
૩ પારેવો-કચુતર.

જુએ મરે નાહીં રે, ખરે એક સતોયે. ઇંદ્રિવાળાં ૪
 ચોડુ મળે તો ચોડું ખાયે, ધાયે ન વધારે માટ,
 તેમજ કો' પછે તેને કશ્યો છે, ઉધમનો ઉચ્ચાટ;
 ખારી ખાતે ખેવે રે, બાપુ નેપ શા નેશે ઇંદ્રિવાળાં ૫

કાફી ૧૫ મી.

નેગી જન જુઓ રે, જનકવિદેહી જતિ;
 સમૃદ્ધિ મળી આરી રે, નવ ચળી જેની મતિ. ટેક. ૧
 તેવી મતિ જેની નવ ચળતી, નેગી જાણો તેહ,
 પથ ચલાવે ને પરોણો બને તે, નેગી ન સમજવો એહ;
 પથ કદી આવે રે, તેને આડકે ન રતિ નેગી. ૨
 વૈભવથી તો વેગળા રે'તા, ખરા નેગી જેનાં નામ,
 મગન મમ્ત જણાયે તે તો, હૃદય ગભીર વમામ;
 એવા નેગી જે જે રે, સતે હારે માટી સતી. નેગી. ૩
 કાળથી પાર અપાર છે આઘા, મૂકેલા રાગ ને દેષ,
 નિર્વિકાર નિરંજન જેવા, દર્શે ન કાઈ વેષ;
 નિશાની એ ભાખી રે, ગદ્ય બ્યા સુધી ગતિ. નેગી. ૪
 વધે ઘટે નહિ લોકને જાણે, તોયે પ્રહ્લાનદ તન,
 મન મારી નેણે માટી બનાવ્યું, તેણું જાણે ને ધન,
 બાપુ ગુરૂ તેવો રે, મળે તો કરો ધર્મપતિ. નેગી. ૫

કાફી ૧૬ મી.

માયાએ જનાવ્યા રે, મૂકે એ તો વૈભવને,
 રટે નામ નિશદિન રે, અતરજામી રાઘવને ટેક. ૧
 સોના રૂપાનો સ્પર્શ ન કરતા, તાણું પીતળ તેણે મન,

ઝોળે ન લે એવું કાંઈ નહિ, ઝાડકચે ઝંભડાતો નથી ધન;
 પાણુ ત્યાગે મનથી રે, લજી એક માધવને. માયાએ ૨
 રાતાં પીળાં નવ પેરિ ગુલાબી, બીજા રગ ઘેરંગી બાણુ,
 ઘોળાં વસ્ત્ર ધરેજ નિરતર માણે પદ નિરવાણુ;
 મોહ બીજે મૂક્યો રે, દગે રૂઢ્યો પવને. માયાએ ૩
 લાલચને તો લાત લગાવી, લોભ ન દર્શે કાંઈ,
 રાત દિવસ તો રટન કરેછે, સભારે મારો સાંઈ;
 માયાને તો મારી રે, લોટ ખાઈ જવને. માયાએ ૪
 અલ્પજ્ઞાની કંઈ બૂલા પડ્યાછે, પાણુ ઉઠી ગયા છે ઘેર,
 પ્રારબ્ધ યોગે દૂષિત થાય તો, રાખે ન તે પર વેર;
 સત્ય કહે બાપુ રે, ભક્તિ છોડશે ન વને. માયાએ ૫

કાપ્તી ૧૭ મી.

રમતા રામ જોગી રે, વસતા કેવી રીતે;
 તેના બેદ બતાવુ રે, અમો આજ તો મીતે. ટેક. ૧
 એક ઘરમાં એક વનમાં ન વસતા, એક ગામ ન નગર નિવાસ,
 બધ થાય કે બેડી તોડીને, ચાલતા જે અવિનાશ;
 ખરા સત એ તો રે, બધાય નહીં મીતે. રમતા ૨
 શાસ્ત્ર પુરાણ ખોટાં નવ ભાષે, લેતેમાંથી જે સાર,

૨ ઝોળે—છાયે. ૪ લોટ ઈં—જવનો લોટ ખાઈને. ૫ અલ્પજ્ઞાની
 ઈં—કંઈક અલ્પજ્ઞાનીઓ એવા ત્યાગમાથી દૂષિત થઈ બૂલા પડ્યા છે
 (તેમણે ફરીને પાછો ત્યાગ મંભાળ્યો નથી.) પણ તે જાડીને ઘેર ગયા છે,
 પણ આ રાની તો પ્રારબ્ધ યોગથી દૂષિત થાય તથાપિ તે દોષ પર કે
 દુષણ આપનાર પર વેર રાખતા નથી.

૧ મીતે—માપમાં-ટુંકામાં.

બગડયું હોય ત્યાંથી મુધારે, રાખે-૪ ભારેભાર,
 બ્રહ્મવિદ્યા બોગી રે, જેને નવ કોઈ છોડે રમતાં ૩
 ગોઠાર એક કોડીનો રાખ્યો, બીજી તને તમામ,
 ત-૬૨ ને મઢી માહે આવે, તો દષ્ટિ સુદરશ્યામ,
 એવા ગુરુ ચાખ્યા રે. બોલે બી'તે બી'તે રમતાં ૪
 એ લક્ષણ વિનાનો લહો નેગી તો, ધ-૧ મારને બાર,
 ગુણુ કંઠા હોય તેવા રહે, તો દડવત કંઠે માર,
 બાપુ શું બોલે રે, કાળ વેટ્યા વીતે રમતાં ૫

કાફી ૧૮ મી.

મગ ન કોનો રે, તુ તે બાઈ નહિ નેરો;
 તેહ કહે બાપુ રે, મશય સહુ ખોમે દેક. ૧
 સ્ત્રીનો મગ નહિ ગુરુદેવા, મનમા વાચા નહિ નામ,
 કાફીની સ્ત્રીના અર્થ નહિ, જાય ન એણે ગામ,
 કામ થાય તેનું રે, બીજા ગુરુથી રોમે સગાં ૨
 દયાળુ દેવ ગુરુ છે તેથી, બાળપણ પરણ્યા અનણુ,
 જનનિદેહી જેવા કમે, તો તો જાણો સુખણુ;
 ગુરુ એવા નેહએ રે, બેટો હોય ને કોશે મગાં ૩
 પાચ પ્રાણી પાચ વિષયે બધાયા, આ પ્રાણીને વિષય પાચ,
 યોગી હજો તે અવગ જિગજે, જેને અડમે ન ઉની આચ,

૩ મારેભાર—ગોળગોળ—ગોટાગોટ હોય તેવોને તેવો ૪ એક કોડીનો—

પેટ માનનો.

૩ દયાળુ ઈશ—ગુરુદેવ દયાળુ છે તેથી ને અનણુમા બાળપણે પરણ્યા
 હોય તો જનનિદેહીના જેવા કમથી તેનું પોણુ કરે કોશે—(મસ)
 ગાઉપર

કુન્ને ગુરુ તેન રે, અતિ ઘણે સ તોપે સ ગ૦ ૪
 ભ્રમ ભારી ને ખીસા ખાલી, ગુરુ નહિ એ કામ,
 ઠાલા માલા અને સભર ભરિયા, જપજો આત્મારામ,
 બાપુ ધીર એવો રે, નીરાત ન્યાહ્યા ન ગેગે સ ગ૦ ૫

કાંચી ૧૯ મી

ચાગીને મળે શુ શુ રે, તે તો હુ કહુ આને,
 એકલો જો ખેઠો રે, ઊજડ વનમા રાજે ટેક. ૧
 ધન કમાય મહામહાશ્રમથી, તે લઈ જાય ચાગી પાસ,
 ભયે હાથે જવાય નહિ, દર્શન કરવા દાસ,
 ધન એમ આવે રે, સમાણા સહુ સાને ચાગીને ૨
 મન ગમતુ ભાઈવસજ લીધુ, ચાગીને અરપ્યુ તેહ,
 જાણે સદ્ગુણ થાયે જન્મ અમારો, વણુ શ્રમ વરસે મેહ,
 ભાગ્ય રતિ એવી રે, લાગે અન્યતુ કાને ચાગીને ૩
 સાચનારે સાચી સાચી રાખ્યું, કોઈ દિવસ કયી પકવાન,
 રમતા રામ જઈ અઢયા ત્યાહી, જમિયા સ્વય ભગવાન,

૪ પાંચ ઈન્દ્રિય આદિ પાંચ પ્રાણી અણુઆદિ એક એક વિષયથી બંધાયે છે તો આ મનુષ્ય પ્રાણી જેને પાંચ વિષય વગર છે તે બંધાય તેમા શુ આશ્ચર્ય ? જેમ પુરાણમા કહે છે કે “કુરુમાતગપતમષ્ટગમીનાહતા પચમિતેવપ ચ । एरुप्रमादासकथनहन्यनेष सततपचमिरेवपच ” અર્થ “હરણુ, હાથી, પતંગ, ભમરો અને માળુ, એ પાંચ પ્રાણી અનુક્રમે અવણુ, સ્પર્શ, રૂપ, ગંધ અને રસ વિષયથી લોભાદ્યને નાશ પામે છે તો જે અસાવધ મનુષ્ય એક જ દોષને પાંચ ઈન્દ્રિયરૂડે પાંચ વિષયને સેવે છે તે કેમ ન નાશ પામે ?”

૫ નિરાત ઈન્દ્રિય-જેણે નિરાત ગુરુ નિહાળ્યા છે તે રોગે નહિ .

૨ સમાણા ઈન્દ્રિય-સમાધા સંજ્ઞા સંજ્ઞા રહી રાખ્યા ૩ કાને-હ. પયોગમા.

અત્ર મળે એવું રે, યોગી રહે પાણુ માઝે. યોગીને ૪
આ વાત તો શુદ્ધ જોગીતણી છે, જોગીને શિક્ષા રૂપ,
ઢોંગીડા ઘણા બૂખે મરે છે, ઢોંગી થાય કો બૂપ;
બાપુ જે સાચા રે, દયા તેહને ગાળે. યોગીને ૫

કાશી ૨૦ મી.

ગાન તાન ન ગમતું રે, લીધી નેણે ઉદાસી;
મન જેતું ન ભમતું રે, માયા થઈ છે દાસી. દેક. ૧
ઢોલ વળડે ને કીર્તન ફૂટે, કાંસીતણા ઘોંઘાટ,
એ ગાન તાન તો જ્ઞાન ચૂકાવે, સાચા સિદ્ધને જોઈએ ઉચ્ચાટ;
આનંદ ત્યારે આનંદ રે, રખડે નહિ સન્યાસી. ગાન ૨
તુંબની માંય કોઈ દેવ બિરાજે, તારમાં ત્રિભુવન ભૂપ,
એવું એવું કહીને સમજાવે, થજે ન જોગી અનુપ;
તુંબ નામ જાણ્યું રે, ગયાં ગાન સહુ નાસી. ગાન ૩
ફરથી કાંઈ સખ્દ સુણે તો, કાનને ઢાંકે પાણુ,
અનહદનાદનું ગાયન કરતા, ખરા જોગી જ ગમ શુભાણુ;
એવા જોઈ ભેટો રે, મળે ગયા ને કાશી. ગાન ૪
નિરંજનનું ગાયન બુખથી, કે ગાયન અવિનાશ,
આત્માશ્રમમાં મગ્ન છે નિરાદિન, છૂટેલા સર્વે પાશ;
બાપુ સંત એવા રે, કોક જોયા તપાસી. ગાન ૫

કાશી ૨૧ મી.

યોગી એકીલા રે, નહિ જેને સંગ કોઈ;

૨ ઉચ્ચાટ—(ગાન તાનથી). ૩ સમજાવે—જીજ્ઞાસુ તથા શ્રીયા બ-
ક્ત. તુંબ ૪૦—કાં તો “ તુંબ ” ત્વ—તું (ઇશ્વર) નામ જાણ્યું એટલે સધળા
ગાન તાન નાસી જશે એવો અર્થ કે કાં તો તુંબ નામ જાણવાથી (ગાન નહિ
પણ) જ્ઞાન સધળાં નાસી જવાનાં.

શિષ્ય ને સાચા રે, તેની સોઈ નવ જોઈ. ટેક. ૧

એકલો વાંસ વસે જગલમાં, અખડ આઠે જાન,
બેગા થાય કે સજગી ઉઠેછે, વેચવું છે કયું દામ ?
સિદ્ધાંત એ જાણે રે, વસે જોગી સહુ જોઈ. ચોગી૦ ૨

ધૂધરો એક હશે બાધેયો, અવાજ તેના નવ થાય,
દશ વીશ ને મળી જોસે તો, ઘોંઘાટથી માર ખાય;
સુખ ન શમણે રે, કર્યું કાર્યું નાજે ઘોઈ. ચોગી૦ ૩

એ સિદ્ધાંત સમજીને સાચો, એકલો રે' ચોગીરાજ,
કર્મ ચોગે વસ્તીમાં વસવું, તોપણ એકલો રાજે રાજ;
સુખ સહુ એકે રે, જાડે મુઆ છે રોઈ. ચોગી૦ ૪

પરચો અને ધન સગ્રહ નહિ જો, તો એકલા રે'વાય,
નહિતો વગર જોલાવી આવી વળગશે, અહીંથી તહીં બસાય;
બાપુ એકીલા રે, શાણા સુખી હોઈ. ચોગી૦ ૫

કાફી ૨૨ મી.

ભજન સુણો તેનું રે, ખરા જોઈ છે જોગી;
મન જેનું નિર્મળ રે, નહિ તનના રોગી. ટેક. ૧

ઉપાધિ રહિત હો! ધ્વિર મોટા, સ્વયં પ્રકાશ અનુપ,
આત્મારામ અખડ સુહાગી, પ્રભુજ્ઞાની કે જૂપ;
સચરાચર સાચા રે, અભોગી અને ભોગી ભજન૦ ૨

અનુભવાત્મક આનંદ રૂપા, અજર અમર અવિનાશ,
ગોસ્વરૂપ. હો. મૂર્તિમાં વ્યાપક, આદિ પુરૂષ પ્રકાશ;
અમર અજ દેવા રે, છેલ્લતાણી છોગી. ભજન૦ ૩

૧ સોઈ ઇ—માયા શિષ્યોની સોઈ પણ તેમણે જોઈ નથી-જોમનાથી
મળતી અનુકૂળતા ઉપર ધ્યાન આપતા નથી. ૩ ધૂધરો ઇ—ભાગવત એ-
કાદશમાં કહેલું કુમારિકાની ચૂડીઓના ખડખડાટનું દક્ષાત સરખાવે.

શિષ્ય ને સાચા રે, તેની સોઈ નવ જોઈ. ટેક. ૧

એકલો વાંસ વસે જંગલમાં, અખંડ આઠે જન,
બેગા થાય કે સગગી ઉઠે, વેચવું છે ક્યુ દામ ?
સિદ્ધાંત એ જાણે રે, વસે જોગી સહુ જોઈ. ચોગી૦ ૨

ધૂધરો એક હશે બાંધેયો, અવાજ તેના નવ થાય,
દશ વીશ જો મળી બેસે તો, ઘોંઘાટથી માર ખાય;
મુખ ન શમણે રે, કયું કાયું નાખે ઘોઈ. ચોગી૦ ૩

એ સિદ્ધાંત સમજીને સાચો, એકલો રે' ચોગીરાજ,
કર્મ યોગે વસ્તીમાં વસવું, તોપણ એકલો રાજે રાજ;
મુખ સહુ એકે રે, ઝાઝે મુખા છે રોઈ. ચોગી૦ ૪

પરચો અને ધન સગ્રહ નહિ જો, તો એકલાં રે'વાય,
નહિતો વગર બોલાવી આવી વળગશે, અહીંથી તહીં બલાય;
બાપુ એકીલા રે, શાણા મુખી હોઈ. ચોગી૦ ૫

કાફી ૨૨ મી.

ભજન સુણો તેતુ રે, ખરા જોઈ છે જોગી;
મન તેતુ નિર્ભજ રે, નહિ તનના રોગી. ટેક. ૧

ઉપાધિ રહિત હો! ધ્વિર મોટા, સ્વયમકારા અનુપ,
આત્મારામ અખંડ મુહાગી, પ્રભજાની કે જૂપ;
સચરાચર માયા રે, અબોગી અને બોગી. ભજન૦ ૨

અનુભવાત્મક આનંદ રૂપા, અજર અમર અપિનારા,
મોક્ષરૂપ હો સર્વમાં વ્યાપક, આદિ પુરૂષ પ્રકારા;

આવાં નામ જપે નિશદિન તો, આનંદમાં રંગરોળ,
દૈત ભાવ ન મુખથી દરોં, અદૈતના એક બોલ;
જાની એહ પૂરા રે, સાંખ્યચોગકેશ ચોગી.

ભજન૦ ૪

સર્વના સાર લઈ કર્યો નિશ્ચે, આત્મારામ છે પાસ,
માળા તુલસી મનની કરી છે, કૂલ પાન સુવાસ;
આપુ સંત એવા રે, ભજે મુકિત તો હોગી.

ભજન૦ ૫

કાફી ૨૩ મી.

સત સમજવ્યા રે, તેવાને ભજે તમે;
બીજા નામ બોલું રે, કહું તે માનો અમે. ટેક. ૧
જે લક્ષણ અમે દાખવિયાં, તે ચારે વેદ ગાય,
પુરાણ કરાનમાં એમ કહ્યું છે, માને નહિ તો ખતા ખાય;
સાચી વાત માનો રે, કદા ભાઈ મને ગમે.

સંત૦ ૨

ખટશાસ્ત્ર તું તપાસી જોજે, સાધુતાણું એજ સ્વરૂપ,
બીજું દરોં તે જાણો બૂઝણું, કે નથી થયા તદ્દૂપ;
શોધી શોધી ભાખ્યું રે, કુખ ખોટું અમને દમે. સંત૦ ૩
જે તુજમાં ગુરૂમાં અંતર નહિ તો, શેના માને ગુરૂરાય,
ઉપદેશથી કદા પડો થયો તો, ગુરૂની માનવી સા'ય;
એમ ન હોયે રે, તો તો તું રખે નમે.

સંત૦ ૪

કીર્તિ સાંભળી જા ગુરૂ પાસે, મુણે તેણું ત્યાં દખ,
નજર ડરે નહિ તારી કદાપિ, મો'વાઈશ નહિ નિમેય;
બાપુ મૈય પ્રીતિ રે, નીતિ તો જોઈ સમે.

સંત૦ ૫

કાફી ૨૪ મી.

તારે કાળે કહું છું રે, મારે હવે શાની પડી;
ગુરૂગમ લાધી રે, મને તો પડી વડી. ટેક. ૧

તેમ અથ્યા તને કેમ મળશે, વિચારી ને મન,
 તન વિનયી છે તાર અ યા, વા'લુ લાગે ઘણુ ધન,
 અમે એ સહુ મૂન્યુ રે દાળભાત જમવી કહી તારે
 હુ અથડાયો તે હુ ખ તાર જાણી, વહુ અમૃત જેવા ખોય,
 વણિક હો તો કાઠે ચઢાવો કરી જુઓ કો'નુ ઘણુ તોલ,
 નમે જેહ બાજુ રે તેમ તમે જાજે અડી તારે
 બ્રાહ્મણ હો તો પુસ્તક ને ને, માડ કેવુ છે અસત્ય
 તુ'નાએ ને લાગે ખર તો, માનજે ભારી મત્ય,
 ખરી વાત કે'વી રે, જાણુ નહિ માયા મદી તારે
 ગદ્રને તો આ સીધી છે વાતો, નહિ જુ ચવણુ નામ,
 ગાયકવાડ ને નામનો બાપુ, તો ક્ષત્રીનુ થઈ ગયુ કામ,
 પરમધામ પામ્યા રે જ્ઞાનગની હીડી વડી તારે ૫

૪ માતા મદી—મામાને મદી જાણુનો નથી-કપટથી પીંદીને કા
 જાણુનો નથી અથવા માયાડપી મદીને જાણુનો નથી

૫ ગામ નાડ ઈં-પાછળ ચાલુ વૈસ્ય અને શૂદ્રને આ વાત મર્મજ
 વાતા ગતા જતાન્યા પડી ગેરે, ને બાપુ સાહેબ નામના ગાયકવાડ છે
 (તો ક્ષત્રિય હરે છે) તો ક્ષત્રિયનુ કામ થઈજ ગયુ છે, કેમકે તે તો જ્ઞાનની
 નેત્રી ગની જોઈને પરમધામને પામી ગયા છે

